

-Yusu a -ti, -te

LUKU

-mɔ -bi, ε nu la 'a 'cɪcru

-Ti -kɔ -ti Luku, ε 'cɪ 'cɪɛn -bu

1 ¹⁻²-Na 'wio Teofil. -Kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'kɪ 'nɛ- -a mu 'nyi, -tebli -hɔɔhɔ mu 'lu -mɔ, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsɔ a -ta'. -Tɛbli a 'mɔ, -ε mu la 'lu -mɔ, nyibli -hɔɔhɔ 'ye la-a ni, 'v -hɛɛ la nyibli -mɔ', 'kɪ bu pɔ Nyɪsɔ a -haantitɛ, 'v nɛ la-a -mɔ lɛ, 'kɪ 'v nyibli yi. Ε kɔ nyibli -hɔɔhɔ -bi, 'v yi-ti 'cɪ, =wɪ yi, -te nyibli a 'mɔ, -v 'ye la -tebli a 'mɔ, v nu la 'a hɪhla. ³'A -ti, 'na 'mumu, 'n 'beti ni, -te -tebli a 'mɔ, ε nu la 'lu-mɔmumu, kɔv 'v 'a -wlu-tutuo 'yie bu. -Tɛ 'n 'beti -ni, -ε -bi 'n 'ye-e ni, -ε mɔ, ε nɔɔ 'v lɛ, -tebli a 'mɔ, -te ε nu yɛkɔkɔvɛ kɔ, -te ε nu 'lu-mɔmumu, -bu 'cɪ -mɔ Teofil -mɔ, -mɔ nyiblo gbagbu, 'mɔ-v -mɔ lɛ na. ⁴'N ni-e ni, tɔkɛ -mɔ', v tɔkɛ -mɔ, =mɔ-v yɪ, -ε mɔ, ε mɔ -ti a -tɛɛ -nɔɔ. -E -bi dɛ, 'n 'cɪ, nɔ- -bu:

-Te Nyɪsɔ a lɛlɛnyɔ hla la Saan Batisɔ a kɔkɔ-ti

⁵Ti -kɔ 'yɪ Helɔdɪ mɔ la Sudeblɔgba a 'kɪn, ε kɔ la Nyɪsɔ a -cɔhlɔnpinyɔ -dɔ. 'A 'nyɛ mɔ Sakali. 'Kɪ ε ni la 'li -cɔhlɔnpinyɔ a -tumu -bi 'nyi, -v ni -kɔn lɛ, 'kɪ 'li Nyɪsɔ a 'kagbau bu, 'kɪ 'li Jɪrusɛdɔ 'kwli. -Tumu a 'mɔ, v mɔ la -cɔhlɔnpinyɔ Abia a -tumu -nɔ. Sakali a nɔgba, 'a 'nyɛ mɔ Elisabeti. 'Kɪ ε kɔ 'li -cɔhlɔnpinyɔ Ayrɔ a -tugba 'kwli. ⁶Sakali kɔ Elisabeti a 'mɔ 'hɛn-, v 'sii la 'v yi, 'kɪ 'v Nyɪsɔ ye', kɔ, 'v =tui la 'v Nyɪsɔ a tete a pɛpɛ 'v -tɛɛ, 'kɪ 'li 'waa =wɪt a pɛpɛ kɪ. ⁷Kɛɛ, v 'yi la 'yu -kɔ, -ε nu-o, Elisabeti 'ye la 'yukɔdɛ, 'ti- v ni 'hɛn a 'mɔ, v ku la ni dɪakti.

⁸-Nyɔwɔɔ =dɔ 'kɪ, -ε -bi Abia a -tugba a ti nyɛ 'v ni, 'kɪ bu nu -cɔhlɔnpi-kɔn, 'kɪ 'li Nyɪsɔ a 'kagbau bu. Ε nɔ- nu-o, Sakali, 'ε yi -cɔhlɔn pi, 'kɪ 'v Nyɪsɔ ye', ⁹=wɪ yi, -te -cɔhlɔnpinyɔ ni-e lɛ, -tumu -bi a ti 'bu nyɛ 'v, 'v pi 'wla, -cɔhlɔnpinyɔ -mɔ', 'wla yi di, nɔ- pɛɛ 'li Nyɪsɔ

a 'kagbau bu, -ε di-e nu, ε 'mu hunhrunpu-tebli nu, ε 'mu -cōhlun pi, 'ki 'u Nyisua ye'. Sakali a 'mu, nō- 'wla -di, 'ki bu pa 'li Nyisua a 'kagbau bu, ε 'mu hunhrunpu-tebli a -cōhlun pi. ¹⁰Ti -kō 'yri ε -tu -cōhlun a pipie -wlu, 'ki nyibli -huōhvi 'wle 'v -patu' bu, 'v de Nyisua.

¹¹Sakali bu yi 'ki -cōhlun ni pi, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, -ε -bi Nyisua a lelenyo 'hru 'v-u 'hvi. 'Ki ε ni 'v -te -mu', Sakali yi 'v -cōhlun -pii -ni a diidekubia ki. ¹²-Te Sakali a 'mu, ε 'ye-e, -ε -bi ε ta 'v bu, hvannu 'ε -tua 'a nunuo. ¹³Kεε Nyisua a lelenyo lee =ne ni: «Sakali, -ni 'pie 'li hvannu, -ε nu-o, Nyisua wen -na lenyaawin ki. -Na nuōba Elisabeti di kōō -mu 'yu nyibeyu le. 'Yu a 'mu, -tue-e Saannyre. ¹⁴'Ba kō 'yu a 'mu, -di kō plo a bleele dtaki, kō, nyibli -huōhvi di nu dōdu. ¹⁵ε di -he nyiblo gbagbu, 'ki 'li Nyisua 'yi. ε 'yi yi -blee -ni, bu 'na nō, mō, ε 'yi yi -blee -ni -we, bu 'na 'a -ne kıklanyō =du. Nyisua a -Hihiu di ni 'v-u ke', 'ti- ε 'mu -kue -ni. ¹⁶ε di-e 'ni nu, Yisraekue -huōhvi 'mu Kōkōnyō Nyisua =wlv yi -kuo -ni de. ¹⁷-Te Nyisua a winwlōn-hanyō Eli nu la 'kl' a kunnu, kō, -te 'a 'klō ni la 'mu, ke- ε di 'mu ni -we, ε 'mu nyibli -lee -ni, -ε mō, Wanyō -mu', Nyisua pu la le, ε di la 'a dakō yi ya, ε di 'ni di. ε di-e 'ni nu, Nyisua a dakō a 'mu, v 'mu -mō -we, 'ti- Wanyō a 'mu, ε mu di. ε di-e 'ni nu, 'banu kō 'waa 'yonu 'huen-, v 'mu win' le 'winwin -ni, ε 'mu-u nu -we, nyibli -mu', -v 'ye ni -tuu 'v Nyisua 'v, v 'mu =tō kō, 'ti- v 'mu Nyisua =wlv yi -kuo -ni.»

¹⁸'Ti- Nyisua a lelenyo a 'mu, ε 'mu -yre, -ε -bi ke- Sakali pi-ti yi: «-Bi' 'n di 'a yiyie nu, -ε mō, -ti a 'mu, -hla, ε mō -han-ti -niō 'li? -ε nu-o, 'n kō 'na nuōba 'huen-, -a -we 'yi.» ¹⁹-ε -bi Nyisua a lelenyo -tu-o =wōn, ε wen: «'Na 'nyre mō Gabriele. 'Ki 'n 'cibi 'v Nyisua 'hvi, 'ni ni 'a -kuan. Nō- le 'ne- 'mu -mu -mō, 'ki -bu pu -mu -haantitie -bu. ²⁰Kεε, =yi 'na win -haan-ti -pu. Nō- di-e nu, 'ki -ni 'ye ni di 'plele ni yi, ε 'mu-u gba -gbagba, -ti -bu, 'n -hla, ε 'mu -nue -ni, ti -mu', Nyisua di 'v-u -hva -ni.»

²¹Ti ni -do a 'mu -kō 'yri Nyisua a lelenyo kō Sakali 'huen-, v pipi win wlōn ble, nyibli -huōhvi =wle 'v -patu' bu, 'v yi Sakali -ple, 'ε kee -nu le, -te ε -nu, 'ε -wlen 'li Nyisua a 'kagbau bu. ²²'Ti- ε 'mu 'hri, ε 'yi 'li nyibli a -mōhleele 'li -we. Dabvi ni -do, ε pi, 'ε 'yi 'li 'puple -we. ε nō- nu-o, nyibli 'v yru-o, -ε mō, ε 'ye =dedede, -ε mu 'lu -mō, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. ²³-Te de a 'mu, ε -hi, ε nu 'v -nyrōwi gbi -bi, -ε di-e nu, -kuan -mu', ε bleε yi bu nu, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, ε 'mu-u mō -we. -Te 'a -nyrōwi a 'mu, ε -yre 'lu, -ε -bi ε mu 'li 'waa 'dō 'kwli.

²⁴Ti gbi bu -hi, -ε -bi 'a nuōba Elisabeti ni 'kwli. ε 'ni 'hri-ti li, -ε di-e nu, nyibli 'ni -ha-a 'ye, 'ε nu -hōnpvi ni -hun. Ke- ε pi: ²⁵«Nyisua pu 'na -ti -wli -mō le, 'ε nu-o, 'ki nyibli 'ye ni di 'mu ni 'caa -ni de, 'ki -bu 'ye ni di 'yu ni kō a -ti.»

-Te Nyisua a lelenyo le la Mari, -ε mō, ε di kō la 'yu, -ε kō 'nyre -mō -Yusu

²⁶-Te Elisabeti a 'kwli kō -hōnpvi ni -hlon-do, -ε -bi Nyisua te 'a lelenyo Gabriele bu, 'ki bu mu la 'li Galilebluōba a 'dō -bi 'kwli, -ε kō 'nyre -mō

Nasaletu. ²⁷Dɔ a 'mɔ 'kwli, 'kɪ 'yɪ nyrɔyɪ -dɔ nɪ 'lɪ. 'A 'nyre mɔ Mari. E 'yɪ nyɪbede -yi. Kεε, nyɪbeyu -dɔ nɪ 'v, 'v dεε -nε Sosefu. 'A 'baɪ gbagbu, nɔ- mɔ la bodɔ Dafidi. Sosefu a 'mɔ, nɔ- di-e kɔ. -E -bɪ Mari a 'mɔ, nɔ- kɔ -mɔ Nyɪsua te la 'lɪ 'a lɛlenyɔ. ²⁸-Tɛ ε pa 'lɪ Mari a -tɛ, -ε -bɪ ε wen: «Mari, -mɔ 'n -yε. Kɔ plɔ a bleele. -Mɔ -bɪ Kɔkɔnyɔ Nyɪsua -ha, 'kɪ 'v 'a -kvan a -ta'. E =tui -mɔ 'yie.» ²⁹Tɪ- ε 'mɔ wuntɔbɔdɔ a 'mɔ 'wɪn mɔ mu, -ε -bɪ ε 'ta 'v bu, 'ε -tva 'lule-hihie, dε- wuntɔbɔdɔ a 'mɔ, bu di 'nyre -hɛn. ³⁰-E -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ yɪ-tɪ 'nɪ -lee -nɪ, ε wen: «Mari, -nɪ 'pie 'lɪ huannu. Nyɪsua tve -mɔ 'a nvele yɪ. ³¹E nɔ- mɔ, -di nɪ 'kwli, -mɔ 'yɪ nyɪbeyu kɔ. 'Yu a 'mɔ, -di kɔ, -di daa -nε -Yusu. ³²E di kɔ -tɪ a 'yɪ'ɔbɔbɔ, ε kɔ, ε di mɔ -Tɪ'yɪ'ɔbɔanyɪsua a 'Yu, 'tɪ- Kɔkɔnyɔ Nyɪsua a -gbetu, ε di-e 'nɪ nu, 'yɪ a 'mɔ, ε 'mɔ bodɔ -hε, =wɪ yɪ, -tɛ 'a 'baɪ gbagbu bodɔ Dafidi nɪ la 'mɔ. ³³E di mɔ Yisraekve a bodɔ, -tɛ ti tɛ yɪ bu. 'A bodɔde 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wε, bu kɔ 'lu-yrele.» ³⁴-E -bɪ Mari wen: «-Tɛ 'n 'yɪ nyɪbede -yi, -bɪ 'n -wε 'lɪ =bu nu 'kɪ 'kwli a nɪnɪ 'lɪ?» ³⁵-E -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ wen: «Nyɪsua a -Hihɪu di 'lɪ -mɔ 'nɪ -tɪ -nɪ. -Tɪ'yɪ'ɔbɔanyɪsua a -gbetu, ε di nɪ -tuo kɪ, 'tɪ- 'a 'kɪ 'mɔ=v nu, 'kɪ 'lɪ wlɔnlemaade 'kwli, =mɔ 'kwli nɪ. Nɔ- kɔ -tɪ 'yɪ a 'mɔ, -di kɔ, Nyɪsua di-e 'nɪ -ha, 'kɪ 'v 'a -kvan a -ta', kɔ, ε di mɔ Nyɪsua a 'Yu. ³⁶'Ye kε, -na 'ɔɪayɪ nyrɔyɪ Elisabetɪ, =han-tɪ, 'ε -wε 'yɪ, kεε, -tɛ ε nɪ mɔ 'kwli, 'a -hɔnpɔ nɪ -hlon-do a -hɔnpɔ, nɔ- -bɪ, kεε, -tonyibli wen 'nɪ, ε 'yɪ la 'yukɔde. ³⁷Kεε, 'a -nε =dedede, Nyɪsua -wε 'lɪ bu nu=ɔ nɪ.» ³⁸-E -bɪ Mari wen: «-Aa, 'mɔ Kɔkɔnyɔ Nyɪsua a -kvannunvɔgba =nɔ. De -bɪ, ε -hɔvε, 'na 'mumu, 'n -hɔvε=ε nɪ -wε. -Tɛ -nɪ 'pɔple, kε- bu nu 'lu-mɔmumu.» -E -bɪ Nyɪsua a lɛlenyɔ a 'mɔ, ε mu nɪ.

-Tɛ Mari mu la 'lɪ Elisabetɪ -mɔ

³⁹Tɪ nɪ -do a 'mɔ 'yɪri, -ε -bɪ Mari bi 'hru wlɔn, 'ε 'kɪka -nɪ, 'ε mu 'lɪ 'dɔ -mɔ' -kɔ 'kwli Sakali kɔ Elisabetɪ 'hɔn-, v 'tɪ 'lɪ. 'Dɔ a 'mɔ, 'kɪ ε nɪ 'lɪ Sudeblɔgba a dɔgbɪ 'nyɪ. ⁴⁰-Tɛ ε nyre 'lɪ, 'kɪ ε pa 'lɪ Sakali a 'kayɪ bu, 'ε pɔ Elisabetɪ 'wio. ⁴¹Tɪ nɪ -do a ti 'yɪri, 'tɪ- Elisabetɪ 'mɔ Mari a win 'wɪn, -ε -bɪ 'a 'yɪ -mɔ', -ε nɪ 'lɪ-tɪ 'kwli, ε -tva susue, Nyɪsua a -Hihɪu 'ε bi 'v Elisabetɪ ke', 'ε nu=ɔ, ⁴²'ε 'yaa 'lɪ win, ε wen: «Nyɪsua nu -mɔ -haande -mɔ, 'ε -hi 'v nɔgbɪ a pepe 'v, kɔ, 'yɪ -bɪ, -di kɔ, ε 'mɔ=v -haande -mɔ nu -wε. ⁴³'Mɔ -bɪ, -ε 'yɪ nyɪblo -dɔ 'pa-, 'tɪ- 'na Kɔkɔnyɔ a 'dii, bu di 'nε- 'na 'kayɪ bu di, ε kεε 'mɔ lε. ⁴⁴'Ye kε, -tɛ -pa 'kayɪ bu, 'tɪ- 'mɔ -na win 'wɪn, dɔdɔ nu=ɔ nɪ, 'yɪ -bɪ, -ε nɪ 'lɪ 'mɔ 'kwli, 'ε -tva susue. ⁴⁵De a 'mɔ, Nyɪsua pɔ la lε, ε di la nu, -kuo -nε =wɪv yɪ, -ε mɔ, ε di-e 'nɪ nu. Nɔ- nu=ɔ, -nɪ kɔ plɔ a bleele.»

-Tɛ Mari pɔ la Nyɪsua 'nyre lε, 'kɪ 'lɪ -wɪla a bible 'kwli

⁴⁶-E -bɪ Mari wen:

«'Kɪ 'lɪ 'na =wɪv a pepe kɪ,
'n 'bɔvε Kɔkɔnyɔ a -tɪ 'yɪ.

- 47 'N kɔ plɔ a bleelɛ, 'kɪ 'v Nyɪsua a -ta',
-ɛ mɔ 'na Wanyɔ,
48 -ɛ nu-o, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ 'a -kvannunyɔ,
'ye -bu 'n 'yɪ nyiblo -dɔ 'pa-,
ɛ pɔ 'na -tɪ -wɪtɪ -mɔ lɛ.
'ɛ mɔ -han-tɪ, kvɛ kɛ 'kɪ mɔ bu,
nyibli a -hrɪn a -hrɪn di-e 'nɪ hɪa,
-ɛ mɔ, 'mɔ -mɔ nɔgba -mɔ', -ɛ kɔ plɔ a bleelɛ,
49 -ɛ nu-o, 'Kɪkɪnunyɪsua nu 'mɔ -haan-tebli gbagbɪ -mɔ.
Nɔ- mɔ Nyɪsua.
50 Nyibli a -hrɪn a -hrɪn -mɔ', -v yɪ-tɪ pie,
'tɪ-, -v =tɪ 'v=v, ɛ di yru 'waa nyai.
51 ɛ kɔ 'kɪ, 'kɪ bu nu -tebli gbagbɪ:
Nyibli -mɔ', -v 'yaa 'lɪ 'waa dɔnɔ,
Nyɪsua -gba =nɔ lɛ.
52 'Kunpɔ kɔ bodɔpɔ 'hɛn-, ɛ -ha =nɔ gbatɪ klɛ,
kɛɛ, nyibli -mɔ', -v 'yɪ nyibli =dɔ 'pa-,
v nɔ- ɛ pɔ gbatɪ klɛ.
53 Nyibli -mɔ', 'kanɔ ni,
ɛ -ha 'lɪ =haan-tebli, 'ɛ -nyɪ =nɔ=v.
Dekɔnyibli -mɔ -bɪ, ɛ -ha =nɔ -tebli a pepɛ -jɛɛ, 'ɛ bla =nɔ lɛ.
54-55 'Tɪ-, 'ɛ lee la -aan 'baunɔ,
-ɛ mɔ, ɛ di nu la 'a dakɔ Yisraekvɛ =haande -mɔ,
-tɛ 'kɔ tɛ yɪ bu.
Kɛ- ɛ nu la Abrahamɔ kɔ 'a 'yonɔ a 'yonɔ a leelɛ.
'Lɪpɔvɛ a 'mɔ, ɛ 'yɪ-tɪ -mɔ -hru,
'ɛ dii nɛ 'a dakɔ kɪ.»
Kɛ- Mari nu Nyɪsua a 'nyɛɛ a lɛpɔpɔ. 56 -Tɛ dɛ a 'mɔ, ɛ -hi, ti Mari -hi
'lɪ Elisabetɪ -mɔ, ɛ -wɛ 'lɪ -hɔnpɔɪ nɪ ta nɪ, 'tɪ- 'ɛ -hɪan -mɔ, 'ɛ mu 'lɪ 'a 'dɔ
'kwɪlɪ.

-Tɛ v kɔ la Saan Batisɪ

57 'Tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ, Elisabetɪ di 'v -gblaɔ -nɪ, ɛ nyɛɛ 'v nɪ, 'ɛ kɔ 'yɪ
nyibehɪan. 58 'Waa 'dɔ a nyibli kɔ 'a -tugba a nyibli 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua
yru 'a nyai nɪ, 'ɛ nu-o =haande gbagbɔ -mɔ. Nɔ- nu-o, ɛ kɔ =nɔ 'hɛn-, 'v
bibi kɪ, 'v nɪ dɔdɔ. 59 -Tɛ 'yɪ kɔ 'wee, -ɛ -bɪ v di nɪ, -ɛ di-e nu, v 'mɔ=v yɪ
'bɛ. -ɛ -bɪ v -hɛɛ bu =tue-e 'a 'baɪ Sakali a 'nyɛɛ. 60 Kɛɛ, -ɛ -bɪ 'a 'dii wen:
«'Dɔn-, 'a 'nyɛɛ mɔ Saan.» 61 -ɛ -bɪ nyibli -mɔ', -v nɪ -tuo kɪ, v wen: «Dɛ-
kɔ 'kɪ Saannyɛɛ 'lɪ, -ɛ nu-o, nyiblo =dɔ 'yɪ 'lɪ -na =tugba 'kwɪlɪ -nɪ, -bɔ kɔ
Saannyɛɛ?» 62 'v pɔ dabɔ, 'v 'betɪ 'a 'baɪ Sakali, 'nyɛɛ ɛ -hɛɛ bu =tue 'a 'yɪ.
63 -ɛ -bɪ Sakali a 'mɔ, ɛ -hɔɔ 'plaunkɪbɪa gbe, v -wɛ 'lɪ bu 'cru 'v kɪ. -Tɛ v
-nyɪ =nɛ-ɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'cru 'v: «'A 'nyɛɛ mɔ Saan.» 64 -Tɛ nyibli -hɛɛ dɛ a 'mɔ,

ε 'cɾi, -ε -bɪ ε kɛɛ 'waa pɛpɛ lɛ. Ti nɪ -do a ti 'yri, Sakali a mɛ -wɛlɛ nɪ, 'ɛ -tɪa 'pɒplɛ, 'ɛ 'yaa 'lɪ win, 'ɛ -tɪa Nyɪsɪva a 'nyrɛlɛpɒpɒv. 65 De a 'mɒ, -ɛ mu 'lu -mɔ, ε kɛɛ 'waa 'dɪɔ a nyibli lɛ, kɔ, nyibli -mɒ', -v -hɔn 'lɪ Sudeblɔgba a dɔgbɪ 'nyɪ, 'v nɛ-ɛ -mɔ lɛ. 66 Nyibli a pɛpɛ, -v yɪ 'wɪn, v yɪ -hie-e 'lu -mɔ lɛ, v wɛn: «'Yu gbe -bɒ, ε di -hɛ nyiblo gbagbɒ.» ɛ mɔ -han-tɪ, Nyɪsɪva a 'mɒ, nɔ- =tui-e 'yie.

**Sakali, nɔ- yɪ la Nyɪsɪva a win wɔn -hɛ, 'kɪ 'v
-kɒan -mɒ', Saan Batɪsɪ di la nu a -ta'**

67-Tɛ de a 'mɒ, ε -hi, -ɛ -bɪ 'yɪ a 'mɒ, 'a 'baɪ Sakali, Nyɪsɪva a -Hihiu bi 'v=v ke', Sakali a 'mɒ 'ɛ -tɪa Nyɪsɪva a win a wɔn-hɪhɛ, ε wɛn:

68 «Nyibli a pɛpɛ, bɒ pɒ -aan Kɒkɔnyɔ,
-ɛ mɔ Yisrækuɛ a Nyɪsɪva 'nyrɛ lɛ,
-ɛ nu-o, -a mɒ -bɒ, -v mɔ 'a dakɔ,
ε kɔ 'lɪ -aan dɛ -mɔ.

ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ di -a mɒ =gblɛ -mɔ.

69 'Kɪ 'lɪ 'a -kɒannunɔ bodɔ Dafɪdɪ a 'yonɒ a 'yonɒ 'nyɪ,
ε -ha 'lɪ Wanyɔ, -ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'ɛ ya -a mɔ=ɔ yɪ.

70 -Tɪ a 'mɒ, 'a winwɔn-hanyɒ hla la-a nɪ,
ti -hi la a ti 'yri.

71 Wanyɔ a 'mɒ, ε nɔ- di 'lɪ -a mɒ nyibli -mɒ',
-v -wɛn -a mɒ yɪ, kɔ, -v yraa nɛ -a mɒ a 'klɪ bɒ -ha.

72 ɛ yru -aan 'baɪnɒ a nyai, ε kɔ, 'yri -mɒ',
ε -tu la, ε kɔ -aan 'baɪnɒ 'hɛn-,
ε =tui 'v=v nɪ.

73 ɛ 'sɒ la-a nɪ, 'kɪ 'v -aan 'baɪ Abrahamɒ ye',

74 -ɛ mɔ, ε di -a mɒ 'nɪ =gblɛ,
'kɪ 'lɪ -aan yraanyibli a 'klɪ bɒ,
-ɛ di-e nu, =ba yɪ 'a -kɒan nɪ ni, -a 'nɪ -ha hɒannɒ pie,

75 kɔ, -a 'mɒ 'a -kɒan nu -tɛɛ,
ti a pɛpɛ, -a di 'nɛ- 'klɔ kɪ -hi,
=wɪ yɪ, nyibli -mɒ', ε kɔ win kɪ.

76 -Mɔ -bɒ, -ɛ mɔ 'na 'yɪ gbe, v di daa -mɒ -Tɪ'yɪ'buanyɪsɪva a
winwɔn-hanyɔ,

-ɛ nu-o, -mɔ di 'hru 'nyɛɛ -nɪ, -mɒ 'hru yɪ kla,
-tonyibli a =wɪ 'mɒ -mɔ -wɛ,
'tɪ- Kɒkɔnyɔ a 'mɒ, ε 'mɒ di,

77 =mɒ Nyɪsɪva a dakɔ -lee -nɪ, -ɛ mɔ,
Nyɪsɪva di 'wɒwɪa 'waa -teblɪ 'kukui, ε 'mɒ =nɒ wa,

78 -ɛ nu-o, Nyɪsɪva a =wɪ nɔ yɪ, ε kɔ,
'ɛ yruɪ nyibli a nyai.

ɛ yɪ -nyɪ -a mɒ -nyrɛ, -ɛ -hɛn 'lɪ yakɔ 'kwli,

79 -nyre a 'mu, ε 'mu=v nu, nyibli -mu',
 -v ni 'li halo 'nyi,
 ε kɔ, -v yi 'kukuv a hvannu pie,
 v 'mu le yru,
 ε 'mu=v nu -we, kibuwɛenle 'mu 'nɛ- -a mu 'nyi ni.»

Ε nɔ- mɔ Sakali a -wla a win.

80 'Yu a 'mu, -ε mɔ Saan, ε kui ni. 'A Nyɩsva a nvele yi bii la kle. -Tɛ ε -ku 'ki, 'ki ε 'ti 'li -tɩtɛ -mu', nyibli 'yi 'li 'ti. 'Ki ε ni 'li -nɩni, ti 'ε nyre 'v, 'ki bu -tva 'a -kvan a nunuo, 'ki 'li Yisraekve 'nyi.

-Tɛ Mari kɔ la -Yusu, 'ki 'li Betelemudɔ kwli

(Matie 1.18-25)

2 ¹Ti a 'mu 'yri, Romakve a 'kun gbagbu -bɩ ni la 'v. 'A 'nyre mɔ Ogusi. 'Kun Ogusi a 'mu, ε nɔ- mɔ la Romakve a 'blɔgbɩ a pɛpɛ a 'kun gbagbu. -Nyrɔwɔ =du, 'ε lee nɛ 'a -kvannunyibli, 'ki bu -hre la 'a 'blɔgbɩ a nyibli a pɛpɛ, ε wɛn: «'A -nɛ nyiblo 'bu ni 'v, bu mu 'li 'a dɔnu a 'dɔ kwli, 'ki v di 'li-tɩ 'li -hree -ni.» ²Nyibli-hrede a 'mu, ε mɔ la 'a yi-hede =nɔ. Ti a 'mu 'yri, nyiblo -bu, -ε mɔ Kiliniusi, ε nɔ- mɔ la Silibluɔgba a -gulɩnuma. ³ε nɔ- nu=ɔ, 'a -nɛ nyiblo 'bu ni 'v, 'ε mi 'li 'a dɔnu a 'dɔ kwli, -ε di-e nu, v 'mu 'li-tɩ 'li -hree -ni.

⁴⁻⁵Ti a 'mu 'yri, nyibeyu -mu', -ε mɔ Sosefu, ε kɔ Mari 'hven-, 'ki v 'ti 'li 'dɔ -mu', -ε mɔ Nasaletɩ, 'ki 'li Galileblɔgba 'kwli. Mari a 'mu, ε ni la 'kwli, 'ki 'li Nyɩsva a 'klɩ 'kwli. Ε kɔ Sosefu 'hven-, v 'yi bu na yi bu -pu. Kεε, Sosefu, ε nɔ- di-e kɔ. Sosefu a 'mumu a 'mu, 'ki ε kɔ 'li 'dɔ -mu', v dεε Betelemu, 'ki 'li Sudeblɔgba 'kwli. 'Ki Betelemu a 'mu 'kwli, 'ki Sosefu a 'bai gbagbu, -ε mɔ la bodɔ Dafidi, ε kɔ la 'li -wɛ. Ε nɔ- nu=ɔ, Sosefu kɔ Mari 'hven-, 'v -hɔn 'li Nasaletɩdɔ 'kwli, 'v mu 'li Sosefu a -gbetu a 'dɔ 'kwli, -ε mɔ Betelemu, -ε di-e nu, v 'mu 'li -nu 'li -hree -ni. ⁶⁻⁷-Tɛ v nyre 'li Betelemudɔ 'kwli, -ε -bɩ 'dɔ a 'kayo a pɛpɛ 'yii 'li lɛ, 'ki 'v 'dagbɩ -mɔ. Ε nɔ- nu=ɔ, 'v mu 'li 'wluɔgba-teblɩ a 'kayu -bɩ bu. -ε -bɩ ti -mu' -kɔ 'yri Mari di 'v -gblaa -ni, ε nyre 'v ni, 'ε kɔ 'a yi-heyu. 'Yu a 'mu, ε mɔ nyibeyu -nɔ, 'ε 'hunhan-a danɩ lɛ, 'ε piɩ 'li-tɩ 'wluɔgba-teblɩ a dedihu 'kwli bu.

Nyɩsva a lelenyɔ le la blabl'yie-tunyv, -ε mɔ: 'Aan Wanyɔ kve ni

⁸'Tɔ, 'ki blabl'yie-tunyv ni la 'v Betelemudɔ -hlɔn, 'v -tui la 'waa blabl'yie. ⁹Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bɩ Nyɩsva a lelenyɔ 'hru -nu yi, Nyɩsva a -nyre 'ε -glaa 'li -nu, 'ε yi wln. Nyɩsva a -nyre a 'mu, ε kɔ 'a lelenyɔ a 'mu 'hven-, v nu-pv 'li -nu hvannu 'kwli. ¹⁰Kɛ- Nyɩsva a lelenyɔ a 'mu, ε pi -nu yi: «'A 'ni 'pie 'li hvannu. 'N ya 'a mu -haantitie yi. Ε mɔ dɔdɔde gbagbu -nɔ, 'ki 'v 'aan dakɔ a pɛpɛ -mɔ. ¹¹-Haantitie a 'mu, ε nɔ- -bu: Kike a -nyrɔwɔ -bu 'kwli, 'aan Wanyɔ kve kɛ ni. 'Ki v kɔ 'nɛ-ε Betelemudɔ 'kwli, -ε kɔ 'kwli bodɔ Dafidi kɔ la 'nɛ-wɛ. Ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɩsva pu la lɛ, ε di la 'a mu yi ya. Wanyɔ a 'mu,

ε nɔ- mɔ Kɔkɔnyɔ, -ε kɔɔ nyibli a pepe win ki. 12-Te a di 'a yuyruo nu, ε nɔ- bu: 'Ba mu 'dɔɔ, ba pa 'lɪ 'wɔlugba-tebli a 'kayu bu. 'Kɪ a di 'lɪ 'yupanɔ bu -yee -nɪ, v 'mɔ=v danɪ le 'hɪnhɪan -nɪ, v 'mɔ 'lɪ-tɪ 'wɔlugba-tebli a 'mu, 'waa dedihu 'kwli bu -pɪa -nɪ. -ε -bɪ Wanyɔ a 'mu, ε nɔ- =nɔ.» 13Ti nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ Nyɪsɔa a lelenyɔ -hɔhɔvɪ -bɪ =glaa 'lɪ yɪ-helelenyɔ -mɔ' le, 'v pɪ Nyɪsɔa 'nyre le. Kε- v pɪ: 14«Nyɪsɔa, -ε nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, ε kɔ -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa, kɔ, 'ε yɪ nyibli -mɔ', -v nɪ nε- -tɔtɔ kɪ kɪbɔwɛenle -nyɪ, 'kɪ 'v 'waa nuεε a -ta'.»

15Nyɪsɔa a lelenyɔ a 'mu, bu pɔ 'kɪ le, -ε -bɪ v -hɔn 'v blabl'yie-tunyɔ a 'mu 'hɔv, 'v mu 'lɪ yakɔ 'kwli. -Te v -hɔn 'v =nɔ 'hɔv, -ε -bɪ blabl'yie-tunyɔ a 'mu, v wen: «-Ba mu 'lɪ Betelemɔdɔ 'kwli, -a 'mu 'yupanɔ a 'mu 'ye, -kɔtɪ Kɔkɔnyɔ lee nε -a mu.» 16Ti nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ v bi 'hru wɔn. 'Tɪ- v 'mu 'lɪ 'yupanɔ a 'mu, 'a kɔɔle' nyre mɔ mu, 'ε mɔ =han-tɪ, 'kɪ v yee 'v Mari kɔ Sosefɔ kɔ 'yupanɔ a 'mu 'hɔen- bu, 'yupanɔ a 'mu, 'v 'hɪnhɪan=a danɪ le, 'v pɪa 'lɪ-tɪ 'wɔlugba-tebli a dedihu 'kwli bu. 17-Te v 'ye 'yu a 'mu, -ε -bɪ -tɪ a pepe -mɔ', Nyɪsɔa a lelenyɔ lee wen =nɔ, v na 'a pepe -mɔ le, 'kɪ 'v nyibli a pepe ye'. 18-Te v 'wɪn -tɪ a 'mu, blabl'yie-tunyɔ na -mɔ le, -ε -bɪ ε kee =nɔ le. 19-Tɪ a pepe a 'mu, ε 'yɪ Mari -mɔ -hru, 'tɪ- 'ε nεε =nε =wɔv kle 'a -nε ti. 20-Te blabl'yie-tunyɔ a 'mu, v -mε kle, -ε -bɪ v pɪ Nyɪsɔa 'nyre le, -te ε -nɔ, 'ε ya =nɔ 'a lelenyɔ yɪ, kɔ, 'ε nu=o, 'v 'ye 'yupanɔ a 'mu. 'Tɪ- -tebli a pepe, Nyɪsɔa a lelenyɔ lee =nɔ, kɔ 'waa =gbetɔ, v 'ye, 'a pepe a 'mu, 'ε mɔ =han-tɪ, 'ε mu 'lu -mɔ.

-Te v -tue la Mari a 'yu -Yusunyre

21-Nyrɔwɪ nɪ =blɪen=blɪen bu -hi, -ε -bɪ ti -mɔ' -kɔ 'yri v di 'v 'yu a 'mu yɪ 'bεε -nɪ, ε nyre 'v nɪ, 'v 'bε-ε yɪ, =wɪ yɪ, -te Moise a tete pɪ, -ε mɔ, 'yu 'bɔ kɔ -nyrɔwɪ nɪ =blɪen=blɪen, bu 'bε-ε yɪ, 'v -nyɪ 'yu a 'mu -Yusunyre, -ε mɔ 'nyre -mɔ', Nyɪsɔa a lelenyɔ tɔɔ la 'a 'dii, -te ε 'ye la 'kwli nɪ nu.

-Te v gba la -Yusu 'Kɪtsɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kagbau bu

22-Te -nyrɔwɪ gbi -hi, -ε -bɪ ti nyre 'v nɪ, 'kɪ Sosefɔ kɔ Mari 'hɔen- bu -ha -cɔhlɔn, -ε di=e nu, Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyɔ 'mɔ=v pɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye', Mari bu 'sii 'v yɪ a -tɪ. ε nɔ- mɔ tete -bɪ, Nyɪsɔa -nyɪ la 'a winwɔn-hanyɔ Moise, ti -hi la ti a 'yri la, 'kɪ 'v 'a -nε nɔgba, -ε =gbɪa, 'a yɪ'siile a -ta'. -ε -bɪ v gba 'yu nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kagbau bu, -ε nɪ 'lɪ Jrusɔdɔ 'kwli, -ε di=e nu, v 'mɔ 'lɪ-tɪ -ha, v 'mɔ=v Nyɪsɔa -nyɪ, 'kɪ 'v 'a -kɔvan a -ta', 23=wɪ yɪ, -te v nu 'a 'cɪcru, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪen 'kwli, -ε mɔ: «'A -nε nɔgba a yɪ-heyu, -ε mɔ 'yu nyɪbeyu, v di=e 'nɪ -ha, v 'mɔ=v Nyɪsɔa -nyɪ.» 24'Tɪ- ε 'mɔ -hi, -ε -bɪ v pɪ -cɔhlɔn a 'mu nɪ, Nyɪsɔa a tete -hɔε, 'kɪ 'v nɔgba, -ε =gbɪa a yɪ'siile a -ta'. -cɔhlɔndɔ a 'mu, ε mɔ la pale-hungbɔ nɪ 'hɔen, -v'v- -hungboyrɔ nɪ 'hɔen.

-Te Simeɔ hla la -Yusu a -tɪ

25ε kɔ nyiblo =dɔ, 'ε 'tɪ 'lɪ Jrusɔdɔ 'kwli. 'A 'nyre mɔ Simeɔ. Simeɔ a 'mu, 'a 'kɔ 'sii 'v yɪ, 'ε =tɪ 'v Nyɪsɔa 'v. Wanyɔ -mɔ', Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa pɔ la le, ε di la

ya, ε 'mu 'a dakɔ wa, ε nɔ- kɔ 'ludidie Simeɔ a 'mu, ε yɪ -ple. 'Kɪ Nyɪsua a -Hihɪu nɪ 'v=v ke'. ²⁶Nyɪsua a -Hihɪu a 'mu, ε lee la-a ni, -ε mɔ, ε 'yɪ la 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bu 'kɔ la, 'bu mɔ, 'bu 'yɪ Wanyɔ a 'mu 'ye. ²⁷Nyɪsua a -Hihɪu nɪ -do a 'mu, ε nɔ- kɔ 'klɪ -nu=o, ε mu 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu. Bu nɪ kɪ 'v bu, -ε -bɪ -Yusu a 'bai kɔ 'a 'dii 'hɛn-, v nu- -di, 'v ya -Yusu a 'mu, dɛ -mɔ', Nyɪsua a tete hɛ, v 'mu=v nu. ²⁸Bu 'ye 'kɪ =nu, -ε -bɪ ε -ha =nu 'yu a 'mu -jɪ', ε 'ble=e kua, ε -nyi Nyɪsua 'wio, ε wen:

²⁹ «Kukɔnyɔ o,

-wɛ 'lɪ -bu daa 'kɪ 'lɪ 'mu bu ni, =bu 'kɔ,

'kɪ 'lɪ plɔ a bleelɛ 'kwli,

-ε nu=o, dɛ -mɔ', -pɔ la 'lɪ, ε muu ke 'lu -mɔ.

³⁰⁻³¹ Wanyɔ -mɔ', -pɔ la ɛ, -di la ya,

'kɪ 'v dakɔ a pepɛ a wɔwa a -ta',

'na 'yie 'ye kɛ=ε ni.

³² Wanyɔ a 'mu, ε nɔ- mɔ -nyre.

ε nɔ- di=e nu, dakɔ a pepɛ, v 'mu=v ɛ yru,

-ε mɔ, -mɔ mɔ Nyɪsua.

ε di=e 'nɪ nu -wɛ, -na dakɔ Yisraekue,

v 'mu -tɪ a 'yɪ'buɔba kɔ.»

³³-Tɪ a pepɛ a 'mu, Simeɔ -hɪa, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', ε kɛɛ nɛ 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hɛn- a =wɪ ɛ. ³⁴Simeɔ nɪ -do a 'mu, ε -hɔa Nyɪsua 'klɪ, 'kɪ bu nu=o =haandɛ -mɔ. -ε -bɪ kɛ- ε pɪ 'kɪ Mari yɪ: «Nyɪsua lee 'nɛ- 'yu -bu -tɔtɔ kɪ, -ε di=e nu, 'kɪ 'lɪ Yisraekue 'nyɪ, nyibli -hɔhɔɪ, -v di=e nɔa yɪ bu pɔ, Nyɪsua 'mu =nu wa, kɛɛ, nyibli -mɔ', -v 'yɛ nɪ di=e nɔa yɪ bu nɪ pɔ, Nyɪsua 'mu =nu -bati ɛ -pɔv -nɪ. 'Yu a 'mu, ε nɔ- di=e nyibli -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ Nyɪsua nɪ -kuan, kɛɛ, nyibli -hɔhɔɪ di 'nɪ hɪa, 'kɪ bu 'wɪn Nyɪsua a 'Yu a 'mu 'a win. ³⁵ε di=e 'nɪ nu -wɛ, nyibli -hɔhɔɪ a -huhli-tɪ -mɔ', v yɪ 'lu -mɔ ɛ -hie, ε 'mu pepɛ' bi. -Na 'mumu, 'kla -di -mu -wɪyɛ 'ya, ε di 'wɪ- -tɛ v 'yɛ nɪ pɔ wen -mu ta-wɔnplɛn 'kwli.» Kɛ- Simeɔ -pɔ.

-Tɛ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ Hana hɪa la -Yusu a -tɪ

³⁶ε kɔ nɔgba =dɔ -wɛ. 'A 'nyre mɔ Hana. ε mɔ Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ =nɔ. 'A 'bai a 'nyre mɔ Fanɛ. ε pɪ Aɛ-tugba. ε -wɛ la 'yɪ dɪakɪ. -Tɛ ε 'tɛ mɔ la nyrayotayu, 'kɪ ε kɔɔ la 'v nyɪbɔ. ε kɔ=ɔ 'hɛn-, v nu 'yɪ nɪ -hɔn'hɛn, 'tɪ- 'a nyɪbɔ a 'mu, 'a -tɪ 'ε -wɛ. ³⁷ε 'yɪ 'kɪ nyɪbɔ -kɔ dɛ, 'ε nɪ 'klɔ -nɪnɪ, 'ε nu 'yɪ a (84) -wɪ nɪ -hɛn -tɪ 'v -hɛn. 'A -nɛ tɪ, 'tɔ kɔ 'nyre 'hɛn-, ε 'cibi 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu nɪ. Nyɪsua a -kuan, ε nɪ, ε nɔ- mɔ bu =ci, kɔ, bu da Nyɪsua. ³⁸ε kɔ Simeɔ 'hɛn-, v nyre 'v tɪ nɪ -do 'yɪ, 'ε -nyi Nyɪsua 'wio, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', kɔ, Jrusre a nyibli a pepɛ -mɔ', -v yɪ-tɪ -ple, 'kɪ Nyɪsua bu wa 'a dakɔ, v nu- ε yɪ -Yusu a -tɪ -lee -nɪ.

-Tɛ Mari kɔ Sosefu 'hɛn-, v -hɪan la -mɔ, 'v mu la 'lɪ Nasaletɪ, v kɔ -Yusu 'hɛn-

³⁹-Tɛ Mari kɔ Sosefu 'hɛn-, v -wɛ -tɛblɪ a pepɛ a 'mu, Nyɪsua a tete -hɔɛ, 'a nunuo -mɔ, -ε -bɪ v -mɛ kle, 'v mu 'lɪ 'waa 'dɪɔ -mɔ', -ε mɔ Nasaletɪ,

'kɪ 'lɪ Galileblɔgbɑ 'kwli. ⁴⁰Yɪ a 'mʊ, ʊ -kɔ, ɛ kui nɪ, kɔ, 'ɛ nɪ 'klɪ, Nyɪsʊɑ 'ɛ -nyɪ-e -tɔ. Nyibli a pepe yɪ-tɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, Nyɪsʊɑ nʊɛ -nɛ nɪ.

**-Tɛ -Yusu mu la 'lɪ Nyɪsʊɑ a 'kagbav bʊ, ɛ kɔ tetetɔnyʊ
'hʊen-, 'ʊ pʊ la toto, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊɑ a -ta'**

⁴¹A -nɛ 'yɾʊ, -Yusu a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʊen-, ʊ mi la 'lɪ Jɾʊsɾɛdɔ 'kwli, lɛ'mimle, -ɛ mɔ Pakɪ a -tɪ. ⁴²-Tɛ -Yusu kɔ la 'yɾɪ nɪ -pʊ -tʊ 'ʊ 'hʊen, ɛ nɔ- mɔ 'a yɪ-hɛdɛ, 'kɪ bʊ mu lɛ'mimledʊ a 'mʊ kɪ, ɛ kɔ 'a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʊen-, -wɪ yɪ, -tɛ ʊ ni-e lɛ. ⁴³-Tɛ lɛ'mimle -wɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ -Yusu a 'dii kɔ 'a 'baɪ 'hʊen-, ʊ -hɪan -mɔ, 'ʊ mi 'lɪ 'waa 'dɔ 'kwli. Kɛɛ, -Yusu -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ -mu. 'Kɪ ɛ 'tɪɛ nɪ 'lɪ Jɾʊsɾɛdɔ 'kwli. 'A 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hʊen-, ʊ 'yɪ 'ʊv=dedede 'hʊɪ -yɪ. ⁴⁴'Waa =wɔv daa =nɛ, -Yusu kɔ 'hɾʊnanyʊ -bɪ 'hʊen-, nʊ- mi. Bʊ na -nyɾwɔ 'mumu a 'hɾʊ, -ɛ -bɪ ʊ -tʊɑ 'a lɛ-mʊmʊɔ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'dʊkʊɛ kɔ 'waa yiyinyibli 'nyɪ. ⁴⁵-Tɛ ʊ 'yɪ 'kɪ-tɪ 'ye, -ɛ -bɪ ʊ -mɛ kle, 'ʊ mu 'lɪ Jɾʊsɾɛdɔ 'kwli, ʊ 'mʊv 'yie lɛ =mʊɔ -nɪ, kɛɛ, ʊ 'yɪ-tɪ 'ye. ⁴⁶-Nyɾwɪ nɪ ta a -nyɾwɔ 'kwli, -ɛ -bɪ ʊ 'ye=e nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊɑ a 'kagbav bʊ, 'ɛ nɪ bʊ, 'kɪ 'lɪ -Juukʊɛ a tetetɔnyʊ 'nyɪ, 'ɛ pɪ =nʊ nʊɑ yɪ bʊ, 'ɛ yɪ =nʊ lɛ 'betɪ -nɪ -wɛ. ⁴⁷Yɪ bʊ di 'mʊ lɛ nɪ, bʊ di -tɔdʊ a 'mʊ kɔ, kɔ, bʊ di 'waa lɛ'betɪ-teblɪ a kle-hɪhɪɑ lɛ nʊ, ɛ kɛɛ nyibli -mʊ', -ʊ nɪ -tʊo kɪ a =wɔv lɛ. ⁴⁸-Tɛ 'a 'dʊkʊɛ 'ye=e, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ =nʊ lɛ, -ɛ -bɪ 'a 'dii wɛn: «Dɛ kɔ -mɔ nʊ 'a nunuo lɛ 'lɪ, =nɪ pʊ 'lɪ -a mʊ hʊannʊ 'kwli? -Na 'baɪ kɔ 'mʊ 'hʊen-, =wɪlɛkɛɛ lɛ 'kwli -a =mʊɛ 'lɪ -mʊ lɛ.» ⁴⁹-ɛ -bɪ ɛ -tʊ =nʊ =wɔn, ɛ wɛn: «Dɛ- kɔ -tɪ 'a =mʊɛ 'mʊ lɛ 'lɪ? =Bɪ a 'yɪ 'a yiyie -kɔ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'n di 'nɛ- 'na 'Baɪ Nyɪsʊɑ a 'kagbav bʊ nɪ?» ⁵⁰Kɛɛ, -tɪ a 'mʊ, ɛ hɛ =nʊ yɪ, ʊ 'nɪ -yɾʊ=ʊ lɪ-tɪ lɛ.

⁵¹-Tɛ ɛ -hɪ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ =nʊ 'hʊen-, ʊ -mɛ kle, 'ʊ mu 'lɪ Nasaletɪ, -ɛ mɔ 'waa 'dɔ. ɛ =tʊɪ 'ʊ =nʊ nɪ 'a nɛ tɪ. -Tɛblɪ a pepe a 'mʊ, -ɛ mu 'lɪ -mɔ, ɛ 'yɪ 'a 'dii -mɔ -hɾʊ. 'A pepe nɪ 'lɪ 'a =wɔv kɪ. ⁵²-Yusu kui la nɪ, kɔ, 'a -tɔ 'ɛ yɪ la kle -bii -nɪ, Nyɪsʊɑ kɔ nyibli 'hʊen-, 'ʊ nʊɛ la=a diakɪ.

**-Tɛ Saan Batist hɛ la Nyɪsʊɑ a -tɪ, kɔ, -tɛ ɛ pɪ la nyibli 'nie 'lu lɛ
(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Saan 1.19-28)**

3 ¹⁻²-Tɛ 'yɾɪ gbɪ -hɪ, -ɛ -bɪ Saan, -ɛ mɔ Sakali a 'yʊ, 'kɪ ɛ 'tɪɛ nɪ 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', nyibli 'yɪ 'lɪ 'tɪ, Nyɪsʊɑ 'ɛ da-a, ɛ wɛn: «Lee 'na -tɪ nyibli.» Ti a 'mʊ 'yɾɪ, Romakʊɛ a 'kʊn gbagbʊ Tibɛlɪ, -tɛ ɛ bɪ la gbata kɪ, 'a 'yɾɪ nɪ -pʊ -tʊ 'ʊ =hʊn a 'yɾʊ =nɔɔ. Pʊstɪ Pilatɪ, ɛ nɔ- mɔ Sudeblɔgbɑ a -gʊlʊnʊmɑ. Hɛlɔdɪ, ɛ nɔ- kɔɔ Galileblɔgbɑ win kɪ. 'A 'dɪɑyɪ Filipʊ, ɛ nɔ- kɔɔ Yituleblɔgbɑ win kɪ, kɔ Trakonitɪblɔgbɑ 'hʊen-. Lisaniɑstɪ, ɛ nɔ- kɔɔ Abilenɪblɔgbɑ win kɪ. Hanɪ kɔ Kaifu 'hʊen-, ʊ nʊ- mɔ Nyɪsʊɑ a -cɔhlʊnpinyʊ a nyibli gbagbɪ. ³-ɛ -bɪ Saan a 'mʊ, ɛ bɪ 'hɾʊ wɔn, 'ɛ mu 'lɪ 'nie -mʊ', ʊ dɛɛ Sudɛn wien, 'ɛ -tʊɑ 'blɔgbakɪbɪɑ -mʊ', -ɛ nɪ 'ʊ 'nie wien a kɪnʊnɑ. 'Bʊ yɪ nɪ 'plɛ, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, 'ɛ yɪ nyibli -lee -nɪ, ɛ wɛn: «Ba yɾʊ=ʊ, 'kɪ 'lɪ 'aɑn =wɔl kɪ, -ɛ mɔ, a nɪ yɪnyɾɛ-teblɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊɑ ye'. Ba hie 'ʊ

yunyre-tebli a 'mv bu, ba -nyi 'aan 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsua, Nyɪsua 'mv 'aan yunyre-tebli 'wɔwla -ni, 'mv 'a mv 'nie 'lu pu.»⁴ -Tɛ Saan yɪ -tɪ a 'mv ni hɛ, -ɛ -bɪ -tɪ -mv', Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ Esai 'cru la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuacrɛn 'kwli, tɪ -dɔ -hi la a tɪ 'yri, ɛ nyre 'v ni. -Tɪ a 'mv, ɛ nɔ- -bu:

«Nyɪsua wen 'nɪ:

Nyiblo -dɔ, -tɛ -mv', 'dɔ bii 'lɪ yɪ,

'kɪ ɛ di 'lɪ 'ti.

'Bu mɔ, 'bɔ yɪ ni hɛ, ɛ di 'yaa 'lɪ win,

ɛ 'mv ɛ pɔ:

'Hru -bɔ, Kɔkɔnyɔ di na,

ba 'sii -nɛ yɪ,

'tɪ- Kɔkɔnyɔ a 'mv, ɛ 'mv di.

ɛ 'wɪ yɪ, 'aan 'klɔ bɔ 'sii 'v yɪ,

-ɛ di=e nu, a 'mv -mɔ -wɛ,

'tɪ- Kɔkɔnyɔ 'mv di.

⁵ Ba ka 'nuhannɪ a pɛpɛ,

kɔ, ba wa dɔgbɪ a pɛpɛ,

-ɛ di=e nu, 'hrii 'mv kɪ bɔ -wɛɛn -ni.

'Hrii -mv', -v 'yɪ 'lɪ yɪ blɛ -nyraa -ni,

ba 'sii -nɔ yɪ -wɛ,

'a dɛ -mv', -v nyre yɪ, ba -hrɛntɪ -nɔ.

⁶ -ɛ -bɪ Wanyɔ -mv', Nyɪsua di ya,

nyibli a pɛpɛ di=e 'nɪ 'ye.»

⁷Nyibli -huɔhuɔ, v nɔ- mi 'lɪ Saan -mɔ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mv -nɔ 'nie 'lu pu. Kɛ- ɛ pɪ nyibli a 'mv yɪ, ɛ wen: «A mv -mv', a kɛɛ nyibli, 'aan nunuklɔ 'ɛ nyre yɪ, -wen hro. Nyɪsua a yɔv 'tɛ kwɛ 'a mv ni. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ ɛ, -ɛ mɔ, a -wɛ 'lɪ ba 'gba-a ye' ci ni. ⁸'Tɪ- 'mv 'a mv 'nie 'lu pu, ba nu -haan-tebli, v 'mv=v 'ye, -ɛ mɔ, a hie 'v dɛ 'kuku, a ni bɔ, 'a -nyi 'aan dɔnɔv Nyɪsua. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ ɛ, -ɛ mɔ, a mɔ -aan 'baɪ gbagbɔ Abrahamu a 'yɔnɔv -nɔ, 'a -tɪ, Nyɪsua 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bɔ pɔv nɛ 'a mv yɔv ɛ. 'N yɪ 'a mv 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, Nyɪsua -wɛ 'lɪ bɔ nu-o ni, 'hɪ -bɔ, bɔ -hɛ Abrahamu a 'yɔnɔv ni. ⁹U -wɛ -mɔ, 'kɪ bɔ nu 'duwe, bɔ hɪa 'a -nɛ tugbɛ -dɔ, -ɛ 'yɛ ni tɔ 'kui, v 'mv=v 'tɔ pɔ. ɛ -hen 'nyre, -ɛ mɔ, Nyɪsua -wɛ -mɔ, 'kɪ bɔ pɔv nyibli -mv', -v 'yɛ ni -tuu 'v=v 'v -bati ɛ.»

¹⁰Kɛ- nyibli -mv', -v ni -tuɔ kɪ, v pɪ, 'v yɪ-tɪ 'beti -ni: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu 'lɪ?» ¹¹-ɛ -bɪ ɛ =tu =nɔ =wɔn, ɛ wen: «Nyiblo 'bɔ ni 'v, 'bɔ kɔ wlawlɪ ni 'hɛn, bɔ -ha 'lɪ wlawlɔ ni -dɔ, bɔ -nyi=e nyiblo -mv', -ɛ 'yɪ 'a dɛ -kɔ. Nyiblo 'bɔ ni 'v, 'bɔ kɔ didide, bɔ -nyi 'a 'bɪ -mv', -ɛ 'yɪ 'a dɛ -kɔ.» ¹²ɛ kɔ 'blɔwli'tunyɔ, 'v mu 'lɪ-tɪ -mɔ -wɛ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mv -nɔ 'nie 'lu pu, v wen: «Tɔkɔnyɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu 'lɪ?» ¹³-ɛ -bɪ ɛ =tu =nɔ =wɔn, ɛ wen: «-Tɛ -mv', Romakɔvɛ a naanyɔ pɔ ɛ, nyibli bɔ 'pɛɛ -ni, a 'nɪ 'pɔv 'v=v dɛ 'lu. 'A -tɛɛ, nɔ- ba 'tɪ.»

¹⁴'Seyo mu 'lɪ-tɪ -mɔ -wɛ, v wen: «-Aan 'mumu, dɛ- -a di nu 'lɪ?» -ɛ -bɪ ɛ =tu

=nu =wɔn, ε wen: «A 'nɪ 'nuo 'lɪ 'klɪ, a 'nɪ 'haa 'lɪ nyibli 'wli =jɾɛ. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ nyibli hɪ klɛ, 'kɪ 'v dɛ -mɔ', v 'yɪ -nu a -ta', -ɛ di=e nu, v 'mɔ 'a mɔ 'wli -nyɪ a -tɪ. 'Aan 'pɛɛwli nu 'a mɔ -tɛɛ. A 'nɪ 'pɔv 'lɪ-tɪ 'yiyriwli =dɔ kɪ.»

¹⁵Nyibli a pɛpɛ, v nɪ 'v -pleelɛ'. U nu- -mɔ -bɪ, v wɛn 'nɪ, -baklɛ, Saan, nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsua pɔ la lɛ, ε di la ya, 'kɪ 'v dakɔ a wɔwɔ a -ta'.

¹⁶Kɛ- Saan pɪ =nu yɪ, ε wen: «Mɔ -bɔ, 'nie, ε nɔ- 'n pɪ 'a mɔ 'lu lɛ. Kɛɛ, nyiblo -bɪ di 'nɪ di. Nɔ- di 'v 'mɔ ke' kɔɛ. Nɔ- di 'klɪ kɪ nɪ, ε 'mɔ 'v 'mɔ -hi, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'nyɾɛ 'kwli. 'Mɔ -bɔ, 'n 'yɪ nyiblo =dɔ 'pa-, 'kɪ =bɔ di=e -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -kɔandɛ =dɔ a -ta'. Nyiblo a 'mɔ, -ɛ di di, Nyɪsua a -Hihiu, kɔ na -bɔ, -ɛ yɪ wɪn, ε nɔ- ε di 'a mɔ -nyɪ. ¹⁷Nyiblo a 'mɔ, ε di 'wɪ- kɔbɔlɛ=hlonnyɔ yɪ, -ɛ 'ble -ɲmahɛn kɔa, ε di nu, ε 'mɔ -kɔbɔ lɛ -hlon, 'bɔ -hlon -kɔbɔ a 'mɔ lɛ, ε 'mɔ=v bɔ =tu, ε 'mɔ 'a =tutui 'tɔ pɔ, 'kɪ 'lɪ na -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ jɾɛ 'nyɪ.»

¹⁸Tɔ a gblegble a 'mɔ, Saan pɪ, ε nɔ- kɔ 'kwli ε nɛɛ 'lɪ, 'ɛ pɪ nyibli Nyɪsua a =haantitɛ.

¹⁹Kɛɛ, -ɛ -bɪ -gɔlɔnɔma Helɔdɪ, ε nɔ- Saan -kii la nɪ, -ɛ nu-o, Helɔdɪ a 'mɔ, ε nɔ- -ha la 'a 'diayɪ nɔgba -jɪ', kɔ, 'ɛ nu la yɪnyɾɛ-tɛblɪ -hɔhɔvɪ -bɪ.

²⁰-Tɛ Saan -kii la=a, -ɛ -bɪ Helɔdɪ a 'mɔ, ε nu la yɪnyɾɛdɛ -bɪ dɛ. ε nɔ- mɔ bɔ pɔ la Saan a 'mɔ =jɪ'.

Saan, ε nɔ- pɔ la -Yusu 'nie 'lu
(*Matie 3.13-17; Maki 1.9-11*)

²¹-Tɛ v 'tɪɛ 'yɛɛ la Saan =jɪ' nɪ pɪ, 'tɪ- Saan 'mɔ nyibli a pɛpɛ 'nie 'lu lɛ pɔ, -ɛ -bɪ -Yusu nyɾɛ 'v nɪ, Saan 'ɛ pɔ=v 'nie 'lu, -Yusu 'ɛ -tɔa Nyɪsua a dɪdɔ. ε nɪ 'lɪ Nyɪsua a dɪdɔ 'kwli, yakɔ 'ɛ -ki wɪn, ²²Nyɪsua a -Hihiu 'ɛ -tu 'v=v 'lu, =wɪ yɪ, -tɛ -hungbe 'yɛ nɪ -tu 'v=v 'lu, 'tɪ- 'v 'wɪn Nyɪsua a win, 'ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ pɪ lɛ: «-Mɔ mɔ 'na 'Yɪ nɪ -dɔ, 'n nɔɛ -nɪ -tɛɛ. -Nɪɛ 'mɔ dɔdɔ.»

-Yusu a 'baɪnɔ
(*Matie 1.1-17*)

²³⁻³⁸Dɛ a 'mɔ bɔ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu =tu -kɔan -wɪ. Tɪ a 'mɔ 'yɾɪ, ε -wɛ 'lɪ bɔ kɔ la 'yɾɪ a (30) -wɪ =tu 'v -pɔ nɪ. Nyibli a =wɪlɪ wɛn 'nɪ, Sɔsɛfɔ -mɔ 'a 'baɪ. Sɔsɛfɔ a 'mɔ, 'a 'baɪnɔ a 'nyɾɛ, nɔ- -bɔ:

- Nyɪsua, ε nɔ- nu Adamɔ,
- Adamɔ 'ɛ kɔ Sɛtɪ,
- Sɛtɪ 'ɛ kɔ Hɛnɔsɪ,
- Hɛnɔsɪ 'ɛ kɔ Kaina,
- Kaina 'ɛ kɔ Maleleɛɪ,
- Maleleɛɪ 'ɛ kɔ Saledɪ,
- Saledɪ 'ɛ kɔ Hɛnɔkɪ,
- Hɛnɔkɪ 'ɛ kɔ Matusala,
- Matusala 'ɛ kɔ Lamɛkɪ,

Lamekɩ 'e kɔ Noe,
Noe 'e kɔ Semu,
Semu 'e kɔ Afasadi,
Afasadi 'e kɔ Kainamu,
Kainamu 'e kɔ Sala,
Sala 'e kɔ Ebelɩ,
Ebelɩ 'e kɔ Falekɩ,
Falekɩ 'e kɔ Yrago,
Yrago 'e kɔ Seluku,
Seluku 'e kɔ Nako,
Nako 'e kɔ Tala,
Tala 'e kɔ Abrahamu,
Abrahamu 'e kɔ Yisaki,
Yisaki 'e kɔ Sakɔbu,
Sakɔbu 'e kɔ Juda,
Juda 'e kɔ Falesɩ,
Falesɩ 'e kɔ Esromu,
Esromu 'e kɔ Ani,
Ani 'e kɔ Adume,
Adume 'e kɔ Aminada,
Aminada 'e kɔ Naaso,
Naaso 'e kɔ Sala,
Sala 'e kɔ Bvasɩ,
Bvasɩ 'e kɔ Jobedi,
Jobedi 'e kɔ Yisai,
Yisai 'e kɔ Dafidi,
Dafidi 'e kɔ Nata,
Nata 'e kɔ Matata,
Matata 'e kɔ Mena,
Mena 'e kɔ Melea,
Melea 'e kɔ Eliakimu,
Eliakimu 'e kɔ Sonamu,
Sonamu 'e kɔ Sosefu,
Sosefu 'e kɔ Suda,
Suda 'e kɔ Simeo,
Simeo 'e kɔ Lefi,
Lefi 'e kɔ Matatu,
Matatu 'e kɔ Solimu,
Solimu 'e kɔ Eliese,
Eliese 'e kɔ Jesu,
Jesu 'e kɔ Eli,
Eli 'e kɔ Elumadamu,

Elumadamu 'e kɔ Kosamu,
 Kosamu 'e kɔ Adi,
 Adi 'e kɔ Melki,
 Melki 'e kɔ Neli,
 Neli 'e kɔ Salatiel,
 Salatiel 'e kɔ Solobabel,
 Solobabel 'e kɔ Yresa,
 Yresa 'e kɔ Soana,
 Soana 'e kɔ Soda,
 Soda 'e kɔ Soseki,
 Soseki 'e kɔ Semɛ,
 Semɛ 'e kɔ Matatiasi,
 Matatiasi 'e kɔ Maati,
 Maati 'e kɔ Nagai,
 Nagai 'e kɔ Esri,
 Esri 'e kɔ Nahɔmu,
 Nahɔmu 'e kɔ Amɔsi,
 Amɔsi 'e kɔ Matatiasi,
 Matatiasi 'e kɔ Sosefu,
 Sosefu 'e kɔ Sanai,
 Sanai 'e kɔ Melki,
 Melki 'e kɔ Lefi,
 Lefi 'e kɔ Matati,
 Matati 'e kɔ Heli,
 Heli 'e kɔ Sosefu,
 -ɛ -bi nyibli a =wɛl wɛn 'ni, Sosefu, ɛ nɔ- kɔ -Yusu.

-Tɛ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu -tɛɛ la 'v -Yusu le
(Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)

4 ¹Nyɔsua a -Hihiu kɔɔ -Yusu win ki pepe. -Yusu a 'mu, ɛ nɔ- -hɔn 'li 'nie -mu', -ɛ mɔ Sudɛn wien, Nyɔsua a -Hihiu a 'mu, 'ɛ gba 'li-tɛ -tɛ -mu', nyiblo =du 'yɛ 'li 'ti. ²-ɛ -bi 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu, kɛ- ɛ pi, 'ɛ yɛ 'v -Yusu le -tɛɛ -ni, -ɛ di-e nu, ɛ 'mu -ti 'wla, 'ki 'v 'a 'Baɪ Nyɔsua ye', 'ɛ -tɛɛ 'v-u le, 'ki 'li -nyrɔwɪ a -wɛl ni 'hɔn 'kwli. 'Ki 'li -nyrɔwɪ a 'mu 'kwli, -Yusu =ci ni. -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bi 'kanv -tva la 'a nunuo. ³-ɛ -bi 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu wɛn: «'Bu mɔ, =ni mɔ Nyɔsua a 'Yu, lee 'hɔɔ -bu, bu -hɛ 'flɔɔ.» ⁴-ɛ -bi -Yusu =tu-o =wɔn, ɛ wɛn: «'D 'crɪ-tɪ ni, 'ki 'li Nyɔsvacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ, ɛ 'yɛ didide ni -do 'pa-, ɛ 'ni -nu-o li-tɪ, -tonyiblo 'ni -ni-tɪ 'klɔ.»

⁵-Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bi 'ki 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu gba 'li -Yusu dugba =du 'lu, ti ni -do a ti 'yri, 'ɛ tɔɔ =nɛ -tutu ki a 'blugbi a pepe, ⁶ɛ wɛn: «'Blugbi -bu, 'a 'klɪ, kɔ 'a -ti a 'yi'babua, 'n di -mɔɔ 'ni -nyi. 'A pepe a 'mu, v -nyi 'mɔɔ ni. 'Na 'mumu, nyiblo, 'n -hɔɛ, ɛ nɔ- 'n di-e -nyi -wɛ. ⁷'A -ti, 'bu mɔ,

-ni bla 'mu kwli yi bu, 'ki 'u 'na 'u-tuule a -ta', -mɔ di 'a pɛpɛ a 'mu kɔ.»⁸ -ɛ -bi -Yusu =tu-o =wɔn, ɛ wen: «U 'cri-ti ni, 'ki 'li Nyisvaciɛn 'kwli, -ɛ mɔ: -Na Kɔkɔnyɔ Nyisva ni -do, ɛ nɔ- blɛɛ yi, -bu bla kwli bu, 'ki 'u 'a 'u-tuule a -ta', nɔ- blɛɛ -ti a 'yi'buale yi.»

⁹De a 'mu, -tɛ ɛ -hi, -ɛ -bi 'kuo -huɔn a nyiblo gbagbu gba 'li-ti Jrusɛdɔ 'kwli, 'ɛ 'yaa 'li-ti Nyisva a 'kagbau ki, ɛ wen: «Bu mɔ, -ni mɔ Nyisva a 'Yu, -ɛ -bi -bu =pluu 'li =hlɔn, ¹⁰-ɛ nu-o, u 'cri-ti ni, -ɛ mɔ:

-Na -ti, Nyisva kɔ bu lee nɛ 'a lɛlenyɔ,

u 'mu -mu 'yie =tu,

¹¹ u 'mu -mu klɔ, -ɛ di-e nu,

-na bu 'ni =ha 'hiɔ yi =gbɛ.»

¹²-ɛ -bi -Yusu =tu-o =wɔn, ɛ wen: «U 'cri-ti ni -wɛ, 'ki 'li Nyisvaciɛn 'kwli, -ɛ mɔ: -Yi yi -blɛɛ -ni, -bu =tɛɛ 'u -na Kɔkɔnyɔ Nyisva lɛ.»

¹³-Te 'kuo -huɔn a nyiblo gbagbu -wɛ 'ki -Yusu a lɛ=tɛɛɛ -mɔ, 'ki 'li 'kabu a gblegble 'kwli, -ɛ -bi ɛ -ha=a mɛ lɛ, 'ɛ mu 'u ti lɛ -ple mɔ, -ɛ kɔ 'yri ɛ di 'u-u lɛ =tɛɛ mɔ -dii -ni de.

-Te -Yusu =tu la 'a -kvan -wlu, 'ki 'li Galileblugba 'kwli

(Matie 4.12-17; Maki 1.14-15)

¹⁴-Te de a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bi -Yusu =hɔn -mɔ, 'ɛ mu 'li Galileblugba 'kwli. Nyisva a -Hihiu, 'ɛ kɔɔ =nɛ win ki pɛpɛ, 'ɛ -nyi-e 'klɔ. 'A 'nyre 'hɛɛn la 'blugba a pɛpɛ ki bu, ¹⁵'ɛ tɔɛ Nyisva a -ti, 'ki 'li Nyisva a 'kayo blɛ, nyibli a pɛpɛ 'u 'buɛ Nyisva a -ti 'yi.

Nasaletɔ a nyibli 'yi la -Yusu =wlu yi -kuo -ni

(Matie 13.53-58; Maki 6.1-6)

¹⁶-Nyrɔwɔ =du, 'ki -Yusu mu 'li Nasaletɔ, -ɛ mɔ 'dɔ -kɔ 'kwli ɛ kuu 'li. -Wuwle-nyrɔwɔ, 'ɛ pa 'li Nyisva a 'kayu bu, =wi yi, -tɛ ɛ ni-e lɛ, 'ɛ 'du ye', -ɛ di-e nu, ɛ 'mu Nyisvaciɛn -hre, ¹⁷'u -nyi-e 'criɛn -mu', Nyisva a winwɔn-hanyɔ Esai 'cri la, 'ɛ kla=a yi, 'ɛ ye 'criɛnkɔtɔ -mu' ki, ɛ -mɔɛ wen lɛ. 'Cɔɔnkɔtɔ a 'mu, 'a win, ɛ nɔ- -bu:

¹⁸ «Nyisva a -Hihiu, ɛ nɔ- ni 'u 'mu ke',

Nyisva 'ɛ -ha 'li 'mu,

'ki -bu pu 'a -haantitɛ nyibli -mu',

-u ni nyai lɛ,

Nyisva 'ɛ lee 'mu, 'ki -bu lee -koyo,

-ɛ mɔ, ɛ di -nu 'ni =gble.

=Bu lee 'yii'dɔnyɔ,

-ɛ mɔ, ɛ di-e 'ni nu, u 'mu lɛ yru.

=Bu lee nyibli -mu', u -tui -huɛn,

-ɛ mɔ, ɛ di -nu 'ni =gble -wɛ.

¹⁹=Bu lee 'waa pɛpɛ, -ɛ mɔ, ti nyre 'u ni,

-ε κῶ 'yri Kukῶnyῶ di 'v -nu=v -tῶ -ni,
 -ε mῶ, ε nuε -nu ni.»

20-Te -Yusu -we -mῶ, -ε -bi ε 'pla 'cr̄ien a 'm̄v ni, 'ε -nyi-e Nyisua a 'kayu a -kvannunyῶ, 'ε ni bu. Nyibli a p̄epe, -v ni 'l̄i Nysua a 'kayu bu, v 'wlaa -nε 'yii -mῶ. 21-ε -bi ke- ε pi -nu yi de, ε wen: «Cr̄ienkottῶ -m̄v', 'n -hre wen, a 'w̄in wen, -ti -bu, ε hle, kike -bu, 'k̄i ε muu ke 'v 'lu -mῶ.» 22 Nyibli a p̄epe, -v ni 'v, v wen 'ni: «ε yi 'n̄i 'pl̄e -t̄εε.» ε keε -nu =w̄l̄i l̄e, 'k̄i 'v ȳinῶwin, ε pi a -ta', v wen: «-B̄i nyiblo -bu, ε 'ȳi Sosefu a 'ȳu 'pa-?» 23-ε -bi -Yusu wen: «N̄ yi-e ni, -ε mῶ, a di pu 'm̄v 'ledv -bu yi, -ε mῶ: -Dῶtῶ, pia -d̄iῶnu, a 'm̄v 'm̄v ȳr̄e pu de: =W̄hlekeε-tebl̄t̄ a p̄epe -m̄v', -nuu 'l̄i Kapenaῶd̄iῶ 'kw̄li, -a 'w̄in 'a -ti ni. U ni -do a 'm̄v, nuu 'n̄ε-ε -d̄iῶnu a 'd̄iῶ 'kw̄li -w̄ε.» 24 ε wen 'ni de: «N̄ yi 'a m̄v 'n̄i -lee -ni, ε 'ȳi Nyisua a winwl̄ῶn-hanyῶ =d̄v -kῶ, v kuo =w̄lv yi, 'k̄i 'l̄i 'a d̄iῶnu a 'd̄iῶ 'kw̄li. 25 N̄ yi 'a m̄v 'n̄i -lee -ni de, =w̄hlekeε-tebl̄t̄ -m̄v', Nyisua a winwl̄ῶn-hanyῶ Eli ni la, bu bi 'l̄i 'a m̄v 'kw̄li, ti -kῶ 'yri 'nu 'kee la didie, 'ε gba 'yri ni ta n̄ε -hῶnp̄v̄i ni -hl̄on'hven, kῶ, -te 'kanv yi la le di, 'k̄i 'n̄ε- -t̄v̄t̄v̄ k̄i. Ti a 'm̄v 'yri, -t̄v̄gb̄anv̄gb̄i -h̄v̄ la 'n̄ε- Yisraek̄v̄e a 'bl̄vḡba 'kw̄li ni, 'v -h̄v̄e la -h̄εε. 26 K̄εε, ε 'ȳi la nyiblo =d̄v -kῶ, Nyisua bu lee la 'l̄i Eli -mῶ, 'bu 'ȳi la -t̄v̄gb̄anv̄gb̄a ni -do -m̄v', -ε 'ȳi Yisraek̄v̄eȳr̄w̄lv̄ 'pa-. 'K̄i ε 'ti la 'l̄i h̄iap̄v̄dakῶ -b̄i 'nȳi, 'k̄i 'l̄i Saletad̄iῶ 'kw̄li, -ε 'm̄v̄e Sidῶd̄iῶ ȳr̄e, Eli a 'm̄v 'ε -h̄εε la-a, 'k̄i 'l̄i =w̄hlekeεde 'kw̄li, -ε nu-o, -t̄v̄gb̄anv̄gb̄a a 'm̄v, ε kuo la Nyisua =w̄lv yi. 27 K̄v̄e 'v̄-v -mῶ bu de, Nyisua a winwl̄ῶn-hanyῶ Elise a ti 'yri, -hr̄annunȳv̄ -h̄v̄v̄ la 'n̄ε- Yisraek̄v̄e a 'bl̄vḡba 'kw̄li ni. K̄εε, Elise a 'm̄v, ε 'ȳi la 'l̄i-t̄i 'l̄i -w̄ε, bu -w̄εε la nyiblo =d̄v a 'k̄v̄e, 'bu 'ȳi nyiblo -bu, -ε mῶ Naama, -ε 'ȳi Yisraek̄v̄eȳu 'pa-, -ε kῶ 'l̄i Siliblv̄gb̄a 'kw̄li. ε nῶ- kῶ 'k̄v̄e ε -w̄εε la -ni, -ε nu-o, ε kuo la Nyisua =w̄lv yi.»

28 Nyibli a p̄epe a 'm̄v, -v ni 'l̄i Nyisua a 'kayu bu, -te v 'w̄in -ti a 'm̄v, -Yusu -hla, -ε -bi v bi ȳr̄v̄' le, 29 'v 'du ye' le, 'v k̄lῶ-ῶ, 'v -t̄iῶ -n̄ε 'd̄iῶ, 'v gba 'l̄i-t̄i d̄vḡba -m̄v', -ε kῶ 'lu 'waa 'd̄iῶ ni 'l̄i, -ε di-e nu, v 'm̄v 'l̄i-t̄i yi 'nyraa -ni, ε 'm̄v -hl̄ῶn bi, ε 'm̄v 'k̄v̄. 30 K̄εε, 'k̄i ε naa 'l̄i -nu 'nȳi, 'ε -mu.

-Te -Yusu bla la 'ku -hvan le
(Makt̄ 1.21-28)

31-Te de a 'm̄v, ε -hi, -ε -bi 'k̄i -Yusu mu 'l̄i 'd̄iῶ -m̄v' 'kw̄li, -ε kῶ 'nyr̄e mῶ Kapenaῶ, 'k̄i 'l̄i Galilebl̄vḡba 'kw̄li. -Te -Juuk̄v̄e a -w̄uwle-nyr̄ῶῶ nyre 'v, -ε -bi 'k̄i ε mu 'l̄i Nyisua a 'kayu bu, 32 'ε bi 'v yῶ', 'ε -t̄va nyibli Nyisua a -ti a t̄ῶle. Nyibli -m̄v', -v ni 'v, ε mῶ 'waa =w̄hlekeεde, 'k̄i -Yusu bu di t̄ῶle le nu, -ε nu-o, 'k̄i 'l̄i Nyisua a 'k̄l̄i 'kw̄li, 'k̄i ε t̄v̄ε 'l̄i. 33 ε kῶ nyibeh̄ian =d̄v. ε nῶ- 'ku -hvan ni 'v ke'. 'K̄i 'l̄i Nyisua a 'kayu ni -do a 'm̄v bu, ε 'ȳεε 'l̄i win, 'ε pi le: 34 «Nasalet̄i a -Yusu, -ha -a m̄v me l̄e, =ni 'bie 'l̄i -aan -ti 'nȳi. -Di ni, =m̄v -a m̄v bu -w̄ε. 'N̄ yi-e ni, nyiblo a 'd̄i -bi -pa 'm̄v. -Mῶ mῶ Nyisua a 'Ȳu, -mῶ ε lee 'n̄ε.» 35 Bu pu 'k̄i l̄e, -ε -bi -Yusu =maa 'ku -hvan a 'm̄v 'ȳi,

ε wən: «Ma wien, 'tɪ-, -hɔn 'v nyiblo -bɔ ke!» Ε nɔ- mɔ 'ku -huan a 'mɔ bu -hli nyiblo a 'mɔ bu, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye', 'tɪ- 'ε -hɔn 'v=v ke', 'ε -mɔ, kɛɛ, ε 'yɪ-tɪ dɛ -huan -dɔ -mɔ -nu. ³⁶Nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v nɪ 'v, ε mɔ 'waa -wɪlɛkɛɛdɛ. Kɛ- v pɪ, 'v ye' lɛ 'pɔplɛ -nɪ, v wən: «Dɛ a 'mɔ, ε mɔ dɛ -nɔ. Nyiblo -bɔ, 'a pɔpɔwin nɪ 'kɪ kɪ dɪakɪ, 'tɪ-, 'ε kɔɔ 'kuo -hɔɪn win kɪ. 'Bɔ pɔ lɛ, 'ku -huan bu -hɔn 'v nyiblo ke', 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'nyrɛ 'kwɪlɪ, ε -hɔɪn 'v=v ke'.» ³⁷Dɛ a 'mɔ, 'a -tɪ, -Yusu a 'nyrɛ 'ε 'hɛɛn bu, 'kɪ 'lɪ 'blɔgbɔ a pɛpɛ a 'mɔ 'kwɪlɪ.

-Tɛ -Yusu -wɛɛ la kɪklanyibli -hɔɔhɔɪ a 'kɔɛ
(*Matie 8.14-17; Maki 1.29-34*)

³⁸-Tɛ -Yusu -hɔn 'lɪ Nyɪsɔa a 'kayɔ bu, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Simɔ (Piɛlɪ) a -tɛ. 'Kɪ 'lɪ 'kayɔ a 'mɔ bu, 'kɪ ε yɛɛ 'lɪ Simɔ a 'mɔ 'a 'dɔɔ bu, 'a 'hɔɪ 'ε yɪ hren dɪakɪ. Ε nɔ- nu=o, nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v nɪ 'v, 'v nyɛɛ -Yusu lɛ, bu nu=o, nɔgbɔ a 'mɔ, 'a 'hɔɪ bu 'kɛɛ -nɪ. ³⁹Ε nɔ- mɔ -Yusu bu ɛ-jri-e 'lu bu, bu ɛ-mɔma 'hɔɪ hinhren a 'mɔ 'yɪ lɛ, 'ε yɪ-tɪ -lee -nɪ, 'kɪ bu hlɔɔ nɔgbɔ a 'mɔ -mɔ lɛ. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, -ε -bɪ 'a 'hɔɪ 'kɛɛ nɪ, 'ε 'du ye', 'ε pɪ 'waa dididɛ.

⁴⁰-Tɛ 'yɪv -wɛ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ lɛ, -tɛ -wuwɛ-nyɔɔwɔ -wɛ 'lɪ, -ε -bɪ nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v kɔ nyibli, 'kɔɛ a gbɛgbɛ ni, v nu- gba 'lɪ 'waa nyibli a 'mɔ -Yusu -mɔ, 'ε pɔ 'waa dodoyɔ dɔbɔɪ 'lu blɛ, 'ε nu=o, 'waa 'kɔɛ 'ε -wɛ, ⁴¹'kuo -hɔɪn 'v -hɔn 'v 'hɔɪhɛnnyibli -hɔɔhɔɪ ke' lɛ, 'v 'yɛɛ 'lɪ win, 'v pɪ lɛ: «-Mɔ mɔ Nyɪsɔa a 'Yul!» Kɛɛ -Yusu =maa -nɔ 'yɪ, 'ε lee =nɔ, -ε mɔ, v 'nɪ 'hɪlaa 'lɪ -tɪ a 'mɔ, -ε nu=o, 'kuo -hɔɪn a 'mɔ, v yɪ-e nɪ, -ε mɔ, -Yusu, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ε di la 'a dako yɪ ya.

-Tɛ -Yusu hɛ la Nyɪsɔa a -tɪ, 'kɪ 'lɪ -Juukɔɛ a 'blɔgbɔ 'kwɪlɪ
(*Maki 1.35-39*)

⁴²-Tɛ -nyrɛ -nyɛ, -ε -bɪ -Yusu 'du ye', 'ε mu 'lɪ -tɪtɛ -mɔ', 'dɔ bɪi 'v yɪ, nyibli a ɛ-ju a gbɛgbɛ 'v mu=o 'yɛ lɛ =mɔɔ mɔ. -Tɛ v yɛ-ε kɪ, -ε -bɪ v -hɔɛ bu ka=a yɪ, v wən: «-Nɪ 'hɔɔn mɔ -a mɔ 'hɔɪ.» ⁴³Kɛ- ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε pɪ -nɔ yɪ, ε wən: «-Haantitɛ -mɔ', -ε hlɛ-ε, -tɛ -mɔ', Nyɪsɔa nɪ nyibli a win a kɪkɔɔlɛ, 'n kɔ =bɔ pɔ-v 'du -bɪ a nyibli. Ε nɔ- kɔ -tɪ Nyɪsɔa 'ε lee 'nɛ- 'mɔ -tɔtɔ kɪ.» ⁴⁴-Yusu 'ε bɪ -Juukɔɛ a 'blɔgbɔ a pɛpɛ -mɔ' kɪ, 'ε nɛ Nyɪsɔa a 'kayɔ blɛ, 'ε nɛ Nyɪsɔa a -tɪ -mɔ lɛ.

-Tɛ -Yusu da la 'a yɪ-hɛ-nagbɔpɔ
(*Matie 4.18-22; Maki 1.16-20*)

5 ¹-Nyɔɔwɔ =dɔ, -Yusu nɪ la 'lɪ Galɪɛblɔgbɔ a 'yɪv wien, nyibli -hɔɔhɔɪ 'v =gbɛɛ la 'v=v 'hɔɪ, -ε dɪ-e nu, v 'mɔ Nyɪsɔa a -tɪ 'win. ²'Kɪ ε nɪ 'kɪ 'v bu, -ε -bɪ ε 'yɛ 'blagbɔ nɪ 'hɔɪn, 'v nɪ 'v 'nie wien. 'Blagbɔ a 'mɔ 'kwɪlɪ, 'kɪ 'pɔpanyibli -hɔn 'lɪ -wɪlɔ, 'v yɛ la 'waa -tɪtɪ lɛ. ³'Blagbɔ a 'mɔ, nɔ- kɔ 'yɛɛ -bɪ -Yusu 'ya 'lɪ 'kwɪlɪ, nyibli a -hɔɔhɔɪ-tɪ. 'Blagbɔ a 'mɔ, Simɔ -kɔ-ɔ, -Yusu 'ε

lee =ne, 'kɪ bʊ 'yɪya 'lɪ 'nie kɪ bʊ dɛ gbe. -Tɛ ʋ 'yɪya 'lɪ 'nie kɪ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ nɪ bʊ, 'ɛ -tʋa nyibli a 'mʊ Nyɪsʋa a -tɪ a tɔɔlɛ.

4-Tɛ ɛ -wɛ nyibli a tɔɔlɛ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ lee Simɔ nɪ, ɛ wen: «Bli, -ba mu 'ʋ 'wlo kɪ, -kɔ -na 'bio 'hʋɛn-, ba pʋ 'aan -tati, ba 'pa.» 5-ɛ -bɪ Simɔ wen: «Tɔɔnyɔ ɔ, 'tɔɔlɔwɔ a pɛpɛ -bʊ 'kwli, -a 'ye -hʋɛn, -a 'yɪ -dedede 'pa. Kɛɛ, -tɛ -pʋ 'kɪ lɛ, =bʊ nu=ɔ, 'n di=e 'nɪ nu,» 6'ʋ pʋ 'waa -tati, 'ʋ 'la -hrin. -Hrin a 'mʊ, ʋ 'la, 'a -huhʋ a -tɪ, 'waa -tati -tʋa tɪcrɛ, 7'ʋ pʋ dabʋɪ, 'ʋ da 'waa 'bio, -ʋ nɪ 'lɪ 'blagbɪ -bɪ -mʊ' 'kwli, bʊ di -nʋ -hɛɛ -nɪ, 'ʋ -di, 'ʋ 'yii 'lɪ 'blagbɪ nɪ 'hʋɛn a 'mʊ, 'kɪ 'ʋ -hrin -mɔ. -Hrin a kʋanɪ-tɪ, 'blagbɪ a 'mʊ, ʋ -hʋɛ bʊ =mɪɛ. 8-Tɛ Simɔ, ʋ dɛɛ Piɛlɪ, ɛ 'ye dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'gbɪa -Yusu kwli yɪ, ɛ wen: «Kɔkɔnyɔ, hlɔɔ 'mʊ -mɔ lɛ, -ɛ nu=ɔ, 'n mɔ dɛ'kukununyɔ.» 9Kɛ- Simɔ -pʋ, -ɛ nu=ɔ, ɛ 'ta 'ʋ bʊ, ɛ kɔ 'a 'bio 'pʋpanyibli 'hʋɛn-, 'kɪ 'ʋ -hrin -hʋɔhʋɪ, ʋ 'la a -ta'. 10Dɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- mu 'lɪ -mɔ, 'kɪ 'ʋ Saktɪ kɔ Saan 'hʋɛn- -mɔ, -ʋ mɔ Sebede a 'yonʋ, -ʋ kɔ Simɔ 'hʋɛn- -ni -kʋan. Kɛɛ, -Yusu lee Simɔ nɪ, ɛ wen: «=Nɪ 'pie 'lɪ huannʋ. Kʋɛ mɔ ti -bʊ 'yie bʊ, ɛ 'nɪ 'mɔɔ 'kɪ -hrin nɪ dɛ, =nɪ 'kukue 'lɪ-tɪ lɛ nɪ, kɛɛ, -tonyibli, ʋ nʋ- -di lɛ 'kukue -nɪ, -ɛ di=e nu, ʋ 'mʊ 'na -nagbopʋ -hɛ.» 11-Tɛ -Yusu -yɛɛ, -ɛ -bɪ ʋ kwɛɛ 'waa 'blagbɪ nɪ, 'ʋ hie 'ʋ 'waa -tɛblɪ a pɛpɛ bʊ, 'ʋ kʋɛ -Yusu =wien, 'kɪ 'ʋ 'a =wienlekʋɛ a -ta'.

-Tɛ -Yusu nu la=a, -hrannunyɔ a 'kʋɛ 'ɛ -wɛ la
(*Matie 8.1-4; Makti 1.40-45*)

12-Nyrɔwɔ =dʋ, -Yusu nɪ la 'lɪ 'dɪɔ =dʋ 'kwli. 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ -hrannunyɔ =dʋ nɪ la 'lɪ. Nyɪbɛyʋ a 'mʊ, 'a 'hʋɪ a pɛpɛ mɔ la =ji dadʋ. -Tɛ ɛ 'ye -Yusu, ɛ nɔ- mɔ bʊ bla=a kwli yɪ, ɛ wen: «Kɔkɔnyɔ ɔ, 'n nyaa -mʊ lɛ, nu=ɔ, 'na 'kʋɛ bʊ -wɛ,» 13-Yusu 'ɛ -hren=ɛ lɛ, 'tɪ- 'ɛ lee =nɛ, -ɛ mɔ: «N -hʋɛ=ɛ nɪ, -na 'kʋɛ bʊ -wɛ.» Ti nɪ -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ 'a 'kʋɛ -wɛ nɪ, 14-Yusu 'ɛ lee =nɛ, ɛ wen: «=Nɪ 'lee 'lɪ nyiblo =dʋ, kɛɛ, mu -bʊ tɔɔ -dɪɔnʋ Nyɪsʋa a -cɔhlɔnpinyɔ yɪ, ɛ 'mʊ=ʋ 'ye, -ɛ mɔ, -na 'kʋɛ -wɛ nɪ. 'A -tɪ, gba -tɛblɪ -mʊ', ʋ nɪ, 'ʋ yɪ -cɔhlɔn pi, 'kɪ 'ʋ Nyɪsʋa ye', =wɪ yɪ, -tɛ Nyɪsʋa a winwɔɔn-hanyɔ Moise nu la 'a hɪhɪla, yɪ-hɛ-nyɛ a ti 'yri, -ɛ di=e nu, nyibli a pɛpɛ 'mʊ=ʋ 'ye, -ɛ mɔ, -na 'kʋɛ -wɛ nɪ.» 15'ɛ mɔ -han-tɪ, -Yusu 'ɛ nu win a pʋpʋɪ lɛ, kɛɛ, 'a 'nyɛ a bʋ'hɛɛnɛ bii kɪ, 'kɪ 'lɪ 'blɔgbɪ a 'mʊ 'kwli. Dɛ nɪ -do a 'mʊ a -tɪ, -tonyibli 'ʋ -hʋɛn -tɛblɪ 'nyɪ lɛ, 'ʋ mi 'ʋ=ʋ 'hʋɪ, -ɛ di=e nu, ʋ 'mʊ 'a win 'win, ɛ kɔ, -Yusu 'mʊ=ʋ nu, 'waa 'kʋɛ 'mʊ -wɛ. 16Kɛɛ, -ɛ -bɪ -Yusu -hɔn -ta', 'ɛ mu 'lɪ -tɪtɛ -mʊ', nyibli 'yɪ 'lɪ 'tɪ, -ɛ di=e nu, ɛ 'mʊ Nyɪsʋa da.

-Tɛ -Yusu nu la=a, lɛ-yɪyɛnyɔ =dʋ a 'kʋɛ 'ɛ -wɛ la
(*Matie 9.1-8; Makti 2.1-12*)

17-Nyrɔwɔ =dʋ 'kwli, 'kɪ -Yusu nɪ la 'lɪ 'kayʋ =dʋ bʊ, 'ɛ tʋɛ la nyibli Nyɪsʋa a -tɪ. 'Kɪ Falisi-tumu kɔ Nyɪsʋa a tetɛtɔɔnyɔ 'hʋɛn-, ʋ nɪ la 'lɪ =nʋ 'nyɪ. 'Kɪ ʋ -hɔn 'lɪ Galilɛblɔgbɪ kɔ Sudeblɔgbɪ a 'dʋ klɛ, ɛ kɔ, 'kɪ Jrusɛdɔ 'kwli, 'ʋ -di. Kɔkɔnyɔ Nyɪsʋa yɪ -nyɪ -Yusu 'klɪ, 'kɪ bʊ nu=ɔ, nyibli a 'kʋɛ

bu -wε. ¹⁸'Kɪ v nɪ 'v bu, -ε -bɪ nyibli =dʊ nyre 'v nɪ, 'v 'ble -hanmakti. 'Kɪ 'lɪ -hanmakti a 'mʊ 'kwli, 'kɪ v piɑ 'lɪ lɛ-yiyrenyɔ bu. ʊ -hʋɛ-ε nɪ, bu paa 'lɪ-tɪ 'kayʊ bu, -ε di-e nu, v 'mʊ 'v-v -Yusu yɪ bu =tu. ¹⁹-Tɛ v nyre 'lɪ 'kayʊ a 'mʊ 'hʋɪ, -ε -bɪ v yɛɛ 'v nyibli -hʋɔhʋɪ bu. 'A -tɪ, v 'yɪ 'hru 'ye, 'kɪ bu paa lɛ-yiyrenyɔ a 'mʊ 'kayʊ bu. Bu 'ye nɪ 'ye 'kɪ 'hru, ε nɔ- mɔ bu 'ya 'lɪ 'kayʊ a 'mʊ kɪ, bu -ha 'hʋɔ. 'Kɪ v naa 'v lɛ-yiyrenyɔ -mʊ', -ε nɪ wen 'lɪ -hanmakti 'kwli, 'v =tɪɔ 'v-v -Yusu ye', 'kɪ 'lɪ -tonyibli 'nyɪ, -ε di-e nu, -Yusu 'mʊ=v nu, 'a 'kʋɛ 'mʊ -wε. ²⁰-Tɛ -Yusu 'ye=e, -ε mɔ, nyibli a 'mʊ, v kuo =nɛ =wɔv yɪ, -ε mɔ, ε -wε 'lɪ bu nu=o nɪ, lɛ-yiyrenyɔ a 'mʊ, 'a 'kʋɛ bu -wε nɪ, -ε -bɪ ε lee =nɛ nɪ, -ε mɔ: «Nyɪbeyu o, -tebli nɪ -tie -mʊ', -nu, -ε nyre yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʋa ye', ε 'wɔwle kɛ nɪ.»

²¹Tɪ nɪ -do a ti 'yri, -ε -bɪ tetetɔnyʊ, -v nɪ 'v, v -tʋɑ wɔnle'pʊplɛ lɛ, v wen: «-Tɪ -bu, -Yusu -bu, ε hle, ε yɪ -hɛɛ Nyɪsʋa a -tɪ lɛ. Nyiblo a 'dɪ -bɪ ε pa 'mʊ 'lɪ? 'Tɪ- 'ε pi lɛ, -ε mɔ, ε mɔ Nyɪsʋa =nɔɔ. Nyɪsʋa nɪ -do, ε nɔ- wε 'lɪ bu 'wɔwla nyiblo a dɛ 'kuku.» ²²Dɛ a 'mʊ, v nɛɛ =wɪ kle, -Yusu yru=o nɪ, -ε -bɪ ε wen: «Dɛ- kɔ =wɪdʊ -bu a nɛɛ 'kɪ lɛ 'lɪ? A 'yɪ wen yɪ -bleɛ -nɪ, ba naa wen =wɪdʊ a 'mʊ lɛ. ²³Aan =wɪlɪ wen 'nɪ, 'n 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wε, -bu lee nyiblo -bu, -ε mɔ, 'a dɛ 'kuku 'wɔwle nɪ, ε kɔ, 'aan =wɪlɪ wen 'nɪ, 'n 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wε, -bu lee =nɛ, -ε mɔ, bu 'du ye', bu na. ²⁴Kɛɛ, ba yi-e, -ε mɔ, 'mɔ -mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'tɪ-, 'mɔ -mɔ Nyɪsʋa a 'Yʊ, ε lee 'nɛ- -tʊtʊ kɪ. Nyɪsʋa a =gbɛtʊ, ε nɔ- -nyɪ 'mʊ 'kɪ, 'kɪ =bu 'wɔwla -tonyibli a dɛ 'kuku, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, 'ε -nyɪ 'mʊ 'kɪ -wε, 'kɪ =bu nu=o, -tonyibli a 'kʋɛ 'mʊ -wε. 'A -tɪ, nyiblo -bu, v -ya, 'n kɔ =bu nu=o, 'a 'kʋɛ 'mʊ -wε, -ε di-e nu, a 'mʊ=v lɛ yru, -ε mɔ, -tɪ -bu, 'n lee wen 'a mʊ, ε mɔ -han-tɪ -nɔɔ.» -ε -bɪ ε -hɪɑn -mɔ dɛ, 'ε -tʋɑ 'lɪ lɛ-yiyrenyɔ a 'mʊ, 'a -mɔhleeɛ, ε wen: «'N yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'du ye', 'du -na -hanmakti ye', -bu mu 'lɪ -na 'kayʊ bu, -na 'kʋɛ -wε nɪ.» ²⁵Tɪ nɪ -do a ti 'yri, nyibli yɪ wen 'v-v -mɔ lɛ nɪ tɛ, 'ε 'du ye', 'ε 'du 'a -hanmakti ye', 'ε 'hri, 'ε -tʋɑ 'lɪ 'a 'kayʊ a bʊmʊmʊ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋa a 'nyre a lɛpʊpʊv 'kwli. ²⁶Nyibli -mʊ', -v nɪ 'v, -ε -bɪ ε kɛɛ 'waa =wɪlɪ lɛ, 'v 'ta 'v ble, 'v pi Nyɪsʋa 'nyre lɛ, v wen: «-A 'ye kɛ wɔnlemaa-tebli gbagbɪ.»

-Tɛ -Yusu lee la Lefɪ, 'kɪ bu -hɛ la 'a -nagbopi

(Matie 9.9-13; Makti 2.13-17)

²⁷-Tɛ dɛ a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu yɪ =tɪ 'dɪɔ. Bu yɪ 'kɪ nɪ mi, 'kɪ 'v 'hru wɔn, 'kɪ ε yɛɛ 'v 'blɔwli'tunyɔ =dʊ bu. 'A 'nyre mɔ Lefɪ, 'ε nɪ 'lɪ 'blɔwli'tule' bu. (-Tonyibli a pɛpɛ yraa 'blɔwli'tunyʊ nɪ, -ε nu=o, v yɪ di 'wɪlɪ dtaktɪ.) -Tɛ -Yusu nyre 'v-v 'hʋɪ, kɛ- ε pʊ=v yɪ: «Kʋɛ 'mʊ =wien lɛ, =mʊ 'na -nagbopi -hɛ.» ²⁸-ε -bɪ Lefɪ 'du ye', 'ε hie 'v 'a -kʋɑn a pɛpɛ bu, 'ε kʋɛ -Yusu =wien.

²⁹Lefɪ a 'mʊ, ε nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʋɛn- diide -mɔ, 'ε da 'a 'bio 'blɔwli'tunyʊ -hʋɔhʋɪ, kɔ hɪapʊnyibli -bɪ 'hʋɛn-, -v kɔ 'klɔ, -ε 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ. ³⁰Falisi-tumu a nyibli, v kɔ Nyɪsʋa a tetetɔnyʊ 'hʋɛn-, -v mɔ Falisi-tumu a nyibli -wε, -tɛ v 'ye dɛ a 'mʊ, -ε -bɪ v -tʋɑ wɔnle'pʊplɛ, 'v

lee -Yusu a -nagbopu, v wen: «Dε- nu 'ki-t, a kɔ 'blowli'tunyɔ kɔ nyiblidu -bu, -v kɔ 'klɔ -yɪ 'v yɪ 'sii -ni 'hven-, 'a ni 'v dedihu ni -do ki 'li? A 'yɪ wen yɪ -blɛɛ -ni, ba nu dɛ a 'mu.»³¹ -Yusu bu 'wɪn -ti a 'mu, ε nɔ- mɔ bu pu le: «Nyiblo -bu, -ε kɔ 'hvi -nu -tɛɛ, ε 'ni -hva-a li -dɔtɔ a 'yiye, kɛɛ, nyiblo -bu, -ε kɔ 'hvi -hren, ε nɔ- =mve -dɔtɔ a 'yiye le. ³²'N 'yɪ -di, 'ki 'v nyibli -bu, -v pi lɛ, -ε mɔ, 'waa 'klɔ 'sii 'v yɪ a -ta', kɛɛ, nyibli -bu, -v yi-e, -ε mɔ, 'waa 'klɔ 'yɪ 'v yɪ 'sii -ni, v nu- kɔ -ti 'ni -di, 'mu =nu -lee -ni, -ε mɔ, 'waa dɛ 'kuku -bu, v ni, bu hie 'v=v bu, bu -nyi 'waa 'klɔ a pepe Nyɪsua.»

Nyɪsua lee 'nɛ- -Yusu -tutu ki, 'ε ya 'klɔ yrayru, -ε kɔ 'klɔ 'ka 'hven-, -v 'yɪ dɛ ni -do 'pa-

(Matie 9.14-17; Maki 2.18-22)

³³Kɛ- nyibli -bɪ pi -Yusu yɪ, v wen: «Saan Batisi, -ε pi nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopu yɪ 'ni =ci 'a -nɛ ti, 'v dɛ Nyɪsua. Dɛ ni -do a 'mu, ε nɔ- Falisi-tumu a nyibli ni -wɛ, =wɪ yɪ, -tɛ 'waa tete ni =nu 'a tɔɔlɛ. Kɛɛ, -mɔ -bɪ, -na -nagbopu 'ni =ci-e li.»³⁴ -ε -bɪ kɛ- -Yusu pi =nu yɪ, ε wen: «Nyɪbeyu -bu, -ε puɛ 'bli, 'a 'bio -mu', ε dɛ 'blɪpadiide ki, 'bu mu 'blɪpadiide a 'mu, 'a -tuo ki, nyiblo =du 'ni -lee=e li =nu bu =ci. ε 'wɪ yɪ, 'bli a pupa, ε mɔ dɔdɔdɛ =nuɔ. 'A -ti, v 'yɪ =cicie -kɔ. Dɛ ni -do a 'mu, ε nɔ- =nuɔ. Dɔdɔ a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'nɛ- =nu 'nyɪ -hii -ni, 'na -nagbopu 'ni =ci-e ni. ³⁵Kɛɛ, ε di kɔ ti, -ε di 'v nyre, v 'mu 'li 'mu 'na -nagbopu 'nyɪ -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ki v di 'v =cii -ni.»

³⁶-ε -bɪ ε pi =nu 'ledu yɪ, ε wen: «Nyiblo 'ni -cra=a li wlawɔ yrayru, ε 'ni -ha=a 'v 'a 'kɪbɪa, ε 'ni -ma=a li danu 'ka a 'huɔ. 'Bu mɔ, 'bu nu=o, ε di nyre wlawɔ yrayru a 'mu yɪ, ε kɔ, 'a 'kɪbɪa -mu', ε -nu, 'ε -ma danu 'ka a 'mu, ε kɔ=ɔ 'hven-, ε 'yɪ 'li-t 'li -wɛ bu -mve. ³⁷Mɔ, yonɔ yrayru -bu, -ε 'plui, nyiblo 'ni 'du=o li-t ye', ε 'ni -pu=v 'li-t mumakɔ a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li-t buo 'ka 'kwli, 'bu ka=a yɪ, ti -kɔ 'yri ε di 'plu, 'bu yɪ ni 'ye, ε kɔ bu wa mumakɔ a buo a 'mu, nɔ 'mu bu 'wle. ³⁸ε nɔ- nu=o, 'ki 'li buo yrayru 'kwli, 'v pi 'li nɔ yrayru 'li. ³⁹Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu nve nɔ 'ki a 'nuna, ε 'ni -hva=a li nɔ yrayru a 'nuna. Kɛ- ε di pu: Nɔ 'ki -mu', ε nɔ- nɔ wlɔn, 'ε -hi 'v nɔ yrayru 'v. (ε nɔ- nu=o, nyiblo =du 'ni 'du=o li -tebli 'ki ye', ε 'ni -pu=v li-t -tebli yrayru ki. U 'ni -bibi-e li 'yɪ lɛ.)»

-Yusu, ε nɔ- kɔ 'klɪ, 'ki bu lee nyiblo dɛ, ε -wɛ 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyɔwɔ 'kwli

(Matie 12.1-8; Maki 2.23-28)

6 ¹-Wuwle-nyɔwɔ =du, -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hven-, v mu le na mɔ. -Tɛ v yɪ ni mi, 'dudɔ-tebli =du, -ε 'wɪ -kubu yɪ, ε nɔ- kɔ -ci v yɪ 'li 'kwli -tɔ 'bɛɛ -ni. 'Dudɔ-tebli a 'mu, ε nɔ- kɔ bli gbi 'a -nagbopu 'cɛ, 'v hihie 'li-t =jre, 'v yɪ-t di. ²'Ki 'li -ci ni -do a 'mu 'kwli, 'ki Falisi-tumu a nyibli -bɪ ni 'li. -Tɛ -Yusu a -nagbopu, v yɪ 'dudɔ-tebli a 'mu, 'a bli gbi ni 'cɛ, -ε -bɪ kɛ- v pi =nu yɪ, v wen: «Dɛ -bu, a ni, ε =ɲa ni. Nyɪsua a tete wen 'ni, nyiblo =du

'ni 'nuo 'li -kvan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»³-E -bi -Yusu =tu =nu =wɔn, ε wen: «-Ti -mu', v 'cru la 'li Nyɔsvacriɛn 'kwli, 'ki 'v -aan 'bai gbagbu, -ε mɔ bodɔ Dafidi a -ta', 'n pu=v -haan-ti, -ε mɔ, a -hre=e ni. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε nɔ- -bu: -Nyrɔwɔ -du, -tɛ 'kanu ni la bodɔ Dafidi, ε kɔ 'a nyibli 'hven-,⁴'ki 'li Nyɔsva a 'kayu bu, 'ki ε pa la 'li, 'ε -ha la 'v 'fɔwɔ, -ε pɛ la 'v 'teble ki bu, 'ε di=e, 'ε -nyi la 'a dɛ gbe 'a nyibli, 'v di la=a -we. Kεε, Nyɔsva a tete wen 'ni, Nyɔsva a -cɔhɔnpinyu ni -do, v nu- bleε yi, -bu di 'fɔwɔdu a 'mu. 'Bi 'fɔwɔdu a 'mu, -ε ni 'li Nyɔsva a 'kayu bu, v -ha la=a ni, 'ki 'v Nyɔsva a -ta'.»

⁵-E -bi kε- ε pi =nu yi de: «'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, Nyɔsva lee 'nɛ- 'mu ni, 'ε -nyi 'mu 'ki, 'ki -bu lee nɛ 'a -nɛ nyiblo =du dɛ, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

-Wuwle-nyrɔwɔ =du 'kwli, -Yusu nu la=a ni, nyiblo =du, -ε kɔ dabu 'ku la, 'a 'kve 'ε -we la

(Matie 12.9-14; Maki 3.1-6)

⁶-Wuwle-nyrɔwɔ -bi 'kwli, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyɔsva a 'kayu bu de, 'ε tɛε nyibli Nyɔsva a -ti. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki ε yεε 'li nyibeyu =du bu. Nyibeyu a 'mu, 'a diidedabu 'ku ni. ⁷Bu ni 'ki 'v bu, -ε -bi Nyɔsva a tetetɔnyu kɔ Falisi=tumu a nyibli, -v ni 'v 'hven-, v -tva 'yie a ke'gbaale, v 'mu -Yusu 'ye, 'bu mɔ, 'bu kɔ bu nu=o, nyibeyu a 'mu a 'kve 'mu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ -mu' 'kwli, -ε di=e nu, -Yusu 'bu nu=o, v 'mu=v -ti -yεε -ni. (Falisi=tumu a nyibli wen 'ni, bu nu=o, nyiblo a 'kve bu -we, ε mɔ -kɔandɛ =nɔ. 'Ti- Nyɔsva a tete wen 'ni, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo 'yi yi -bleε -ni, bu nu -kvan.)⁸Kεε -ε -bi -Yusu yru 'waa 'lule-hihie lɛ. E nɔ- nu=o, 'ε lee nyibeyu a 'mu, ε wen: «'Du ye', -bu nyra 'li nyibli 'nyi bu,» nyibeyu a 'mu 'ε 'du ye', 'ε nyra 'li =nu 'nyi bu. ⁹-E -bi -Yusu 'beti tetetɔnyu kɔ Falisi=tumu a nyibli 'hven- ni, ε wen: «-Bi' Nyɔsva a tete pi 'li? 'Ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo bu nu -haandɛ, kɔ, bu nu dɛ -hvan, dɛ a 'di -bi -nu -tɛε 'li? Nyiblo bu wa 'a 'bihuan, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ε di=e nu, ε 'ni -ha 'ku, kɔ, nyiblo bu -ha 'a 'bihuan a -hunhlɔn mɛ lɛ bu 'wan, dɛ a 'di -bi -nu -tɛε 'li?»¹⁰Bu yi 'li =nu 'yi lɛ ni tɛ, -ε -bi kε- ε pi nyibeyu a 'mu yi, ε wen: «Hru -na dabu -mu', -ε 'ku.» -ε -bi ε hru 'a dabu ni. Bu hru 'ki dabu a 'mu, -ε -bi ε 'hru 'klɔ, 'ε bi 'v 'a dɔnu a -ta'. ¹¹-Tɛ -Yusu nu 'ki-t, nyiblo a 'mu a 'kve, ε -we, -ε -bi Nyɔsva a tetetɔnyu kɔ Falisi=tumu a nyibli 'hven-, v bi yru' lɛ dtaki, 'v -tva =tɔ a lɛ-mumɔɔ, -tɛ v di nu, v 'mu -Yusu -balu' nu.

-Tɛ -Yusu -ha la 'li nyibli ni -pu =tu 'v 'hven, -v kɔ -bu -hɛ la 'a -mɔnanyu
(Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)

¹²Ti a 'mu 'yri, dugba =du ni 'v. E nɔ- kɔ 'lu ε 'ya 'li, -ε di=e nu, ε 'mu Nyɔsva da. 'Ki ε -hi 'li 'tɔɔwɔ a 'mu 'li, 'ki 'v Nyɔsva a dɔda a -ta'. ¹³-Tɛ -nyre -nyε, -ε -bi ε da 'a -nagbopu ni, 'ki 'li =nu 'nyi, 'ε -ha 'li nyibli ni

-pu -tu 'v 'huen, 'e dεε -nu 'a -mɔnanyu. ¹⁴Nyibli a 'mu, v nu- mɔ: Simɔ, ε -nyi Pielnyre, ε kɔ Simɔ a 'mu, 'a 'diayɪ Adre 'huen-, kɔ Sakt, kɔ Saan, kɔ Filipu, kɔ Batelemi, ¹⁵kɔ Matie, kɔ Toma, kɔ Alufe a 'yu Sakt, kɔ Simɔ. Simɔ a 'mu, 'kɪ ε nɪ la 'lɪ nyibli -mu' nyɪ, -v 'yε nɪ -hva Romakve; ¹⁶kɔ Sakt a 'yu Judɪ, kɔ Judɪa Yisikalio. Ε mɔ nyiblo -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -jɪ' pu.

**-Te -Yusu tve la nyibli -hɔɔhɔ Nyɪsva a -tɪ, ε kɔ, ε ni la-a,
kɪklanyibli a 'kve yɪ la -we
(Matie 4.23-24; 12.15-16; Makt 3.7-12)**

¹⁷-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'huen-, v -tɪ 'lɪ dugba a 'mu 'lu nɪ, 'v nyra 'v -tɪtε -mu', 'dɔ 'wɫεε 'v bu. 'Kɪ 'v -te a 'mu, -Yusu a -nagbopu -hɔɔhɔ -bɪ 'kukue wen 'v lε, v kɔ nyibli -hɔɔhɔ -bɪ 'huen-. 'Kɪ -v -bɪ -hɔn 'lɪ Jrusredɔ 'kwɫi, ε kɔ 'kɪ 'lɪ -Juukve a 'blɔgbɪ a pεpε kɪ, kɔ 'du -bɪ -mu', -v nɪ 'lɪ 'yru wien, -v mɔ Tilɪdɔ kɔ Sidɔdɔ 'huen-. ¹⁸U di nɪ, -ε di-e nu, v 'mu 'a win 'wɪn, kɔ, ε 'mu=v nu, 'waa 'kɔε 'mu -we, ε kɔ, ε 'mu nyibli a 'kuo -hɔn lε bla. ¹⁹Nyibli a pεpε =mυε=ε lε, 'kɪ bu -hɾen=ε lε, -ε nu=o, 'kɪ -hɔn 'lɪ-t 'hɔɪ, ε ni=e nɪ, 'waa 'kɔε 'e yɪ -we.

**Plɔ a bleele kɔ 'jɾɔ 'huen-
(Matie 5.1-12)**

²⁰-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu 'du 'lu ye', 'e ta 'lu 'a -nagbopu -mɔ lε, ε wen:

«A mu -bu, -v mɔ 'na -nagbopu, -hɔn ni,
ba kɔ plɔ a bleele,
-ε nu=o, ti -kɔ 'yri Nyɪsva di 'v 'klɔ yrayɾv -nuu -nɪ,
a kɔ 'mu 'huen-, -a di 'lɪ 'klɔ yrayɾv a 'mu 'kwɫi nɪ.

²¹A mu -bu, 'kanv ni, 'kɪ 'nε- 'klɔ kɪ,
ba kɔ plɔ a bleele,
-ε nu=o, 'kanv 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wε, bu nu 'a mu de.
'A mu -bu, -v yɪ we, 'kɪ 'nε- 'klɔ kɪ,
ba kɔ plɔ a bleele,
-ε nu=o, a di 'nɪ 'ca.

²²'Bu mɔ, nyibli 'bu yraa nε 'a mu, 'bu pu 'lɪ 'a mu -patv', kɔ, 'bu yɪ 'a mu 'yri lε nɪ -hε, ε kɔ, 'bu yɪ 'aan 'nyre yɪ nɪ nyre, -te a paa 'v, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpε a Nyiblo, 'a -hε 'na -nagbopu, 'bu mɔ, 'ba yɪ -hwendu a 'mu nɪ 'ye, -ε -bɪ -ba kɔ plɔ a bleele. ²³Ti -mu' -kɔ 'yri 'kla-wliye'yɪya a 'mu, ε di 'v nyre, 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, ba nu dɔdɔ, kɔ, ba yɪ -wɫa, -ε nu=o, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɫi, Nyɪsva di -nyi 'a mu 'wio gbagbɔ. Kε- nɪ -do ε =tɪ la 'mu: -te nyibli -bu, v yraa nε 'a mu, v ni, kε- 'waa 'banv ni la, 'v =tui la Nyɪsva a winwɫɔn-hanyv -hɔn.»

²⁴Nyibli -bu, -v 'yε nɪ -tuu 'v Nyɪsva, kε- -Yusu pɪ -nu yɪ, -ε mɔ:

«A mu -bu, -v mɔ dekonnyibli,
 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ,
 -ɛ nu-o, a 'ye 'aan -nɛ plɔ a bleelɛ nɪ.
 25 A mu -bu, -v kɔ didi-tebli a pɛpɛ, a -hʉɛ,
 'kɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ,
 'jɔɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ,
 -ɛ nu-o, 'kanv di 'a mu 'nɪ nu.
 'Jɔɔ 'kɪ 'v 'a mu -bu, -v 'cɛ kɛ -mɔ,
 'kɪ 'nɛ- 'klɔ -bu 'kwɪɪ,
 -ɛ nu-o, a di nu nyat lɛ, a 'mu we.
 26 'Jɔɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, 'bu mɔ, nyibli a pɛpɛ 'bu yɪ 'aan -haan-tɪ nɪ hɛ, -ɛ
 nu-o, nyibli -mʉ', -v yraa 'na -nagbopv, dɛ nɪ -do a 'mu, ɛ nɔ- 'waa 'banv
 nɪ la 'waa huwinwɔn-hanyv -mɔ -wɛ, 'v hɛ la 'waa -haan-tɪ.»

Ba nʉɛ nɛ 'aan yraanyibli

(Matie 5.38-48; 7.12a)

27-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de: «Aan pɛpɛ, ba pv 'mu nʉa yɪ bu. 'N yɪ 'a mu
 'nɪ -lee -nɪ: Ba nʉɛ nɛ 'aan yraanyibli. Nyibli 'bu yraa nɛ 'a mu, ba nu -nv
 -haande -mɔ. 28 Nyibli 'bu pv 'a mu 'jɔɔ yɪ, nyibli 'bu yɪ 'a mu -hʉvɛn nɪ =tʉɪ,
 ba da Nyɪsva, 'kɪ bu nu -nv -haande -mɔ. 29 Nyiblo 'bu pv 'lɪ -mv 'ɲma
 nʉa', tɔɔ 'v nʉa -bɪ 'v, ɛ 'mv 'a 'ye -bɪ pv. Nyiblo 'bu -ha 'v -na kvɛtɪ, -ha-a
 mɛ lɛ, bu gba -na wlawlv -bɪ. 30 Nyiblo 'bu yɪ -mv de nɪ -hʉɛ, -ha 'lɪ-tɪ 'lɪ,
 -bu -nyɪ -nɛ=ɛ. Nyiblo 'bu -ha -mv -na de -jɪ', -nɪ 'bɛtɪɛ 'lɪ 'a -tɪ. 31 -Haande
 -bu, a -hʉɛ -tonnyibli bu nu 'a mu -mɔ, 'aan 'mumu, ba nu -nv=v -mɔ -wɛ.

32 'Bu mɔ, 'ba nʉɛ nyibli nɪ -do -bu, -v nʉɛ nɛ 'a mu, 'aan -wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ-tɪ, -ɛ mɔ,
 Nyɪsva di pv 'a mu 'nyɛ lɛ. Mɔ, nyibli -mʉ', -v 'yɪ Nyɪsva -yɪ, v nʉɛ nyibli -mʉ' nɪ
 -wɛ, -v nʉɛ -nv. 33 Nyibli nɪ -do -mʉ', -v nɪ 'a mu -haande -mɔ, 'bu mɔ, v nɪ -do a
 'mu, 'ba yɪ -nv -haande -mɔ nɪ nɪ, 'aan -wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsva di pv 'a mu
 'nyɛ lɛ. De nɪ -do a 'mu, nyibli -bu, -v 'yɪ Nyɪsva -yɪ, ɛ nɔ- v nɪ -wɛ. 34 'Bu mɔ, 'ba
 pv lɛ, ba -nyɪ 'aan 'wɪyɛ nyibli nɪ -do -mʉ', -v di-e kle -mɪa -nɪ, -v di 'a mɔ=ɔ -nyɪ,
 'aan -wɪ 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsva di pv 'a mu 'nyɛ lɛ. Nyibli -mʉ', -v 'yɪ Nyɪsva
 -yɪ, v nɪ-e nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa dɔɔnv 'nyɪ, -tɛ v yɪ=e, -ɛ mɔ, 'waa 'bɪo di 'wɪyɛ a 'mu
 kle 'nɪ -mɪa -nɪ a -tɪ. 35 De ba nu, ɛ nɔ- mɔ, ba nʉɛ nɛ 'aan yraanyibli, ba nu -nv
 -haande mɔ. 'Bu mɔ, 'ba -nyɪ nyiblo dɛ, a 'nɪ 'mʉɔ 'lɪ-tɪ lɛ, 'kɪ bu -mɪa -nɛ kle. 'Bu
 mɔ, 'ba yɪ-tɪ lɛ nɪ nɪ, Nyɪsva di nu 'a mu -haande gbagbv -mɔ, ɛ kɔ, a di -hɛ Nyɪsva
 a 'yonv, -ɛ nu-o, 'kuopanyibli kɔ 'crɛkɔnyibli 'hʉvɛn-, ɛ nɪ -nv -haande -mɔ -wɛ.
 36 Ba kɔ nyibli a nyat, =wɪ yɪ, -tɛ 'aan 'Bat Nyɪsva -nɪ, 'ɛ kɔ nyibli a nyat dɪaktɪ.»

A 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ 'aan 'bɪo -tɪ

(Matie 7.1-5)

37 «A 'nɪ 'yɛɛ 'lɪ 'aan 'bɪo -tɪ, -ɛ di-e nu, Nyɪsva 'nɪ -ha 'a mu -tɪ -yɛɛ -nɪ. A 'nɪ 'pvv
 'lɪ 'aan 'bɪo -bati lɛ, -ɛ di-e nu, Nyɪsva 'nɪ -ha 'a mu -bati lɛ -pvv -nɪ -wɛ. Yɪnyɛ-tebli

-mu', nyibli ni 'a mu -mɔ, 'a -ti bu -hru 'a mu -mɔ, -ε di-e nu, yunyre-tebli -mu', a ni, Nyisva 'mu 'a -ti -mɔ hru -we. ³⁸Tebli -mu', 'aan 'bio -hve 'a mu, ba -nyi -nu-u, -ε di-e nu, 'ba -hva Nyisva de, ε 'mu 'a mɔ-u -nyi. 'Bu mɔ, 'ba yi-i le ni ni, ε 'wi-, -te u 'ye ni lɔ wen -kubu, u 'mu 'a mɔ-u -nyi a -ti. -Kubulɔɔɔɔɔ -mu', u ni, 'u lve -kubu, u di 'li-i 'ni 'yii -ni -teε, u 'mu 'li -kubu a 'mu 'aan blɔ 'kwli pu, u 'mu 'li-i 'li -kɔɔ -ni, kɔ, u 'mu blɔ a 'mu bu bla, -ε di-e nu, u 'mu 'li 'a de -bi pu, blɔ 'mu 'li 'yii -ni -teε. -Te a di 'aan 'bio a 'yiye nu, ke- Nyisva di 'aan 'yiye nu.»

³⁹Ledu, -Yusu pu -nu yi, ε nɔ- -bu: «'Yii'dɔnyɔ 'yi 'li-i 'li -we, bu 'ble 'a 'bi 'yii'dɔnyɔ a dabu kwa, bu na 'hru. 'Bu nu-o, u ni 'hven a 'mu, u di bi 'li 'butiɔ 'kwli. ⁴⁰ε 'yi 'nyunyinyɔ =du -kɔ, -bu di 'u 'a tɔɔnyɔ 'lu yi ni. Kee, 'nyunyinyɔ -mu', -ε 'nyi -teε, -te 'a tɔɔnyɔ ni 'mu, ke- ε di 'mu ni.

⁴¹De- kɔ -ti, -na 'bihuan a kvetye -bu, -ε ni 'li-i 'yi, =ni yi 'a 'yele, 'ti -ne tugbekotiɔ -mu', -ε pe 'li -mu 'yi bu, =ni 'ye ni 'ye-e 'li? ⁴²Yi yi -bleε -ni, -bu lee -na 'bihuan, -ε mɔ: Nu gbe, -bu -ha 'li -mu kvetye 'yi, -mɔ -kɔ 'yi tugbekotiɔ pe 'li bu. -Mɔ -mu', -ε nεε 'li ni 'hven, yi-hede, -kɔ -bu nu, ε nɔ- mɔ -bu -ha 'li -ne tugbekotiɔ 'yi, =mu le yru -teε, 'ti -mu 'li kvetye -na 'bihuan 'yi -ha.»

Tugbe a 'kuo, ε nɔ- u yru i -ne
(Matie 7.16-20; 12.33-35)

⁴³Ke- -Yusu pi de: «Tugbe -mu', -ε yi -haan'nie -jri, ε 'yi 'li-i 'li -we, bu tu 'kui -hvin. Mɔ, tugbe -mu', -ε 'ye ni -jri -haan'nie, ε 'yi 'li-i 'li -we, bu tu -haan'kui. ⁴⁴Tugbe a 'kuo, ε nɔ- u yru i -ne. ε 'yi nyiblo =du -kɔ, -bu -ha bubuokui, 'ki 'li =wɔnmlotu yra. Nyiblo =du 'yi 'li-i 'li -we, bu -ha 'u -gbɔgbuyɔ gbukawiti 'yri. ⁴⁵-Haannyiblo a nunu-tebli nɔ yi, -ε nu-o, 'a =wɔ nɔ yi. 'Crekɔnyɔ a nunu-tebli nyre yi, -ε nu-o, 'a =wɔ nyre yi. -Ti -mu', -ε 'yii 'li nyiblo a =wɔ ki, ε nɔ- yi 'u-u wien -dii -ni.»

-Tɔkɔnyɔ, kɔ nyiblo -mu', -ε 'yi =tɔ -kɔ, -u pu 'waa 'kayo
(Matie 7.24-27)

⁴⁶Ke- -Yusu pi de, ε wen: «De- kɔ -ti 'a deε 'mu Kukɔnyɔ ti a pepe, 'ti -ti 'n hle, 'a 'ye ni nu-o 'li? ⁴⁷Nyiblo 'bu ni 'u, -ti -bu, 'n hle, 'bu yi-i nva yi bu ni pi, 'ti -bu yi-i ni ni, 'n di 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ε 'wi yi. ⁴⁸ε 'wi nyiblo -mu' yi, -ε pi 'a 'kayu. ε 'blu -tutu -blublu, 'ε ye 'huɔ 'pa ki. 'Ki ε pu 'u 'kayu a 'mu, -ε di-e nu, ε 'mu bu ku -teε. -Te ε pu-u, -ε -bi 'nie'yiti nyre 'u ni, 'nie a 'mu 'ε -wɔn 'kayu a 'mu -mɔ -wɔnwɔn, keε, ε 'yi 'li 'a 'wɔwla 'li -we, -te ε ku bu a -ti. ⁴⁹Kee, nyiblo -mu', -ti -bu, 'n hle, -ε di 'wun, 'ti -ε 'ye ni di-e ni nu, ε 'wi- nyiblo -mu' yi, -ε 'yi -tutu 'blu, -ε pu 'kayu. -Te ε -we 'a puppu -mɔ, -ε -bi 'nie 'yi ni, 'ε -wɔn 'kayu a 'mu yi. ε nɔ- mɔ 'kayu a 'mu bu 'wle, 'ε nyre yi pepe.»

-Te -Yusu nu la-a, Romakve a 'seyo a -kvannunɔ =du, 'a 'kve 'ε -we la
(Matie 8.5-13)

7 ¹-Te -Yusu -we 'li nyibli a -mɔhleele -mɔ, -ε -bi ε mu 'li Kapenaɔɔɔ 'kwli. ²'Ki 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, 'ki Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu =du

ni 'li. 'A -kvannunyo =du ni 'li, 'a =wlv 'e -ha 'li-ti diakt. -Kvannunyo a 'mu, ε nɔ- kɔ 'hvi -hren, ε mi 'kv mɔ. 3-Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε 'win -Yusu a 'ldi-ti, ε nɔ- mɔ bu tɛ-ε -Juukvɛ a 'blv a nyibli =du yi, bu lee =nɛ, -ε mɔ, bu di 'li-ti -mɔ, ε 'mu=v nu, 'a -kvannunyo a 'mu, 'a 'hvi 'mu -wɛ. 4-Te -Juukvɛ a 'blv a nyibli a 'mu, v nyre 'v -Yusu 'hvi, -ε -bi v -tua 'a lenyaale, v wen: «'Seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε bleɛ yi, -bu -hɛɛ =nɛ, 5-ε nu=o, ε nve nɛ -aan dakɔ ni, 'ti-, ε nɔ- -hɛɛ nɛ -a mu, =a pu Nyɩsva a 'kayu, 'ki 'nɛ- -aan 'dɔ 'kwli.»

6-Te v pu 'ki le, -ε -bi v kɔ -Yusu 'hven-, v bi 'hru wlɔn, 'v -mu. -Te v 'mve 'seyo a nyiblo gbagbu a 'kayu le, -ε -bi nyiblo gbagbu a 'mu, ε lee nɛ 'a 'bio ni, 'ki bu lee -Yusu, -ε mɔ: «Tɔkɔnyo o, 'ni -hva=a li-ti, =bu -ha -mu 'ku. 'Mɔ -bu, -ε 'yi -Juukvɛyu 'pa-, 'n 'yi yi -bleɛ -ni, 'ki -bu pa 'li 'na 'kayu bu. 7ε nɔ- nu=o, 'ni pu le, -ε mɔ, ε 'yi 'v le -nɔɔ -ni, 'ki 'na =gbɛv =bu mu wen 'li -mu -mɔ. Kɛɛ, pu win dadu, 'na -kvannunyo a 'kvɛ 'mu -wɛ. 8'Na 'mumu -bu, 'n kɔ nyibli gbagbu -bi. U nu- kɔɔ 'mu win ki. 'Ti-, 'n kɔ 'seyo -bi, 'n kɔɔ win ki -wɛ. 'Bu mɔ 'ni pu win, 'ni lee nɛ 'a nyo, 'ki bu mu dɛ nu, -ε -bi ε mi ni. 'Bu mɔ, 'ni lee nɛ 'a nyo -bi, 'ki bu di 'li, -ε -bi ε yi 'li 'ni di, ε kɔ, 'bu mɔ, 'ni lee 'na -kvannunyo, 'ki bu nu dɛ, -ε -bi ε ni=e ni.» 9-Te -Yusu 'win -ti a 'mu, 'seyo a nyiblo gbagbu, ε -hla, -ε -bi 'a =wlv kɛɛ le. ε nɔ- mɔ bu =huan -mɔ, nyibli -mu', -v yi-ti =wien le kvɛ, kɛ- ε pi =nu yi, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo bu di 'na =wlv a yikuole le nu, 'n 'ye 'a nyiblo ni 'ye, 'ki 'nɛ- Yisraekvɛ a 'bli.»

10-Yusu bu -yrɛ, -ε -bi 'seyo a nyiblo gbagbu a lɛlenyv -ni wen, v -mɛ kle. -Te v nyre 'li 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu a 'kayu bu, -ε -bi v 'ye=e ni, -ε mɔ, 'a -kvannunyo -ni wen, 'a 'hvi 'kee ni.

-Te -Yusu -ha la gblotayu 'klɔ, -ε 'kvɔ la 'li 'dɔ -mu', -ε mɔ Nae 'kwli

11 Ti gbi bu -hi, -ε -bi 'ki -Yusu mi 'li 'dɔ -mu', -ε mɔ Nae 'kwli. ε kɔ 'a -nagbopv kɔ nyibli -hɔhɔ -bi 'hven-, v nu- nɛ 'hru ni -do, 'v mi 'li 'dɔ a 'mu 'kwli. 12-Te v nyre 'li 'dɔ a 'mu a 'duwle, -ε -bi nyibli -hɔn 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, 'v 'ble 'kukuku. 'Kukuku a 'mu, ε nɔ- mɔ 'a 'dii a -nɛ 'yu ni -do, ε -kɔ. 'A 'dii a 'mu, ε mɔ -tugbanvɔgba -nɔɔ. 'Dɔ a 'mu a nyibli -hɔhɔ, v nu- =glaa 'li nvgba a 'mu le. 13-Te Kukɔnyo -Yusu 'ye nvgba 'a mu, -ε -bi 'a nyai -tua 'a nunuo. ε nɔ- mɔ bu =ga=a, -ε mɔ: «Pu nva bu.» 14-ε -bi ε 'yɩya 'v 'kɔft a 'mu 'hvi bu, nyibli 'ble, 'ε -hren=ɛ le, -ε di=e nu, v 'mu bu nyra. 'Kɔft a 'mu, ε 'yi yikade -kɔ. -Te v nyra bu, -ε -bi kɛ- -Yusu -pv: «Gblotayu o, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye'» 15 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi gblotayu a 'mu, ε =wɛɛ 'yii, 'ε 'du ye', 'ε ni bu, 'ε -tua win a puppv. ε nɔ- mɔ -Yusu bu 'du 'a dabu ye', bu -tu 'li-ti 'a 'dii -ji' bu. 16 Nyibli a pepe -mu', -v ni 'v, ε pu 'li =nu hvannu 'kwli, 'v pi Nyɩsva 'nyre le, kɛ- v pu: «Nyɩsva a winwlɔn-hanyo gbagbu 'hru 'nɛ- -a mu 'nyi, 'ti- Nyɩsva a =gbɛv, ε nɔ- di 'a dakɔ -hɛɛ mɔ.» 17 Dɛ ni -do a 'mu a -ti, -Yusu a 'nyre, ε kɛɛ 'li -Juukvɛ a 'blvgba a pepe -mu' ni, ε kɔ 'blvgbi -bi -mu', -v =glaa 'li =nu le.

-Te Saan Batist lee la 'li' a -nagbopu -bi -Yusu -mo
(Matie 11.2-6)

18 Ti a 'mu' yri, Saan, -ε pi la nyibli 'nie' lu le, ('ki ε ni la 'li -ji'). -Tebli a pepe, -Yusu ni la, v mi la 'lu-i -mo, 'v ne la-a -mo le. ε nɔ- nu-o, Saan 'e da la 'a -nagbopu ni 'hven -du, 19 'e lee la 'li -nu Kukɔnyɔ -Yusu -mo, ε wen: «Ba mu, ba 'beti-e, -bi ε nɔ- mo Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la -a mu yi ya, -v'u- -a 'tɛ di Wanyɔ a 'mu -ple?» 20 -Te v nyre 'v -Yusu 'hvi, -ε -bi v wen: «Saan Batist tɛ -a mu bu, 'ki 'nɛ- -mu -mo, -ε di-e nu, -a 'mu -mu 'beti -ni, 'bu mo, -ni mo Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la -a mu yi ya, -v'u- -ba 'tɛ di Wanyɔ a 'mu -ple?» 21 -Te v nyre 'v, -ε -bi 'waa 'mumu, v yi-i 'ni 'ye, -ε mo, -Yusu ni-e ni, nyibli -hɔhɔ a 'kɔe 'ε yi -wɛ, kɔ 'ε blɛ 'kuo -hɔn -hɔhɔ le, -v ni 'v nyibli ke', 'e kle 'yii'dɔnyɔ -hɔhɔ a 'yii yi. 22 Kε- -Yusu -pu, 'ε -tu Saan Batist a nyibli a 'mu =wɔn, ε wen: «Ba mu, -tebli -bu, a 'ye, ε kɔ a 'win, ε nɔ- kɔ -ti ba lee Saan. Ba lee -nɛ, -ε mo, 'yii'dɔnyɔ tɛ le, le-yiyrenyɔ 'v nɛ, -hrannunyɔ a 'kɔe yi 'ni -wɛ, 'kikenyɔ 'v yi -ti 'win, kɔ, 'kukɔnyibli yi 'hru 'klɔ le, -hwennyibli 'v yi Nyisva a -haantitie 'win. 23 Plo a bleelɛ 'ki 'v nyiblo -mu' -mo, -ε 'ye ni hia, 'ki bu kuo 'mu =wlv yi.»

-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki' v Saan Batist a -ta'
(Matie 11.7-19)

24 -Te Saan a lelenyɔ a 'mu, v =hian -mo, -ε -bi -Yusu -tua Saan a -ti a kihleelɛ, 'ki 'v nyibli -mu', -v =gbee 'v=v 'hvi a -ta', ε wen: «Saan -bu, -ε ne la Nyisva a -ti -mo le, 'ki 'li -tite -mu', nyiblo =du 'yi 'li 'ti, -tɛ a mu la 'lu-i -mo, nyiblo a 'di -bi 'aan =wlv pu la le, a di la 'li bu -yɛɛ -ni 'li? -Bi 'aan =wlv wen 'ni, a di yɛɛ la 'li nyiblodv -bu bu, -ε yi hwannu pie, 'ki bu hla -ti a -tɛɛ? 'Uɔn-, ε 'yi 'a nyiblodv a 'mu 'pa-. 25 -Bi 'aan =wlv 'ye-e ni, -ε mo, nyiblo -bu, a di la 'li bu -yɛɛ -ni, ε di pu la yɔnwɔlawli? Nyibli -mu', -v pi yɔnwɔlawli, kɔ, -v kɔ 'a -nɛ dɛ, 'waa =wlv -hɔe, 'ki v ni 'li 'kunpu a 'kayo blɛ. 26 -Bu 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mo 'li? -Bi Nyisva a winwɔn-hanyɔ? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε kɔ, 'ni hɛ-ε, -ε mo, Saan -hi 'v Nyisva a winwɔn-hanyɔ -bi ni. 27 ε nɔ- mo nyiblo -mu', -kɔti v 'cru la 'li Nyisvaerɛn 'kwli, -ε mo, ε nɔ- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε nɔ- -bu:

Nyisva wen 'ni:
 'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
 'ki 'v 'na -kvan a -ta',
 ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,
 'ti- =mv 'li nyre.

28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyɛ, ε 'yi -hvan nyiblo =du ni kɔe, -bu ni 'v Saan 'lu yi. Kεε, 'ki 'li Nyisva a 'klɔ yrayru 'kwli, nyiblo -mu', v dɛɛ 'hiangbe, ε nɔ- di 'v Saan 'lu yi ni.»

29-É -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wen: «Nyibli a pɛpɛ, v pɪ la-a nva yɪ bu, v kɔ 'blɔwli'tunyɔ 'hʊɛn-, 'v yɪ la Nyɪsʊa =wɔn -nyɪ, ɛ kɔ, 'v -hʊɛ la-a, 'kɪ Saan bu pɪ la =nʊ 'nie 'lu lɛ. 30Kɛɛ, Falisi-tumu a nyibli kɔ Nyɪsʊa a tetetɔɔnyɔ 'hʊɛn-, dɛ -mʊ', Nyɪsʊa -hʊa la =nʊ, v hɪɛ la-a kɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v hɪa la-a kɪ -wɛ, 'kɪ Saan bu pɪ la =nʊ 'nie 'lu lɛ.»

31-É -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wen: «Tɛ ti -bu 'yri a nyibli nɪ 'mʊ, ɛ nɔ- -bu: 32U 'wɪ- 'yonʊ gbi yɪ, -v yɪ hru 'mle, 'kɪ 'v 'dika, -v -bɪ kɛɛ 'waa 'bio nɪ, v wen: -Tɛ -a yɪ 'blɪ nɪ pʊɛ, -a yɪ 'blɪpa-wla ble, a 'yɪ -wla yɪ mɔ -di. 'Tɪ-, -tɛ -a yɪ -hien nɪ we, a 'yɪ nyaɲmli lɛ -nu. 33É 'wɪ yɪ, -tɛ Saan Batɪsɪ -di, ɛ yɪ 'nɪ -ci, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a dɪda a -ta', 'ɛ 'yɛ nɪ 'na nɔ, kɛɛ, kɛ- a pɪ: 'Ku -hʊan nɪ 'v=v ke'. 34'Mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, -tɛ 'n -di, 'nɪ -ci=e li, 'nɪ 'nɛ nɔ, kɛɛ, kɛ- a pɪ: Ba 'yɛ nyiblo -bu, dididɛ kɔ nɔ a 'nuna nɪ -do, ɛ nɔ- ɛ yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie. 'Blɔwli'tunyɔ kɔ nyibli -bu, -v kɔ 'klɔ =yɪ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, v nʊ- kɔɔ 'hʊɛn-, -v nɪ nɪnatumudɛ.» 35-É -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de: «Nyibli nɪ -tie -mʊ', -v wen Nyɪsʊa a =tɔ kɪ, v yɪ-tɪ 'nɪ yru, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a =tɔ a 'mʊ, ɛ 'sɪi 'v yɪ.»

-Tɛ -Yusu mu la 'lɪ Falisi-tumu a nyiblo -bɪ, -ɛ kɔ 'nyrɛ mɔ Simɔ a -tɛ

36É kɔ la Falisi-tumu a nyiblo -dʊ. 'A 'nyrɛ mɔ la Simɔ. ɛ nɔ- da -Yusu dɛ di mɔ. -Tɛ v nyrɛ 'lɪ 'kayu bu, v nɪ bu, 'v -tua dɛ a didie. 37'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ 'lawlunʊgba -dʊ nɪ 'lɪ. -Tɛ ɛ 'wɪn, -ɛ mɔ, -Yusu mu dɛ di mɔ, 'kɪ 'lɪ Simɔ a -tɛ, -ɛ -bɪ ɛ -ha 'lɪ 'yɪɛ, v nu yɪnɔhɔ, v -nu. 'Kɪ 'lɪ 'yɪɛ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ hɪnhɪrɔnpɔnyra nɪ 'lɪ; 38'ɛ mu 'v -Yusu a buɪ -hlɔn, 'ɛ yɪ we, 'a 'yɪi a mɪ 'ɛ yɪ 'v -Yusu a buɪ kle bi, 'ɛ nɪ 'a 'lu-pupui, 'ɛ 'hɪɛn -Yusu a buɪ lɛ, 'ɛ 'ble 'a buɪ kʊa, 'ɛ -tua 'a hɪnhɪrɔnpɔnyra -nɪ wen a ble'wɔwɪlɛ. 39-Tɛ Simɔ 'yɛ dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ -tua 'lɪ 'a dɪɔnʊ a =wɪv a kɪ'plɛɛɛ, ɛ wen: «Nyiblo -bu, 'bu mɔ wen Nyɪsʊa a sɛyɪ a winwɪlɔn-hanyɔ, ɛ di wen=ɛ 'nɪ yɪ, -ɛ mɔ, nʊgba -bu, -ɛ -hɪɛn=ɛ lɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ ɛ pa 'mʊ. ɛ di wen=ɛ 'nɪ yɪ, -ɛ mɔ, 'lawlunʊgba =nɔ, ɛ 'yɪ wen yɪ -blɛɛ -nɪ, bu -ha wen=ɛ mɛ lɛ, -bu 'mʊɛ wen=ɛ lɛ.» 40Kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ-tɪ yɪ, ɛ wen: «Simɔ o, 'n kɔ -tɪ -bu lee -mʊ.» -É -bɪ Simɔ ɛ wen: «Tɔɔnyɔ, pʊ win.»

41-É -bɪ -Yusu wen 'nɪ: «É kɔ la dɛkɔnyɔ -dʊ. ɛ nɔ- nyibli nɪ 'hʊɛn -dʊ 'trɔsɪ la 'wliyɛ. Yɪ-henyiblo a gba mɔ 'wliyɛ -mʊ', -kʊannunyɔ nɪ -do -wɛ 'lɪ bu 'yɛɛ 'lɪ -nyɔwɪ a -hɔtrɔwɪ nɪ -hun 'kwli. 'Hʊɛn a nyiblo a -nɛ gba, ɛ mɔ, 'wliyɛ -mʊ', nyiblo nɪ -do -wɛ 'lɪ bu 'yɛ, 'kɪ 'lɪ -nyɔwɪ a (50) -wɪ nɪ 'hʊɛn -tɪ 'v -pu 'kwli. 42-Tɛ v 'yɪ 'wliyɛ -kɔ, 'kɪ bu 'pɛɛ nyɪbeyu a 'mʊ, 'a gba, -ɛ -bɪ nyɪbeyu a 'mʊ, ɛ lee -nʊ nɪ, ɛ wen: 'Na gba nɪ wen, 'yɛ -bɪ a 'yɪ-tɪ 'pɛɛ -nɪ, 'n -hru 'a -tɪ -mɔ.» -É -bɪ -Yusu 'beti Simɔ nɪ, ɛ wen: «'Kɪ 'lɪ v nɪ 'hʊɛn a 'mʊ 'nyɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ sɛyɪ-sɛyɪ, -ɛ di nyɪbeyu a 'mʊ -nʊɛ -nɪ, -ɛ di 'v 'a 'bɪ 'v -hɪ 'lɪ?»

43Simɔ wen: «'N pʊ=v -haan-tɪ, nyiblo -mʊ', -ɛ kɔ gba gbagbu a -tɪ v -hru -mɔ, ɛ nɔ- =nɔ.» -É -bɪ -Yusu wen: «'A -tɛɛ, nɔ- =nɔ.» 44-É -bɪ ɛ -hɪan -mɔ, 'ɛ ta 'lɪ nʊgba a 'mʊ -mɔ lɛ, 'tɪ- 'ɛ yɪ 'kɪ Simɔ -lee -nɪ: «Ta 'v lɛ, dɛ nʊgba

-bu, ε -nu. -Tε 'n pa 'nε- -na -tε, =yι -na -kvannunyɔ -lee -ni, 'ki bu yra 'na bui le, -tε v ni-e le, 'ki 'nε- -aan 'bli^a. Kεε, nuɔba -bu, ε nɔ- -mɔ -bi, ε nu 'a 'yii a mi, 'ε yra 'na bui le, kɔ, 'ε nu 'a 'lu-pupui, 'ε 'hran-a le. ⁴⁵'Ya 'v 'lu de, -tε 'n pa 'nε- -na -tε, =yι 'mu 'wlεε -ni, 'ki 'v 'na 'wio a bupupuv a -ta', -ε mɔ -aan 'blidε. Kεε, -tε 'n pa wen 'nε- -na -tε, nuɔba -bu, ε 'tε yι 'na bui 'wlεε -ni. ⁴⁶'Yι 'mu 'nyra 'lu -pu, -ε mɔ -aan 'blidε, kεε, ε nɔ- -mɔ -bi, ε 'wlaa 'na bui hinhrunponyra le. ⁴⁷ε nɔ- nu-o, 'ni yι -mu -lee -ni, -ε mɔ, yunyre-tebli -huɔhu -mu', ε -nu, Nyisva -hru 'a -ti -mɔ. ε nɔ- kɔ -ti, 'ε kɔ nvele gbagbu, 'ki 'v 'mu -mɔ. Kεε, nyiblo 'bu ni 'v, yunyre-tebli -mu', -kɔti Nyisva -hru -mɔ, 'bu 'yι -hu, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a nvele 'yι -hu, 'ki 'v 'mu -mɔ.» ⁴⁸Kε- -Yusu pi nuɔba a 'mu yι, ε wen: «Nyisva -hru -na de 'kuku a -ti -mɔ.» ⁴⁹-Yusu bu pu 'ki le, ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', -v kɔ-ɔ 'hven-, -v ni 'v dedihu ki, v -tua 'li le'puplele, 'ki 'li 'waa =wli ki, v wen: «Nyiblodv a 'di -bi nyiblo -bu, ε pa 'mu 'li, 'ε pi le: Nyisva -hru -na de 'kuku a -ti -mɔ?» ⁵⁰-ε -bi kε- -Yusu pi nuɔba a 'mu yι de, ε wen: «Kɔ plɔ a bleele, =ni yι ni mi, -ε nu-o, -tε -kuo 'mu =wlv yι a -ti, Nyisva =gble -mu ni, 'ε -ha 'li -mu de 'kuku a 'kli bu.»

-Yusu a -nagbopv kɔ nuɔbi -mu', -v ne la-a -mɔ 'hven-

8 ¹-Tε ti gbi -hi, -ε -bi -Yusu nε la 'du ki, 'ε pi la Nyisva a =haantitie, -ε hle=ε, -ε mɔ, Nyisva di kɔɔ nyibli win ki. 'A -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven -mu', ²v kɔ nuɔbi -bi 'hven-, v nu- yι-i =wien kue. Nuɔbi a 'mu, v nu- kɔ ke' ε bla la 'v 'kuo -hvin le, kɔ, 'ε nu la-a, 'waa 'kue 'ε -we la. Nuɔbi a 'mu, 'waa 'nyre, nɔ- -bu: Mari -mu', v deε Madala a Mari, -ε kɔ ke' -Yusu bla la 'v 'kuo -hvin ni -hlon'hven le; ³ε kɔ 'kun Helɔdi a 'kayu a 'yie-tunyɔ Kusa a nuɔba, -ε mɔ Santi, kɔ Sisani, kɔ nuɔbi -huɔhu -bi 'hven-. Nuɔbi a pepe a 'mu, v mɔ la dekanuɔbi dadv, 'v ni la 'waa kuko-tebli, 'v yι la -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven- -heε -ni.

**-Yusu pu la 'dvdɔnyɔ a 'ledv
(Matie 13.1-23; Maki 4.1-20)**

⁴'A -nε 'dɔ 'bu ni 'v, nyibli -hven 'li -wlu, 'v mi 'li -Yusu -mɔ. -Tε nyibli -huɔhu a 'mu, v =glaa 'li-i le, -ε -bi ε -tua 'waa 'ledv a yipupuv, ε wen: ⁵«ε kɔ la -nyrɔwɔ =dv, nyibeyu =dv, 'ε mu la 'a -tebli 'dɔ mɔ. -Tε ε nyre 'v, -ε -bi ε -tua 'a -gbugbla, 'ki 'li -ci 'kwli. -Tε ε yι-i ni -gble, -ε -bi 'ki 'a de -bi bii 'li 'hru wɔn, nyibli 'v nε=ε kle, nuɔbi 'v yι 'a de -bi di. ⁶'A 'hven a de, ε -gbla, -tvtukutiv -mu', ε bi 'v ki, 'hɔ 'pa ni 'li-i bu, 'ε 'sii yι, 'ε =ga. Kεε, -tε ε =ga, -ε -bi ε ma ni, -ε nu-o, -tvtukutiv a 'mu, ε 'yι 'nie -kɔ. ⁷'A ta a de, ε -gbla, 'ki ε bi 'li 'witi 'nyι. -Tε ε =ga, -ε -bi 'witalili a 'mu, ε 'ya ni, 'ε 'buu =ne 'lu le. ⁸'A

^a **7.44** -Yusu a ti 'yri, ε mɔ la -Juukvε a 'blidε -niɔ, 'dagbatayu 'bu pa la 'li 'a nyɔ a -tε, 'ki 'kayu a 'bai bu lee la 'a -kvannunyibli, 'ki bu yra la 'dagbatayu a 'mu, 'a bui le.

-hen a de, ε -gbla, ε nɔ- bi 'v -haan-tutu ki. -Tε ε =ga, ε ku ni -tεε, 'ε pu bli. 'A blu ni -do, ε pu 'yo a -wli ni -hun.» -E -bi ke- -Yusu pi 'ki -nu yi: «'Bu mɔ, 'ba kɔ -ti'wɔnɔ, -ε -bi ba 'wɔn -ti -dodo.»

9E nɔ- mɔ 'a -nagbopu bu 'beti-e le, v wen: «'Ledu -bu, -pu, 'a 'mini 'li?» 10-E -bi ε wen: «'A mu -bu, -v mɔ 'na -nagbopu, Nyɔsua ni-e ni, 'a yruɔ Nyɔsua a -ti' le, ε -hen 'nyre, -tε Nyɔsua ni, 'ε kɔe nyibli win ki. Nyɔsua a -ti a 'mu, ε -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -bu, -v 'ye ni na 'mu -mɔ, 'ki 'li 'ledu ni -do 'kwli, 'ki v yi 'li-ti 'li 'wɔn -ni. E ni -do a 'mu, ε nɔ- v 'cɔri la, 'ki 'li Nyɔsvacɔɔɔn 'kwli, -ε mɔ:

U yi-ti 'ni 'ye -tεε,
keε, v 'ni -yru-o li-ti le,
'v yi-ti 'wɔn -tεε,
keε, v 'ni -yru-o li-ti le -wε.»

11-E -bi ε yi -nu 'ni -lee -ni, ε wen: «'De -mu', 'ledu -bu, ε -hen 'nyre, ε nɔ- -bu: 'Dudu-tɛbli -mu', ε nɔ- mɔ Nyɔsua a win. 'Duduɔɔɔ, nɔ- mɔ nyiblo -bu, -ε nε Nyɔsua a -ti -mɔ le. 12'Hru -mu', -ε kɔ wɔn ε bii 'li le, 'ti- nobli 'v yi-ti di mɔ di, ε nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, 'ti- 'kuo -huɔn a nyiblo gbagbu 'ε yi di, 'ε -he 'li -nu win a 'mu =wɔ kɔe, -ε di-e nu, v 'ni -ha Nyɔsua a win a 'mu =wɔ yi -kuo -ni, Nyɔsua 'ni -ha -nu wa. 13-Tɔtɔkɔtɔ -mu', 'hɔ 'pa ni 'li bu, -ε kɔ ki 'dudu-tɛbli -bi -mu', ε bii 'v le -wε, ε nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, 'ti- -v yi-ti ki wen, 'ki 'li plɔ a bleele 'kwli, 'ti- -v kɔe =nε =wɔ yi, 'ki 'li ti gbi 'kwli. Keε, v 'ni -hɔa-a li-ti, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa =wɔ ki. Nyibli a 'mu, ti -mu', -ε kɔ 'yri 'kuo -huɔn a nyiblo gbagbu yi 'v -nu le -tεε -ni, 'ki bu nu de 'kuku, -ε -bi v yi 'kee Nyɔsua a win a -wɔ a yukuole. 14-Tɔtɔkɔtɔ -mu', 'witi ni 'v ki, -ε kɔ ki 'dudu-tɛbli -bi bii 'li -wε, ε nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, 'ti- nyibli a 'mu, 'v yi hɔti -ni, 'ki 'v 'kla-wliye'yɔya a -ta', kɔ, 'v nεε kɔkɔ-tɛbli a -ti -wɔ kɔe, -ε pi 'li -nu kɔka 'nyi, kɔ, 'kɔ a -tɛbli -bu, -ε kɔ 'tu ni -nu, ε nɔ- 'waa -wɔ yi -wien le kɔe. -Tɛbli a pepe a 'mu, ε ni-e ni, 'ki Nyɔsua a win 'ye ni nu -kɔn, 'ki 'li 'waa =wɔ ki, 'ε yi le -hihre -ni. 15-Haan-tutu -mu', -ε kɔ ki 'dudu-tɛbli -bi -mu', ε bii 'li le, ε nɔ- mɔ nyibli -bu, -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, kɔ, -v -tui-e bu, 'ki 'li -haan-wɔ ki, 'ti- -v -he-e mε le, 'ε ni -kɔn 'a -nε ti, 'ki 'li 'waa =wɔ ki.»

-Yusu pu la 'napɔ a 'ledu

(Maki 4.21-25)

16Ke- -Yusu pi -nu yi de: «Nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, ε 'ni -jri-e li-ti kɔka 'lu bu, ε kɔ, nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, ε 'ni -tu-o li-ti -bele bu. Keε, 'ki ε -tui 'li-ti de yra bu, -ε di-e nu, nyibli -mu', -v di 'kayu bu pa, v 'mu le yru. 17-Tɛbli a pepe -mu', -ε -hli, ε di kɔ -nyrɔwɔ, ε 'mu pepe' bi, ε kɔ, -tɛbli a pepe -mu', nyiblo =du 'yi la -yi, ε di kɔ leyruelε, 'ti- ε 'mu pepe' bi. 18Nyɔsua a win -bu, 'n nε -mɔ le, ba -tu-o 'yie. -Tε a di 'a 'wɔnwɔn nu, ke- Nyɔsua di 'a mu 'a leyruelε

nu. Nyiblo -mu', -ε pi Nyisua a win nva yi bu, Nyisua di-e 'ni nu, ε 'mu' a lɛyuyruo kɔ, ε 'mu' -tɛ ε nu la 'a 'winwun 'v -hi. Kεε, nyiblo -mu', -ε 'ye ni pu=v nva yi bu, ε 'yi 'li-ti 'li -wε, bu yru-o' lɛ pɛpɛ, 'ye -bu ε pu lɛ, -ε mɔ, ε yruie-e' lɛ.»

-Yusu a 'dii kɔ 'a 'ɔɔayɔnu 'hɛn-
(Matie 12.46-50; Maki 3.31-35)

¹⁹Kɔ v ni 'li 'kayu ni -do a 'mu bu, -Yusu a 'dii kɔ 'a 'ɔɔayɔ nyibɛpu 'hɛn- 'v nyre 'v, -ε di-e nu, v 'mu=v 'ye. Kεε, nyibli -hɔhɔv a -ti, v 'yi 'li-ti -wε, bu nyre 'v=v 'hvi. ²⁰ε nɔ- mɔ nyibli bu lee -nɛ: «Ye kɛ, -na 'dii kɔ -na 'ɔɔayɔnu 'hɛn-, 'kɔ v ni 'li -patv', 'v -hɛε -na 'yiye.» ²¹-ε -bɪ kɛ- ε pi: «Nyibli -mu', -v pi Nyisua a win nva yi bu, 'ti- v =tui 'v=v 'v, v nu- mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'ɔɔayɔnu 'hɛn-.»

-Tɛ -Yusu nyra la 'duduo bu
(Matie 8.23-27; Maki 4.35-41)

²²-Nyrɔwɔ =dɔ 'kwli, -Yusu 'ya 'li 'blagbɔ 'kwli, ε kɔ 'a -nagbopu 'hɛn-. Kε- ε pi, 'ε yi =nu -lee -ni: «-Ba =ta, -ba mu 'li 'yru a 'kɔbɪa -bɪ -mu' kɔ,» 'v -mu. ²³-Tɛ v yi ni mi, -ε -bɪ -Yusu bi ŋmena'. Ti ni -do a ti 'yri, 'kɔ 'li 'yru a 'mu kɔ, -ε -bɪ 'duduo cɛ 'li ni. 'Blagbɔ -mɔ -bɪ, ε yi 'li 'ni 'yii -ni, 'kɔ 'v 'yru a 'dɔv -mɔ', ε -hɛε bu =miɛ, ²⁴'a -nagbopu, 'v 'yiya 'v=v 'hvi bu, 'v -ha-a ŋmena', v wen: «Tɔwɔ o, -a yi -wε bu,» -Yusu 'ε 'du ye', 'ε hlee 'li 'duduo kɔ 'yru a 'dɔv 'hɛn -mɔ, 'kɔ 'li win 'yakli 'kwli. -Tɛ ε pu win, -ε -bɪ ti ni -do a ti 'yri, ε 'kee yɔ'lɛ'yiya ni, pɛpɛ 'ε nyra bu. ²⁵-ε -bɪ kɛ- -Yusu pi 'kɔ 'a -nagbopu yi: «Bu mɔ, 'ni yi 'a mu ni 'ye, 'n yi-e ni, -ε mɔ, a 'yi Nyisua =wlv yi -kuo -ni.» 'A -nagbopu -mɔ -bɪ, v 'ta 'v blɛ, -tɛ ε ma -nu wlɔn lɛ a -ti, 'v yi 'li lɛ 'pɔpɛ -ni, v wen: «Ba 'ye kɛ nyiblo -bu. ε yi hlee 'li 'duduo kɔ 'yru 'hɛn- -mɔ, 'ti- 'v =tui 'v 'a win 'v.»

-Tɛ -Yusu -gble la nyiblo =dɔ, 'kuo -hɔn ni la 'v ke'
(Matie 8.28-34; Maki 5.1-20)

²⁶-Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bɪ v nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kɔbɪa -bɪ 'mu kɔ ni, -ε mɔ Gelasakɛ a 'blugba. 'Blugba a 'mu, ε 'bɛ Galileblugba 'yi. ²⁷-Yusu bu -hɔn 'kɔ 'li 'blagbɔ 'kwli, -ε -bɪ nyibɛyu =dɔ -hɔn 'li 'dɔv a 'mu 'kwli, 'ε di-e ye' 'bɛ mɔ. Nyiblo a 'mu, 'kuo -hɔn, nu- ni 'v=v ke', -v =tui-e -hɔn. Kɛε 'li ti blɛbli 'yie bu, ε 'ni -pu=v li wlawlv, kɔ, ε 'yi 'li 'kayu =dɔ bu 'ti, kɛε, 'dabi -mu', -v ni 'li dugbɔ 'kwli, v nu- kɔ 'nyɪ, ε 'ti 'li. ²⁸⁻²⁹ε kɔ -nyrɔwɔ -bɪ, 'ku -hɔn 'bu yi-ti kle ni 'yɛ, -tonyibli ni 'cun, 'v muɛ nɛ 'a buɪ, kɔ, 'v pi 'a dabɔv -hannya. Kεε, 'a pɛpɛ a 'mu, ε yi la-a 'ni cɛ, 'ku -hɔn a 'mu, 'ε gbe 'li-ti -tɛ -mu', nyibli 'yi 'li 'ti.

Kεε, -tɛ ε 'ye -Yusu, -ε -bɪ ε 'yiya 'v=v 'hvi bu, 'ε bla-a kwli yi bu, -ε di-e nu, -Yusu 'mu=v -hɛε -ni. ε nɔ- mɔ -Yusu bu lee 'ku -hɔn a 'mu, -ε mɔ, bu

-hɔn 'v nyiblo a 'mu ke'. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi nyibeyu a 'mu, ε -tua 'li win a 'li'yaale, ε wen: «-Yusu, -Ti'yi'buanyɔsua a 'Yu, dɛ a 'di -bi -hɔe -bu nu 'mu -mɔ li? 'N nyaa -mu le, -ni 'tuo 'li 'mu -hwen.»³⁰ -ε -bi -Yusu 'beti-e ni, ε wen: «-Na 'nyre 'li?» -ε -bi ε -tu-o =wɔn, ε wen: «'Na 'nyre mɔ Dakɔ.» Kε- ε -pu, -ε nu-o, 'kuo -hɔin -hɔɔhɔi, v nu- ni 'v-v ke'.³¹ -ε -bi 'kuo -hɔin a 'mu, v -tua -Yusu a lenyaale, -ε di-e nu, ε 'ni -ha -nu -lee -ni, 'ki bu mu 'li 'huɔ -mu', -ε kɔ 'kwli -hwen a 'yiye ni 'li.

³²'Kɪ 'v -tɛ ni -do a 'mu, dugba ni 'v, 'a 'kɔtɔ -bi, 'e bi 'li 'yru -mɔ. 'Kɪ buɔca=ju gbagbu ni 'v, 'v -we -tutu, 'v yi dɛ di. ε nɔ- -mɔ 'kuo -hɔin a 'mu, bu -tua -Yusu a lenyaale, v wen: «-A nyaa -mu le, wen, 'kɪ -ba bi 'v buɔci -mu' ke',» -Yusu 'ε -wen, ³³'kuo -hɔin a 'mu, 'v -hɔn 'v nyiblo a 'mu ke', 'v bi 'v buɔci a 'mu ke', buɔca=ju a 'mu, 'v 'gba ci le, 'v -tɪ dugba, 'v bi 'li 'yru -mɔ le, 'v 'kuku le.

³⁴-Tɛ nyibli -mu', -v nɛɛ buɔci a 'mu, v 'ye -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, -ε -bi v 'gba ci le, 'v nɛ=ε -mɔ le, 'kɪ 'li 'du kɔ -yrigbi 'hwen- kle. ³⁵-Tɛ nyibli 'wɪn, -ε -bi v di ni, v 'mu -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ 'ye. -Tɛ v nyre 'v -Yusu 'hɔi, 'kɪ v yɛɛ 'v nyiblo a 'mu bu, -ε kɔ ke' 'kuo -hɔin -hɔn wen 'v. 'Kɪ ε ni 'v -Yusu a buɔ =hlɔn bu, 'ε pu wlawlv. ε 'wɪ- nyiblo -bu yi, nobli 'yɪ -hwan ni ni. -Tɛ nyibli a 'mu, v 'ye=e, -ε -bi huannu bi 'li =nu 'kwli. ³⁶Nyibli -mu', -v 'ye -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, v nu- nɛ=ε -mɔ le, 'kɪ 'waa 'bio -mu', -v di -ta 'ye mɔ yi, -tɛ -bu, -Yusu nu 'kuo -mu', -v ni 'v nyiblo a 'mu ke' a leɔɔbla. ³⁷Nyibli a pepe -mu', -v 'ti 'li 'blugba a 'mu 'kwli, -ε mɔ Gelasakɔe a 'blugba, v -tua -Yusu a lenyaale, 'kɪ bu -hɔn 'li 'waa 'blugba a 'mu 'kwli, -ε nu-o, huannu bi 'li =nu 'kwli. ε nɔ- mɔ -Yusu bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu mu.

³⁸Kɛɛ, nyiblo -mu', 'kuo -hɔin -hɔn wen 'v ke', ε nyɛɛ -Yusu le, 'kɪ bu na-a -mɔ. Kɛɛ, -Yusu 'yɪ-tɪ ki -wen, 'ε lee =nɛ, ε wen: ³⁹«-Hɪan -mɔ, -bu mu 'li -na 'dɔ 'kwli, 'kɪ 'li -na 'dukɔe -mɔ, -tebli gbagbi a pepe -mu', Nyɔsua nu -mu -mɔ, -bu na 'a -tɪ -mɔ le.» Bu pu 'kɪ le, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε bi 'hru wɔn, 'ε mu 'li 'a 'dɔ 'kwli, -tebli gbagbi a pepe -mu', -Yusu nu-o -mɔ, 'ε na-a -mɔ le.

**-Tɛ -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klɔ, kɔ, nuɔba -du, -hlɔɔleɔleɔe ni la, ε
-hren la -Yusu a wlawlv le, 'a 'kɔe 'ε -we la
(Matie 9.18-26; Maki 5.21-43)**

⁴⁰Ti -kɔ 'yri -Yusu -hɔn 'li 'yru a 'kɔɔɔ -bi -mu' kɪ, nyibli -hɔɔhɔi, v nu- mu la-a ye' 'be mɔ, -ε nu-o, 'waa pepe, v yi la-a 'ni -ple. ⁴¹'Kɪ v ni 'v bu, -ε -bi nyibeyu -du nyre ni. 'A 'nyre mɔ Sayilu. ε mɔ Nyɔsua a 'kayu a nyiblo gbagbu =nɔ. -Tɛ ε nyre 'v, -ε -bi ε bla kwli bu, 'kɪ 'v -Yusu ye', 'ε nyɛɛ =nɛ le, 'kɪ bu di 'li 'a -tɛ. ⁴²Nyibehɔan a 'mu, ε kɔ 'yu nyɔɔyɔ ni -do. ε -we 'li bu kɔ 'yri ni -pu -tɪ 'v 'hwen ni. 'Yu nyɔɔyɔ a 'mu, ε nɔ- -hɔe -bu 'kɔ. -ε -bi -Yusu wen ni, ε kɔ=ɔ 'hwen- 'v mi. 'Kɪ 'li 'hru wɔn, nyibli -hɔɔhɔi -tua 'li 'a yre'nyraale.

⁴³'Kɪ 'li -tonyibli a 'mu 'nyi, 'kɪ nuɔba =du ni 'li. ε nɔ- 'kɔe ni. 'A 'kɔe a 'mu, ε nɔ- mɔ -hlɔɔleɔleɔe. -Tɛ 'kɔe a 'mu, ε -tua la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu

-tu 'v 'hven a 'yru -a ni ki. 'A 'hvi a 'mu, 'a -ti, ε na -dotɔpu yre -nana, 'a 'wli a pepe 'ε -we-ε=jre. Kεε, ε 'yi la nyiblo =du -kɔ, -bu -we la 'li 'a 'pɪpɪa. 44 Nɔgba a 'mu, ε nɔ- mu 'v -Yusu ke', 'ε -hren 'a wlawlv a -wlvubde le. -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -hlv 'kee ne 'a blɛbuble ni. 45 -ε -bi -Yusu 'beti ni, ε wen: «Nyiblo a 'du -bi -hren 'mu le 'li?» Nyiblo =du 'bu 'ye ni -hɪta=a klɛ, ε nɔ- mɔ Piɛli bu =tu=ɔ =wɔn, ε wen: «Kvɔkɔnyɔ ɔ, nyibli -mu', -v =glaa 'li -mu le, v -hv ni. 'A -ti, v nu- yi -mu yre =gbe.» 46 -ε -bi -Yusu wen: «Nyiblo -hren 'mu le. 'N yruu 'li-ɪ 'na 'hvi 'kwli ni, -ε mɔ, 'klɪ -hɔn 'li 'mu 'hvi.» 47 Nɔgba a 'mu, bu 'ye=e, -ε mɔ, ε bi pepe', -ε -bi hvannv bi 'li-ɪ 'kwli, 'ε 'yɪya 'v -Yusu 'hvi bu, 'ε bla=a kwli yi bu, 'ε lee =ne, 'kɪ 'v nyibli a pepe ye', -ti -bu -kɔ -ti 'ε -hren=ε le, kɔ, -te 'a 'kvɛ nu -wuwɛ ti ni -do a ti 'yri. 48 -Te -Yusu 'win 'kɪ, -ε -bi ε wen: «'Na 'yu ɔ, -te -kuo 'mu =wlv yi a -ti, 'ni nu=ɔ, -na 'kvɛ 'ε -we. Mu, 'kɪ 'li plɔ a bleelɛ 'kwli.»

49 Win ni 'li-ɪ wlɔn, -ε -bi nyiblo -hɔn 'li nyiblo gbagbv Sayilu a -te, ε wen: «Sayilu, -na 'yu nyrɔyu -ni wen, ε 'kv ni. 'A -ti, -ha Tɔkɔnyɔ -Yusu me le, =bi -yɪ-ɪ 'ku -ha.» 50 -Te -Yusu 'win -ti a 'mu, -ε -bi ε lee Sayilu ni, ε wen: «-Na =wlv 'ni 'bie 'li =hlɔn, kεε, kuo 'mu =wlv yi dadv, ε di 'hri 'klɔ.» 51 -Te v nyre 'li Sayilu a -te, -Yusu 'yi -wen, 'kɪ ε kɔ nyibli -hvɔhvi 'hven- bu pa 'li 'kayu a 'mu bu, 'bu 'yi 'a -nagbopv Piɛli, kɔ Saan, kɔ Saki, v kɔ 'yu a 'mu, 'a 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hven-. 52 Nyibli a pepe pɪ popowli le, 'v ni nyat le, 'yu a 'mu a -ti. -ε -bi -Yusu wen 'ni: «Ba 'kee wuwe. ε 'yi 'kv. ŋmena ε yi ŋme.» 53 Bu pu 'kɪ le, -ε -bi v -tva 'a 'caale, -ε nu=ɔ, v yi-e ni, -ε mɔ, 'yu 'kv ni, 54 -Yusu -mɔ -bi, 'ε klɔ 'yu a 'mu, 'a dabv bu, 'ε 'yaa 'li win, ε wen: «'Yu ɔ, 'du ye'!», 55 'a -hihiu 'ε bi 'v=v ke' de. -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, ε 'du ye', -Yusu 'ε lee ne 'a 'dvkvɛ, ε wen: «Ba -nyi-e diide, ε 'mv=v di.» 56 'A 'baɪ kɔ 'a 'dii 'hven-, 'waa =wli kεε le. Kεε -Yusu ti -nv ni, ε wen: «De -bu, -ε mu 'lu -mɔ, a 'ni 'lee 'li nyiblo =du.»

**-Te -Yusu lee la 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven, bu nu la 'hvnhven.yo, bu gba la Nyɪsva a -ti 'du kle
(Matie 10.5-15; Maki 6.7-13)**

9 1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'kukue 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven le, 'ε -nyi -nv 'klɪ, 'kɪ bu bla 'kuo -hvɪn le, -v ni 'v nyibli ke', kɔ, bu nu=ɔ, nyibli a 'kvɛ bu -we, 2 'ε lee -nv, -ε mɔ, bu na 'du kle, bu hla=a, -te Nyɪsva di nyibli a win a kɪkɔɔle nu, ε kɔ, bu nu=ɔ, nyibli a 'kvɛ bu -we. 3 Kε- ε pɪ, 'ε yi -nv -lee -ni, ε wen: «'Bu mɔ, 'ba yi 'du kɪ ni ne, a 'ni 'gbaa 'li -dedede, a 'ni 'gbaa 'li kotu^b, kɔ blɔ, kɔ didide, kɔ 'wliye, kɔ, a 'ni 'gbaa 'li wlawlv a 'hven a de. 4 'A -ne 'dɪɔ -kɔ 'kwli a di 'li nyre, 'kayu -mv', -ε kɔ bu v di 'li 'a mu 'li -paa -ni, 'kɪ ba ni 'li bu -nɪni, 'aan mumuti 'mu 'v nyre. 5 'Dɪɔ -kɔ 'kwli a di 'li mu, 'kɪ v 'ye ni di 'a mu kva ni 'ble, ba -hɔn 'li 'dɪɔ a

^b 9.3 -Yusu a ti 'yri, nyibli nee la kotio. De a 'mu, ε mɔ la 'waa 'blide -niɔ.

'mu 'kwli. 'Ba yi ni mi, ba bubla 'aan bui, -ε di-e nu, 'waa -tutu a 'pupu 'mu 'a mu bui le -hɔn, a 'mu=v nyibli a 'mu -tɔɔ -ni, -ε mɔ, Nyɩsua a yru 'bu klɔ -nu, 'waa -gbetu nu=o 'waa dɔɔnu -mɔ.»

6-Te ε -wε 'waa titie -mɔ, -ε -bi 'a -nagbopu bi 'hru wɔn, 'u ne nyibli yre, 'u pi -nu Nyɩsua a -haantitie. 'A -nε -tute, u di 'u nyre, u kɔ bu nu=o, 'huɩhrennyu a 'huɩ bu -wε.

-Gulɔnuma Helɔdi yi 'a dɔɔnu le 'ni 'beti -ni, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu (Matie 14.1-12; Maki 6.14-29)

7Ti a 'mu 'yri, Galileblugba a -gulɔnuma, -ε kɔ 'nyre mɔ Helɔdi, ε 'win -tebli a pepe -mu' ni, -Yusu ni. De bu di 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'u -Yusu a -ta', ε 'yi-ti -yi, -ε nu=o, kε- nyibli -bi pi: «ε mɔ Saan Batisi =nuɔ. -Te ε 'ku la, ε 'hru 'klɔ de.» 8Kε- -v -bi pi: «Eli, -ε mɔ la Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ, ε nɔ- 'hru 'klɔ.» -U -bi wen 'nu: «Nyɩsua a winwɔn-hanyɔ -bi, -ε 'ku la, ε nɔ- 'hru 'klɔ.» 9-ε -bi kε- Helɔdi -mɔ -bi, ε pi 'ki: «'N lee la nyibli, bu 'be la 'u Saan a 'lu. 'A -ti, nyiblo -bu, -ε kɔ 'nyre 'n yi 'win, -ε ni -tebli a pepe -bu, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu 'li?» ε nɔ- nu=o, 'ε =mυε -Yusu a 'yiye le.

-Te -Yusu wloo la 'flɔɔ, 'ki 'u nyibli a 'miliwɩ ni -hun yi, 'u di la de -didi, 'u -mla la (Matie 14.13-21; Maki 6.30-44; Saan 6.1-14)

10-Te -Yusu lee la 'a -mɔnanyu, 'ki bu na la 'du kle, -te u -me kle, -ε -bi u lee -Yusu -tebli a pepe -mu', u -nu, 'ε gba =nu, 'u mu 'li -tute -mu', 'du bi 'li yi, 'ki 'u 'du -mu', u deε Betɩsaida =hlɔn. 11Kεε, nyibli -mu', u hie wen 'u bu, u 'win ni, -ε mɔ, -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'huen-, u mi 'li -tute -bi. ε nɔ- nu=o, 'u kve =nu =wien. Nyibli a pepe a 'mu, -u -di, -Yusu 'ble =nu kva -tεε, kɔ, 'ε tɔɔ =nu, -te Nyɩsua di nyibli a win a kɩkɔle nu, kɔ, nyibli, -u kɔ kɩklade, 'ε nu=o, 'waa 'kve 'ε -wε.

12-Te 'tɔ yi ni -wen, -ε -bi -nagbopu ni -pu -tu 'u 'huen -mu', u 'yiya 'u -Yusu 'huɩ bu, u wen: «Lee nyibli -bu, 'ki bu mu 'li 'du kɔ -yriɔ -mu' kle, -u =glaa 'li -a mu le, -ε di-e nu, u 'mu 'li bupeele kɔ diide 'huen- le -mυɔ -ni, -kɔti -tute -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.» 13-ε -bi -Yusu wen: «'Aan =gbetu, ba -nyi =nu diide.» U wen: «'Flɔɔkui ni -hun kɔ -hrin.yɔ gbi ni 'huen-, nu- nu mɔ. 'Bu mɔ, =ba 'yi didide -tɔ mɔ -mu, 'ki 'u nyibli a pepe -bu -mɔ, -a 'yi 'li-ti 'li -wε, -ba -nyi =nu didide.» 14'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, nyibepu a 'miliwɩ ni -hun, nu- ni 'li.

-ε -bi kε- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ε wen: «Ba lee =nu, bu nu dui, bu ni ble, du ni -do 'bu ni 'u, bu nu nyibli a (50) -wɩ ni 'huen -tu 'u -pu.» 15De a 'mu, -Yusu lee =nu, ε nɔ- u -nu, 'u lee nyibli, 'ki bu ni ble. 16-Te u ni 'ki ble, -ε -bi -Yusu 'du 'flɔɔkui ni -hun kɔ -hrin.yɔ ni 'huen a 'mu ye', 'ε 'du 'lu ye', 'ε ta 'li yɔ' le, 'ε -nyi Nyɩsua 'wio, 'ki 'u didide a 'mu a -ta', 'ε 'be=ε -tɔ le, 'ε -nyi=e 'a -nagbopu, 'ki bu =gla=a nyibli a 'mu le, 17-nyibli a 'mu, 'u di de

-didi, 'waa pepe 'v -mla. -Te v -we de le, didide a 'mu, 'a de -bi -hie bu, 'a -nagbopu 'v 'kukue-e le, 'v 'yii 'li -tugbɔwɔ ni -pu -tu 'v 'huen.

Pielɔ wen 'ni, -Yusu, mɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la le, e di la 'a dakɔ yi ya
(*Matie 16.13-19; Maki 8.27-29*)

18-Nyrɔwɔ -du 'kwli, -Yusu bii la yi, 'e de la Nyɔsua. -E -bi 'a -nagbopu mu 'v=v 'hvi, 'e -tua 'waa le'betile, e wen: «Nyibli wen 'ni, nyiblo a 'du -bi 'n pa 'mu 'li?» 19-E -bi v =tu=o -wɔn, v wen: «-U -bi wen 'ni, -mɔ mɔ Saan Batisɔ, -e pu la nyibli 'nie 'lu le. -U -bi wen 'ni, -mɔ Nyɔsua a winwlon-hanyɔ Eli =nɔ. -U -bi wen 'ni, -mɔ Nyɔsua a winwlon-hanyɔ -bi =nɔ, -e 'ku la, ti -hi la a ti 'yri, 'tu- -e 'hri 'klɔ de.» 20-E -bi e 'beti =nu ni de, e wen 'ni: «'A mu -mɔ -bi, a wen 'ni, nyiblo a 'du -bi 'n pa 'mu 'li?» -E -bi Pielɔ bi 'v ni, e wen: «-Mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la le, e di la ya.»

-Te -Yusu hla la-a, -e mɔ, e di la 'ni 'ku, 'tu- e 'mu la 'klɔ 'hri de
(*Matie 16.20-28; Maki 8.30-9.1*)

21-Yusu lee =nu ni -tɛɛ, e wen: «'A 'ni 'lee 'li nyiblo =du, nyiblo a 'du -bi 'n pa 'mu.» 22-E -bi kɛ- e pi =nu yi de: «'Mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n kɔ =bu 'ye =huen diakti. 'Blu a nyibli, kɔ Nyɔsua a -cɔhlonpinyu gbagbi, kɔ Nyɔsua a tetetɔnyu 'huen-, v kɔ bu yraa 'mu, v 'mu 'mu 'la. 'Bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwɔ ni 'huen, ta a -nyrɔwɔ, Nyɔsua di -ha 'mu 'klɔ.»

23Nyibli a pepe, -v ni 'v, kɛ- e pi =nu yi: «Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi-i ni -hɛɛ, bu kɛɛ 'mu =wien le, e 'ni 'kɛɛ 'li 'a dɔnu a 'lule-hihie =wien le, kɛɛ, -tu -bu, 'n di-e -lee -ni, e nɔ- bu nu 'a -nɛ -nyrɔwɔ, 'ye -bu nyibli bu pu le, v 'mu=v 'la, -tɛ e pa 'v, 'e mɔ 'na nyiblo a -ti. 24Nyiblo 'bu pu le, e 'ni -hɛɛ-a li bu 'waan ne 'a dɔnu a -hunhlɔn, 'ki 'nɛ- -tɔtu ki, 'ki 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, e di 'a 'klɔ yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyɔsua yi. Kɛɛ, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dɔnu a -hunhlɔn bu 'wan, 'ki 'nɛ- -tɔtu ki, -tɛ e nɛɛ 'mu a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, e di kɔ 'klɔ yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyɔsua yi. 25Nyiblo 'bu kɔ 'klɔ -bu a kɔkɔ-tebli a pepe, 'tu- 'bu 'waan ne 'a dɔnu a 'klɔ yrayru, 'ki 'li Nyɔsua yi, kɔ, Nyɔsua a -bati bu klɔ=ɔ, kɔkɔ-tebli a 'mu, e 'ni -pu=v 'v=v =dedede ni. 26'Bu mɔ, 'ba yi -tu ni pie, 'ki 'v nyibli a 'mu ye', 'ki -bu di 'aan Kɔkɔnyɔ' pa, kɔ, 'ki ba di 'v 'na win 'v -tuu -ni, -e -bi mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -dii -ni de, 'ki 'li 'na 'Bai a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n kɔ 'a lelenyu 'huen-, ti a 'mu 'yri, 'na 'mumu, 'n di pie -tu -we, 'ki 'v Nyɔsua ye', 'ki =bu hla-a, -e mɔ, a mɔ 'na nyibli. 27'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, v 'mu -huan=a 'ye, -tɛ Nyɔsua di nyibli a win a kɔkɔle nu, 'tu- e 'mu -huan nyibli a 'mu, 'waa 'kukuu a ti ki ye.»

-Te -nagbopu 'ye la -Yusu, 'ki 'li Nyɔsua a -ti a 'yi'buale 'kwli
(*Matie 17.1-8; Maki 9.2-8*)

28-Yusu bu -we 'ki -tu a 'mu, 'a hihla -mɔ, 'a 'wee ni -do bu -hi, -e -bi e gba Pielɔ, kɔ Saan, kɔ Sakti 'huen- ni, 'v 'ya 'li dugba =du 'lu, v 'mu Nyɔsua

da. ²⁹U ni 'li Nyisva a dda 'kwli, -ε -bi -Yusu a yigbakla 'cici ni, kɔ, 'a wlawlu 'ε -tua 'puple, 'ti- 'ε yi wlun dtaki. ³⁰Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi v 'ye nyibli ni 'hven, v kɔ -Yusu 'hven- -v pi toto. Nyibli a 'mu, v nu- mɔ Nyisva a winwlon-hanyɔ Moise kɔ Eli 'hven-. Nyibli ni 'hven a 'mu, v 'ku la ni, ³¹v 'hru v -Yusu 'hvi, 'ki 'li -ti a 'yi'buale -mu', Nyisva -nyi -nu 'kwli. -Te Nyisva -hve -Yusu bu nu 'kokub, 'ki 'li Jrusredɔ 'kwli, ε nɔ- kɔ -ti v hle. ³²-Te de a 'mu, ε yi 'lu -mɔ ni mi, -ε -bi Piel kɔ 'a 'bio 'hven-, v hle 'li ηmena' bu. Kεε, -te v -wlee 'yii, -ε -bi v 'ye -ti a 'yi'buale a 'mu ni, 'ε -glaa 'li -Yusu kɔ nyibli ni 'hven -ni wen ni. ³³'Ti- Moise kɔ Eli 'hven-, v 'mu v -Yusu 'hvi -hɔn mɔ mu, -ε -bi ke- Piel pi 'ki -Yusu yi, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, ε nu -tεε, 'ki -ba ni 'nε- -tute -bu bu. -Ba pu papu ni ta, -ne pupa, Moise a -nε, kɔ Eli a -nε.» -Ti bu di hla, ε 'yi- yi. ε nɔ- kɔ -ti 'ε ni 'puple le.

³⁴Piel ni 'li 'puple 'kwli, -jru 'ε 'hru v, 'ε -hli -Yusu kɔ Moise kɔ Eli 'hven-. -Te Piel kɔ 'a 'bio 'hven-, v 'ye de a 'mu, -ε -bi huannu bi 'li -nu 'kwli. ³⁵'Ki 'li -jru a 'mu 'kwli, 'ki Nyisva a win -hven 'li -wlu, 'ε pi le: «Nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ 'na 'Yu. ε nɔ- 'n -ha, 'ki v 'na -kuan a -ta'. Ba pu-v nua yi bu.» ³⁶Bu 'win win a 'mu, -ε -bi -Yusu ni -do 'a -nagbopu yi 'ku 'ye. -Te v -ti 'li dugba a 'mu 'lu, de a 'mu, -Yusu a -nagbopu 'ye, v 'yi- nyiblo -du -lee -ni, 'ε gba ti -huɔhu.

-Te -Yusu nu la-a, 'yu -mu', 'ku -hvan ni la 'v ke', a 'kve 'ε -we la
(*Matie 17.14-18; Maki 9.14-27*)

³⁷-Te -nyre -nye, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu ni ta -mu' 'hven, v -ti dugba. -Te v -ti 'ki dugba, -ε -bi nyibli -huɔhu di -Yusu ye' 'be mɔ. ³⁸'Ki 'li nyibli -huɔhu a 'mu 'nyi, 'ki nyiblo -du ni 'li, 'ε 'yεε 'li win, 'ε pi le: «Tɔɔnyɔ o, 'n nyaa -mu le, 'ye 'na 'yu nyibehuan. ε nɔ- mɔ 'na 'yu ni -do. ³⁹ε kɔ ti, 'ku -hvan 'ε 'yε-ε kle, 'ε ni-e, 'ε 'gbugbe le, 'ε bubble-ε ble dtaki, 'ε ni-e, hwnplu 'ε nyre-ε wien bu, 'ε -tui-e -hwen. ε gbe ti -huɔhu, 'ti- 'ε -hven 'v-v ke'. ⁴⁰'N nyaa -na -nagbopu le, 'ki bu bla 'ku -hvan a 'mu le, kεε, v 'yi 'li- 'li -we.» ⁴¹Kεε, ke- -Yusu pi, 'ε yi 'a -nagbopu -lee -ni, ε wen: «A mɔ nyibli -nɔ, -v 'yi Nyisva -wlv yi -kuo -ni -tεε, 'ti-, -v 'yi -haande kɔ de -hvan a 'yile-hihiale -yi. Ti ni -tie 'n di 'nε- 'a mu 'nyi -hii -ni, 'ti- a 'mu Nyisva -wlv yi -kuo -ni 'li? -Bi ke- 'n di nu 'a -nε ti, 'mu 'a mu le -kikle -ni ni -do? Ya 'mu -na 'yu a 'mu yi.»

⁴²-Te 'yu a 'mu, ε 'yiyε v -Yusu 'hvi bu, -ε -bi 'ku -hvan a 'mu, ε pu-v -hlɔn, 'ε -tua 'a ble-huhlile. ε nɔ- mɔ -Yusu bu hlee 'li 'ku -hvan a 'mu -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, 'ti- 'ku -hvan 'a mu, 'ε -hɔn la 'v 'yu a 'mu ke'. Ke- -Yusu -nu, 'ti- 'yu a 'mu, 'a 'kve 'ε -we. ⁴³Nyibli a pepe -mu', -v ni la 'v -tute a 'mu, ε kεε la 'waa -wli le, 'ki v Nyisva a 'kli a kinunu a -ta'.

-Yusu hle la-a ni de, -ε mɔ, ε di 'ni 'ku, 'ti- ε 'mu 'klɔ 'hru
(*Matie 17.22-23; Maki 9.30-32*)

-Tebli -mu', -Yusu -nu, ε 'tue kεε nyibli a -wli le. -ε -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ε wen: ⁴⁴«Ba pu 'mu nua yi bu -tεε, -ti -mu', 'n di 'a mu -lee

-ni, a 'mv-u kva 'ble -tɛɛ: 'Mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, u kɔ bu pu 'mv nyibli -jɪ'.» 45-Tɪ a 'mu, -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'yɪ-tɪ lɛ -yru. Kɛɛ, u yi pie huannu, 'kɪ bu 'beti-e, dɛ- winde a 'mu, ɛ -hɛn 'nyɛ.

Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ nɪ 'v 'a 'bɪhɪan 'lu yɪ 'lɪ?

(Matie 18.1-5; Maki 9.33-37)

46-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopu pɪpɪ-tɪ lɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -bu di 'v 'a 'bɪ 'lu yɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ -nɔ 'nyɪ. 47-Dɛ a 'mu, u yi 'lu -mɔ lɛ -hie, -Yusu yi-e nɪ. ɛ nɔ- mɔ bu da 'hɪangbe, bu -tu-o 'v 'a dɪɔnɔ 'huɪ bu, 48 ɛ wen: «'A -nɛ nyiblo 'bu nɪ 'v, -tɛ 'hɪangbe -bu ɛ nɪ 'mu, 'bu 'ble 'a nyɔ kva -tɛɛ, 'kɪ 'v 'na 'nyɛ a -ta', -ɛ -bɪ 'mɔ ɛ 'ble kva. ɛ kɔ, nyiblo, -ɛ 'ble 'mu kva, ɛ 'ble Nyɪsua kva -wɛ, -ɛ lee 'nɛ- 'mu -tutu kɪ. Nyiblo -mu', -ɛ 'yɪ nyiblo =dɔ 'pa-, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, seyɪ-seyɪ, ɛ nɔ- mɔ nyiblo, -ɛ nɪ 'v 'a 'bio 'lu yɪ.»

Nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu 'yɛ nɪ -wɔn 'a mu yɪ, ɛ -hɛn 'nyɛ, -ɛ mɔ,

ɛ kɔ 'a mu 'hɛn-, 'a mu -pɛ

(Maki 9.38-40)

49-ɛ -bɪ Saan, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ, ɛ wen: «Tɔɔnyɔ o, -a 'yɛ nyiblo =dɔ, 'ɛ blɛ 'kuo -huɪn lɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'nyɛ 'kwli. -A mu -mɔ -bɪ, -a lee =nɛ nɪ, -ɛ mɔ, bu 'kee nɛ 'a nunuo, -ɛ nu-o, ɛ 'nɪ -kɔɛ-ɛ mɔ -a mu =wien lɛ.» 50-ɛ -bɪ -Yusu wen: «A 'nɪ lee 'lɪ-tɪ, -ɛ mɔ, bu 'kee nɛ 'a nunuo, -ɛ nu-o, nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu 'yɛ nɪ -wɔn 'a mu yɪ, ɛ kɔ 'a mu 'hɛn-, 'a mu -pɛ.»

Samaliblogba a 'dɪɔ -bɪ a nyibli 'nɪ -hva-a lɪ bu 'ble -Yusu kva

51-Tɪ -mu' -kɔ 'yɪ Nyɪsua di-e nu, -Yusu 'mu 'lɪ yakɔ 'kwli mu, tɪ a 'mu, ɛ 'mɔɛ yɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ -yɛ-a, 'kɪ bu mu 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, 52 'ɛ lee nyibli, bu 'nyɛɛ 'hru, nyibli a 'mu 'v -mu, 'v nyɛ 'lɪ Samaliblogba a 'dɪɔ -bɪ 'kwli, -ɛ di-e nu, u 'mu 'kayɪ lɛ -mɔɔ, -ɛ kɔ bu -Yusu di 'lɪ pa. 53 Kɛɛ, 'dɪɔ a 'mu, 'a nyibli hɪa nɪ, 'kɪ bu 'ble -Yusu kva, -ɛ nu-o, ɛ mi 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli. 54-Tɛ -Yusu a -nagbopu Saki kɔ Saan 'hɛn-, u 'wɪn, -ɛ -bɪ u wen: «Kɔkɔnyɔ, -bɪ -hɔɛ-e nɪ, 'kɪ -ba nu-o, -tɛyɛ bu -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, bu -tɪ, ɛ 'mu nyibli -bu bu -wɛ?» 55-ɛ -bɪ -Yusu -hɪan -mɔ, 'ɛ 'plɛ -nɔ -mɔ, 'kɪ 'v -tɪ a 'mu, u -hla a -ta'. 56-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ u mu 'lɪ 'dɪɔ -bɪ 'kwli.

Nyibli -mu', -v -hɔɛ -bu kɔɛ -Yusu =wien lɛ

(Matie 8.19-22)

57-Tɛ u nɪ 'hru wɔn, -ɛ -bɪ nyiblo =dɔ lee -Yusu nɪ, ɛ wen: «'A -nɛ -tɪtɛ, -di 'v mu, 'n di kɔɛ -mu =wien.» 58-ɛ -bɪ -Yusu =tu-o -wɔn, ɛ wen: «'Wan 'kwli a mamɪ kɔ buɛɛɛ, nɔbɪ 'v kɔ 'lɔɛ, kɛɛ, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n 'yɪ buɛɛɛ =dɔ -kɔ, -tɛ 'n di 'v ke lɛ -haa -nɪ.» 59-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ nyiblo -bɪ yɪ, ɛ wen: «Kɔɛ 'mu =wien, -mu 'na -nagbopi -hɛ.» -ɛ -bɪ nyiblo a 'mu, ɛ -tu-o -wɔn, ɛ wen: «Tɔɔnyɔ o, 'tɪ- 'mu -mu =wien kɔɛ, -ha 'mu mɛ lɛ, -bu

mu, -bu -ha 'v 'na 'bai, -ε 'kv, 'ti- 'mu di, 'mu -mu =wien kuvε.» ⁶⁰ -ε -bi -Yusu wen: «E 'yi -na -kvan 'pa-, 'ki -bu -ha 'v 'kukukui le. Kee, mu -bu lee nyibli, -ε mɔ, Nyɩsua -hve bu kɔɔ =nu win ki.» ⁶¹ Nyiblo -bi ni 'v, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, 'n di kuvε -mu =wien, 'mu -na -nagbopi -he. Kee, -ha 'mu mε le, =bu ti 'na 'dukve, 'ti- 'mu 'li di, 'mu -mu =wien kuvε.» ⁶² Ke- -Yusu pi, 'ε yi-lee -ni: «=Wɩ nyiblo -mu' yi, -ε klɔ -ci, 'ti- -ε 'kee nε 'a -cicie. Nyiblo 'bu yi -kvan a nunuo le ni ni, -ε -bi Nyɩsua 'yi 'li- 'li -we, bu nu-o 'a -kuannunyo -mɔ'.»

**-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu a (72) -wɩ ni ta -tu 'v -pu
-tu 'v 'hven, v 'mu la Nyɩsua a -haantitie pu**

10 ¹ -Te dε a 'mu, ε -hi, -ε -bi Kukɔnyɔ -Yusu -ha 'li nyibli a -wɩ ni ta -tu 'v -pu =tu 'v 'hven -bi, 'ε nu 'waa 'hunhven.yo, 'ε lee =nu, 'ki bu 'nyεε 'hru, bu mu 'li 'du a pεpe -mu', -ε kɔ 'kwli 'a =gbetv, ε di 'li mu. ² Ke- ε pi, 'ε yi =nu -lee -ni, ε wen: «-Kubv, -ε -hlu, ε -hu ni, keε, 'a 'cicenyibli 'yi -hv. 'A -ti, ba nyaa -cikɔnyɔ le, bu lee nε 'a -kuannunyibli -bi, bu bi 'a mu ki, a 'mu -kubv 'ce. (ε -hen 'nyre, -ε mɔ, ba nyaa Nyɩsua le, ε 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'ki bu -hεε nε 'a mu, a 'mu nyibli -bi le 'kukue -ni, v 'mu 'waa 'klɔ Nyɩsua -nyi.) ³ Ba mu. 'N yi tε 'a mu bu, =wɩ yi 'blayonv, v yi bu tε, 'ki 'li -jio 'nyɩ. ⁴ Ba yi ni mi, a 'ni 'gbaa 'li 'wliye, a 'ni 'gbaa 'li blɔ -we, kɔ 'suin 'hven-, kɔ, a 'ni 'wleen 'li 'hru wɔn, nyibli a 'wiolε-nyi-ti.

⁵ A -nε 'kayu, a di 'li bu pa, yi-hede, a di nu, ke- ba pu: Nyɩsua bu ni 'v 'a mu -mɔ. ⁶ Nyiblo 'bu ni 'li 'kayu a 'mu bu, 'bu -hve=ε, 'ki Nyɩsua bu ni 'v=v -mɔ, bu nu-o -haande -mɔ, -ε -bi Nyɩsua kɔ bu ni 'v=v -mɔ. Kee, 'bu 'ye ni -hva=a, -ε -bi Nyɩsua 'yi 'li- 'li -we, bu ni 'v=v -mɔ, kɔ, ε 'yi 'li- 'li -we, bu nu-o -haande -mɔ. ⁷ Kayu -mu', -ε kɔ bu v di 'li 'a mu kva 'blee -ni, 'ki ba ni 'li bu. A 'ni 'naa 'li 'kayo blε. Didide -mu', v di 'a mu -nyi, ε nɔ- ba di, 'nie, v di 'a mu -nyi, ε nɔ- ba 'na, -ε nu-o, nyiblo -bu, -ε ni -kvan, ε bleε 'peeε yi.

⁸ A -nε 'dɔ =dv, a di 'li 'kwli pa, 'bu 'ble 'a mu kva, didide -mu', v di 'a mu -nyi, ba di-e, ⁹ ε kɔ, ba da Nyɩsua, -ε di-e nu, ε 'mu=v nu, 'dɔ a 'mu, 'a nyibli a 'kve 'mu -we, ε kɔ, ba lee -nu, -ε mɔ: Ti -mu' -kɔ 'yri Nyɩsua di 'v 'a mu win ki -kɔɔ -ni, ε 'mve yre. ¹⁰ 'Dɔ -kɔ 'kwli a di 'li pa, 'ki v 'ye ni di 'a mu kva ni 'ble, ba mu 'li 'dɔ a 'mu, 'a 'dika. Ke- ba pu: ¹¹ Aan 'dɔ a 'pupu -bu, -ε ni -a mu bu le a -ti, -a di -aan bu 'ni -bubla -ni, -a 'mu 'a mɔ=v yi -tɔɔ -ni, -ε mɔ, Nyɩsua a yrv 'bu klɔ 'a mu, 'a mu nu-o 'aan dɔɔv -mɔ. Kee, ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ: Ti -mu' -kɔ 'yri Nyɩsua di nyibli win ki -kɔɔ -ni, ε 'mve yre. ¹² 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -nyrɔwɔ -mu', -ε kɔ 'kwli Nyɩsua di 'v nyibli -bati le -pɔv -ni, ε di -tu 'dɔ a 'mu 'a nyibli -hven, ε 'mu 'v Sodɔmukve 'v -hi, -v kɔ nunuklɔ -nyre la yi.»

**'Du -bi a nyibli 'yi la -Yusu -wɩv yi -kuo -ni
(Matie 11.20-24)**

¹³ (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ε wen:) «-Juukve -mu', -v ni 'li Kolasedɔ, kɔ Betsaidadɔ 'kwli, 'jrɔ 'ki 'v =nu -mɔ, -ε nu-o, =wɩlekeε-tebli -mu', 'n nuu

'li -nu -mɔ, 'bu mɔ, 'ni nuu wen 'li-t nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa- -mɔ, -v ni 'li Tildɔɔ kɔ Sidɔɔɔ 'huen- 'kwli, see la, nyibli a 'mu, v 'mu la nyaɪŋmlɛ lɛ nu, v 'mu la -tebli -hɔn 'hu lɛ pu, v 'mu la 'waa dɔnɔv 'tɔpupu 'ŋmlɛ, -ɛ di-e nu, v 'mu-v nyibli yi -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, v -hve bu hie 'v dɛ 'kuku a nunuo bu, v 'mu 'waa 'klɔ Nyɪsua -nyi. ¹⁴'E mɔ -han-ti, -nyrɔwɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsua di 'v nyibli -bati lɛ -pɔv -ni, nyibli -mu', -v ni 'li Kolasedɔɔ kɔ Betɪsaidadɔɔ a 'mu 'kwli, 'waa -bati di ni 'klɪ kɪ, ɛ 'mu 'v Tildɔɔ kɔ Sidɔɔɔ a -nɛ 'v -hi. ¹⁵'Ti- nyibli -mu', -v ni 'li Kapenaɔɔɔ 'kwli, v 'ni 'hie 'li-t 'lu -mɔ lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua di 'li -nu 'ni 'yaa -ni -yaya, v 'mu mu -mumu, v 'mu yako yi kve. Kɛɛ, ɛ di 'li -nu 'ni -tɔɔ -ni -tɔɔɔ, v 'mu 'li -tutu bu nyre.»

¹⁶Kɛ- ɛ pi 'a -nagbopɔ yi, ɛ wen: «Nyiblo 'bu yi 'a mu nva yi bu ni pi, -ɛ -bɪ ɛ -hɛn 'nyre 'mɔ ɛ pi nva yi bu, ɛ kɔ, nyiblo 'bu hɪa nɛ 'a mu yi, ɛ -hɛn 'nyre, 'mɔ ɛ hɪa yi, kɔ, nyiblo 'bu hɪa 'mu yi, ɛ 'wɪ yi, Nyɪsua, -ɛ lee 'nɛ- 'mu -tutu kɪ, ɛ nɔ- ɛ hɪa yi.»

-Tɛ -Yusu a -nagbopɔ -hɔn la 'dagba'

¹⁷-Tɛ ti gbi -hi, -ɛ -bɪ -nagbopɔ a (72) -wɪ ni ta -tu 'v -pu -tu 'v 'hɛn, -Yusu lee la, 'kɪ bu mu la Nyɪsua a -haantitɛ pu, -tɛ v -hɪan -mɔ, -ɛ -bɪ dɔɔv ni -nu ni diaktɪ, v wen: «Kɔkɔnyɔ o, 'ye kɛ, 'bu mɔ, -ba yi -na 'nyre ni ni, -ba yi 'li 'kuo -hɔn -mɔ ni -hlee -ni, 'v -tui 'v -aan win ni, 'v -hɛn 'v nyibli kɛ' lɛ.»

¹⁸-ɛ -bɪ -Yusu wen: «-Tɛ 'n ta 'li yako 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ 'n 'ye Satan ni, -ɛ mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu, 'ɛ ble 'li yako 'kwli, -wɪ yi -tɛ bu 'ye ni -tu wen. ¹⁹Ba 'ye kɛ, 'n -nyi 'a mu 'klɪ, 'kɪ ba na hro kɔ -ji-kayɪ 'hɛn- kɛ, ɛ kɔ, ba -wɛ Nyɪsua a yraanyɔ Satan a 'klɪ bu. -Dedede 'yi 'li-t 'li -wɛ bu nu 'a mu dɛ -hɔn -mɔ. ²⁰Kɛɛ, a 'ni 'nuo 'li dɔɔv, -tɛ 'kuo -hɔn -tui 'v 'a mu 'v a -ti. Kɛɛ, dɛ -kɔ dɔɔv ba nu, ɛ nɔ- mɔ -tɛ Nyɪsua -nu, 'ɛ 'crɪ 'aan 'nyre, 'kɪ 'li yako 'kwli.»

**-Yusu tɔɛ la 'a -nagbopɔ ni, nyiblo a 'dɪ -bɪ mɔ Nyɪsua
(Matie 11.25-27; 13.16-17)**

²¹Ti ni -do a 'mu 'yri, -ɛ -bɪ Nyɪsua a -Hihiu nu-o ni, dɔɔv 'ɛ -hi -Yusu wɔn diaktɪ. Kɛ- ɛ pi Nyɪsua yi, ɛ wen: «'Na 'Baɪ o, -mɔ mɔ yako kɔ -tutu 'hɛn- a Kɔkɔnyɔ. 'N pi -mu 'nyre lɛ, -tɛ -nu, -ni -hli -na nuu-tebli -tɔkɔnyɔ, kɔ 'crɪɛn.yinyɔ 'yi kɪ, 'ti- -ni tɔɔ -nu nyibli -bu, -v 'yi -dedede -yi. 'N pi -mu 'nyre lɛ, -ɛ nu-o, kɛ- -nu 'a -hɔhɔa.

²²'Na 'Baɪ, -nyi 'mu 'klɪ, 'kɪ 'v -tebli a pepe kɪ. Nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu, nyibli 'yi-t -yi, 'bu 'yi 'na 'Baɪ ni -do 'pa-. U 'yi-t -yi -wɛ, nyiblo 'na 'Baɪ pa 'mu, 'bu 'yi 'mɔ ni -do -bu 'pa-, -ɛ mɔ 'a 'Yu. 'A -nɛ nyiblo, 'n di -hɔa -bu tɔɔ -nɛ, ɛ yi-e ni -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'na 'Baɪ pa 'mu.»

²³-Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopɔ ni -do 'hɛn-, v ni bu, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pi -nu yi, ɛ wen: «'A mu -mu', -v yi -tebli a pepe -bu 'ye, ba kɔ plɔ a bleelɛ. ²⁴'N yi

'a mu 'nu -lee -ni, ti -hi la a ti 'yri a Nyisva a winwlon-hanyu ko bodwpu -hwohwi 'huen-, v =mve la-a le, 'ki bu 'ye la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'ye, kee, v 'yi-ti 'ye, ko, 'v =mve la-a le, 'ki bu 'win la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'win, kee, v 'yi-ti 'win.»

**-Yusu pu la Samalikveyu a 'ledu, -e wa la 'a 'bihuan -tonyiblo,
v dua la 'lila**

(Matie 22.34-40; Maki 12.28-31)

25-Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Nyisva a tetetwonyo -bi, -e ni 'v, e 'du ye', e mu 'v -Yusu le -tee mo, -e di-e nu, e 'mu=v 'ye, 'bu mo, 'bu di -ti -du hla, -e 'yi 'v yi 'sii -ni. E no- mo bu 'beti=e, e wen: «Twonyo o, de a 'di -bi 'n ko -bu nu, 'ti- 'mu Nyisva a 'klo yrayru -mu' ko, -e 'ye ni -we 'li 'li?» 26-E -bi -Yusu wen: «De a 'di -bi v 'cru 'li Nyisva a tetecrien 'kwli? De a 'mu, v 'cru, =ni yi-ti ni -hre, -bi' -ni 'a 'winwun 'li?» 27-E -bi e wen: «Blee yi, -bu nve -na Kwkonyo Nyisva, 'ki 'li -na =wlv a pepe ki, e ko, 'ki 'li -na 'lule-hihie a pepe 'kwli, ko, 'ki 'li -na 'klu a pepe 'kwli, e ko, -blee yi, -bu nve -na 'bihuan -tonyiblo, =wi yi, -te -nu -dionv a nvele.» 28-E -bi -Yusu wen 'nu: «A -tee, no- =no. 'A -ti o, de a 'mu, e no- -bu nu, =mu 'klo yrayru a 'mu ko.»

29Kee, tetetwonyo a 'mu, e -hve bu -nyi 'a dionv =won. No- ko -ti 'e 'beti -Yusu, e wen: «Nyiblo a 'di -bi -mo 'ki 'na 'bi -tonyiblo 'li?» 30-E -bi -Yusu wen: «E ko la nyibeyu =du. E no- -hon 'li Jrusredw 'kwli, 'e mi 'li Selikodw 'kwli. -Te e mu -mumu, -e -bi, e bi 'li -balonyibli 'nyi, 'v -he=e wlawli, -e di-e nu, v 'mu 'a -tebli 'yri, 'v bi=e -bibi, 'v dua=a 'lila, 'ti- 'v hie 'v=v bu, 'v -mu. 31Bu pe 'ki 'v bu, -e -bi Nyisva a -cohlwonyo =du yi 'li 'ni di. -Te -cohlwonyo a 'mu, e 'ye=e, e no- mo bu 'bee ki, bu na 'li 'hru a 'kibia -bi ki, bu -hi. 32-Te e -hi, -e -bi Lefipi =du, -e mo Nyisva a -cohlwonyo a -kwannunyo =du, e no- nyre 'v -tite a 'mu. -Te e nyre 'ki 'v, e 'ye=e, -e -bi 'ki e na 'li 'hru a 'kibia -bi ki, 'e -hi. 33-Te e -hi 'ki, -e -bi Samalikveyu =du, -e mo hupwdako -bi a nyiblo, no- yi 'li di, ('e ni 'v 'kasra ki. Samalikve ko -Juukve 'huen-, v nyinyre le.) -Te Samalikveyu a 'mu, e nyre 'v nyiblo a 'mu 'hvi, e 'ye=e, -e -bi 'a nyai -tva 'a nunuo diaki, 34'e 'yia 'v=v 'hvi bu -tee, 'e nu 'nyra ko -wiin, 'e nu 'a -ji a -kvan, 'ti- 'e mua =ne le. -Te e -we 'a -ji a -kvan a nunuo -mo, -e -bi e 'yaa 'v=v 'a 'kasra ki, 'v mu 'li Selikodw 'kwli, 'ki 'li 'dagbi a 'kayu -bi bu, 'e pu 'a -to. 35-Te -nyre -nye, -e -bi e -ha 'li 'wliye, 'e -nyi-e 'kayukonyo, e wen: =Tu 'na nyiblo -bu 'yie -tee. Ti -ko 'yri 'n di -mo =huan, 'n di 'v -dii -ni, 'bu mo, de 'bu bi 'v 'wliye -bu 'lu, 'n di -mo =o 'ni 'pee -ni.»

36'Ti- -Yusu 'mu -yre, ke- e pu tetetwonyo a 'mu yi, 'e yi-ti 'beti -ni, e wen: «'Ki 'li -mu 'yi, 'ki 'li nyibli ni ta a 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi -e nu de, -e tue =ne yi, -e mo, e no- mo nyiblo -mu', -balonyibli -bi a 'bihuan 'li?» 37-E -bi tetetwonyo a 'mu, e wen: «Nyiblo -mu', -e nu=o =haande 'yi =hlon le, e no- =no.» -E -bi -Yusu wen: «-Na 'mumu, =ni -mu, de ni -do a 'mu, e no- -bu nu.»

-Te -Yusu pa la 'li Matu kɔ Mari 'huen- -mɔ

³⁸-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'huen-, v bi 'hru wlon de, 'u pa 'li 'duɔ -bi 'kwli. 'Ki 'li 'duɔ a 'mu 'kwli, 'ki nuɔba -du ni 'li. 'A 'nyre mɔ Matu. E nɔ- 'ble -Yusu kua, 'ki 'li 'a 'kayu bu. ³⁹Matu a 'mu, ε kɔ 'diayi nyrɔyu -du. 'A 'nyre mɔ Mari. -Te -Yusu ni bu, ε -tva 'waa tɔɔle, Mari a 'mu 'e ni 'u-v 'hvi bu, -ε di-e nu, ε 'mu 'a tɔɔwin nua yi bu pu. ⁴⁰Matu -mɔ -bi, 'kayu a -kuan a gblegble -mu', ε nɔ- kɔ -ti -yee -ne 'kla -wliye. E nɔ- mɔ bu 'yɔya 'u -Yusu 'hvi bu, bu lee -ne, -ε mɔ: «Kukɔnyɔ o, -bi ε 'ni 'yaa li -mu 'kla -wliye, 'ki 'na 'diayi nyrɔyu bu -ha 'mɔ ni -do mɛ le, -bu nu -kuan a pepe? 'A -ti, lee -ne bu -heε 'mu.» ⁴¹-ε -bi Kukɔnyɔ =tu=o -wɔn, ε wen: «Matu o, -yee -diɔnu 'kla -wliye, ε kɔ, =ni neε =wli le diaki, 'ki 'u -tebli -hɔhɔ ki. ⁴²Kεε, ε kɔ de ni -do, -ε mɔ yɔnɔde. De a 'mu, ε nɔ- Mari -ha 'li. 'Ti- nyiblo =du 'yi 'li-t 'li -we, bu -ha =ne=ε -j!.»

-Yusu tve ne 'a -nagbopu ni, -te -mu', v di Nyɔsua a dida nu
(Matie 6.9-13; 7.7-11)

11 ¹-Nyrɔwɔ =du 'kwli, 'ki -Yusu mu 'li -tute -bi, 'ε mu Nyɔsua da mɔ. -Te ε -we -mɔ, -ε -bi 'a -nagbopi -bi 'yɔya 'u-v 'hvi bu, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, Saan Batistu tɔɔ ne 'a -nagbopu ni, -te v di Nyɔsua a dida nu. -Na 'mumu, tɔɔ ne -a mu -te -bu, -a di Nyɔsua a dida nu.» ²-ε -bi ke- ε pi =nu yi, ε wen: «'Bu mɔ, 'ba yi Nyɔsua ni de, ke- ba pu:

-Aan 'Bai,
nu=o, nyibli a pepe bu yi-e, -ε mɔ, -mɔ mɔ Nyɔsua.
-Mɔ -bu kɔɔ nyibli win ki.

³-Nyi -a mu 'a -ne -nyrɔwɔ a diide.

⁴-Aan de 'kuku -bu, -a -nu, -hru 'a -ti -mɔ,
-kɔti de 'kuku -mu', nyibli ni -a mu -mɔ,
-a -hrui 'a -ti -mɔ -we.

=Ni 'hɔɔn 'u 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu -mɔ',
ε 'ni 'tee 'u -a mu le,
-ε di-e nu, -a 'ni -ha -ti 'wla.»

⁵⁻⁶Ke- -Yusu pi =nu yi de, ε wen: «=Bu pu=v ninatumupu ni 'huen a de yi: 'Bu mɔ, =ni kɔ ninatumu, =ni mu 'li-t -mɔ 'tɔ-heyri', =ni lee -ne, -ε mɔ: 'N kɔ 'dagbatayu, 'ε pa 'li 'mu -mɔ. 'A -ti, 'n nyaa -mu le, -nyi 'mu didide. 'N 'yi didide -kɔ, =bu di-e -nyi 'tɔ -bu. ⁷-Bakle, -na ninatumu 'a mu, -ε ni 'li 'a 'kayu bu, ke- ε di -mu yi pu: -He 'mu 'ku. 'N -we 'u 'na 'maju a kika -mɔ. 'N kɔ 'na 'yonu 'huen-, -a pe bu. 'N yi 'li-t 'li -we, =bu 'du ye', -na didide-nyi-ti.» ⁸-ε -bi -Yusu wen 'ni de, «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mɔ, 'bu 'du ye', ε 'yi -te -mɔ 'a ninatumu a -ti 'pa-. Kεε, -te -yi 'yie -pie, =neε 'u 'a -hɔhɔa yi bu, ε nɔ- kɔ -ti, 'ε 'mu ye' 'du, ε 'mu -mu -tebli a pepe -mu', -na =wlv -hve -nyi.

⁹'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mɔ, 'ba yi de ni -hve, ba -hva=a Nyɔsua, ε 'mu 'a mɔɔ -nyi. 'Ba yi de ni -hve, ba =mɔɔ=ɔ le, a di-e 'ni 'ye. 'Ba yi-t ni

-hʋɛ, bu paa nɛ 'a mu 'kayu bu, ba bi gbɔgbɔ, v 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa. 10'ɛ mɔ -han-ti, 'a -nɛ nyiblo 'bu -hua Nyɛsua dɛ, ɛ di -nɛ-ɛ 'nt -nyi. Nyiblo 'bu yɛ dɛ lɛ nt =mʋɛ, ɛ di-e 'nt 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'v -huan.yi' bu, 'bu bi gbɔgbɔ, v di-e 'nt -lee -ni, bu pa. 11-Mɔ mɔ 'baɪ, -na 'yu 'bu yɛ -mu -hrin.yɛ nt -hʋɛ, -bɪ -di -nyi-e hre, 12ɛ kɔ, 'bu mɔ, 'bu yɛ -mu hape'yi-ŋɔnɔ nt -hʋɛ, -bɪ -di -nyi-e -ji-kaya? 13'ɛ mɔ -han-ti, 'a mu -tonyibli, 'kɪ a 'yɪ -haannyibli 'pa-, kɛɛ, a yɪ -haan-tɛbli a lɛ'jrɛle, 'a yɪ-tɪ 'aan 'yonu -nyi. 'Bu mɔ, 'bu nt 'mu lɛ, 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, -v kɔ =wɪ -nyre yɪ, -ɛ -bɪ 'aan 'Baɪ, -ɛ nt 'lɪ yakɔ 'kwɪli, -ɛ kɔ =wɪ -nɔ yɪ, nyibli 'bu -hua-a 'a -Hihiu, ɛ di -nu=v 'nt -nyi.»

Nyibli wen 'nt, 'ku -huan nt 'v -Yusu ke'

(Matie 12.22-30; Maki 3.22-27)

14-Nyrɔwɔ =dʋ 'kwɪli, -Yusu bla la 'ku -huan lɛ, -ɛ nt la 'v nyiblo =dʋ ke'. 'Ku -huan a 'mu, ɛ nu-o nt, 'kɪ nyiblo a 'mu, 'ɛ 'yɪ win a pʋlɛ -yi. -Tɛ 'ku -huan a 'mu, ɛ -hɔn 'v nyiblo a 'mu ke', -ɛ -bɪ ɛ -tua win a pʋpʋ. -ɛ -bɪ nyibli -mʋ', -v nt 'v, 'waa =wɪ kɛɛ lɛ dɪakɪ. 15Kɛɛ, kɛ- -v -bɪ pɪ, v wen: «Besebult, -ɛ mɔ 'kuo -huan a nyiblo gbɔgbɔ Satan, ɛ nɔ- yɪ -Yusu 'kɪ -nyi, 'kɪ bu bla 'kuo -huan, -v nt 'v nyibli ke' lɛ.»

16Nyibli -bɪ, -v nt 'v, v -hʋɛ bu =tɛɛ 'v=v lɛ, 'v lee =nɛ, 'kɪ bu nu =wɪlɛkɛɛ-tebli, ɛ 'mu =nu=v -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, Nyɛsua, ɛ nɔ- yɪ-tɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bu bla 'kuo -huan lɛ. 17Kɛɛ, -Yusu yɪ 'waa 'lule-hihie nt. ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ lee =nu, ɛ wen: «=Bu pʋv =nɛ dɛ yɪ: 'Kɪ 'lɪ 'blɔgba 'kwɪli, nyibli 'bu 'bɛ =tɔɔ lɛ, 'blɔgba a 'mu, ɛ di bi -hlɔn, 'waa 'kayo 'mu lɛ 'wʋwɛ -ni. 18'A -ti, Satan 'bu yɪ 'a dɔnɔ yɪ nt -wen, -ɛ -bɪ 'a 'blɔgba di bi -hlɔn. A wen 'nt, 'n ble 'kuo -huan lɛ, -v nt 'v nyibli ke', -ɛ nu-o, Besebult, ɛ nɔ- yɪ 'mu 'kɪ -nyi. 19'Bu mɔ, -ti -bu, a hɛ, 'bu mɔ wen -haan-ti, 'aan 'mumu, nyɔ- yɪ 'kɪ 'aan -nɛ nyibli 'kɪ -nyi, 'v ble 'kuo -huan lɛ -wɛ 'lɪ? Dɛ -mʋ', 'aan nyibli ni, ɛ nɔ- tʋɛ =nɛ yɪ, -ɛ mɔ, -ti -bu, a yɪ 'mu -yɛɛ -ni, ɛ mɔ hɪ -nɔ. 20'ɛ 'yɪ Satan 'pa-, kɛɛ, Nyɛsua a -gbetʋ, ɛ nɔ- yɪ 'mu 'kɪ -nyi, 'kɪ -bu bla 'kuo -huan -mʋ', -v nt 'v nyibli ke' lɛ. Dɛ a 'mu, ɛ tʋɛ nɛ 'a mɔ-ɔ nt, -ɛ mɔ, Nyɛsua -tua nyibli a win a kɔkɔlɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyi. 21-Bʋ pʋ=v dɛ yɪ: 'Bu mɔ, 'klɔnyɔ 'bu kɔ ta-wɔn-tebli, 'kɪ lɪ 'a 'kayu bu, 'tɪ- 'bu yɪ 'a 'kayu a 'mu 'yie nt -tui, ɛ 'yɪ nyiblo =dʋ -kɔ, -bu pa 'lɪ 'kayu a 'mu bu, -bu 'yɪ 'a kɔkɔ-tebli. 22Kɛɛ, 'klɔnyɔ -bɪ, -ɛ nt 'kɪ, -ɛ -hi 'v yɪ-henyiblo 'mu 'v, 'bu nyre 'v, ɛ di -ha 'v=v 'hru wɔn, ɛ 'mu=v 'a ta-wɔn-tebli -jɪ' -ha, ɛ kuo =wɪ yɪ, ɛ 'mu 'a kɔkɔ-tebli a pepe gba, ɛ 'mu=v nyibli lɛ =glɛ. 23Nyiblo 'bu nt 'v, ɛ kɔ 'mu 'hʋɛn-, -ba 'yɪ -pɛ, ɛ -hɛn 'nyre, ɛ -wen 'mu yɪ. 'Tɪ- nyiblo 'bu 'yɛ nt -hɛɛ 'mu, 'kɪ -ba 'kukue nyibli lɛ, 'kɪ 'v Nyɛsua -mɔ', ɛ 'wɪ yɪ, nyiblo a 'mu, ɛ -gbɛ -nu lɛ, 'v hlɔv Nyɛsua -mɔ lɛ.»

'Ku -huan 'bu -hɔn 'v nyiblo ke', ɛ kɔ bu bi 'v=v ke' de, 'bu mɔ, Nyɛsua a

-Hihiu 'bu 'yɪ 'v=v ke' -ni

(Matie 12.43-45)

24Kɛ- -Yusu pɪ dɛ: «'Bu mɔ, 'ku -huan 'bu nt 'v nyiblo ke', 'tɪ- 'bu -hɔn 'v=v ke', -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ mi 'lɪ 'wan 'kwɪli, 'ɛ mi bʋnɔlɛ yrayrʋ lɛ =mʋɔ mɔ. -Tɛ ɛ 'yɪ 'lɪ

bunule 'ye, -ε -bi ke- ε pi 'a dtɔnu yi: 'N kɔ =bu -mε kle, 'mu 'li 'na bunule 'ka, 'n -hɔn la 'li 'kwli mu. ²⁵-Tε ε -hian -mɔ, -ε -bi ε 'ye=e ni, -ε mɔ, bunule a 'mu, ε 'hren kle -tεε, 'ε -hrenti -ni. (ε 'wi yi, Nyisua a -Hihiu 'yi 'u nyiblo a 'mu ke' -ni.) ²⁶'Bu ni 'mu le, -ε -bi 'ku -huan a 'mu, ε kɔ bu bla 'kuo -hɔn ni -hlon'hven -bi, -v kɔ 'cre, -v -hi 'u 'a 'mumu 'u, 'waa pepe a 'mu, u 'mu -mɔ -bibi -ni, u 'mu 'u nyiblo a 'mu ke' bi. -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a 'klo di nyre yi pepe, ε 'mu 'u 'a yi-heklo 'u -hi.»

**Nyibli -mu', -v pi Nyisua a win nua yi bu, 'ti- -v
-tui 'u=v 'u, seyi-seyi, u nu- kɔ plo a bleele**

²⁷-Yusu bu ni 'li win a pupu 'kwli, -ε -bi nuɔba =du, -ε ni 'li nyibli -huɔhu 'nyi, ε nɔ- 'yaa 'li win, ε wen: «Plo a bleele, 'ki 'u nuɔba -mu', -ε =gbla -mu, 'ti- -ε 'nya -mu -mɔ.» ²⁸-ε -bi -Yusu =tu=o =wɔn, ε wen: «Nyibli -bu, -v pi Nyisua a win nua yi bu, 'ti- -v =tui 'u=v 'u, seyi-seyi, u nu- kɔ plo a bleele.»

**Nyibli -bu, -v -hve =wlulekeε-tebli, u nu- -Yusu =tui =wɔn
(Matie 12.38-42)**

²⁹Nyibli -huɔhu, u nu- yi le 'kukue -ni, 'ki 'u -Yusu 'hu. Ke- ε pi =nu yi, ε wen: «Ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'waa nunuklo nyre yi. U -hve =wlulekeede, -ε di =nu=v -tɔɔ -ni, -ε mɔ, Nyisua, ε nɔ- lee 'nε- 'mu -tutu ki. Keε, Nyisua 'yi 'li-ti 'li -we, bu wen, 'ki bu 'ye =wlulekeede =du. =Wlulekeede ni -do, Nyisua di nu, 'ki 'u =nu -mɔ, ε di 'wi- 'a de -bi -mu', ε nu la, 'ki 'u winwlon-hanyɔ Jona a -ta'. ³⁰=Wlulekeede -mu', Nyisua nu la 'li Jona a 'klo 'kwli, 'ti- Ninifudɔ a nyibli 'ye la, ke- ε di 'mu =ti, 'ki 'u 'mɔ -bu -mɔ, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo. Nyisua di nu =wlulekeede, 'ki 'li 'na 'klo 'kwli -we, -ε di-e nu, ti -bu 'yri a nyibli 'mu=v 'ye. ³¹⁻³²'ε mɔ =han-ti, -te Ninifokue a 'mu, u 'win la Jona a win, -ε yi la =nu Nyisua a -ti -lee -ni, -ε -bi u hie la 'u de 'kuku, u ni la bu, 'u -nyi la 'waa 'klo a pepe Nyisua. -ε -bi 'ki, 'mɔ -bu, -ε ni -mɔ 'a mu ye' bu, 'n -hi 'u Jona a 'mu ni, keε, a 'ni =tuu-o 'u 'na win 'u. ε nɔ- nu-o, ti -mu' -kɔ 'yri Nyisua di 'u -tonyibli -bati le -puv -ni, Ninifudɔ a nyibli a 'mu, u nu- di ye' du, u 'mu le pu, -ε mɔ, ti -bu 'yri a nyibli, u mɔ -ti'wlanyv -nɔ, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Ya 'u 'lu de, ti -hi la a ti 'yri, bodɔ =du, ε nɔ- hɔn la 'li -tute blɔblɔ =du, u deε Sabablɔba. Bodɔ a 'mu, ε mɔ la nuɔba =nɔ. ε nɔ- di la 'li Jrusredɔ 'kwli, ε 'mu la bodɔ Salomɔ, -ε mɔ la Nyisua a nyiblo, 'a =tɔwin 'win. -ε -bi 'ki o, 'mɔ -bu, -ε ni mɔ 'a mu ye' bu, 'n -hi 'u Salomɔ a 'mu ni. Keε, a 'ni =tuu-o 'u 'na win 'u.

**-Tonyiblo a =wlv 'wt- 'a 'yii yi
(Matie 5.15; 6.22-23)**

³³Nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, ε 'ni -hli-e li-ti, mɔ ε 'ni =jri=e li-ti kɔka 'lu bu, keε, ε =tui 'u=v de 'lu bu, -ε di-e nu, nyibli -mu', -v di 'li 'kayu bu pa, u 'mu le

yru. ³⁴-Tonyiblo a =wlv, ε 'wt- 'a 'yii yi, -ε yi-ti -nyre -nyi. -Na 'yii 'bu nu -tεε, -ε -bi -yruu le -tεε. Kεε, -na 'yii 'bu yi ni kle, -ε -bi 'ki -ni 'li halo 'nyu. ³⁵'A -ti, =tu -dtonv 'yie, -ε di-e nu, -nyre -mu', -ε ni 'li -mu 'li, ε 'ni -ha halo -hε. ³⁶'Bu mɔ, -na =wlv 'bu ni 'li -nyre 'kwli, halo a dε =dv 'bu 'yi 'li -na =wlv ki -ni, -ε -bi -na =wlv a pepe a 'mu, 'ki ε di 'li -nyre 'kwli ni, =wv 'napu yi, -ε ni-e, =ni yruu le.»

-Yusu yi yee la Falisi-tumu a nyibli kɔ tetetɔnyv 'hven- -ti
(Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

³⁷-Tε -Yusu -wε 'puple -mɔ, -ε -bi Falisi-tumu a nyiblo -bi, nɔ- daa diide -mɔ. -Tε -Yusu pa 'li 'a -tε, -ε -bi v mu 'v dɛdihu ki. ³⁸-Tε -Juukvε a tete pi, -ε mɔ, nyiblo bu yra =jre, 'ti- ε 'mu dε di, -Yusu 'yi-ti -nu. -Tε Falisi-tumu a nyiblo a 'mu, ε 'ye-e, -ε mɔ, -Yusu 'yi =jre -yra, ε maa =nε wlvn le. ³⁹-ε -bi kε- Kɔkɔnyɔ pi-ti yi, ε wen: «A mu Falisi-tumu a nyibli, 'aan 'kwli'naapvɛli kɔ 'aan 'kwli'naapvɛli 'hven-, nu- a yre le. Kεε, 'yiyrie kɔ 'cre 'hven-, nu- 'yii 'li 'aan =wli ki. ⁴⁰A ba ni -tεε. 'Bi a yi-e ni, -ε mɔ, Nyisva, nɔ- nu -tebli -mu', -tonyibli a 'yie yi 'ye, 'ε nu -tebli -mu', -tonyibli a 'yie 'ye ni 'ye -wε. -Bi a pu=v =haan-ti, -tebli ni -tie -mu', -ε ni 'li -tonyiblo a =wlv ki, 'yie 'ye ni 'ye, Nyisva 'ni 'ye-e li-ti -wε? ⁴¹Dε a kɔ ba nu, ε nɔ- mɔ, -tebli -mu', -ε ni 'li 'aan 'kwli'naapvɛli kɔ 'aan 'kwli'naapvɛli 'kwli, ba -ha 'li-ti 'li, ba -nyi-e -hwennyibli. 'Bu mɔ, 'ba yi-ti le ni ni, -ε -bi -tebli a pepe di 'v yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye', a 'mu=v -kvan 'yri -nuu -ni.

⁴²'A mu Falisi-tumu a nyibli, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ! 'Bu mɔ, 'ba kɔ hawi -mu', a pi 'li didide -mɔ, kɔ 'a -nε 'dvdɔdε =dv, a -hε 'li 'aan -sade 'kwli, nɔ- kɔ -pu a dε a -hε 'li, 'a yi-ti Nyisva -nyi. Kεε, a 'ni -hie li-ti 'lu -mɔ le, -ε mɔ, 'aan 'klɔ bu 'sii 'v yi, kɔ, ba nve Nyisva. Kεε, dε a 'mu, ε nɔ- a kɔ ba nu wen, 'ti- a 'mu wen 'li 'aan 'dvdɔ-tebli a -pu a dε 'li -ha, a 'mu wen=ε Nyisva -nyi.

⁴³'A mu Falisi-tumu a nyibli, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ, -kɔti 'ba mu 'li Nyisva a 'kayo ble, a nve ba ni 'li ye' ble, -ε di-e nu, nyibli 'mu 'a mu 'ye -tεε. Kɔ, 'bu mɔ, 'ba mu 'li 'dika, a nve 'ki nyibli bu pu 'a mu 'wio ble, 'ki 'v 'aan 'v-tuule a -ta'. ⁴⁴'Jɔ 'ki 'v 'a mu -bu -mɔ, -v 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. A 'wt- 'dabi yi, -v 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. -Tonyibli 'bu 'ye ni yru 'dabi a 'mu le, 'bu yi =nv kle ni nε, -ε -bi 'dabi a 'mu, v ni-e ni, 'ki v 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'.»

⁴⁵Tetetɔnyv -mu', -v ni 'v, kε- 'waa nyiblo -bi pi -Yusu yi, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, 'bu mɔ, =ni yi 'puple le ni ni, ε 'wt yi, -a mu -hε 'yri le.» ⁴⁶-ε -bi -Yusu =tu=o -wɔn, -ε wen: «A mu tetetɔnyv, 'jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ -wε, -ε nu-o, a yi hle nyibli tete a gblegble a 'benv, v 'yi 'li 'buble 'li -wε, ε kɔ, a 'ni -hεε li =nv, 'ki bu =tuu 'v tete a 'mu 'v.

⁴⁷'Jɔ 'ki 'v 'a mu -mɔ, -tε a nu Nyisva a winwlvn-hanyv -bu, 'aan 'banu 'lila le, 'a yi 'waa 'dabi -hrenti -ni -tεε. ⁴⁸-Tε a ni 'a nunuo le, ε tve =nε

nyibli yi, -ε mɔ, -teblt a 'mu, 'aan 'bainu nu la, a wen-ε ki, -ε nu-o, v nu-mɔ -bi, v 'la Nyisva a winwlon-hanyu ni, 'a mu -mɔ -bi, 'a yi 'waa 'dabi -hrenti -ni. ⁴⁹ε mɔ -han-ti -ntɔ, Nyisva -mu', -ε kɔ -tɔ, ke- ε pu la, 'ki v 'aan de ki, -ε mɔ: 'N di ya -nu winwlon-hanyu, kɔ titiepunyu 'hven- yi, kee, v di -v -bi 'ni 'la, v 'mu -v -bi -hven -tu. ⁵⁰A mu -bu, Nyisva a yru di 'a mu 'ni klɔ, 'ki v winwlon-hanyu a pepe a 'mu a -ta', -ε kɔ -hlu -mu', v 'wuwla ble, kve 'li ti -mu' 'yie bu, -ε kɔ 'yri Nyisva nu la 'klɔ, -bu ye ti -bu ki, ⁵¹-ε -hen 'nyre, kve la 'li Abel a 'lulati 'yie bu, -bu ye Sakali a ti ki, -ε mɔ Sakali -mu', v 'la la, 'ki v Nyisva a -cɔhlonpiile kɔ 'a 'kayu a -gbati. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, ti -bu 'yri a nyibli, nu- Nyisva a yru di klɔ, 'ki v -teblt a 'mu a -ta'.

⁵²Jɔ 'ki v 'a mu Nyisva a tetetɔnyu -mɔ, -kɔti 'aan tɔɔle ke 'hru -mu', -tonyibli di wen na, v 'mu wen-ε yi, -te Nyisva ni -tonyibli a wowa. 'Aan 'mumu, a 'ni -gba-a li 'hru a 'mu, 'ti- 'a ka nyibli -bi -mu' yi, -v -hve -bu -gba wen 'hru a 'mu.»

⁵³-Te -Yusu -we 'puple -mɔ, -ε -bi ε -hɔn 'v -tite a 'mu ni. Kve la 'li ti a 'mu 'yie bu, Nyisva a tetetɔnyu, kɔ Falisi-tumu a nyibli 'hven-, v -tua la 'a yru a lepule, 'v yi-ε le 'beti -ni 'a -ne ti, 'ki v -teblt -hɔɔhu ki. ⁵⁴'Ki 'li le'betile a 'mu 'kwli, 'ki v nee 'li, 'v yi 'v-v le -tee -ni, -ε di-e nu, 'bu -ka, v 'mu-v -ti -yεε -ni.

-Yusu lee la 'a -nagbopu ni, -ε mɔ, v 'ni 'naa 'li 'li ni 'hven
(Matie 10.26-27)

12 ¹-Te -Yusu yi nyibli ni -tve -ni, -ε -bi nyibli -hɔɔhu -bi 'kukue le. Nyiblo -du 'yi 'li 'waa -hihre 'li -we. 'Waa -hɔɔhu a -ti, 'v nne kle. Yi-henyibli, -Yusu yi 'li -mɔ -hlee -ni, v nu- mɔ 'a -nagbopu. Ke- ε pi -nu yi: «Ba -tu 'aan dɔɔnu 'yie, 'ki v Falisi-tumu a nyibli a -ta', -v nee 'li ni 'hven. 'Waa 'li ni 'hven a naale a 'mu, ε 'wi -wleye yi, -ε -pa, 'ti- -ε ni-e, 'a 'bio -wloyɔ -bi 'v pu. ²Ti di 'v 'ni nyre, -ε kɔ 'yri -ti a -tee di 'v pepe' bi, ε kɔ, -teblt ni -tie -mu', -v -hli ke, nyibli a pepe 'mu-v yi. ³'Bu mɔ, 'ba bii yi, -ti -mu', a hle, -te -mu', -tonyibli -we 'v ti ki, 'ki v di 'v-v -mɔ le -naa -ni, v 'mu 'win. -Ti -mu', a blee 'li bu, a hle, 'ki -tite -mu', 'du bii 'v yi, v kɔ bu naa -mɔ le, 'ki v nyibli a pepe ye'.»

A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu, kee, Nyisva, nɔ- kɔ huannu ba pie
(Matie 10.28-31)

⁴(Ke- -Yusu pu 'a -nagbopu yi, ε wen:) «'A mu -mu', -v mɔ 'na ninatumupu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: A 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu. 'Aan -plahɔ ni -do, ε nɔ- v -we 'li bu -we bu, kee, v 'yi 'kli =du -kɔ 'ki de, 'ki bu nu 'v 'a mu =dedede 'yie. ⁵Kee, Nyisva, nɔ- kɔ huannu ba pie, -ε nu-o, ε

^c 12.1 -v-v-: ε 'wi- 'fɔɔ 'yaade yi, -ε ni-e, 'fɔɔpupu a pepe 'ε yi 'ya.

nɔ- kɔ 'kɪ, 'kɪ bu -we -tonyiblo bu, 'e kɔ 'kɪ -we, 'kɪ bu pu 'lɪ -tonyiblo na 'nyɪ, -e 'ye ni jre yruyru. Iin, Nyɪsua, nɔ- kɔ huannu ba pie. ⁶-Bu puɔ -nɛ nobɪlɪ 'cɪmɪ a dɛ yɪ: 'Bu mɔ, -ni yɪ -nu ni -tʋɛ, ʋ 'nɪ -pu=ʋ lɪ -die dɪaktɪ, kɛɛ, nobɪlɪ a 'mʋ, 'a dɛ 'bu ni 'ʋ, Nyɪsua yi-e ni. ⁷Aan 'mumu, kɛ- ni -do e -ti 'mʋ: 'Lunyapli ni -tie -bu, a -kɔ, 'aan 'Bat Nyɪsua, e -hre-e ni. E -hen 'nyre, -e mɔ, a kɔ 'mini dɪaktɪ, 'kɪ 'ʋ Nyɪsua ye', 'a -hi 'ʋ nobɪlɪ -huɔhʋɪ -mʋ' 'ʋ. 'A -tɪ o, a 'nɪ 'pie 'lɪ -tonyibli a huannu.»

Nyibli -bu, -ʋ hɛɛ-e, 'kɪ 'ʋ nyibli yɪ, -e mɔ, ʋ mɔ -Yusu a nyibli, e kɔ nyibli -mʋ', -ʋ hɛɛ-e, -e mɔ, ʋ 'yɪ -Yusu -yi
(*Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20*)

⁸«N yɪ 'a mʋ 'nɪ -lee -ni, -e mɔ, nyiblo 'bu hla=a, 'kɪ 'ʋ nyibli ye', -e mɔ, e mɔ 'na nyiblo -nɔɔ, 'na 'mumu -bu, -e mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, -batipɔ-nyrɔwɔ 'bu nyre 'ʋ, 'n di-e 'nɪ hla -we, 'kɪ 'ʋ Nyɪsua a lelenyɔ ye', -e mɔ, nyiblo a 'mʋ, e mɔ 'na nyiblo -nɔɔ. ⁹Kɛɛ, nyiblo 'bu hla=a, 'kɪ 'ʋ nyibli ye', -e mɔ, e 'yɪ 'mʋ -yi, 'na 'mumu, -batipɔ-nyrɔwɔ 'bu nyre 'ʋ, 'n di-e 'nɪ hla -we, 'kɪ 'ʋ Nyɪsua a lelenyɔ ye', -e mɔ, 'n 'yɪ-t -yi.

¹⁰'Ya 'ʋ 'lɪ de, 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, nyiblo -bu, -e di 'mʋ -tɪ -hʋɪn yɛ hla, Nyɪsua -we 'lɪ bu 'wɔwɪla 'a dɛ 'kuku a 'mʋ ni. Kɛɛ, nyiblo -bu, -e di Nyɪsua a -Hihiu -tɪ -hʋɪn yɛ hla, Nyɪsua 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -we, bu 'wɔwɪla 'a dɛ 'kuku a 'mʋ.

¹¹'Bu mɔ, 'bu klɔ 'a mʋ, 'kɪ ʋ 'mʋ 'lɪ 'a mʋ -batipɔule' gba a -tɪ, 'kɪ 'ʋ Nyɪsua a 'kayo a nyibli gbagɪ ye', kɔ 'kɪ 'ʋ 'blugba a naanyɔ ye', 'kla 'nɪ 'yaa 'lɪ 'a mʋ -wɪye, 'kɪ -tɛ a di 'waa -wɔn a -tutuo nu a -ta', e kɔ 'kɪ 'ʋ -tɪ -mʋ', a di hla a -ta', ¹²-e nu-o, ti a 'mʋ 'yri, -tɪ -mʋ', a di hla, Nyɪsua a -Hihiu, nɔ- di 'a mɔ-wɔ -tɔɔ -ni.»

Dekɔnyɔ -mʋ', -e 'yɪ -tɔ -kɔ, nɔ- kɔ 'ledu -Yusu pɪ

¹³-Yusu bu ni 'lɪ win a pupɔɔ 'kwɪlɪ, -e -bɪ nyiblo -dʋ ni 'lɪ nyibli 'nyɪ, 'e yɪ -Yusu -lee -ni, e wen: «Tɔɔnyɔ o, lee 'na 'dɪayɪ, -teblɪ -bu, -aan 'bat hie -a mʋ lɛ, e kɔ 'mʋ 'hʋɛn- -ba -gla=a.» ¹⁴-E -bɪ kɛ- -Yusu pɪ-t yɪ, e wen: «Nyiblo -dʋ 'yɪ 'mʋ 'aan -batipɔnyɔ kɔ 'aan -teblɪ-gɫanyɔ -mɔ' -nu.» ¹⁵-E -bɪ kɛ- e pɪ nyibli a pɛpɛ a 'mʋ yɪ, e wen: «Ba -tu 'aan dɔnɔ 'yie, 'kɪ 'ʋ kɔkɔ-teblɪ -huɔhʋɪ a nʋɛɛ a -ta'. 'Ye -bu nyiblo 'ble kɔkɔ-teblɪ -huɔhʋɪ kʋa, e 'yɪ-t 'pa-, e 'yɪ 'a dɔnɔ a -hɔnhɪɪn kʋa 'ble.»

¹⁶-E -bɪ e pɪ -nu 'ledu yɪ, e wen: «E kɔ la dekyɔnyɔ -dʋ. Nɔ- kɔ la -cii -huɔhʋɪ, 'a 'dʋdɔ-teblɪ 'wʋ la ni dɪaktɪ. ¹⁷E nɔ- yɪ la 'a dɔnɔ -lee -ni, e wen: -Bɪ' 'n di 'kɪ 'na 'dʋdɔ-teblɪ -bu a blɛ-tutuo nu, -e nu-o, 'n 'yɪ 'a blɛ-tuule -kɔ. ¹⁸-E -bɪ e wen: lɪ'hun-, dɛ 'n di nu, e nɔ- -bu: 'Kayo a pɛpɛ -bu -kɔ bu 'n pɪ 'lɪ 'na 'dʋdɔ-teblɪ lɛ, 'n kɔ -bu 'wɪa -nu, 'mʋ 'waa yrayɪ pu, -ʋ kɔ 'bʋbʋa di 'ʋ 'a 'kɪ 'ʋ -hi. ʋ nu- kɔ 'kwɪlɪ 'n di 'lɪ 'na -kʋbʋ kɔ 'na kɔkɔ-teblɪ a pɛpɛ 'lɪ pu. ¹⁹'Nɪ -we -mɔ, kɛ- 'n di 'na dɔnɔ yɪ pu: 'N -tu kɔkɔ-teblɪ -huɔhʋɪ bu, -ʋ di 'mʋ -hɛɛ -ni, 'kɪ 'lɪ

'yri -hɔɔhɔ 'kwli. 'A -ti o, -bu ni bu, 'mu -wle, 'mu de di -tɛɛ, kɔ, 'mu le 'mle. ²⁰Kɛɛ, kɛ- Nyɔsua pi-ti yi, ε wen: -Ba ni 'dɔ. 'Tɔlɔwɔ ni -do -bu 'kwli, -di 'ni 'ku. -Ni 'ku, -tebli a pɛpɛ -bu, -tu bu, de a 'di -bi ε di 'v -mu 'v pu 'li?» ²¹-ε -bi -Yusu wen 'ni de: «Kɛ- ε di 'mu -ti, 'ki 'v nyiblodɔ -bu -mɔ', -ε yi kɔkɔ-tebli le 'kukue -ni, 'ki 'v 'a dɔɔɔ -mɔ, kɛɛ, -ε 'yi -dedede -kɔ, 'ki 'li Nyɔsua 'yi.»

Ba kuo Nyɔsua -wlu yi
(*Matie 6.25-34*)

²²Kɛ- -Yusu pi 'a -nagbopɔ yi de, ε wen: «ε nɔ- nu-o, 'ni yi 'a mu -lee -ni: De -bu, a di di, kɔ wlawli -bu, a di pu, -tebli a 'mu, 'a -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni. ²³-Hunhlɔn -bu, a pi, ε mɔ de gbagbu =nɔ, 'ε -hi 'v didide 'v, kɔ, 'aan -plahɔ mɔ de gbagbu =nɔ, 'ε -hi 'v 'hɔlɛpu-tebli 'v. ²⁴Ba ta 'v 'maa -mɔ le, v 'ni 'dɔɔ li, kɔ, v 'ni 'cɛ-ε li -dedede, mɔ, 'v 'yi =gbi'-handɛ -kɔ, -ε kɔ 'kwli v di 'li didide le pu. Kɛɛ, Nyɔsua, ε nɔ- yi =nu didide -nyi. Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bi, Nyɔsua nɔɛ nɛ 'a mu ni, 'ε -hi 'v nobli 'v. 'A -ti, -tɛ ε ni, 'ε yi nobli didide -nyi, kɛ- ε di nu, ε 'mu 'a mu didide -nyi -wɛ. ²⁵ε 'yi nyiblo =dɔ -kɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'a hritile a -ti, -bu kɔ 'klɔ, 'ki -bu puɔ nɛ 'a -nyrɔwi a de gbe ki, 'ki 'nɛ- 'klɔ -bu ki. ²⁶'A -ti, -tɛ a 'yi 'ki 'klɔ -kɔ, 'ki ba puɔ nɛ 'aan -nyrɔwi ki, a 'yi 'ki yi -blɛɛ -ni, ba hriti -ni de, 'ki 'v 'klɔ -bu a -tebli a -ta'.

²⁷Ba 'ye -piti, -tɛ 'a -pui nu yinɔɔ. -Piti a -pui a 'mu, ε 'wɔ -tonyiblo a wlawli yi. Kɛɛ, -piti a 'mu, ε 'ni -nu-o li -kɔan, mɔ, ε 'ni 'gbla=a wlawli, ε 'ni -pu=v li-i, kɛɛ, ε nɔ yi. =Bu lee nɛ 'a mu: Bodɔ Salomɔ, ε mɔ -han-ti, 'ε kɔ la de, kɛɛ, -tɛ -piti a -pui nu yinɔɔ, Salomɔ a 'mu, ε 'yi la 'a wlawli -kɔ, -bu nu la yinɔɔ le. ²⁸-Piti -bu, v di -huan -ci, 'ti- v di -huan 'tɔ pu, 'bu mɔ, Nyɔsua 'bu kɔ bu nu-o, 'a -pui bu nɔ yi, =bi 'a mu -bu, ε nɔɛ -ni, 'a mu ε 'yɛ ni di 'hɔlɛpu-tebli ni -nyi, 'a mu -bu, -v 'yi Nyɔsua =wlu yi -kuo -ni -tɛɛ?

²⁹'A -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni, 'aan 'kwli a -gutɔ 'ni 'nuo 'li 'a mu. ³⁰Nyibli -mɔ', -v 'yi Nyɔsua -yi, v nu- yi -tebliɔ a 'mu 'lu -mɔ le -hie 'a -nɛ ti. Kɛɛ, 'aan 'Ba Nyɔsua yi 'aan -hɔhɔa-tebli ni. ³¹De a blɛɛ yi ba -hie 'lu -mɔ le 'a -nɛ ti, ε nɔ- mɔ, Nyɔsua bu kɔɔ nɛ 'a mu win ki. ε nɔ- di-e nu, ε 'mu 'a mu 'aan -hɔhɔa-tebli a 'mu -nyi.»

Ba 'kukue kɔkɔ-tebli le, 'ki 'v Nyɔsua 'hɔi
(*Matie 6.19-21*)

³²(Kɛ- -Yusu pi 'a -nagbopɔ yi de, ε wen:) «'A mu -bu, -v nɛ 'mu -mɔ, -v mɔ 'na nyibli, a 'yi -hɔ, kɛɛ, a 'ni 'pie 'li huannɔ. 'Aan 'Ba Nyɔsua -ha 'li 'a mu ni, ε 'mu 'a mu 'klɔ yrayɔ -nyi. ³³Ba plo 'aan kɔkɔ-tebli, ba -ha 'li 'a 'wliye, ba -nyi-e =hɔɛnyibli. ε =hɛn 'nyɛ, ba =mɔɔ 'wli a 'kwlipɔde -mɔ' le, -ε 'yɛ ni di le ni -ciɛɛ -ni. Ba 'kukue kɔkɔ-tebli le, 'ki 'li yakɔ 'kwli, -tɛ ε 'yɛ ni di 'li bu ni -wɛ, kɔ, -tɛ 'yiyrinyibli 'yi 'li nyinyɛ 'li -wɛ, -tɛ 'hlɔ 'yi 'li-ti 'li -wɛ, bu nyɛɛ 'li de yi. ³⁴'Ni yi 'puɔle le ni ni, ε 'wɔ yi, -tɛ -tonyiblo a kɔkɔ-tebli ni 'v, 'ki 'a =wlu ni 'v -wɛ.»

-Kvannunyibli -mu', -v yi 'waa 'mase a kle-meti -ple

35-36 (Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu yi de, ε wen): «Ba -we -mɔ, a 'mu -kvan nu. Ba 'wi -kvannunyibli -mu' yi, -v yi 'waa 'mase, -ε mu 'blɔpupa ki a diditi -ple. -Tε 'a -kvannunyibli ni-e, kε- ba nu-o -wε. 'Tɔ 'bu -wɔn, 'ti- 'waa 'mase 'mu 'li di, v yi -we -mɔ, 'waa 'napt 'ni -jre-e li, -ε di-e nu, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu bibi 'maju, v 'mu=v 'maju yi -ha. 37-Kvannunyibli a 'mu, 'bu mɔ, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu yεε 'v =nu -pleele' bu, 'bu 'ye 'ni ηme, -ε -bi bu kɔ plɔ a bleele. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ε kɔ bu lee -nu, -ε mɔ, bu ni bu, v 'mu de di, 'ti- 'a =gbetu, ε 'mu 'v bi, ε 'mu diide a 'mu -hie. 38'Bu mɔ, 'bu di 'tɔ-heyri', -v'v-, 'tɔ-heyri 'bu -hi, 'bu yεε 'v =nu -pleele' bu, 'bu 'ye ni ηme, -ε -bi bu kɔ plɔ a bleele.

39Ba kɔ 'a leyuyruo: 'Bu mɔ, 'kayukɔnyɔ 'bu yi wen ti -mu', 'yiyriɔnyɔ di wen ya, ε di wen 'ni -ple, -ε di-e nu, 'yiyriɔnyɔ a 'mu, ε 'ni -ha 'a 'kayu wa. 40'A -ti, 'aan 'mumu, ba -we -mɔ, a 'ni 'ηmee 'li, -ε nu-o, ti -mu', a 'ye ni di-e 'lu -mɔ le nu -hie, 'ku 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'v -dii -nu.»

-Kvan -bu, -Yusu hie 'a -nagbopu le, v bleε yi bu nu-o

(Matie 24.45-51)

41-Yusu bu pu 'ledu a 'mu, -ε -bi Pielɔ wen: «Kukɔnyɔ o, =bi -a mu ni -do a -ti, =ni pu 'ledu -bu, -v'v- nyibli a pepe a -ti -ni?» 42-ε -bi Kukɔnyɔ wen 'nu: «Ba 'wi -kvannunyɔ -mu' yi, -ε kɔ 'lule-hihie, kɔ 'a 'mase -we 'li bu kuo =wlv yi. Nyiblodu a 'mu, nɔ- 'a 'mase, 'bu yi 'dagba ni mi, ε di 'kayu le hie, -ε di-e nu, dediti 'bu nyre 'v, ε 'mu 'a 'bio -kvannunyibli 'a -ne -nyrɔwɔ a diide -nyi. 43'A 'mase 'bu -hɔn 'dagba', 'bu yεε 'v=v -kvan a 'mu 'yie bu, -ε -bi -kvannunyɔ a 'mu, bu kɔ plɔ a bleele. 44'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'a 'mase di nu-o 'a -tebl'tyie-tunyo gbagbu -mɔ. 45Kεε, -kvannunyɔ a 'mu, 'bu pu le, -ε mɔ, 'a 'mase yi ke' 'ni -wleεn -ni, 'bu -tva 'a 'bio -kvannunyibli a bibie, 'ti-, 'bu yi 'a dɔnu didi-tebli kɔ nɔ 'hven- wɔn ni -hie -ni, 46-ε -bi -nyrɔwɔ -mu', -kvannunyɔ a 'mu, ε 'ye ni di 'v ni -plee -ni, ε kɔ -haawɔ -mu', ε 'yi -yi, 'ku 'a 'mase a 'mu, ε di 'v -dii -ni. 'Bu -di, ε di gba-a ti 'yakli yi, 'ti- ε 'mu=v -hven -tu, =wi yi nyibli -mu', -v 'yi Nyisva =wlv yi -kuo -ni.

47-Kvannunyɔ 'bu ni 'v, de -bu, 'a 'mase -hve, 'bu yi-e 'ti- 'bu 'ye ni -hva bu nu-o, 'a 'mase di -tu-o -hven diaki. 48Kεε, -kvannunyɔ 'bu ni 'v, de -bu, 'a 'mase -hve, 'bu 'yi-t -yi, 'ti- -teblidu -bu, -ε bleε -hven a -tutuo yi, 'bu 'yi-t ni ni, -hven -mu', v di-e -tu, ε 'yi 'li-t 'li -we bu -hu. Nyisva 'bu -nyi nyiblo -tebli -hɔhɔv, -ε -bi ε di -hva nyiblo a 'mu -tebli -hɔhɔv, ε kɔ, 'bu hie nyiblo -tebli -hɔhɔv le, ε di -hva-a -tebli -hɔhɔv, ε di 'v -tebli -mu' 'v -hi, ε -hie la-a le.»

-Yusu a 'lɔdidie ni-e ni, nyibli 'v yi -tɔ le 'be: nyibli -bi kuo =ne =wlv yi,

nyibli -bi, v 'yi-t =wlv yi -kuo -ni

(Matie 10.34-36)

49Kε- -Yusu pi de, ε wen: «'N di ni, 'mu=v nu, na 'mu wlɔn, 'ku 'ne- -tutu ki. 'N -hve wen=ε ni, 'ku na a 'mu, bu wlɔn wen -dodo. 50Kεε, 'ti- na a 'mu,

ε 'mu wlɔn, 'n kɔ =bu 'ye -hwen. Ε mɔ =han-ti, =hwen a 'yiye a 'mu, ε 'ye 'u ni nyre, kεε, 'na =wlv 'mυε bu. ⁵¹A 'ni 'yee 'li-ti, -ε mɔ, 'n di 'nε- -tutu ki ni, 'mu-v nu, nyibli 'mu kibwεenle kɔ. Kεε, 'n di ni, -ε di-e nu, nyibli 'mu =tu lε 'be. ⁵²Kυε 'ki mɔ bu, 'kayubukυε ni =hun 'bu ni 'u, u di 'ni -gla, nyibli ni ta 'mu nyibli ni 'hwen yi -wɔn, ε kɔ, nyibli ni 'hwen 'mu nyibli ni ta yi -wɔn. ⁵³'Bai di 'a 'yu nyibehian yi 'ni -wɔn, 'yu nyibehian -mɔ -bi, ε 'mu 'a 'bai yi -wɔn; 'dii 'mu 'a 'yu nyrɔyu yi -wɔn, 'yu nyrɔyu -mɔ -bi, ε 'mu 'a 'dii yi -wɔn -we; 'yu a nugba -mɔ -bi, ε 'mu 'a 'dɔɔ yi -wɔn, 'dɔɔ -mɔ -bi, ε 'mu 'a 'yu a nugba yi -wɔn -we.»

-Yusu yi nyibli 'ni -lee -ni, 'ki bu yru ke -tebli -bu, Nyɩsua ni, ε kɔ bu =hrenti 'waa 'klɔ (Matie 16.2-3; 5.25-26)

⁵⁴Kε- -Yusu pi nyibli a 'mu yi, ε wen: «'Bu mɔ, 'ba 'ye=e, -ε mɔ, 'nu ni 'li yɔ' lε, ke- a pi: 'Nu di 'ni di. 'E mɔ -tεε, 'nu a 'mu 'ε yi di. ⁵⁵Ε kɔ, 'ba 'ye=e, -ε mɔ, 'nu 'yi 'li yɔ' lε -ni, ke- a pi: 'Yru di 'ni hwen. 'E mɔ =han-ti, 'yru a 'mu 'ε yi hwen. ⁵⁶'A mu nyibli -bu, -v nεε 'li ni 'hwen, a yrui yakɔ kɔ -tutu 'hwen- a -tebli lε, 'a yi-ti 'ye, -tε -mu', -nyre di 'mu ni. Kεε, -tebli -bu, Nyɩsua ni, -ε mi ke 'lu -mɔ, 'ki ti -bu, -a ni 'li 'kwli, de a 'du -bi bu =hen 'nyre, a 'ni -hva=a li ba yru-o' lε.

⁵⁷Dε- kɔ -ti 'aan =gbεtu 'a 'ye ni 'ye=e, -tε a kɔ ba nu 'aan dɔnɔ a naale -tεε 'li? ⁵⁸=Nɩ 'ble nyiblo a 'wliye kua, 'a -ti, nyiblo a 'mu 'bu yi -mu -ti ni -yεε -ni, 'ti- 'bu yi 'li -mu -batipɔɔlε' ni gbe, =tu 'u 'kli, -tε a 'tɩε ni 'hru wlɔn, a 'mu kibwεenle kɔ, ε 'ni -ha 'li -mu -batipɔnyɔ yi gba, -batipɔnyɔ 'ni -ha -mu -sadapu yi gba, u 'ni -ha -mu =ji' pu. ⁵⁹'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'bu pu -mu =ji', 'ki -di 'li =ji' a 'mu ni, 'wliye a pepe a 'mu, =ble kua, =mu=v 'pεε -ni, 'ti- -mu 'li =ji' 'hri.»

-Yusu lee nyibli ni, -ε -mɔ, 'bu 'yi 'u 'waa de 'kuku bu -hie, 'bu 'yi 'waa 'klɔ Nyɩsua -nyi, v di 'ni 'ku

13 ¹Ti a 'mu 'yri, nyibli =du, nu- mu 'li -Yusu -mɔ, 'u 'beti-e, 'ki 'u nyibli -bi a -ta', -u 'ti 'li Galileblugba 'kwli. Nyibli a 'mu, ti -mu' kɔ 'yri u yi la 'u -cɔhlɔn -pii -ni, 'ki 'u Nyɩsua ye', 'ki -gɔlɔnɔma Pilati lee la 'a 'seyo, 'ki bu 'la la -nu, 'waa -hlv -mu', -ε 'wle bu, 'ε bi 'li -cɔhlɔn a mɔma a -hlv 'nyi. ²Bu 'beti 'ki -Yusu, -ε -bi -Yusu =tu -nu -wɔn, ε wen: «=Bɩ a pu=v =haan-ti, -ε mɔ, Galilekυε a 'mu, -tε u nu la 'waa 'lɩla, ε =hen 'nyre, -ε mɔ, 'waa de 'kuku, u -nu, ε -hu ni dtaki, 'ε -hi 'u 'waa 'bio Galilekυε a -nε 'u. ³'Uɔn-, ke- 'n pi 'a mu yi, 'bu mɔ, 'ba 'yi 'u 'aan de 'kuku, a ni bu -hie, 'ba 'yi 'aan 'klɔ a pepe Nyɩsua -nyi, ke- a di 'kukuv nu -we. ⁴Kυε 'u=v -mɔ de, nyibli ni -pu =tu 'u -blɩen=blɩen, -v 'ku, 'ki 'li Jrusredɩɔ 'kwli, 'waa -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Yɔ'kayu -mu', -ε =hɩan 'li -mɔ lε, -ε ni 'li Jrusredɩɔ a 'kutɩɔ -mu', u deε Siloe 'kwli, nɔ- bi la =nu ki, 'u 'ku la. =Bɩ a pu=v =haan-ti de,

-ε mɔ, ε -hen 'nyre, 'waa de 'kuku, v -nu, ε -hu ni diakti, 'ε -hi 'v 'waa 'bio Jrusrekue a -ne 'v? ⁵'Uon-, ke- 'n pi 'a mu yi, 'ba 'yi 'v 'aan de 'kuku, a ni bu -hie, 'ba 'yi 'aan 'klo a pepe Nyisva -nyi, ke- a di 'kukuu nu -we.»

-Te -Yusu pu la figietu -mu', -ε 'ye ni tu la 'kui a 'ledu

⁶-ε -bi -Yusu pu -nu 'ledu yi de, ε wen: «Nyibeyu -du, nɔ- 'dɔ figietu, -ε mɔ tugbe, -ε tu 'kui, 'ki 'li 'a -ci ki. Ti -huɔhu bu -hi, -ε -bi -cikonyo a 'mu, ε di ni, ε 'mu tugbe a 'mu, 'a 'kui -ha, keε, ε 'yi 'li-i 'kuo ni -do yra bu -yee -ni. ⁷-ε -bi ke- ε pi 'ki -ci'yiε-tunyo yi, ε wen: 'Ye ke, 'a 'yri ni ta a 'yru -bu, -te 'n -tua la 'ne- ledidie, 'mu tugbe -bu, 'a 'kui -ha. Keε, 'ni -di, 'ni -yee 'li-i 'kuo ni -do yra bu. 'A -ti, hla=a, -ε nu=o, ε ni 'ne- tutukutu -bu ki dadu. ⁸Keε -ε -bi -ci'yiε-tunyo =tu=o =wɔn, ε wen: -Ha=a me le, 'yru -bu bu -hi. 'N di 'blu-o 'hu le, 'mu 'li -pla yrayi pu. ⁹'Ni nu 'ki-i, 'n pu=v =haan-ti, 'yru, -ε yi 'li di, ε di 'ni tu. 'Bu 'yi 'ki -tu, -ε -bi -we 'li -bu hla=a ni.»

-Te -Yusu nu la-a, nugba -du a 'kue 'ε -we la, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli

¹⁰ε kɔ la -wuwle-nyrɔwɔ =du, -Yusu 'ε tue la nyibli Nyisva a -ti, 'ki 'li Nyisva a 'kayu bu. ¹¹ε kɔ nugba -du. Nɔ- 'ku -huan ni 'v ke'. 'Ku -huan a 'mu, nɔ- pu=v 'kue. 'Kue a 'mu, 'a 'yri ni -pu =tu 'v =blen=blen a 'yru, nɔ- -bu. ε 'kli yi. ε 'yi 'li-i 'li -we, bu 'hri 'li le. ¹²-Te -Yusu 'ye-e, -ε -bi ε da=a ni, ε wen: «Nugba o, -na 'kue -we ni,» ¹³'ε pu=v dabu 'lu bu. -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, ε -tua le'huru. ε nɔ- -mɔ bu pu Nyisva 'nyre le.

¹⁴Keε, Nyisva a 'kayu a nyiblo gbagbu, -ε ni 'v, -te ε 'ye de a 'mu, -Yusu -nu, -ε -bi ε kɔ yru'bibie diakti, -te ε mɔ -wuwle-nyrɔwɔ a -ti, 'ti- -Yusu nu=o, nyiblo a 'kue 'ε -we. -ε -bi ke- nyiblo gbagbu a 'mu, ε pi 'ki nyibli -huɔhu -mu' yi, -v ni 'v, ε wen: «'Ki 'li 'wee 'kwli, -nyrɔwɔ ni -hlon-do, nu- ni 'li, -ε kɔ 'kwli -tonyibli bleε yi bu nuu 'li -kuan. 'A -ti, 'ki 'li -nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, 'ki ba di 'li, ε 'mu=v nu, 'aan 'kue 'mu -we. 'Ba yi ni di, a 'ni 'yaa 'li -wuwle-nyrɔwɔ.» ¹⁵-ε -bi ke- Kukonyo pi-i yi, ε wen: «'A mu -bu, -v neε 'li ni 'hven. Nyiblo 'bu kɔ bli kɔ 'a -ne 'wlugbade =du, -bi ε 'ni -wle=ε li-i ni, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ε di-e nu, ε 'mu 'li-i 'naale' gba? ¹⁶'Ti- nugba -bu, -ε mɔ -aan 'ba gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yu -bi, Satan mua -ni, 'ki 'li 'yri ni -pu =tu 'v =blen=blen 'kwli, -bi ε 'yi yinɔde 'pa-, 'ki -bu nu=o, 'a 'kue bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli?» ¹⁷-Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi -tu -tua 'a yraanyibli a nunuo diakti. Keε, nyibli -bi -mu', -v ni 'v, v kɔ plo a bleε, 'ki 'v yinɔ-tɛbli a pepe a 'mu, -Yusu ni a -ta'.

-Yusu pu la 'dɔdɔde -mu', -ε kɔ 'yee =cumi -ni a 'ledu

(Matie 13.31-32; Maki 4.30-32)

¹⁸-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ke- -Yusu pi -nu yi, ε wen: «'N di pu 'ledu, 'mu 'a mɔwɔ -tɔwɔ -ni, -te Nyisva ni, 'ε kɔ nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli 'v yi kle -bii -ni. ¹⁹De a 'mu, ε 'wi- 'dɔdɔde -mu' yi, -ε kɔ 'yee =cumi -ni diakti, 'ε -hi 'v

'dudɔ-tebli -bi a 'yɔ 'v. 'Dudɔde a 'yɛ a 'mɔ, ε nɔ- nyiblo =du -gba, 'ε 'dɔɔ 'li-ti
'a -ci ki, 'ε =mɔ, 'ε -he tugbe gbagbu, -ε kɔ babu 'nyi nublɔ pu 'li 'luɛ.»

-Yusu pu 'flɔɔ a 'yaade a 'ledu
(*Matie 13.33*)

20-ε -bi ke- -Yusu pi -nu yi de, ε wen: «=Bu pu 'ledu -bi, 'mɔ 'a mɔ=ɔ -tɔɔ
-ni, -te Nyɔsua ni, 'ε kɔɔ nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'v yi kle -bii
-ni. 21 De a 'mɔ, ε 'wɔ- 'flɔɔ a 'yaade yi, nugba =du pu 'li 'flɔɔpupu -huɔhuɔ
-mɔ, 'ti- 'ε nyua=a -nyuanyua, 'flɔɔ a pepe a 'mɔ 'ε 'ya.»

**-Yusu wen 'ni, nyibli -mɔ', -v ni yɔnyre-tebli, v 'yi 'li-ti 'li -we, bu pa 'li
Nyɔsua a 'klɔ yrayrv 'kwli**
(*Matie 7.13-14,21-23*)

22-Yusu kɔ 'a -nagbopɔ 'huen-, v 'tiɛ ni 'li Jrusɛdɔɔ a 'hru wlɔn. -Te ε
ni, 'ε yi 'du =tɔɔ le 'be, ke- ε ni, 'ε tɔɛ Nyɔsua a -ti. 23 ε kɔ la -nyrɔwɔ =du,
nyiblo =du 'ε 'beti la=a, -ε mɔ: «'Mase o, =bi -tonyibli -bu, Nyɔsua di wa,
-batipu-nyrɔwɔ 'bu nyre 'v, =bi v 'yi 'li-ti 'li -we bu -hu?» -ε -bi nyibli -mɔ',
-v ni 'v, ε =tu =nu -wɔn, ε wen: 24 «Paale -mɔ', -ε puɛ 'li 'a mɔ Nyɔsua a 'klɔ
yrayrv 'kwli, ε 'cɔmɔ 'yri le. 'Bu mɔ, 'ba yi-ti ni -huɛ, 'ki ba pa 'li Nyɔsua a
'klɔ yrayrv a 'mɔ 'kwli, -ε -bi ba =tu 'v 'klɔ, a 'mɔ 'v paale a 'mɔ 'yri -naa
-ni. 'N yi 'a mɔ 'ni -lee -ni, -ε mɔ, nyibli -huɔhuɔ di=e 'ni -hua, 'ki bu pa 'li
Nyɔsua a 'klɔ yrayrv a 'mɔ 'kwli. Keɛ, v 'yi 'li-ti 'li -we.

25 De ε di yi 'wɔ, ε nɔ- -bu: 'Ki 'kayukɔnyɔ di 'li 'kayu 'kwli ni, ε 'mɔ
'maju -gba. 'A mɔ -mɔ -bi, 'ki a di 'li -patɔ' ni, a 'mɔ 'maju -bibi -ni, a 'mɔ
le pu -we: Kukɔnyɔ o, -ha -a mɔ 'maju yi, ε 'mɔ le pu, ε 'mɔ 'a mɔ =wɔn =tu:
'N 'yi 'a mɔ -yi. 26 -ε -bi ke- a di pu: -Kɔ -a mɔ 'huen-, -a mɔ yi la 'v -tute
ni -do de -dii -ni, kɔ, =ni tɔɛ la Nyɔsua a -ti, 'ki 'li -aan 'du a 'dika. 27 Ke- ε
di 'a mɔ yi pu de: 'N 'yi 'a mɔ -yi, ba hlɔɔ 'mɔ -mɔ le, -ε nu=o, 'aan pepe
-mɔ', yɔnyre-tebli Nyɔsua 'yɛ ni -hua ba nu, ε nɔ- a ni. 28 Ti ni -do a 'mɔ
'yri, a di 'yɛ 'aan 'banv Abrahamv, Yisaki kɔ Sakɔbv 'huen-, v kɔ Nyɔsua
a winwlɔn-hanyv a pepe, 'ki 'li Nyɔsua a 'klɔ yrayrv 'kwli. 'A mɔ -mɔ -bi,
v di pu 'li 'a mɔ -patɔ'. 'Ki a di 'v -hien -wee -ni, kɔ, 'ki a di 'v yrv -puv -ni.
29 Ti a 'mɔ 'yri, 'klɔ -bu, 'a -ge ni -hen 'yri, 'ki nyibli di 'li le -hɔn, v 'mɔ le
'kukue -ni, v 'mɔ de -mɔ -didi -ni, 'ki 'li Nyɔsua a 'klɔ yrayrv a 'mɔ 'kwli.
30 Nyibli -bi, -v ni 'li 'waa 'bio bu, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, nu- di 'li 'waa
'bio 'lu yi ni -nyrɔwɔ =du, kɔ, nyibli -bi, -v ni 'v 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti
ne -bu 'kwli, nu- di 'li 'waa 'bio bu ni -nyrɔwɔ =du.»

-Yusu hɛ=ε ni, -ε mɔ, Nyɔsua di 'v Jrusɛdɔɔ bu 'ni hie
(*Matie 23.37-39*)

31 Ti ni -do a ti 'yri, Falisi=tumu a nyibli =du, nu- 'yɔya 'v -Yusu 'hɔv bu,
'v lee =nɛ, v wen: «Tite -bu, -ni mɔ, -hɔn mɔ -wlu, -bu mu 'li -tite -bi, -ε

nu-o, 'kuun Helodt =mwe -na 'lula le.» ³²-ε -bi ke- ε pi =nu yi, ε wen: «Ba mu, ba lee Helodt a 'mu, -ε kɔ -yrɔku, -wen 'gbekle, -ε mɔ: Kike -bu, kɔ -ɲɲa 'huen-, 'n blɛ 'kuo -hɔn le, -v ni 'v nyibli ke', ε kɔ, 'n ni-e ni, nyibli a 'kue 'ε yi -wε, -nyrɛɛ, 'ti- 'mu 'na -kvan 'lu -yra. ³³Kεε, kike, -ɲɲa, kɔ -nyrɛɛ, 'n kɔ -bu gba 'na -kvan 'lu -mɔ, 'mu 'li Jrusredɔ 'kwli nyre, -ε nu-o, ε 'yi 'v le -nɔɔ -ni, 'ki bu 'la Nyisva a winwlɔn-hanyɔ, 'ki 'li -tite -bi, 'bu 'yi 'li Jrusredɔ 'kwli 'pa-.

³⁴'N yi Jrusre a nyibli 'ni -lee -ni: Nyisva 'bu lee 'ne- 'a mu 'a winwlɔn-hanyɔ -mɔ, a pi =nu 'hi -mɔ le, 'a 'le =nu. 'N -hɛ mɔ=ɔ ni 'a -nɛ ti, -bu 'kukue mɔ 'a mu le, ki mɔ 'mu 'hɔi, =wi yi, -te hape'gba ni, 'ε yi 'a 'yonu le 'kukue -ni, 'ti- 'ε yi =nu ki bu =jri, kεε, a 'yi- ki -wen. ³⁵ε nɔ- kɔ -ti, Nyisva 'mu 'v 'aan 'dɔ bu hie, 'a mu ni -do, a 'mu 'aan dɔnu le -kikle -ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, kue 'ki mɔ bu, a 'yi 'li- 'li -wε, ba 'ye 'ki 'mu de, ε 'mu=v gba -gbagba, ti 'mu 'v nyre, -ε kɔ 'yri a di le pu: -Na 'wio, -mɔ -bu, -ε yi 'li di, 'ki 'li Kɔkɔnyɔ Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu -nyi -mu -ti a 'yi'bubua.»

-Te -Yusu nu la-a, nyiblo =du a 'kue 'ε -wε la, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli

14 ¹-Nyrɔwɔ =du 'kwli, Falisi-tumu a nyiblo gbagbu =du, nɔ- da la -Yusu diide -mɔ. -Te -Yusu pa 'li 'a 'kayu bu, -ε -bi Falisi-tumu a nyibli, -v ni 'v, v -tua 'a -gbεεle. ²'Ki 'li -te a 'mu, 'ki nyibehian =du nyra 'v=v ye' bu. Nyibehian a 'mu, 'kue ni-e ni. ε 'yii 'li le. ³Nyisva a tetetɔnyɔ kɔ Falisi-tumu a nyibli 'huen-, -v ni 'v, ke- -Yusu pi =nu yi: «-Aan tete hle=ε ni, -bi ε nɔɔ 'v le, -v'v-, ε 'yi 'v le -nɔɔ -ni, 'ki nyiblo bu nu-o, 'hɔhrennyɔ a 'kue bu -wε, 'ki 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli?» ⁴Kεε -ε -bi v 'ni -hua=a li- bu =tu=o =wɔn. ε nɔ- mɔ, -Yusu bu -hren 'hɔhrennyɔ a 'mu le, bu nu-o, 'a 'kue bu -wε, 'ti- bu lee =ne, -ε mɔ: «-Na 'kue -wε ni. -Wε 'li -bu mu 'li -na 'kayu bu ni.» ⁵-ε -bi ke- ε pi =nu yi, ε wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo a 'yu -hɔv' 'a bli 'bu bi 'li 'niebutɔ 'kwli, ε di 'li- 'ni -ha ti ni -do a ti 'yri, 'ye =bu ε mɔ -wuwle-nyrɔwɔ.» ⁶-Ti a 'mu, -Yusu -hla, v 'ni 'ye=e li -ti bu di-e =wɔn =tu.

Nyibli -mu', -v =tɔve 'li 'waa dɔnu, -Yusu, nɔ- di 'li =nu 'li 'yaa -ni

⁷-Te v ni 'ki 'v dediile', -ε -bi -Yusu -gbεε =ne ni, -ε mɔ, nyibli a pɛpɛ, 'kayu a 'bai da wen, 'ki v ni 'v=hɔi bu. -ε -bi ε pi =nu =tɔ', 'ε puɔ =ne 'blɔpadiide a de yi, ε wen: ⁸«'Bu mɔ, nyiblo 'bu da -mu 'blɔpadiide ki, =ni 'mɔɔ 'li- le, 'ki -bu ni 'v nyiblo -mu', -ε da -mu 'hɔi bu. -Bakle, ε da wen nyiblo -bi, -ε ni 'v -mu 'lu yi, ⁹'ti- nyiblo a 'mu, -ε da wen 'a mu ni 'huen a 'mu, ε 'mu -mu -lee -ni: 'Du ye', nyiblo -bu, ε 'mu mɔ 'mu 'hɔi bu ni. =Ni kɔ -bu -hlɔɔ =ne -mɔ le, -bu ni bu, -tuɔ di -mu 'ni nu. ¹⁰ε 'ni 'ni 'li 'mu le, kεε, 'bu da -mu, =ni yi bu ni ni, nyiblo a 'mu, -ε da -mu, hlɔɔ =ne -mɔ le, -ε di=e nu, ti -mu' -kɔ 'yri ε di 'v -dii -ni, ε 'mu -mu -lee -ni: 'Bihtan o, di mɔ 'mu 'hɔi, =mu bu ni. De a 'mu, nɔ- di-e ni, =mu yre'bubua kɔ, 'ki 'v nyibli a pɛpɛ -mu' ye', -v kɔ -mu 'huen- a ni 'v dediile', ¹¹-ε

nu-o 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'li 'a dɔɔnu ni 'yee -ni, v di 'li-u 'ni -tuɔ -ni, kɔ, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'li 'a dɔɔnu ni -tuwe -ni, ε nɔ- v di 'li 'yaa -ni.»

12-Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ke- ε pi 'kayu'bat yi, -ε da-a diide -mɔ, ε wen: «'Bu mɔ, -ni yi nyibli le'mlediide -mɔ ni de, -ni 'daa 'li -na nunatumupu ni -do, kɔ -na 'diayuv, kɔ -na -tugba a nyibli, kɔ -na 'dɔ 'kwli a nyibli ni -do, -u mɔ de'kɔnyibli, -ε nu-o, de -mu', -di -nu -mɔ nu, v -we 'li bu nu -mɔɔ -mɔ ni -we. 13'Bu mɔ, -ni yi nyibli le'mlediide -mɔ ni de, -ε -bi da -hwennyibli, kɔ nianunyv, kɔ le-ytyrenyibli, kɔ 'yii'dɔnyv 'hven-. 14'Bu mɔ, -ni yi-u ni ni, -di kɔ plo a bleele, -ε nu-o, de a 'mv, -di -nu -mɔ nu, v 'yi 'li-u 'li -we bu nu -mɔɔ -mɔ -we. Kee, Nyɔsua, nɔ- di -mu 'a 'wio -nyi, -nyrɔwɔ -mu', ε di 'li nyibli -mu', -u 'sii 'v yi 'kɔkɔnyibli 'nyi -haa -ni, ε di -nu 'klɔ -ha.»

-Te -Yusu pu -dina gbagbu a 'ledu
(Matie 22.1-10)

15-Te -Yusu hla -ti a 'mv, -ε -bi nyiblo =du ni 'li nyibli -mu' 'nyi, -u ni 'v de'diile', 'ε yi -Yusu -lee -ni, ε wen: «'Plo a bleele 'ki 'v nyibli -mu' -mɔ, Nyɔsua di 'a -dina ki da -nyrɔwɔ =du, 'ki 'li 'a 'klɔ yrayrv -mu', ε di nu 'kwli.»

16 ε nɔ- mɔ -Yusu bu pu nyiblo a 'mv 'ledu yi, ε wen: «ε kɔ la nyiblo =du. Nɔ- lee nyibli -hwɔhu le, -ε mɔ, ε di da -nu -dina ki. 17-Te de'diti nyre 'v, -ε -bi ε lee ne 'a -kvannunyo, 'ki bu lee nyibli -mu', ε da wen, -ε mɔ, diide -we -mɔ, bu di 'li. 18 Kee, nyibli a pepe a 'mv, v =tu-o =wɔn, -ε mɔ, v 'yi 'li didie 'li -we. Yi-henyiblo, ε lee -kvannunyo a 'mv ni, -ε mɔ: 'N -tɔ 'na -ci. 'N kɔ =bu mu-o 'ye. 'A -ti, -kɔ 'v =wɔn, 'n 'yi 'li-u 'li -we, =bu di 'li. 19-ε -bi 'hven a nyiblo wen: 'N -tɔ blo ni -pu. 'N kɔ =bu mu -nu 'ye. 'A -ti, -kɔ 'v =wɔn, 'n 'yi 'li-u 'li -we, =bu di 'li. 20 Ta a nyiblo wen 'ni: 'Mɔ =tɛ -pa 'bli. ε nɔ- nu-o, 'ki 'n 'yε ni di 'li ni di. 21 ε nɔ- mɔ -kvannunyo a 'mv, bu -hian -mɔ, bu lee ne 'a 'mase -ti a pepe a 'mv, nyibli a 'mv, v -nu, 'v =tu-o =wɔn. -Te 'mase 'win -ti a 'mv, ε kɔ yrv'bibie diaki, 'ε lee ne 'a -kvannunyo, ε wen: 'Kika -ni, -bu mu 'li 'dika, ε kɔ, -bu =glaa 'li 'dɔ 'li, -bu -we -hwennyibli kɔ nianunyv, kɔ 'yii'dɔnyv, kɔ le-ytyrenyibli ti ki, bu di 'li, 22 -kvannunyo a 'mv 'ε -mu, 'ε da -nu le, 'ti -ε -hian -mɔ, 'ε lee ne 'a 'mase, ε wen: De -te wen 'mv -mɔ, 'n nu-o ni. Kee, kibuni-tebli 'tɛ hie ble. 23 -ε -bi 'kayukɔnyɔ =tu-o =wɔn, ε wen: =Ti 'dɔ, -bu pa 'li 'hrii wlɔn le, 'a -ne nyiblo, -di 'li bu -yee -ni, ni 'v=v ke', bu di 'li.» 24 Ti -Yusu 'mv -yre mɔ mu, -ε -bi ε wen: «'N yi 'a mv 'ni -lee -ni, yi-henyibli -mu', 'n -da, 'ki 'li -nu 'nyi, ε kɔ nyibli -bi, 'a nyiblo ni -do 'ni -die -hvan 'na -dina a 'mv ki ni, 'ki 'li 'klɔ yrayrv -mu' 'kwli, Nyɔsua di nu.»

Nyiblo =du 'yi 'li-u 'li -we, bu -he -Yusu a -nagbopi 'bu mɔ, 'bu 'yi -mɔ -we,
'ki bu hie 'v 'a kɔkɔ-tebli a pepe bu
(Matie 10.37-38; 5.13; Maki 9.50)

25 ε kɔ la -nyrɔwɔ =du, nyibli -hwɔhu, nu- kɔ -Yusu 'hven-, -v ne la 'hru. -Yusu bu -hian -mɔ, -ε -bi ε -tua 'waa leele, ε wen: 26 «'Bu mɔ, nyiblo 'bu

-hve bu di 'ne- 'mu 'hvi, ε 'mu 'na -nagbopi -he a -ti, ε kɔ bu nve 'mu, bu -hi 'v 'a 'bat kɔ 'a 'dii 'hven- 'v, kɔ 'a nuɔba, kɔ 'a 'yonu, kɔ 'a 'diayuv, ε kɔ 'a dɔɔv. 'Bu 'yɪ-t 'pa-, ε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, bu -he 'na -nagbopi. 27 Nyiblo 'bu 'ye ni -tuu 'v 'na win 'v, mɔ 'ye -bu v pu lɛ, v 'mu=v 'la, -te ε mɔ 'na nyiblo a -ti, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, bu -he 'na -nagbopi. 28 -Bu puɔ =ne 'kayuponyɔ a dɛ yɪ. =Ni -hve -bu pu 'kayu gbagbu, =ni 'mu -kvan -wlu -tu, -yɪ ni bu, =ni yɪ 'lu lɛ -hie, =ni gbugbɛ 'a 'wliye -mɔ lɛ, -di nu, =mu 'kayu a 'mu pu, -ε di=e nu, =mu=v yɪ, 'bu mɔ, 'wliye -huɔhuɪ 'bu ni 'lɪ -mu -ji', -di nu, =mu 'kayu a 'mu -mɔ -wɛ. 29 'Bu mɔ, =ni 'yɪ -teblɪ ni -tie a 'mu -nu, =ni -tu -kvan a 'mu -wlu, 'ti- mu 'lɪ ye', =ni 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, -bu -wɛ 'kayu a 'mu -mɔ, nyibli a pɛpɛ, -v di dɛ a 'mu 'ye, v di -mu 'ni 'caa -ni, 30 v 'mu lɛ pu: Nyiblo -bu, ε -tu 'a 'kayu a puɔv -wlu, kɛɛ, ε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ bu -yra -kvan a 'mu 'lu.

31 -Bu pu=v bodɔɔ =dɔ a dɛ yɪ -wɛ. Bodɔɔ a 'mu, 'bu 'mu tu kɪ mu, 'bu 'mu 'a 'bɪ bodɔɔ yɪ -wɔn mɔ mu, ε yɪ ni bu, 'e yɪ 'lu lɛ -hie, 'bu mɔ, 'bu gba 'seyo a (10'000) 'miliwɪ ni -pu, 'bu -wɛ 'lɪ bu nyra 'a 'bɪ bodɔɔ yɪ bu, -ε gba 'seyo a (20'000) 'miliwɪ a -wlv. 32 'Bu mɔ, 'bu 'ye=e, -ε mɔ, ε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, 'a 'bɪ bodɔɔ 'bu 'tɛ hlv 'lɪ -mɔ, tu 'bu 'tɛ 'ye ni 'bɛ, ε kɔ bu tɛ 'a lɛlɛnyɔ bu, 'kɪ bu mu 'a 'bɪ bodɔɔ a 'mu 'beti -ni: Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu, 'ti- tu 'ni -ha bu bi 'li?» 33 'Ti- -Yusu 'mu -yɛ mɔ mu, -ε -bɪ ε wen: «'A -ti o, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyi, nyiblo =dɔ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ bu -he 'na -nagbopi, 'bu mɔ, 'bu 'yɪ -mɔ -wɛ, 'kɪ bu hie 'v 'a kɔkɔ-teblɪ a pɛpɛ bu.

34 A yɪ=e ni, -ε mɔ, 'ta mɔ =haande =nɔ. Kɛɛ, 'bu 'waan nɛ 'a wlɔnnɔ, v 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ 'kɪ de, bu nu=o, bu nɔ 'kɪ wlɔn de. 35 ε 'yɪ 'kɪ -kvan =dɔ -kɔ. U kɔ bu pu=v 'wan. 'Ba kɔ -ti'winnva, -ε -bɪ ba pu 'mu nva yɪ bu -dodo.»

-Te -Yusu pu la blable, -ε 'wan la, 'ti- v 'ye la a 'ledu

(Matie 18.12-14)

15 1-Nyɔwɔ =dɔ, 'blwli'tinyv, kɔ hiapunyibli, -v kɔ 'klɔ 'yɪ 'v yɪ 'sii -ni, v nu- mu 'v -Yusu 'hvi, -ε di=e nu, 'bu yɪ win ni pi, v 'mu 'a win nva yɪ bu pu, kɔ, v 'mu 'a tɔɔwin 'wɪn. 2-Te Falisi-tumu a nyibli kɔ tetetɔɔnyv, -v ni 'v, v 'ye dɛ a 'mu, -ε -bɪ v bi yɪv', 'v -tva wlɔnle'pɔpɛ lɛ, v wen: «Nyibli -bu, -v kɔ 'klɔ 'yɪ 'v yɪ 'sii -ni, nu- ε yɪ 'v 'hvi lɛ -wɛɛn -ni, ε kɔ =nu 'hven-, 'v yɪ dɛ di -wɛ.»

3-Te -Yusu 'wɪn, -ε -bɪ ε puɔ =nɛ dɛ yɪ, ε wen: 4 «'Kɪ 'lɪ 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu kɔ blablɪ a (100) -wli ni -hun, 'bu gba =nu 'cɛ mɔ, 'ti- blable ni -do 'bu 'wan, dɛ a 'dɪ -bɪ ε di nu 'li? ε kɔ bu hie 'v blablɪ a (99) -wli ni -hen -tu 'v -pu -tu 'v =hvi-an-do -mu' bu, 'kɪ 'lɪ 'cɛɛlɛ', ε 'mu blable ni -do a 'mu lɛ =mɔɔ -mɔɔmɔɔ, ε 'mu=v kɪ ye. 5 'Bu ye=e kɪ, 'a plɔ di 'ni ble, ε 'mu=v -pli' bu pu, 6 ε 'mu 'lɪ 'kayu bu mu, ε 'mu 'a 'bio da, nyibli -mu', -v =glaa 'lɪ-t 'lɪ, ε 'mu -nu da -wɛ, 'ti- ε 'mu =nu -lee -ni, -ε mɔ: Ba bi 'mu kɪ, -ba nu dɔdɔ, 'na blable, -ε 'wan wen, 'n 'ye=e ni.» 7-ε -bɪ -Yusu wen 'ni: «'N yɪ 'a mu 'ni -lee -ni, -ε

mɔ, kɛ- ni -do, ɛ di 'mʊ -ti, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. Dɔdʊ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bu ni 'lɪ yakɔ 'kwli, 'kɪ 'v nyibli a (99) -wɪtɪ ni -hɛn -tʊ 'v -pu -tʊ 'v -hʊtʌn-do, -v pu lɛ, -v 'sii 'v yɪ, 'tɪ- -v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, -bu -nyi 'waa 'klɔ Nyɪsʊa a -tɪ. Kɛɛ, dɛ'kukununyɔ ni -do 'bʊ hie 'v 'a dɛ 'kuku bʊ, 'bʊ -ha 'lɪ 'a dɔnʊ a 'klɔ, 'bʊ -nyi-e Nyɪsʊa, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, v 'mʊ dɔdʊ nu, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.»

-Tɛ -Yusu puɔ la-a 'wliye bu 'wan, 'tɪ- bu 'ye-e a dɛ yɪ

⁸Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «Bʊ puɔ -nɛ 'wliye a dɛ yɪ: 'Bʊ mɔ, nuɔba 'bʊ kɔ 'wli a 'yɔ ni -pu, 'tɪ- 'bʊ 'waan nɛ 'a 'yɛ ni -do, ɛ kɔ bu 'bɪa 'napt, bu -ha 'kayu kuɛtɪ blɛ, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'wliye a 'mʊ lɛ -mʊɔ. ⁹'Bʊ 'ye-e, ɛ kɔ bu da 'a 'bio, ɛ kɔ nyibli -mʊ', -v =glaa 'lɪ-tɪ 'lɪ, ɛ 'mʊ -nʊ -lee -ni, -ɛ mɔ: Ba bi 'mʊ kɪ, -ba nu dɔdʊ, -ɛ nu-o, 'na 'wliye, -ɛ 'wan wɛn, 'n 'ye-e ni.» ¹⁰-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ de: «N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, kɛ- ɛ di 'mʊ -ti, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ 'nyɪ, -v ni 'lɪ yakɔ 'kwli. 'Bʊ mɔ, dɛ'kukununyɪ ni -do 'bʊ hie 'v 'a dɛ 'kuku bʊ, 'bʊ -ha 'lɪ 'a dɔnʊ a 'klɔ, 'bʊ -nyi-e Nyɪsʊa, ɛ nɔ- kɔ -tɪ Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ 'mʊ dɔdʊ nu, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.»

**-Yusu pu la 'ledv, -ɛ kuɛ 'v nyɪbɛhɪan -dʊ kɪ
bʊ, -ɛ kɔ 'yʊ -wan la, 'tɪ- -ɛ 'ye la-a**

¹¹-ɛ -bɪ -Yusu pu 'ledv -bɪ de, ɛ wɛn: «ɛ kɔ la nyɪbɛhɪan -dʊ, 'ɛ kɔ la 'yonʊ nyɪbɛpʊ ni 'hʊɛn. ¹²-Nyrɔwɔ -dʊ, -ɛ -bɪ nyibli -mʊ', -ɛ mɔ 'hɪangbe, ɛ lee nɛ 'a 'baɪ ni, ɛ wɛn: 'Na 'baɪ o, -ni 'kʊ -hʊan, 'nɛɛ 'wliye, -ɛ blɛɛ 'mʊ yɪ, 'n di -hʊan gba, -nyi 'mɔ-ɔ -dodo. -Tɛ 'yʊ a 'mʊ, ɛ hɪa -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ 'a 'baɪ =gla la -nʊ 'a 'wliye a 'mʊ lɛ. ¹³-Nyrɔwɪ bu -hi, -ɛ -bɪ 'hɪangbe a 'mʊ, ɛ 'du la 'a -nɛ 'wliye ye', 'ɛ mu 'lɪ 'blʊgba -bɪ 'kwli, -ɛ hɪɔɔ nɛ 'a 'bli -mɔ lɛ dɪaktɪ. -Tɛ ɛ nyre 'lɪ 'blʊgba a 'mʊ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'wliye a 'mʊ, 'a lɛcɪcɪalɛ. 'Klɔdʊ a 'mʊ, nɔ- nu la-a, 'a 'wliye a pɛpɛ 'ɛ -wɛ la. ¹⁴-Tɛ ɛ -wɛ 'kɪ 'wliye a lɛcɪcɪalɛ -mɔ, -ɛ -bɪ 'kanʊ bi 'lɪ 'blʊgba a 'mʊ 'kwli, 'yʊ a 'mʊ 'ɛ -tʊa -hʊɛn a 'yɪye, 'kanʊ a -tɪ. ¹⁵ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ mu -kʊan lɛ -mʊɔ mɔ, 'kɪ 'lɪ nyɪbɛyʊ -dʊ -mɔ, -ɛ kɔ 'lɪ 'blʊgba a 'mʊ 'kwli. Nyɪbɛyʊ a 'mʊ, ɛ kɔ bʊɪcɪ, 'kɪ 'lɪ 'a -yɪrugba kɪ, 'v ni 'lɪ -gblo 'kwli. -ɛ -bɪ nyɪbɛyʊ a 'mʊ, ɛ lee 'hɪangbe a 'mʊ ni, bu -tʊ -nʊ 'yie. ¹⁶-Tɛ 'hɪangbe a 'mʊ, ɛ -tʊi -nʊ 'yie, -ɛ -bɪ ɛ -hʊɛ-ɛ ni, 'kanʊ a -tɪ, bu di bʊɪcɪ a 'mʊ, 'waa didi-tebli -mʊ', v yɛ -nʊ yre, kɛɛ, nyibli -dʊ 'nɪ -nyi-e lɪ-tɪ 'a dɛ. ¹⁷-ɛ -bɪ -wɪw di-e -mɔ, ɛ wɛn: 'Na 'baɪ a -kʊannunyibli a pɛpɛ, v yɪ di dɛ, 'v =mlɛ, didi-tebli 'ɛ yɪ blɛ hie, 'mɔ -bɪ, 'nɪ ni 'nɛ- 'kanʊ yɪ bʊ. ¹⁸'N di 'du ye', 'mʊ -mɔ -hɪan, 'mʊ 'lɪ 'na 'baɪ -mɔ mu, 'mʊ-v lee -ni, -ɛ mɔ: 'Na 'baɪ o, 'n -hɛɛ Nyɪsʊa a -tɪ lɛ, kɔ, 'n -hɛɛ -na -tɪ lɛ -wɛ. ¹⁹'A -tɪ, 'n 'yɪ yɪ -blɛɛ -ni, -bʊ daa 'kɪ 'mʊ -na 'yʊ de, kɛɛ, daa 'mʊ -na -kʊannunyiblo. ²⁰-ɛ -bɪ ɛ 'du ye', 'ɛ bi 'hru wɪɔn, 'ɛ mu 'lɪ 'a 'baɪ -mɔ.

Bʊ waan 'lɪ, -ɛ -bɪ 'a 'baɪ yɪ-o ni, 'a 'yʊ a 'mʊ, 'a nyai 'ɛ -tʊa 'a nunuo dɪaktɪ, 'ɛ 'gba cigbɛ, 'ɛ mu-o ye' 'bɛ mɔ. -Tɛ ɛ nyre 'v-v 'hʊɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪɛɛ -nɛ ni. ²¹-ɛ -bɪ 'a 'yʊ wɛn: 'Na 'baɪ o, 'n -hɛɛ Nyɪsʊa a -tɪ lɛ, kɔ 'n -hɛɛ -na -tɪ lɛ

-wε. 'A -ti, 'n 'yɪ 'kɪ yɪ -blɛɛ -ni, -bu daa 'mʊ -na 'yʊ. 22-ɛ -bɪ 'a 'baɪ lee nɛ 'a -kʷannunyibli ni, ɛ wen: Ba pʊ 'lɪ 'kɪ lɛ, ba ya 'lɪ wlawɫɔ -mʊ', -ɛ nɔ yɪ, 'kɪ 'lɪ wlawɫɔ a pɛpɛ 'nyɪ, -v ni 'nɛ- 'kayʊ bu, ba pʊ -nɛ-ɛ. Ba pʊ 'lɪ-tɪ 'bʊeyɛ -jɪ' (ɛ 'mʊ-v yɪ, -ɛ mɔ, 'n dɛɛ =nɛ 'na 'yʊ). Ba pʊ-v 'suɪn -wɛ. 23 Ba ya 'lɪ bliyʊ -mʊ', -a pʊ 'kɪbɪa kɪ, a 'mʊ-v 'la, -ɛ di-e nu, -a 'mʊ dɛ di, -a 'mʊ lɛ 'mle -tɛɛ, 24-ɛ nu-o, 'na 'yʊ -bʊ, ɛ 'wɪ yɪ, ɛ 'kʊ la ni, 'ɛ 'hɪrɪ 'kɪɔ. ɛ 'wan la ni, 'nɪ 'yɛ kɛ-ɛ. -ɛ -bɪ v -tʷa lɛ'mimle a nunuɔ.

25 Ti a 'mʊ 'yɪrɪ, 'a 'yʊ -mʊ', -ɛ mɔ nyɪ'ka, 'kɪ ɛ ni 'lɪ -tɪtɪ. -Tɛ ɛ -hɔn -tɪtɪ, bʊ 'mʊɛ 'kɪ 'kayʊ yɛɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪn bɪbɪ-teblɪ kɔ -wɪa a wɪn, 26 'ɛ da -kʷannunyiblo -bɪ, 'ɛ 'beti-e, ɛ wen: Dɛ- a 'dɪ -bɪ, -ɛ mi 'lʊ -mɔ, -ɛ kɔ -wɪa nyibli yɪ yɪ 'lɪ? 27-ɛ -bɪ -kʷannunyiblo a 'mʊ, ɛ wen: -Na 'dɪayɪ -mʊ', -ɛ mu la, nɔ- di de. ɛ mɔ -na 'baɪ a dɔdʊ, 'kɪ 'a 'yʊ, -ɛ 'wan la, bʊ di-e 'yɛ, 'a 'hʊɪ bʊ di -tɛɛ nu. ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ 'la bliyʊ -mʊ', ɛ pʊ la 'kɪbɪa kɪ. 28-Tɛ nyɪ'ka a 'mʊ, ɛ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ ɛ bɪ yɪrʊ'. Yɪv a -tɪ, ɛ 'nɪ -hʷa-a lɪ bʊ pa 'kayʊ bu. Nɔ- nu-o, 'a 'baɪ 'ɛ 'hɪrɪ, 'ɛ -tʷa 'a lɛnyaale, ɛ wen: Pa 'kayʊ bu. 29 Kɛɛ -ɛ -bɪ ɛ -tʷa 'a 'baɪ =wɔn, ɛ wen: 'Yɛ kɛ, 'kɪ 'n ni 'nɛ- -mʊ 'hʊɪ tɪ a pɛpɛ, 'nɪ yɪ -mʊ -hɛɛ -ni. 'N 'yɪ -hʷan -na -tɪ lɛ ni -hɛɛ -ni, 'a 'yɪrɪ 'wʊwɪlɛ kɪlɛ. Kɛɛ, -yɪ -hʷan 'mʊ wliyʊ ni 'lɛɛ -ni, 'n kɔ 'na 'bɪo 'hʊɛn-, -a 'mʊ lɛ 'mle. 30 Kɛɛ, -na 'yʊ -mʊ', -ɛ gba la -na 'wliyɛ, -ɛ -nyɪ-e 'lawɫunʊgbɪ lɛ, -tɛ ɛ -hʷan -mɔ, nɔ- -lɛɛ bliyʊ -mʊ', -a pʊ la 'kɪbɪa kɪ. 31-ɛ -bɪ 'a 'baɪ wen: 'Na 'yʊ o, 'kɪ =cɪbɪ 'nɛ- 'mʊ 'hʊɪ. 'A -nɛ =dedede, 'n -kɔ, -mɔ kɔ=ɔ. 32 Kɛɛ, ɛ blɛɛ yɪ, -ba nu lɛ'mimle, -ɛ nu-o, -na 'dɪayɪ -bʊ, ɛ 'wɪ yɪ, ɛ 'kʊ la ni, 'ɛ 'hɪrɪ 'kɪɔ de. ɛ 'wan la ni, 'nɪ 'yɛ kɛ-ɛ.»

-Tɛ -Yusu pʊ la 'wli'yie-tunyɔ a 'ledʊ

16 1-Nyrɔwɔ =dʊ, -Yusu pʊ la 'ledʊ, 'kɪ 'v 'a -nagbopʊ yɪ, ɛ wen: «ɛ kɔ la dekonɔ =dʊ. Nɔ- kɔ la 'wli'yie-tunyɔ. -Nyrɔwɔ =dʊ, -ɛ -bɪ nyibli =dʊ mu la 'lɪ dekonɔ a 'mʊ -mɔ, v wen: Ta 'v lɛ, -na 'wli'yie-tunyɔ -bʊ, ɛ cɪcɪɛ -na kʊkɔ-teblɪ lɛ. 2 ɛ nɔ- mɔ dekonɔ a 'mʊ, bʊ da-a, ɛ wen: 'N yɪ 'wɪn -na 'nyɛɛ -hʷan. 'A -tɪ, lee 'mʊ, -tɛ -ni 'na kʊkɔ-teblɪ a naale. 'N pʊ-v -haan-tɪ, -ɛ mɔ, -yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, -bʊ mɔ 'kɪ 'na 'wli'yie-tunyɔ de. 3-ɛ -bɪ kɛ- 'wli'yie-tunyɔ a 'mʊ, ɛ pɪ 'a dɪɔnʊ yɪ, ɛ wen: 'Na 'mase di -ha 'mʊ -kʷan kɪ. -Bɪ 'n di nu 'lɪ? 'N 'yɪ 'kɪ -kɔ, 'kɪ -bʊ -mɛ -tʊtʊ yɪ, ɛ kɔ, -tʊɪ di 'mʊ 'nɪ nu, 'nɪ kɔ -bʊ -hʷa lɛ. 4 lɪ'hɪn-, de 'n di nu, 'n yɪ-e ni. 'Nɪ nu de a 'mʊ, 'bʊ -ha 'mʊ -kʷan kɪ, nyibli -bɪ di 'ble 'mʊ kʷa, 'kɪ 'lɪ 'waa 'kayʊ bu. 5 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ nyibli -bʊ, -v 'ble 'a 'mase a gbɪ kʷa lɛ, ɛ -tʷa 'waa dodoyo a dɪda. -Tɛ 'a yɪ-henyiblo nyɛɛ 'v, -ɛ -bɪ ɛ 'beti-e ni, ɛ wen: 'Na 'mase a gba -mʊ', =ble kʷa, -tie ɛ -mɔ 'lɪ? 6-ɛ -bɪ ɛ wen: 'Nyratɛɛ a (100) -wɪɪ ni -hʊn a 'wliyɛ a gba, nɔ- ni 'nɛ- 'mʊ -mɔ. -ɛ -bɪ 'wli'yie-tunyɔ a 'mʊ, ɛ wen: 'Yɛ -na 'cɪɪɛn, -ɛ kɔ kɪ v 'cɪrʊ 'v -na gba, ɛ nɔ- -bʊ. 'A -tɪ, 'kɪka -ni, -bʊ ni bʊ, -bʊ 'cɪrʊ, -ɛ mɔ, 'nyratɛɛ a (50) -wɪɪ ni 'hʊɛn -tʊ 'v -pʊ a 'wliyɛ a gba, ɛ nɔ- ni 'nɛ- 'mʊ -mɔ. 7 Nyiblo -bɪ ni 'v, kɛ- ɛ pɪ-tɪ yɪ, ɛ wen: -Mɔ bɪ, -tie =ble kʷa 'lɪ? -ɛ -bɪ ɛ wen:

-Kobubble a (500) -hɔtrɔwɪ nɪ -hun a 'wliye a gba, ε nɔ- nɪ 'ne- 'mɔ- mɔ. -E -bɪ 'wli'ye-tunɔ wɛn: 'Ye -na 'criɛn, -ε kɔ kɪ v 'cru 'v -na gba, ε nɔ- -bu. 'A -tɪ, 'kika -nɪ, -bɔ nɪ bɔ, -bɔ 'cru -kɔbɔblɛ a (400) -hɔtrɔwɪ nɪ -hen a 'wliye a gba. ⁸'Wli'ye-tunɔ a 'mɔ, -ε 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, -tɛ 'a 'mase 'ye dɛ a 'mɔ, ε -nɪ, -ε -bɪ ε -tɔa a 'nyrɛ a lɛpɔpɔv, -tɛ ε -nɪ, 'ε -hie -haandɛ 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ 'v dɛ, ε di -hɔvɛn -hɛ a -ta'. E mɔ -tɛɛ, nyibli -mɔ', -v 'ye nɪ =tɔu 'v Nyɪsɔa 'v, -v =mɔv 'klɔ -bɔ a -hɔhɔvɛ-tɛblɪ lɛ, v kɔ =tɔ, 'kɪ 'v gblagblɔ a nunuɔ a -ta'. 'Waa =tɔ a 'mɔ, ε -hi 'v Nyɪsɔa a nyibli a =tɔ nɪ, v -kɔ, 'kɪ 'v yɪ'siide a nunuɔ a -ta'.»

⁹Ke- -Yusu pɪ dɛ, ε wɛn: «Tɔ 'n pɪ 'a mɔ, ε nɔ- mɔ: 'Klɔ -bɔ, 'a kɔkɔ-tɛblɪ -mɔ', -ε kɛɛ nyibli, ba 'du-o ye', ba -nyɪ-e nyibli lɛ, nyibli a 'mɔ, v 'mɔ 'aan nunatumɔpɔ -hɛ. E nɔ- di-e nu, ti -mɔ' -kɔ 'yɪ kɔkɔ-tɛblɪ a 'mɔ, ε di 'a mɔ =jrɛ -wɛ, v 'mɔ 'a mɔ kɔa 'ble, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. ¹⁰Nyiblo -bɔ, -ε 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v -tɛblɪ 'cɪmɪ a yɪblɛ-tutulɛ a -ta', ε di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tɛblɪ gbagbɪ a yɪblɛ-tutulɛ a -ta'. Kɛɛ, nyiblo -bɔ, -ε 'yɪ 'v 'yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tɛblɪ 'cɪmɪ a yɪblɛ-tutulɛ a -ta', ε 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bɔ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v -tɛblɪ gbagbɪ a yɪblɛ-tutulɛ a -ta'. ¹¹'A -tɪ, 'ba 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v 'klɔ -bɔ a kɔkɔ-tɛblɪ, -ε kɛɛ nyibli, a yɪblɛ-tutulɛ a -ta', Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪ-tɪ -wɛ, bɔ kɔo nɛ 'a mɔ =wɔ yɪ, bɔ -nyɪ 'a mɔ -tɛɛ a kɔkɔ-tɛblɪ. ¹²=Hɪɛn -mɔ dɛ, 'bɔ mɔ, 'ba 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tonyibli -bɪ a kɔkɔ-tɛblɪ a yɪblɛ-tutulɛ a -ta', Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kɔkɔ-tɛblɪ -bɔ, -ε blɛɛ nɛ 'a mɔ yɪ.

¹³-Kvannunɔ =dɔ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bɔ nu 'masɛpɔ nɪ 'hɔvɛn a -kɔvɛn, ti nɪ -dɔ a ti 'yɪ. E kɔ bɔ yɛra nyiblo nɪ -dɔ, ε 'mɔ nyiblo -bɪ -nɔvɛ -nɪ. E 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, ti nɪ -dɔ a ti 'yɪ, Nyɪsɔa bɔ kɔɔ nɛ 'a mɔ win kɪ, 'tɪ- 'wliye bɔ di 'a mɔ win kɪ -kɔɔ -nɪ -wɛ.»

**-Yusu pɪ -haantitɛ, -ε hlɛ-ε, -ε mɔ, Nyɪsɔa kɔɔ nyibli win kɪ
(Matie 11.12-13; 5.31-32; Maki 10.11-12)**

¹⁴-Tɛ Falisi-tumu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'v, v 'wɪn -Yusu a pɔpɔwɪn a pepɛ, -ε -bɪ v -tɔa 'a 'caalɛ, -ε nu-o, v nɔvɛ 'wli dɪaktɪ. ¹⁵Ke- -Yusu pɪ -nɔvɛ yɪ, ε wɛn: «A nɪ -tɛblɪ, -ε di-e nu, nyibli 'mɔ lɛ pɔ, -ε mɔ: A 'sii 'v yɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔa yɪ 'aan =wɪl nɪ. E mɔ -han-tɪ, -tɛblɪ -mɔ', nyibli dɛɛ -tɛblɪ gbagbɪ, Nyɪsɔa yɛra =nɛ nɪ.

¹⁶-Tɛblɪ -mɔ', v 'cru la 'lɪ Moise a tetɛcrɔn 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a winwɔlɔn-hanyɔ a 'crɔn 'kwli, ε nɔ- v tɔɔ -nɪ -tɔɔtɔɔ, Saan Batɪsɪ 'ε -di. Kɔvɛ 'lɪ ti a 'mɔ 'yɛ bɔ, Nyɪsɔa a win -bɔ, -ε hlɛ-ε, -ε mɔ, Nyɪsɔa kɔɔ nyibli win kɪ, ε nɔ- 'n nɛ -mɔ lɛ, 'a -nɛ nyiblo, 'ε =tɔi 'v 'klɪ, -ε di-e nu, Nyɪsɔa 'mɔ=v win kɪ -kɔɔ -nɪ. ¹⁷Yakɔ kɔ -tɔtɔ 'hɔvɛn-, v di bɔ 'nɪ -wɛ, kɛɛ, ε 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, 'kɪ Nyɪsɔa a tɛtɛbɔ =dɔ a 'kɔtɔɔ bɔ -wɛ bɔ.

¹⁸'A -nɛ nyɪbɛyugbɛ, 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ pɔ 'lɪ 'a nɔgbɔ -patɔ', 'tɪ- 'bɔ kɔ nɔgbɔ -bɪ, -ε -bɪ nyɪbɛyugbɛ a 'mɔ, ε nu -wɪlawɪ. Nɔgbɔ a 'mɔ, ε di 'lɪ -patɔ' pɔ, nyɪbɛyugbɛ -bɪ 'bɔ kɔɔ, nyɪbɛyugbɛ a 'mɔ, ε nu -wɪlawɪ -wɛ.»

Dekonyo ko Lasa 'hven-

¹⁹Kε- -Yusu pi de: «E ko la dekonoyo -du. 'A 'hvulepυ-tebtl, ε pi la 'hvi le, ε nɔ la yi dtakti, 'ti- 'ε pi la -die. 'A -ne -nyrɔwɔ, ε kɔ bu 'mle la le, bu pi la -haandii-tebtl a gblegble, ε kɔ 'a 'bio 'hven-, 'v yi la-a di. ²⁰Nyiblo -bi ni la 'v. 'A 'nyre mɔ Lasa. -Hven ni la-a ni. 'A 'hvi a pεpe nu la -ji dadu. E nɔ- -nyrɔwɔ =du, -ε pe la 'v dekonoyo a 'mu 'a -hvan.yi bu. ²¹E -hve-ε ni, didi-tebtl -mu', -ε yi dekonoyo kɔ 'a ninatumupυ 'hven- -jre 'ble, bu 'ti-ε le, bu di-e, keε, ε 'yi 'li-ε 'li -we. 'Kɔ ε yi 'v bu pe, -gbo 'v yi 'li 'a -ji 'yi le mε. ²²'Kɔ v ni 'v bu -nini, -ε -bi -hვენnyo a 'mu, ε 'ku ni, Nyisva a lelenyo 'ε gba 'li-ε Nyisva a bunule', 'kɔ 'v -aan -ne 'bai Abrahamυ 'hvi. -E -bi dekonoyo -mɔ -bi, ε 'ku ni -we, 'v -ha 'v=v. ²³-Te ε mu 'yi =wle mɔ, 'kɔ ε 'hru 'li 'kuopυ a 'bli, 'ε yi -hven 'ye dtakti. Bu 'du 'kɔ 'lu ye', -ε -bi 'kɔ 'li -tite blɔblv, 'kɔ ε tεε 'li le, 'ε yi Abrahamυ 'ye, Lasa 'ε ni 'v=v 'hvi bu. ²⁴-E -bi ε 'yaa 'li win, ε wen: -Aan 'bai Abrahamυ, 'n yi 'ye -hven dtakti, 'kɔ 'ne- na -bu 'nyi. 'A -ti, yru 'na nyai, -bu lee Lasa, bu 'nyra 'a -jie 'nie yi, ε 'mu 'v=v 'na mε kɔ 'tee -ni, 'na mε a 'mu, ε 'mu -pυpe -ni. ²⁵-E -bi Abrahamυ wen: 'Na 'yu o, bu bi 'li -mu 'kwli, -ε mɔ, -te -ni la 'li -totv kɔ, 'a -ne de, -na =wlv -hve la, ε nɔ- -kɔ la. Keε, Lasa -mɔ -bi, ε 'yi la =dedede -kɔ. -Te ti ne -bu, ε kɔ plɔ a bleele, -mɔ -bi, =ni yi -hven 'ye. ²⁶De 'n kɔ =bu lee -mu, ε nɔ- -mɔ, a kɔ -a mu 'hven- -gbati, 'butɔ ni 'v, -ε hlv 'kwli bu. 'A -ti, nyiblo =du 'yi 'li-ε 'li -we, bu -hɔn 'ne- -a mu -mɔ, bu mu 'li 'a mu -mɔ, mɔ, nyiblo =du 'yi 'li-ε 'li -we, bu -hɔn 'li 'a mu -mɔ, bu di 'ne- -a mu -mɔ -we.

²⁷-E -bi dekonoyo wen: -Aan 'bai Abrahamυ, 'n nyεε -mu le, lee Lasa, bu mu 'li 'na 'bai a 'kayu bu, ²⁸-te 'na 'diayɩv ni -hun ni 'li, ε 'mu -nu -lee -ni, -te 'n nu naale, v 'ni -ha naale le nu, -ε di-e nu, 'bu 'ku, v 'ni -ha 'ne- -hven'yeel' -bu di. ²⁹-E -bi Abrahamυ =tu-o =wɔn de, ε wen: -Na 'diayɩv, Nyisva a tete, Moise 'cɩ la, 'kɔ ε ni 'li -nu -mɔ, 'ti- 'v kɔ Nyisva a winwlvn-hanyv a 'cɩru. Nyisva a nyibli a 'mu, v nu- bu pu nva yi bu, v 'mu Nyisva a 'hru a nale yi. ³⁰-E -bi dekonoyo wen: 'Uvɩ-, -aan 'bai Abrahamυ o, ε 'ye ni =ce. Keε, nyiblo 'bu -hɔn 'ne- 'kukonyibli -mɔ, 'bu yi 'li -nu -mɔ ni -hlee -ni, v di 'waa de 'kuku 'ni yru, v 'mu 'v=v bu hie, v 'mu 'waa 'klɔ Nyisva -nyi. ³¹-E -bi Abrahamυ =tu-o =wɔn de, ε wen: 'Bu mɔ, 'bu 'yi Moise kɔ Nyisva a winwlvn-hanyv nva yi bu -pu, v 'yi 'li-ε 'li -we, bu pu nyiblo =du nva yi bu de, kɔ, v 'yi 'li-ε 'li -we, bu kuo Nyisva =wlv yi, 'ye =bu nyiblo =du -hɔn 'ne- 'kukonyibli 'nyi, ε 'hɩ 'klɔ, ε hlee 'li -nu -mɔ.» Kε- -Yusu pu nyibli a 'mu yi.

A 'nt 'nuo 'li-ε, nyibli 'nt 'kee 'li Nyisva a =wlv a ykuole, ε kɔ, ba -hru

'aan 'bio -tonyibli a de 'kuku a -ti -mɔ

(Matie 18.6-7,21-22; Makɩ 9.42)

17 ¹Kε- -Yusu pi 'a -nagbopυ yi, ε wen: «'A -ne ti, ε di kɔ -tebtl -bi, -v di nyibli 'tu, v 'mu Nyisva a =wlv a ykuole 'kee -ni. Keε, 'jɩv 'kɔ 'v

nyiblo -mv' -mɔ, -ε di-e nu, 'a 'bɪ 'mʊ Nyɪsʊa a =wɪɔ a yɪkuole 'kee -nɪ. ²ε di nu wen -tɛɛ, 'kɪ bʊ pʊ wen nyiblodʊ a 'mʊ 'hɪɔ gbetɛɛ lɔ, bʊ pʊ wɛn 'lɪ-tɪ 'yru -mɔ, ε 'mʊ wɛn 'kʊ, 'ε -hi 'v bʊ nu-o, nyiblo -bʊ, -ε kuo Nyɪsʊa =wɪɔ yɪ, -wɛn 'htiangbe, bʊ 'kee Nyɪsʊa a =wɪɔ a yɪkuole. ³Ba -tu 'aan dɔɔnʊ 'yie -tɛɛ.

-Na 'bɪ Nyɪsʊa a nyiblo 'bʊ nu -mʊ dɛ 'kuku -mɔ, lee =nɛ: Dɛ -nu 'mʊ -mɔ, ε nyre yɪ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ 'wɪn, 'bʊ 'cɪcɪ 'a nunuklɔ, -ε -bɪ -hru 'a dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ. ⁴'Bʊ mɔ, 'bʊ nu -mʊ dɛ 'kuku -mɔ, 'wɪ nɪ -hlon'hʊɛn, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɔ nɪ -do 'kwɪlɪ, kɔ, 'a -nɛ tɪ, 'bʊ yɪ 'lɪ -mʊ -mɔ nɪ dɪ, 'bʊ yɪ-tɪ nɪ yruɪ, -ε mɔ, dɛ ε -nu, ε nyre yɪ, -ε -bɪ -hru 'a dɛ 'kuku a -tɪ -mɔ.»

**'Bʊ mɔ, 'ba kɔ Nyɪsʊa a =wɪɔ a yɪkuole dɛ gbe,
-ε -bɪ ε -wɛ 'lɪ bʊ nu =wɪɔkɛɛ-tebli nɪ**

⁵Kɛ- Kʊkɔnyɔ -Yʊsʊ a -mɔnanyʊ pɪ-tɪ yɪ, v wɛn: «-Hɛɛ nɛ -a mʊ, -ba kuo Nyɪsʊa =wɪɔ yɪ -tɛɛ, -aan =wɪɔ a yɪkuole a 'mʊ, ε 'mʊ klɛ -bii -nɪ.» ⁶-ε -bɪ Kʊkɔnyɔ -tu =nʊ =wɔn, ε wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba kuo wɛn Nyɪsʊa =wɪɔ yɪ dɛ gbe, a -wɛ 'lɪ ba lee wɛn tugbe -mʊ' nɪ: 'Hri -wɪɔ, -bʊ mu 'lɪ 'yru -mɔ, 'ε mɔ -han-tɪ, ε dɪ wɛn 'v 'a mʊ 'nɪ =tuu -nɪ.»

Nyɪsʊa a -kvannunyibli

⁷Kɛ- -Yʊsʊ pɪ 'a -nagbopʊ yɪ dɛ, ε wɛn: «=Bʊ pʊ =nɛ -kvannunyɔ a dɛ yɪ: 'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, nyiblo 'bʊ kɔ -kvannunyɔ, -kvannunyɔ a 'mʊ, 'bʊ yɪ nyiblo a 'mʊ 'a -ci a -kʊan nɪ nɪ, ε kɔ, 'bʊ yɪ 'a 'wɪɔgba-tebli nɪ -nɛɛ -nɪ, 'tɪ- 'bʊ yɪ 'lɪ -ci kɪ nɪ -hʊɛn, -cɪkɔnyɔ 'bʊ 'yɛ 'lɪ-tɪ yɛ', =bɪ kɛ- ε di-e yɪ pʊ: 'Kɪka -nɪ, -bʊ dɪ 'lɪ, -a 'mʊ dɛ dɪ? ⁸'ʊbɔn-, ε 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ pʊ lɛ. Kɛɛ, kɛ- ε dɪ pʊ: Mu -na wɪawɪ 'cɪcɪ -nɪ, =mʊ 'na dididɛ pɪ mɔ dɪ, =mʊ 'mɔ=ɔ yɪ ya, 'mʊ dɛ dɪ. 'Nɪ -wɛ dɛ lɛ, -ε -bɪ -na 'mumu, -wɛ 'lɪ -bʊ dɪ dɛ nɪ. ⁹-Kvannunyɔ a 'mʊ, 'bʊ nu -kʊan -mʊ', 'a 'mase pʊ lɛ bʊ nu, =bɪ a pʊ=v -haan-tɪ, ε dɪ -nyɪ 'a -kvannunyɔ 'wɪo? 'ʊbɔn-, ε 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bʊ -nyɪ-e 'wɪo. ¹⁰Kɛ- nɪ -do, ε -tɪ 'mʊ, 'kɪ 'v 'a mʊ -mɔ: 'Bʊ mɔ, -tebli a pɛpɛ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ lɛ ba nu, 'ba nu-o, kɛ- ba pʊ: -A mɔ -na -kvannunyibli -nɪɔ. -A 'yɪ 'wɪo =dʊ -kɔ, -ε nu-o, -kʊan, -a kɔ -ba nu wɛn, ε nɔ- a -nu.»

-Tɛ -Yʊsʊ nu la-a, =hrannunyʊ nɪ -pu, 'waa 'kʊɛ 'ε -wɛ la

¹¹-Tɛ dɛ a 'mʊ, ε -hi, -ε -bɪ -Yʊsʊ kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, v 'tɛɛ gbe 'hru -mʊ', -ε mi 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwɪlɪ 'lu -mɔ. 'Kɪ v naa 'lɪ Samalibɪɔgba kɔ Galilebɪɔgba a 'blʊ-paʊn 'yɪ. ¹²'Bʊ yɪ 'kɪ 'lɪ 'dɪɔ 'kwɪlɪ nɪ pʊɛ, -ε -bɪ -hrannunyʊ nɪ -pu, nʊ- dɪ -Yʊsʊ yɛ' 'bɛ mɔ. -Tɛ v 'mʊɛ =nɛ yɛɛ, -ε -bɪ v nyra blɛ, ¹³'v -tua 'lɪ wɪn a 'lɪ'yaale, 'v dɛ -Yʊsʊ, v wɛn: «Tɔɔnyɔ o, yru -aan nya!» ¹⁴-Tɛ ε 'yɛ =nʊ, -ε -bɪ ε wɛn: «Ba mu, ba tɔɔ nɛ 'aan dɔɔnʊ Nyɪsʊa a -cɔhɔnʊpɪnyʊ yɪ, -ε di-e nu, v 'mʊ=v 'yɛ, -ε mɔ, 'aan 'kʊɛ -wɛ nɪ.» ¹⁵-Tɛ v yɪ nɪ mi, -ε -bɪ v 'yɛ-e nɪ, -ε mɔ, 'waa 'kʊɛ -wɛ nɪ. Kɛɛ, nyiblo nɪ -do, 'kɪ 'lɪ

-nu 'nyi, ε nɔ- -hian -mɔ, 'e 'yεε 'li win, 'e pɪ Nyɪsua 'nyre lε. ¹⁶-Tε ε nyre 'u -Yusu 'hvi, -ε -bɪ ε 'gbla kwli, 'kɪ 'v=v ye', 'ε -nyi-e 'wio. 'Tɪ- nyiblo a 'mu, ε mɔ Samalikvɛyɛ -nɔ. (Samalikvɛ a 'mu, -Juukvɛ wen 'nɪ, v 'yɪ -haannyibli 'pa-.) ¹⁷Kε- -Yusu pɪ de, -ε mɔ: «Nyibli nɪ -pu -bu, -v kɔ 'kvε 'n nu=ɔ, 'ε -wε, 'waa nyibli nɪ -hvi-an-do -bɪ -mɔ', -bɪ' v nɪ yɪ 'li? ¹⁸De- nu=ɔ, 'kɪ nyiblo =dɔ, 'kɪ 'li =nu 'nyi, ε 'yɪ-t 'lu -mɔ lε -hie, 'kɪ bɔ di 'nε- 'mu yɪ, ε 'mu Nyɪsua 'wio -nyi, 'bɔ 'yɪ hɪapɔdakɔ a nyiblo -bɔ 'pa-?» ¹⁹-ε -bɪ kε- -Yusu pɪ 'kɪ nyiblo a 'mu yɪ, ε wen: «Du ye', -bɔ mu. -Tε -kuo 'mu =wlv yɪ, ε nɔ- nu=ɔ, Nyɪsua 'ε wa -mɔ.»

-Tε Nyɪsua di nyibli a win a kɪkɔlε nu

(Matie 24.23-28,37-41)

²⁰-Nyrɔwɔ =dɔ 'kwli, Falisi=tumu a nyibli =dɔ, v nu- 'beti -Yusu, v wen: «Ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri Nyɪsua di -tonyibli a win a kɪkɔlε -wlv =tuu -nɪ, ε 'mu 'a -kvan 'lu -yra 'li?» -ε -bɪ ε =tu =nu =wɔn, ε wen: «Nyɪsua 'bɔ =tu nyibli a win a kɪkɔlε -wlv, nyiblo =dɔ 'yɪ 'li-t 'li -wε bɔ 'ye -tebli, -ε di 'lu -mɔ mu, -ε di-e nyibli -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsua =tu 'a nunuo -wlv. ²¹U 'yɪ 'li-t 'li -wε, bɔ pɔ lε: Ba ta 'nε- lε, -v'v- ba ta 'li -tɪte -mɔ' lε. Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, Nyɪsua =tu nyibli a win a kɪkɔlε -wlv, 'kɪ 'li 'a mu 'nyi.»

²²-ε -bɪ kε- ε pɪ 'kɪ 'a -nagbɔpɔ yɪ, ε wen: «ε di kɔ ti, -ε kɔ 'yri a di 'v=v -hva -nɪ diakt, 'kɪ 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pepε a Nyiblo, =bɔ nɪ 'v 'a mu 'hvi, 'kɪ 'li -nyrɔwɪ gbi 'kwli, kεε, ε 'nɪ -mɔ=ɔ li-t nɪ. ²³Ti di 'v 'nɪ nyre, v 'mu 'a mu -lee -nɪ, -ε mɔ: 'Kɪ ε nɪ 'nε-, -v'v- 'kɪ ε nɪ 'li -tɪte -mɔ'. Kεε, a 'nɪ 'muo 'li, kɔ, a 'nɪ 'gbaa 'li cigbε 'li. ²⁴-Nyrɔwɔ -mɔ', -ε kɔ 'kwli 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pepε a Nyiblo, 'n di di de, 'na didie di 'wɪ -te yakɔ ni 'yii a pɔpɔv, 'ε yɪ wlvn, kvε 'li 'yrv a 'hrule' bɔ, -bɔ mu, -bɔ yε 'yrv a bɔpεεε kɪ. ²⁵Kεε, 'tɪ- de a 'mu, ε 'mu 'lu -mɔ mu, 'n kɔ =bɔ 'ye -hven diakt, kɔ, ti -bɔ 'yri a nyibli kɔ bɔ yraa 'mu.

²⁶De -mɔ', -ε mi la 'lu -mɔ, Noe a ti 'yri, ε nɪ -do a 'mu, nɔ- di 'lu -mɔ mu, ti -mɔ' -kɔ 'yri 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pepε a Nyiblo, 'n di di. ²⁷Noe a ti 'yri, nyibli yɪ di la de, 'v 'nε la nɔ, 'v kɔkvε la -nɪ, 'v pɔε la 'waa 'yonv 'bli. ε nɔ- v 'ble 'v kva -bleble, Noe 'ε pa la 'li 'a 'mu 'kwli, 'tɪ- 'nu gbagbɔ 'ε bi la -hɔn, 'a 'yiyinie 'ε gba la -nu, 'ε -wε la -nu bɔ pepε.

²⁸-Tɛblɪ nɪ -do, -ε mi la 'lu -mɔ, nyiblo -bɔ, -ε mɔ Lɔtɪ a ti 'yri, nɔ- di 'lu -mɔ mu -wε, 'na diditi 'yri. Lɔtɪ a ti 'yri, -tonyibli yɪ di la de, 'v 'nε la nɔ, 'v -tɔε la -tebli, 'v ple la, 'v 'dɔε la, 'v pɪ la 'kayo. ²⁹Kεε, -nyrɔwɔ -mɔ', Lɔtɪ -hɔn la 'li Sodɔmɔdɔ 'kwli, -ε -bɪ na kɔ 'nu -mɔ' 'hven-, -v 'lɛε nyibli lε, v nu- -hɔn la 'li yakɔ 'kwli, 'v -wε nyibli a pepε bɔ. ³⁰Ti -mɔ' -kɔ 'yri, 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pepε a Nyiblo, 'n di di de, -tebli nɪ -do a 'mu, v nu- di 'lu -mɔ mu. ³¹-Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mu, nyiblo 'bɔ nɪ 'li 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bɔ 'gba ci lε -dodo. ε 'nɪ 'paa 'li 'kayu bɔ, 'a kɔkɔ-tebli a bubla a -tɪ, 'tɪ- ε 'mu ci lε 'gba. Nyiblo 'bɔ nɪ 'li 'a -ci kɪ, bɔ 'gba ci lε -dodo. ε 'nɪ 'hvan 'li

-mɔ, ɛ 'nɪ 'die 'lɪ 'dɪɔ. ³²Dɛ -mʊ', -ɛ nu la Lɔtɪ a nʊgba, 'a -tɪ bu bi 'lɪ 'a mu 'kwli.

³³Nyiblo 'bu 'yɛ ni -hva bu 'waan nɛ 'a dɔnʊ a -hunhɫɔn, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, 'kɪ 'v 'na -ta', 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'kʊ, ɛ di 'a 'klɔ yrayrv 'nɪ 'waan -nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa yɪ. Kɛɛ, nyiblo 'bu -wɛn, 'kɪ 'a dɔnʊ a -hunhɫɔn bu 'wan, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, -tɛ ɛ nʊɛ 'mʊ a -tɪ, 'bu mɔ, nyiblo a 'mu 'bu 'kʊ, ɛ di kɔ 'klɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa yɪ. ³⁴'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, tɪ a 'mu 'yri, nyibli nɪ 'hʋɛn 'bu pɛ 'v dɛ kɪ bu, 'n di -ha 'v nyiblo nɪ -do, 'mu 'v -ɛ -bɪ bu hie. ³⁵Nʊgbɪ nɪ 'hʋɛn 'bu yɪ -kʊbʊ nɪ dui, 'kɪ 'lɪ dugbɛ nɪ -do 'kwli, 'n di -ha 'v nyiblo nɪ -do, 'mu 'v -ɛ -bɪ bu hie. [³⁶Nyibli nɪ 'hʋɛn 'bu yɪ -kʊan nɪ ni, 'kɪ 'lɪ -ci nɪ -do kɪ, 'n di gba nyiblo nɪ -do, 'mu 'v -do -bɪ bu hie.]» ³⁷-Yusu bu pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopʊ 'beti-ɛ nɪ, v wɛn: «-Bɪ -tɛblɪ a 'mʊ, ɛ di 'lu -mɔ yɪ -muu -nɪ 'lɪ?» -ɛ -bɪ ɛ -tʊ -nʊ =wɔn, ɛ wɛn: «-A 'blikʊɛ wɛn 'nɪ: -Tɛ -mʊ', mʊma 'kuku yɪ 'v bu pɛ, 'kɪ kɛ yɪ 'v lɛ 'kukʊɛ -nɪ.»

-Yusu pʊ -tʊgbanʊgba kɔ -batipʊnyɔ a 'ledʊ

18 ¹-Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ ɛ pʊ Falisi-tumu a nyibli 'ledʊ -bɪ yɪ de, ɛ 'mʊ -nʊ=v -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, bu 'cibi 'v Nyɪsʊa a dida, v 'nɪ 'saa 'lɪ. Kɛ- ɛ pɪ -nʊ yɪ: ²«'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ =dʊ 'kwli, 'kɪ -batipʊnyɔ =dʊ nɪ la 'lɪ. -Batipʊnyɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ la Nyɪsʊa a hʋannʊ -kɔ, kɔ, ɛ 'yɪ la 'v nyiblo =dʊ a 'v=tuule -kɔ. ³'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli, 'kɪ -tʊgbanʊgba =dʊ nɪ la 'lɪ -wɛ. -Tʊgbanʊgba a 'mʊ, ɛ 'cibi la 'lɪ -batipʊnyɔ a 'mʊ -mɔ nɪ. 'Bʊ mu 'lɪ, kɛ- ɛ pɪ: ɛ kɔ nyiblo =dʊ, ɛ kɔ 'mʊ 'hʋɛn-, -a kɔ -tɪ. 'A -tɪ, 'n -hʋɛ=ɛ nɪ, -bʊ nu=o, =bʊ kɔ 'v -wɔn. ⁴Tɪ -hʊɔhʊɪ, nɔ- -hi, kɛɛ, -batipʊnyɔ a 'mʊ, ɛ 'nɪ -hʋa=a lɪ-t, bu -nyɪ nʊgba a 'mʊ =wɔn. ɛ nɔ- ɛ nu -nunu, 'ɛ -tʊa 'a dɔnʊ a 'nyrɛ-hɪnhɛn, ɛ wɛn: 'ɛ mɔ -han-tɪ, 'nɪ 'yɛ nɪ pie Nyɪsʊa, kɔ, 'n 'yɪ 'v -tonyiblo =dʊ a 'v=tuule -kɔ. ⁵Kɛɛ, -tɛ nʊgba -bʊ, ɛ nɪ 'na 'ku-hɪhɪa, 'a -tɪ, 'n kɔ =bʊ nu=o, bu kɔ 'v =wɔn. 'Nɪ 'yɪ-t -nu, ɛ 'tɪɛ di 'mʊ 'ku -ha, ɛ 'mʊ=v nu -nunu, 'na 'klɪ 'mʊ 'lɪ -wɛ pɛpɛ.»

⁶Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «-Bɪ -tɪ a 'mʊ, hɪ-batipʊnyɔ a 'mʊ, ɛ -hɪa, a 'wɪn nɪ? ⁷Nyɪsʊa -mɔ -bɪ, nyibli -mʊ', ɛ -ha 'lɪ, 'kɪ bu -hɛ 'a nyibli, -v dɛ=ɛ 'tɔ kɔ -nyrɛ 'hʋɛn-, -bɪ ɛ 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wɛ, bu nu=o, bu kɔ 'v =wɔn 'v -wɛ, -bɪ ɛ di -wɛn 'v bu, 'tɪ- ɛ 'mʊ -nʊ -hɛɛ -nɪ? ⁸'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ bu -nyɪ -nʊ =wɔn, ɛ 'mʊ -nʊ -hɛɛ -nɪ, tɪ nɪ -do a tɪ 'yri. Kɛɛ, -bʊ 'beti 'a mu 'na dɛ: Tɪ -mʊ' -kɔ 'yri 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n di di, -bɪ 'n di yɛɛ 'nɛ- nyibli -bʊ, -v nu Nyɪsʊa a =wɔl a yɪkuole lɛ?»

-Yusu pʊ la Falisi-tumu a nyiblo kɔ 'blɔwli'tɪnyɔ a 'ledʊ

⁹-Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu pʊ 'ledʊ -bɪ, 'kɪ 'v nyibli -mʊ' -mɔ', -v pɪ lɛ, -ɛ mɔ, 'waa nɪnabʊ 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa yɛ', 'tɪ- -v pɪ lɛ, -ɛ mɔ, v nɪ 'v 'waa 'bio -tonyibli 'lu yɪ, -v nɪ yɪnyrɛ-tɛblɪ. Kɛ- -Yusu pɪ, ɛ wɛn: ¹⁰«Nyibli nɪ 'hʋɛn, nʊ- mu la Nyɪsʊa da mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav bu. -ɛ -bɪ mɔ

Falisi-tumu a nyiblo -niɔ. (E nɔ- pɪ lɛ, -ɛ mɔ, 'a 'yrinaabu 'sii 'v yɪ.) -E -bɪ mɔ 'blɔwli'tunyɔ. (E kɔ -nyrɔwɪ, 'ɛ yɪ 'blɔwli a 'mʊ, 'a de 'yri.) ¹¹-Tɛ v nyre 'li Nyɪsʊa a 'kagbau bu, -ɛ -bɪ Falisi-tumu a nyiblo -mʊ, ɛ -tʊa Nyɪsʊa a dida, ɛ wen: Nyɪsʊa o, -na 'wio, -tɛ -nu, -ni nu-o, 'kɪ 'n 'yɪ nyibliɔ -bu yɪ 'wɪ, -v mɔ 'yiyri nyibli, 'crɛkɔ nyibli kɔ -wɪlawli nyibli 'hʊen-. 'N -nyi -mʊ 'wio de, -tɛ -nu, -ni nu-o, 'kɪ 'n 'yɪ 'blɔwli'tunyɔ -mʊ yɪ 'wɪ. ¹²'N ni -ciɪwɪ ni 'hʊen, 'kɪ 'li 'wee 'kwli, ɛ kɔ, 'bu mɔ, 'ni kɔ -teblɪ ni -pu, 'a -pu a de -mʊ, 'n kɔ -bu -ha 'li-tɪ 'li, -bu -nyi -mɔ-ɔ. E nɔ- mɔ Falisi-tumu a nyiblo a -ne pɔpɔwin. ¹³'Blɔwli'tunyɔ -mɔ -bɪ, ɛ bii yɪ, ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'yii ye' 'du, kɛɛ, 'a dɔɔv 'a dabʊ, nɔ- ɛ 'ma -wliye bu, ɛ wen: Nyɪsʊa o, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ de'kukununyɔ, yru 'na nyau.» ¹⁴-E -bɪ -Yusu wen: «'N yɪ 'a mʊ 'ni -lee -ni, -ɛ mɔ, -tɛ 'blɔwli'tunyɔ a 'mʊ, ɛ -mɛ kle, ɛ mu 'li 'kayu bu, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa 'sii 'v-v yɪ, 'kɪ 'v 'a dɔɔv ye'. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'v Falisi-tumu a nyiblo -mʊ yɪ 'sii -ni. E mɔ -han-tɪ -niɔ, nyiblo 'bu 'yaa 'li 'a dɔɔv, Nyɪsʊa di 'li-tɪ 'ni -tɪɔ -ni, kɛɛ, nyiblo 'bu -tɪɔ 'li 'a dɔɔv, Nyɪsʊa di 'li-tɪ 'ni 'yaa -ni.»

-Tɛ -Yusu da la Nyɪsʊa, 'kɪ ɛ 'mʊ la 'yonʊ -haande -mɔ nu
(*Matie 19.13-15; Maki 10.13-16*)

¹⁵E kɔ la -nyrɔwɔ -dʊ, 'v gba 'yonʊ -Yusu yɪ, 'kɪ ɛ 'mʊ -nʊ dabʊ 'lu blɛ pʊ, ɛ 'mʊ Nyɪsʊa da, Nyɪsʊa 'mʊ 'yonʊ a 'mʊ -haande -mɔ nu. Kɛɛ, -tɛ -nagbopʊ 'ye de a 'mʊ, -ɛ -bɪ v -tʊa 'waa -mɔ'pʊplɛ, v wen: «'A 'ni 'haa 'li-tɪ 'ku.» ¹⁶E nɔ- mɔ -Yusu bu da 'a -nagbopʊ, ɛ wen: «'Ba -ha 'yonʊ mɛ lɛ, bu di 'nɛ- 'mʊ -mɔ. 'A 'ni 'kaa 'li -nʊ yɪ, -ɛ nu-o, nyibli -mʊ, -v 'wɪ- 'yonʊ -bu yɪ, v nu- di 'li Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrʊ 'kwli pa. ¹⁷'N yɪ 'a mʊ 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Nyɪsʊa mɛ lɛ, 'bu 'ye ni kɔɔ -nɛ win kɪ, -wɪ yɪ -tɛ 'hiangbe ni, 'ɛ -hɛ 'a 'baɪ mɛ lɛ, 'a 'baɪ 'ɛ kʊɛ -nɛ win kɪ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yɪ 'li-tɪ 'li -wɛ, bu pa 'li Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrʊ 'kwli.»

-Yusu kɔ de'kɔnyɔ 'hʊen-
(*Matie 19.16-30; Maki 10.17-31*)

¹⁸-Juukʊɛ a nyiblo gbagbu -dʊ -ni 'v, ɛ nɔ- 'beti -Yusu, ɛ wen: «'Tɔɔnyɔ o, -mɔ -haannyiblo -niɔ. De a 'dɪ -bɪ 'n di nu, 'tɪ- Nyɪsʊa a 'klɔ yrayrʊ -mʊ, -ɛ 'yɛ ni -wɛ 'li, 'mʊ-v kɔ 'li?» ¹⁹-E -bɪ -Yusu wen: «'De- kɔ 'mɔ -dɛɛ -haannyiblo 'li? Nyiblo -dʊ 'yɪ -haannyiblo 'pa-, 'bu 'yɪ Nyɪsʊa ni -do. ²⁰-Yɪ Nyɪsʊa a tete ni, -v mɔ: -Nɪ 'nuo 'li -wɪlawli, -ni 'laa 'li nyiblo, -ni 'yrie 'li, -ni 'pʊv 'li nyiblo hi kɪ, -tuu 'v -na 'baɪ kɔ -na dii 'hʊen- 'v, 'kɪ 'li nʊɛɛ 'kwli.» ²¹-E -bɪ ɛ wen: «'Kʊɛ la 'li 'na 'hiande 'yie bu, -bu yɛ -nyrɔwɔ -bu kɪ, tete a pepɛ a 'mʊ, 'n -tuu 'v-v ni.» ²²-Tɛ -Yusu 'wɪn, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ-tɪ yɪ, ɛ wen: «'E hie 'v -mʊ de ni -do. E nɔ- mɔ, mu -bu plo -na kʊkɔ-teblɪ a pepɛ -mʊ, kɔ, -bu -gla 'a 'wliye -hʊennyibli lɛ, Nyɪsʊa 'mʊ -mʊ -haande gbagbu -mɔ nu, 'kɪ 'li yakɔ 'kwli. -Nɪ nu 'kɪ-tɪ, -ɛ -bɪ kʊɛ 'mʊ =wien lɛ, -mʊ 'na -nagbopi -hɛ.» ²³-Tɛ ɛ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ 'a -wɪɔ bi -hlɔn dɪaktɪ, -ɛ nu-o, -teblɪ ɛ -kɔ, ɛ -hʊ ni dɪaktɪ.

24-Te -Yusu 'ye=e, -ε mɔ, nyibehtan a 'mu, 'a -wlv bi -hlon, -ε -bi ε wen: «E di 'mu 'nti kla, 'ki dekonɔɔ bu di 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli pa. 25'E mɔ -han-ti, ε kla 'mu ni, 'ki 'v dekonɔɔ -mɔ, 'ti- -ε kuo ne 'a kukɔ-tebli -wlv yi, bu kuo Nyisva -wlv yi, kɔ, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'v -gbuki-so bu naa 'v 'die a 'hɔɔ 'yri.» 26-Te nyibli -mu', -v ni 'v, v 'win -Yusu a pupɔwin a 'mu, -ε -bi v wen: «Bu kɔ bu ni 'mu le, nyiblo -du 'yi 'li-ti 'li -we, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli.» 27-ε -bi -Yusu wen: «Tonyiblo a dɔnɔv a 'kl, ε 'yi 'li-ti 'li -we, bu nu-o, bu kuo Nyisva -wlv yi, 'ti- bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'li Nyisva a 'kl 'kwli, ε -we 'li-ti ni.»

28-ε -bi ke- Pielt pi -Yusu yi: «-A mu -mɔ -bi 'li? 'Ye ke, -a hie 'v -aan nyibli bu, ε kɔ -aan -tebli a pepe 'hven-, -a yi -mu wien le kuv.» 29-ε -bi -Yusu wen: «N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu hie 'v 'a 'kayu bu, 'a nugba, 'a 'diayuv, kɔ 'a 'dii kɔ 'a 'bat 'hven- bu, ε kɔ 'a 'yonv, -te Nyisva kɔɔ -ne win ki a -ti, 30-ε -bi nyiblo a 'mu, 'klo -bu, -a ni 'ne- mɔ, -tebli, Nyisva di-e -nyi, ε di 'ni -hv, ε 'mu 'v de -mu', ε hie 'v bu 'v -hi. 'Ya 'v 'lu de, ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyisva di 'v 'klo yrayru -bi 'v -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Nyisva di -nyi-e 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.»

-Te -Yusu hla la 'a 'kukuv kɔ 'a 'klo'huhru a -ti, 'a 'wti ni ta a de -bu
(Matie 20.17-19; Maki 10.32-34)

31-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven -mu' 'hven-, v bii yi. -Te v bii yi, ke- ε pi 'ki -nv yi, ε wen: «Ba pv 'mu nva yi bu. -A mi Jrusredɔ 'kwli. 'Bu mɔ, -ba nyre 'li, -ε -bi -tebli a pepe -mu', Nyisva a winwlon-hanyv 'cɔri la, 'ki 'v 'mu ki, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, -tebli a pepe a 'mu, ε di mu 'lu -mɔ. 32Nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, v nu- v di 'mu -ju' pv, nyibli a 'mu, v 'mu 'mu 'caa -ni, v 'mu 'mu -hven -tu, kɔ, v 'mu 'mu hwn 'hrin, 33kɔ, v 'mu 'mu lɔkɔ -bii -ni, 'ti- v 'mu 'mu 'la. -Nyrɔwi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, 'ti- 'mu 'li 'kukonyibli 'nyi -hɔn, 'mu 'klo 'hri.» 34-Te -Yusu hla -ti a 'mu, de a 'mu, 'a pupɔwin -hen 'nyre, 'a -nagbopv 'yi-ti le -yru. ε -hli -nv 'yi ki. De -kɔ -ti ε -hla, v 'yi-ti -yi.

-Te -Yusu nu la-a 'yii'dɔnyɔ -du a 'yii kle la yi
(Matie 20.29-34; Maki 10.46-52)

35-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v 'mve 'dɔ -mu', -ε mɔ Seliko yre, nyibli -hɔhɔv, nu- yi -nv -wien kuv. 'Ki 'v 'hrunya 'yri, 'ki 'yii'dɔnyɔ -du ni 'v bu, 'e -hve nyibli 'wli le, -ε di-e nu, ε 'mu de di. 36-Te ε 'win nyibli a 'mu, -v yi 'li di a win, -ε -bi ε 'beti ni, ε wen: «De a 'di -bi -mi 'lu -mɔ 'li?» 37E nɔ- -mɔ bu -hɔhɔa-a kle, -ε mɔ, Nasaletɔ a -Yusu, -ε yi -hi. 38-ε -bi ε 'yaa 'li win, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mɔ!» 39Nyibli -mu', -v kɔ -Yusu 'hven- -mi la, v -tva 'a -mɔ'puple, v wen: «Ma wien mɔ!» Kee, ε hta ni, 'e 'yaa 'li win diakti de, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mɔ!» 40-Te -Yusu 'win 'a win, -ε -bi ε nyra bu, 'e lee nyibli,

bu ya 'v -ne-ε 'hvi. -Te 'yii'donyo a 'mv, ε 'yiya 'v=v 'hvi bu, -ε -bi -Yusu 'beti-e ni, ε wen: ⁴¹«De a 'di -bi -hve -bu nu -mv -mɔ 'li?» -ε -bi ε -tu-o -wɔn, ε wen: «Kukonyo o, 'n -hve-ε ni, -bu nu-o, 'na 'yii -bu, -ε kle, bu kle yi.» ⁴²-ε -bi -Yusu lee -ne ni, -ε mɔ: «-Na 'yii bu -we. -Te -kuo 'mv =wlu yi a -ti, ε nɔ- kɔ -ti, 'ni nu-o, -na 'yii 'v kle yi.» ⁴³Ti nu -do a ti 'yri, -ε -bi ε -tua lɛyuyruo, 'e bi 'v -Yusu ke', 'e -tua 'a =wienlekukue, 'e pi Nyisua 'nyre le. Nyibli a pepe -mv', -v yi -tebli a 'mv 'ye, v yi -nyi Nyisua -ti a 'yi'bubua.

-Te Sase -hve bu 'ye la -Yusu

19 ¹-Te de a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Yusu pa 'li Selikodɔ 'kwli, 'e yi-ti -tiɔ 'be. ²'Ki 'li 'diɔ a 'mv 'kwli, 'ki nyibehian =dɔ ni 'li. 'A 'nyre mɔ Sase. ε mɔ 'blɔwli'tunyɔ a nyiblo gbagbu =niɔ, 'e mɔ dekonyo. (Nyibli a =wli yraa la 'blɔwli'tunyɔ ni, -te v yi la 'wli 'yri a -ti. -Te 'a 'bio 'blɔwli'tunyɔ ni, 'v -hve -tonyibli 'wli diaki, ke- 'a 'mumu, ε ni-e -we.) ³Nyibehian a 'mv, nɔ- -hve -bu 'ye-e, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mv. Kee, Sase 'gbugbe ni. 'A -ti, ε 'yi 'li -Yusu a 'yiye 'li -we, -kɔti -tonyibli -glaa 'li -Yusu le, v -hu ni. ⁴ε nɔ- mɔ bu 'gba ci, bu mu 'li ye', -tute -mv', -Yusu di 'v -naa -ni. 'Ki pepetugbe =dɔ nyra 'v bu, 'v deε =ne sikomɔ. ε nɔ- kɔ yra ε 'ya 'li, -ε di-e nu, ε 'mv -Yusu 'ye. ⁵'Ki ε ni 'li, -ε -bi -Yusu nyre 'v -tute a 'mv ni, ε 'wla pepetugbe a 'mv 'yi wla. -ε -bi ε 'ye Sase ni, ε wen: «Sase, pu 'li 'klɔ le, -bu =ti, -ε nu-o, kike -bu, 'ki 'n di ke 'li -mv -mɔ pa.» ⁶Kika kika, Sase 'e =ti, 'e gba 'li -Yusu 'kayu bu, 'e 'ble-e kua -tεε, 'ki 'li plɔ a bleele 'kwli. ⁷Nyibli a pepe -mv', -v ni 'v, v 'ye-e ni, -ε mɔ, -Yusu pa 'li Sase -mɔ. -Te v 'ye 'ki de a 'mv, -ε -bi v -tua le'puplele, v wen: «'Ki ε pa 'li de'kukununyɔ a -tε.» ⁸Bu ni 'ki 'li 'kayu bu, Sase 'du ye', 'e nyra bu, 'ki 'v -Yusu ye', 'e yi-ti -lee -ni, ε wen: «Kukonyo o, 'na kukɔ-tebli -bu, 'n di 'be-ε =tiɔ, 'mv 'a 'kutɔ -bi -hvennyibli -nyi. 'Bu mɔ, 'ni -ha -tonyiblo de -ji', de a 'mv, 'a gble ni -hen, ε nɔ- 'n di-e -nyi.» ⁹-ε -bi ke- -Yusu pi 'ki Sase yi, ε wen: «Kike -bu, -kɔ -na 'kayubukue 'hven-, Nyisua wa ke 'a mv ni. Abrahamu, -ε mɔ Nyisua a dakɔ -bu a 'bat gbagbu, -na 'mumu, -mɔ 'a 'yu a 'yu -bi -niɔ -we. ¹⁰'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, mɔ Nyisua lee 'ne- -tutv ki, 'ki 'mv nyibli -mv', -v 'wan, -v hlɔɔ Nyisua -mɔ le le =mɔ, 'mv =nu wa, 'ki 'v 'waa de 'kuku, v -nu a -ta', v 'mv Nyisua yre 'mve -ni.»

-Yusu pu la -kvannunyibli ni ta a 'ledu

(Matie 25.14-30)

¹¹Nyibli -mv', -v ni 'v, -v pu wen -Yusu nua yi bu, 'ki v ni 'v, -Yusu 'e pu 'ledu -bi. -Te -Yusu 'mve la Jrusredɔ yre, nyibli a 'mv, v 'ye la-a ni, -ε mɔ, Nyisua a 'klɔ yrayru mi la -wlu =tu mɔ. ¹²-Yusu -hve bu lee la =nu, -ε mɔ, ε 'yi-ti 'pa-, ε nɔ- nu-o, 'e pu la =nu 'ledu yi, ε wen: «=Tugba gbagbu =dɔ a nyiblo, nɔ- mi la 'dagba blɔblɔ, 'ki 'li 'kunpu ni 'hven -mɔ, -ε di-e nu, 'kunpu a 'mv, v 'mv=v nu, ε 'mv 'blɔgbakɔtiɔ -bi a 'kun -he. ¹³-Te ε 'mv

mu, -ε -bι ε da 'a -kvannunyibli ni -pu -mu' ni, 'ε hie -nu 'wliblε ni -pu le, 'a -nε nyiblo 'bu ni 'u, 'a -nε 'wliblε, 'ti- 'ε lee -nu, ε wen: 'Wlible -bu, 'n hie 'a mu le, ba hla 'a kvεε, 'ti- 'mu kle -mε. ¹⁴Kεε, nyiblo gbagbu a 'mu, nyibli yraa -nε ni, 'u lee nyibli, 'ki bu lee 'blugba a 'kumpu, -ε mε, u 'ni -hva=a li-t, 'ki bu -hε 'waa 'kun.

¹⁵Kεε, ke- ε ni 'mu, 'u -nyi-e 'kunde, 'ε di 'bli. -Tε ε di 'ki, -ε -bι nyibli -mu', ε hie la 'wlible le, ε da -nu ni, -ε di-e nu, -tie 'a -nε nyiblo 'yee 'li 'a -nε kvεε 'kwli, ε 'mu=v yi. ¹⁶-Te yi-henyiblo nyre 'u, -ε -bι ε wen: 'Na 'mase o, 'wliblε -mu', -hie la 'mu le, 'n hla 'a kvεε ni, 'ε pu 'u 'wlible ni -pu -bι 'lu. ¹⁷-ε -bι 'a 'mase wen: ε nu -tεε. -Mε -haan-kvannunyo =nu. -Tεblι -bu, -ε 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu =ne -kuan 'yri -tεε. 'A -ti, 'n di -nyi -mu 'klι, 'ki -bu kεε 'du ni -pu win ki. ¹⁸-Te yi-henyiblo -hi, -ε -bι 'huen a nyiblo nyre 'u ni, ε wen: 'Na 'mase o, 'wliblε -mu', -hie la 'mu le, 'n hla 'a kvεε ni, 'ε pu 'u 'wlible ni -hun -bι 'lu. ¹⁹-ε -bι 'a 'mase wen: 'N di -nyi -mu 'klι, 'ki -bu kεε 'du ni -hun -bι win ki. ²⁰-Te 'huen a nyiblo -hi, -ε -bι ta a nyiblo nyre 'u ni, ε wen: 'Na 'mase o, 'wliblε -bu, -hie la 'mu le, ε nε- -bu. 'N mua mε 'wliblε a 'mu le, 'ki 'li danu 'kwli, 'ni -hli mε=ε -tεε. ²¹'N yi pie la -na huannu, -ε nu=o, -na ηmlt 'yakla ni diaki. De -mu', =yi bu =tu, ε nε- -pu le -bu gba, kε, 'dudε-tεblι -mu', =yi 'dε, ε nε- pu le -bu 'εε. ²²-ε -bι 'a 'mase wen: -Mε -kvannunyo =nu, -ε kε 'klε -nyre yi. -Na dεnu a pupuwini 'n di nu, 'mu -na -bati pu. -Yi-e ni, -ε mε, 'na ηmlt 'yakla ni, kε, 'dudε-tεblι -mu', 'n 'yi 'dε, ε nε- 'n pu le, =bu 'εε. ²³'A -ti, -kε -bu pu wen 'li 'na 'wliblε a 'mu -baktι, -ε di-e nu, didie -bu, 'n -di, 'mu wen 'na 'wliblε -hva, ε kε 'a de -mu', -ε di wen 'u=v 'lu bi 'huen-. ²⁴ε nε- mε 'a 'mase bu lee nyibli -mu', -u ni 'u, ε wen: Ba -ha-a 'a -nε 'wliblε a 'mu -ji', ba -nyi-e nyiblo -bu, -ε kε 'wliblε ni -pu. ²⁵-ε -bι u wen: 'Mase o, ε kε 'wlible ni -pu. ²⁶-ε -bι ε -tu =nu =wεn, ε wen: 'A -nε nyiblo, -ε kε -tεblι -huεhu, ε nε- u di -tεblι -bι -nyi. Kεε, nyiblo -mu', -ε kε -tεblι =yi -hu, u kε bu -ha -nε=ε -ji'. ²⁷-Huan -mε de, nyibli -mu', -u yraa 'mu, -u 'ye ni -hva =bu -hε 'waa 'kun, ba ya 'mu =nu yi, a 'mu =nu 'la.»

-Te -Yusu 'ya la Jrusredto 'kwli
(*Matie 21.1-11; Maki 11.1-11; Saan 12.12-19*)

²⁸-Yusu bu pu 'ki le, -ε -bι ε pu nyibli -mu' ye', 'u mi 'li Jrusredto 'kwli. ²⁹-Te u 'mυε 'du -mu', -u mε Betifase kε Betani 'huen- yre, -ε -bι 'ki u mu 'li dugba -mu' -hlεn, -ε kε 'lu olifieti ni 'li, 'ε lee ne 'a -nagbopu ni 'huen, ε wen: ³⁰«Ba mu 'li 'dε -mu' 'kwli, -ε ni 'li 'a mu ye'. 'Bu mε, 'ba pa 'li 'dε a 'mu 'kwli, a di yεε 'u 'kasrayu, u mua -ni bu. Nyiblo 'yi -huan 'u=v ki ni 'yεε. Ba =wle=ε, ba ya 'mε=ε yi. ³¹'Bu mε, nyiblo =du 'bu 'beti 'a mu: De- kε -ti 'a yi-t =wle 'li? -ε -bι ke- ba pu: Kεkεnyε, ε nε- -huε=ε.» ³²-Te u nyre 'li 'dε a 'mu 'kwli, -ε -bι ε mε =han-tι, 'ki u yεε 'u 'kasrayu a 'mu bu, =wi yi, -tε -Yusu nu wen 'a hihla, ³³'u -tua 'a =wuwle. -ε -bι ke- 'kasrayu a 'mu, 'a kεkεnyibli pu =nu yi, u wen: «De- kε -ti 'a yi 'kasrayu -bu =wle 'li?» ³⁴-ε

-bi v -tu -nu -wɔn, v wɛn: «-Aan Kɔkɔnyɔ, nɔ- -huɛ-ɛ.»³⁵ ɛ nɔ- mɔ bu ya-a -Yusu yi. -Tɛ v ya-a, -ɛ -bi v pu 'v 'waa danɩ 'kasrayu a 'mu ki blɛ, 'ti- 'v -hɛɛ -Yusu, 'ɛ 'ya 'v 'kasrayu a 'mu ki. (ɛ 'wɩ yi, ɛ tʊɛ -nɛ nyibli ni, -ɛ mɔ, ɛ mɔ bodɔ -nɔ, -ɛ ye kibwɛɛnle, ɛ 'yi tu 'pa-, ɛ 'ni -ya-a lu-i. ɛ nɔ- kɔ -tu 'ɛ 'ya 'v 'kasra a 'mu ki.)³⁶ Bu yi 'ki ni mi, nyibli -mu', -v ni 'v, -ɛ -bi v pu 'v 'waa danɩ 'hru wlɔn blɛ, -Yusu 'ɛ nɛ-ɛ kle.³⁷ -Tɛ v yi Jrusɛ yɛ ni 'mʊɛ -ni, -ɛ -bi 'ki v nyre 'v 'hrukutɔ -mu', -ɛ -hɔn 'li olifieti a dugba 'lu, -ɛ mi 'li Jrusɛ. -ɛ -bi nyibli a pepɛ -mu', -v yi -Yusu =wien le kʊɛ, v -tua dɔdɔ a nunuo, 'v 'yɛɛ 'li win, 'v pi Nyisva 'nyre le, 'ki 'v =wɩlekeɛ-tebli a pepɛ -mu', ɛ -nu a -ta',³⁸ u wɛn: «-Na 'wio, -mɔ bodɔ -bu, -ɛ yi 'li di, 'ki 'li Nyisva a 'nyre 'kwli, Nyisva bu -nyi -mu -ti a 'yi'buale. Nyisva, -ɛ ni 'li yakɔ 'kwli, nɔ- yi -a mu kibwɛɛnle -nyi. -Ti a 'yi'buale, 'ki 'v=v -mɔ.»

³⁹ 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, Falisi-tumu a nyibli -bi ni 'li. Kɛ- v pi -Yusu yi: «Tɔɔnyɔ o, lee -na -nagbopɔ, bu 'kee -cici a lɛpɔpɔ!»⁴⁰ -ɛ -bi -Yusu =tu =nu =wɔn, ɛ wɛn: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mɔ, 'bu 'kee -cici a lɛpɔpɔ, 'hu -bu, -v ni 'hru wlɔn le, nu- di -cici le pu, v 'mu 'mu 'nyre le pu.»

-Te -Yusu kʊɛ la Jrusɛdɔ a nyibli' bu, -ɛ mɔ, Jrusɛdɔ di 'ni 'wle

⁴¹ -Te -Yusu 'mʊɛ 'ki Jrusɛdɔ yɛ, ɛ 'ye-e, -ɛ -bi ɛ -tua wuwe, 'ki 'v -tebli ni -tie -mu', -ɛ di 'v nyre, 'ki 'v 'dɔ a 'mu, 'a -ta',⁴² ɛ wɛn: «'N -huɛ wɛn-ɛ ni diaki, -nyrɔwɔ -bu, 'a mu Jrusɛdɔ a nyibli, -tebli -bu, -ɛ mi kɛ 'lu -mɔ, 'ki ba yru wɛn-ɛ' le. -Tɛbli a 'mu, ɛ -wɛ 'li bu nu wɛn-ɛ ni, a kɔ Nyisva 'hʊɛn-, ba kɔ wɛn kibwɛɛnle. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, -tebli a 'mu, ɛ -hli 'a mu 'yi ki.⁴³ ɛ mɔ -han-ti -nɔ, ti di 'v 'ni nyre, -ɛ kɔ 'yri dakɔ -bi, -v mɔ 'aan yraanyibli, v di 'v -dii -ni, v 'mu 'li 'dɔ -bu 'li -glaa -ni, -ɛ di-e nu, 'bu yi 'a mu -mɔ ni -wɛn, nyiblo -dʊ 'ni -ha 'hri,⁴⁴ v 'mu 'a mu bu -wɛ pepɛ, a kɔ 'aan -tebli a pepɛ 'hʊɛn-, kɔ, v 'mu 'aan 'dɔ a 'kayo a pepɛ 'wla, -ɛ nu-o, ti -mu', -ɛ kɔ 'yri Nyisva dii nɛ 'a mu ki, a 'yi ti a 'mu -yru.»

-Te -Yusu bla la -teblɩplonyibli le, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli (Matie 21.12-17; Makɩ 11.15-19; Saan 2.13-22)

⁴⁵ -Te v nyre 'li Jrusɛdɔ 'kwli, -ɛ -bi 'ki -Yusu pa 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'li, 'v ple 'wɩlugba-tebli, 'ki 'v Nyisva a -cɔhlɔn a pipie a -ta'. -Tɛ ɛ yɛ 'v -nu bu, -ɛ -bi ɛ -tua 'waa leɔɔɔɔ.⁴⁶ Kɛ- ɛ pi -nu yi, ɛ wɛn: «ɛ 'cru ni, 'ki 'li Nyisvaacriɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Nyisva wɛn 'ni: 'Na 'kayu ni 'v ni, -ɛ di-e nu, nyibli 'mu 'li 'mu -daa -ni.» Kɛ- -Yusu pi de, ɛ wɛn: «Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yiyriyibli a 'kayu -mɔ.»

⁴⁷ Kʊɛ 'v -nyrɔwɔ a 'mu 'yie bu, ɛ tʊɛ nyibli Nyisva a -ti, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli. Nyisva a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbi -mɔ -bi, v kɔ Nyisva a tetetɔnyɔ, kɔ 'blɔ a nyibli gbagbi 'hʊɛn-, v -mʊɛ -Yusu a 'lɩla a 'hru le.⁴⁸ Kɛɛ, -tɛ bu di 'a 'lɩla nu, v 'yi-i -yi, -ɛ nu-o, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, nyibli -hɔɔhɔ -glɛɛ 'li-i le, -ɛ di-e nu, v 'mu 'a tɔɔwin 'wɩn.

-Te -Juukve a naanyv 'beti la -Yusu, nyiblo a 'di -bi -nyi-e 'kl,
'ki bu nu de -mv', e ni
(Matie 21.23-27; Maki 11.27-33)

20 ¹Nyrɔwɔ =du 'kwli, -Yusu tue la nyibli, 'ki 'li Nyitsva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'e pi =nu Nyitsva a -haantitie. 'Ki e ni 'ki 'v bu, -e -bi Nyitsva a -cɔhlunpinyv gbagbi, kɔ Nyitsva a tetetɔɔnyv, kɔ -Juukve a 'blu a nyibli -bi 'hven-, v nu- nyre 'v=v 'hvi, ²v wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi -mu 'kl, 'ki -bu bla -teblɔplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -we, 'ki -bu nu -teblɔ a pepe -bu, -ni 'li?»

³-E -bi -Yusu =tu =nu =wɔn, e wen: «'Na 'mumu -bu, 'n di 'beti 'a mu de. Ba lee 'mu, ⁴nyiblo a 'di -bi lee la Saan, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? -Bi Nyitsva lee la=a, -v'v- -tonyiblo lee la=a?» ⁵-E -bi v -tua 'waa dɔɔv a le'betile, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu 'li? 'Bu mɔ, =ba pu le, Nyitsva -lee la 'ne=e, e di -huan -mɔ, e 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mv', Saan hle la, de- kɔ -ti, 'a 'yi la -ti a 'mu =haan-ti -pu 'li? ⁶Mɔ, 'bu mɔ, =ba pu le, -tonyibli =nuɔ, nyibli a pepe, v di pu -a mu 'hi -mɔ le, v 'mu -a mu 'la, -kɔti v pu=v =haan-ti, -e mɔ, Saan mɔ la Nyitsva a winwɔn-hanyɔ =nuɔ.» ⁷E nɔ- nu=o, 'v =tu -Yusu =wɔn, v wen: «-A 'yi nyiblo a 'mu -yi, -e lee la=a, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le.» ⁸-E -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li-ti 'li -we, =bu lee ne 'a mu, nyiblo -bu, -e -nyi 'mu 'kl, 'ki =bu nu -teblɔ a pepe -bu, 'n ni.»

-Te -Yusu pu la -ci'yie-tunyv -mv', -v kɔ la -balv a 'ledv
(Matie 21.33-46; Maki 12.1-12)

⁹(Nyibli -mv', -v ni 'li Nyitsva a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu 'tie yi 'li =nu -mɔ -hlee -ni,) e wen: «E kɔ la 'dudɔnyɔ =du. E nɔ- kɔ la -ci. 'Ki 'li -ci 'a mu ki, e 'dɔɔ 'li 'lili =du. 'A 'yɔ, e tvi, v dee =ne resen. -Te e -we 'a 'dudɔ -mɔ, -e -bi, e lee -kvannunyibli =du, 'ki bu mu -ci a 'mu, 'a -kvan nu, -e di=e nu, 'a 'dudɔ-teblɔ 'bu -tv, v 'mu=v 'a 'kibia -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa =ne 'kibia kɔ. -Te -cikonyɔ a 'mu, e -we -kvan a 'mu, 'a yible=tutule -mɔ, -e -bi e mu 'dagba blɔblɔ', e 'mu 'li ti -hɔɔhɔ 'li -hii -ni. ¹⁰-Te 'dudɔ-teblɔ a 'cɔceti nyre 'v, -e -bi -cikonyɔ a 'mu, e lee ne 'a lelenyɔ -bi, 'ki bu mu 'li -ci'yie-tunyv -mɔ, v 'mu=v 'cɔcɔ-teblɔ a 'kibia, -e blee -cikonyɔ yi -nyi, e 'mu =ne=e yi ya. -Te lelenyɔ a 'mu, e nyre 'li, -e -bi -ci'yie-tunyv a 'mu, v da 'li-ti bu, 'v bi=e -tɛɛ, 'ki v 'yi-ti =dedede -nyi, 'v -mia =ne kle. ¹¹-E -bi -cikonyɔ lee ne 'a lelenyɔ -bi de, 'v da 'li-ti bu, 'v bi=e, 'v -ha=a 'yri le, 'ki v 'yi-ti =dedede -nyi -we, 'v -mia =ne kle, ¹²-cikonyɔ a 'mu, e lee ne 'a ta a lelenyɔ, 'v kɔɔ, 'v 'la=a -teblɔ 'yri le, 'ti -v =hnhuan 'li-ti -patv'. ¹³-E -bi ke- -cikonyɔ a 'mu, e pi 'ki 'a dɔɔv yi, e wen: -Bi' 'n di nu 'li? 'Na nveyu, nɔ- =bu lee 'li =nu -mɔ. 'N pu=v =haan-ti, -e mɔ, v di kɔ 'v 'a 'v=tuule. ¹⁴-Te e waan 'li, -e -bi v yi 'pupple' le, v wen: Nyiblo -bu, -e di -ci -bu kɔ -nyrɔwɔ =du, e nɔ- yi 'li di. 'A -ti, -ba 'la=a, -a 'mu -ci -bu kɔ, ¹⁵'v kɔɔ, 'v 'hrɔɔ 'li-ti -ci 'kwli, 'v 'la=a.»

-E -bi -Yusu wen 'nu: «N yɪ a 'mʊ 'nɪ 'beti -ni, nyiblo a 'mʊ, -ε kɔ -ci a 'mʊ, 'bʊ 'wɪn -tebli a pɛpɛ a 'mʊ, -ε mu 'lu -mɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ ε di -nu -mɔ nu 'li? 16'A -gbɛtʊ, ε di 'nɪ di, ε 'mʊ -ci'yie-tunyʊ a 'mʊ 'la, 'tɪ-, ε 'mʊ 'li -ci a 'mʊ 'li -ha, ε 'mʊ-v nyibli -bɪ -nyi.» Nyibli a 'mʊ, -v pɪ -Yusu nva yɪ bʊ, -ε -bɪ v wen: «Yruyru, ε 'yɪ 'li-tɪ 'li -wɛ, bʊ mu 'lu -mɔ.» 17-Yusu bʊ ta 'v -nu -mɔ lɛ -tata, -ε -bɪ ε wen: «A -tɪ, -tɪ -bʊ, v 'cru la 'li Nyisvacriɛn 'kwli, dɛ -mʊ', ε -hɛn 'nyrɛ, ba -hie-e 'lu -mɔ lɛ. -Tɪ a 'mʊ, ε nɔ- -bʊ:

'Katuo -mʊ', 'kayuponyʊ 'yɛ nɪ -hva la bʊ nu la -kuan 'yri,
v pu la 'kɪba kɪ,

ε nɔ- -hɛ 'kayu a 'mʊ a 'katuo gbagbʊ.»

18-ε -bɪ kɛ- ε pɪ dɛ, ε wen: «Nyiblo 'bʊ -gbɛ 'katuo a 'mʊ yɪ, ε kɔ bʊ -yɪyrɛ lɛ, mɔ, nyiblo, 'katuo a 'mʊ, 'bʊ bi-e kɪ, ε di wɔwa-a lɛ.»

De -mʊ', -Yusu tɔɔ la -ni, 'kɪ 'v 'blɔwli a -ta'

(Matie 22.15-22; Maki 12.13-17)

19'Tɪ -Yusu 'mʊ -yrɛ mɔ mu, -ε -bɪ Nyisva a tetetɔɔnyʊ, kɔ Nyisva a -cɔhlonpinyʊ gbagbʊ 'hɛn-, -v nɪ 'v, v yru-ɔ nɪ, -ε mɔ, v nu- -Yusu pu 'ledʊ a 'mʊ yɪ. -Tɛ v yru dɛ a 'mʊ, -ε -bɪ tɪ nɪ -do a 'tɪ 'yri, v -tva 'hru a lɛ-mʊmʊ, v 'mʊ-v kɔ, v 'mʊ-v 'la. Kɛɛ, -tɛ v yɪ nyibli a hvannu pie, ε nɔ- nu-ɔ, 'b -ha-a mɛ lɛ. 20Kɛɛ -ε -bɪ v -tva -Yusu a -gbɛɛlɛ. ε nɔ- nu-ɔ, 'v tɛ nyibli bʊ, 'kɪ 'b-v 'hʊɪ, v 'mʊ nyibli -mʊ', -v kɔ 'b-tuule a ŋmlɪ lɛ nu, v 'mʊ-v lɛ 'beti -ni, -ε di-e nu, 'kɪ 'li 'a kle-hɪhɪawɪn 'kwli, v 'mʊ 'li -naa -ni, v 'mʊ-v -tɪ -yɛɛ -ni, v 'mʊ-v kɔ a -tɪ, v 'mʊ-v Romakʊɛ a -gʊlɔnɔma -jɪ' pu, ε 'mʊ-v -bati lɛ -puv -ni. 21-Tɛ v nyre 'kɪ 'b-v 'hʊɪ, -ε -bɪ v wen: «Tɔɔnyɔ ɔ, -a yi-e nɪ, -ε mɔ, -hle -tɪ a -tɛɛ, 'tɪ- -nɪ tʊɛ -nɛ nyibli. 'Bʊ mɔ, -nɪ yɪ-tɪ nɪ hɛ, -tonyibli a 'lule-hihie a hvannu 'nɪ -nu-ɔ li -mʊ, 'yɛ -bʊ ε mɔ nyiblo gbagbʊ. -Na -tɪ a -tɛɛ nɪ -do a 'mʊ, ε nɔ- -tʊɛ -ni, 'kɪ 'b de -mʊ', Nyisva -hʊɛ a -ta'. 22'A -tɪ ɔ, lee nɛ -a mʊ, -bɪ Nyisva a tete wen 'nɪ, -ba -ha 'blɔwli, -ba -nyi-e Romakʊɛ a 'kun gbagbʊ, -v'v-, -bɪ -a 'yɪ yɪ -blɛɛ nɪ, -ba -nyi -nɛ-ε?» 23Kɛɛ, -Yusu yru 'waa -yrɛ a 'mʊ nɪ, ε wen: 24«Ba tɔɔ 'mʊ 'wliyɔkɔ a 'yɛ nɪ -do yɪ.» -Tɛ v -nyi -nɛ-ε, -ε -bɪ ε wen: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε kɔ yigbakla -nɪ 'v-v kɪ 'li? Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ε kɔ 'nyrɛ v 'cru 'v -wɛ 'li?» -ε -bɪ v wen: «Romakʊɛ a 'kun gbagbʊ -nɔ.» 25-ε -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ -nu yɪ, ε wen: «A -tɪ ɔ, dɛ -bʊ, -ε blɛɛ 'kun gbagbʊ yɪ, ba -nyi -nɛ-ε, ε kɔ, dɛ -bʊ, -ε blɛɛ Nyisva yɪ, ba -nyi -nɛ-ε -wɛ.» 26ε -hɛn 'nyrɛ, -Yusu 'yɪ -dedede kle -hɪhɪa -ni, 'kɪ 'v nyibli yɛ', -ε kɔ 'kwli 'a yraanyibli di 'li -naa -ni, v 'mʊ-v -tɪ -yɛɛ -ni. Kɛɛ, -tɪ a 'mʊ, -Yusu -hɪhɪa -nu kle, ε kɛɛ 'waa =wɪ lɛ. 'A -tɪ, v 'yɪ 'kɪ -tɪ -dʊ -hɪa dɛ.

De -mʊ', -Yusu tɔɔ -ni, 'kɪ 'v nyibli a 'klɔ'hɪhru a -ta'

(Matie 22.23-33; Maki 12.18-27)

27'Kɪ 'li Jrusɛdɪɔ 'kwli, ε kɔ la -tumu -dʊ. 'A 'nyrɛ mɔ Sadustu-tumu. V nu- hɛ-ε, -ε mɔ, 'bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ 'kʊ, ε 'yɪ 'kɪ 'li-tɪ 'li -wɛ, bʊ -hɔn 'li

'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua yɪ. U nu- kɔ nyibli -mu 'v -Yusu 'hvi, -ɛ di-e ni, v 'mu=v lɛ 'beti -ni. -Tɛ v nyre 'kɪ 'v=v 'hvi, -ɛ -bɪ kɛ- v pɪ-tɪ yɪ, v wɛn: 28 «Tɔɔnyɔ o, Nyɪsua a winwɔɔn-hanyɔ Moise 'cɪ la tete -bɪ, 'ɛ hie -a mɔɔ lɛ. Tete a 'mu, ɛ nɔ- -bu: Nyɪbɛyugbe 'bu kɔ nɔgbɔ, 'tɪ- 'bu 'yɪ 'v 'yonv bu -hie, 'bu 'ku, nyɪbɛyugbe a 'mu, -ɛ 'ku, 'bu kɔ 'ɔɔɔɔ nyɪbɛhian, ɛ nɔ- blɛɛ yɪ, -bu kɔ nɔgbɔ a 'mu, ɛ kɔɔɔ 'hɛn-, v 'mu 'yonv kɔ, 'kɪ 'v 'a 'ɔɔɔɔ -mu', -ɛ 'ku a -ta'. Kɛ- Moise a tete pɪ.» 29 U wɛn 'nɪ de: «ɛ kɔ la 'ɔɔɔɔ nyɪbɛpɪ nɪ -hlon'hɛn, 'waa yɪ-henyiblo, nɔ- kɔ la nɔgbɔ, 'ɛ 'yɪ 'yɪ bu -hie, 'ɛ 'ku, 30 'hɛn a nyiblo 'ɛ kɔɔɔ, 'a 'mumu, 'ɛ 'yɪ 'yɪ bu -hie, 'ɛ 'ku -wɛ. 31 De nɪ -do a 'mu, ɛ nɔ- nu ta a nyiblo. De a 'mu, ɛ nɔ- mu 'lu -mɔ -mumu, -hlon'hɛn a nyiblo 'ɛ kɔɔɔ -wɛ, 'kɪ ɛ 'yɪ 'yɪ bu -hie, 'ɛ 'ku. 32 -Tɛ 'waa pɛpɛ, v 'ku 'kɪ, -ɛ -bɪ nɔgbɔ a 'mu, ɛ 'ku nɪ -wɛ. 33 Nɔ- mɔ -tɪ, -a di -mu 'beti mɔ, -mɔ -a mɔ klɛ -hɪhɪa -ni. -Nyɪrɔwɔ -kɔ 'kwli nyibli di 'lɪ 'kukonyibli 'nyi -hɔn, v di 'klɔ 'hri, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua yɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -di 'kɪ nɔgbɔ a 'mu kɔ 'lɪ, -ɛ nu=o, -tɛ v nɪ la 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, nyibli nɪ -hlon'hɛn a pɛpɛ a 'mu, v kɔ la=a nɪ.» 34 -ɛ -bɪ -Yusu =tu =nu =wɔn, ɛ wɛn: «Nɔgbɔ kɔ nyɪbɛpɪ 'hɛn-, -v nɪ 'klɔ, v nu- yɪ -kɔkɔ -ni. 35 Kɛɛ, 'bu -hɔn 'lɪ 'kukonyibli 'nyi, 'bu 'hri 'klɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'klɔ yɪrɪvɪ 'kwli, nyibli a 'mu, v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bu kɔkɔ -ni. 36 U 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu 'ku 'kɪ de. Kɛɛ, -tɛ Nyɪsua a lɛlɛnyv nɪ 'mu, kɛ- v di 'mu nɪ -wɛ. U mɔ Nyɪsua a 'yonv =nɔ, -ɛ nu=o, 'kɪ v -hɔn 'lɪ 'kukonyibli 'nyi, 'v 'hri 'klɔ. 37 De -bu, -ɛ mɔ nyibli bu di 'lɪ 'kukonyibli 'nyi -hɔn, bu di 'klɔ 'hri, Nyɪsua a winwɔɔn-hanyɔ Moise, nɔ- 'cɪ la 'a -tɪ. De -mu', Nyɪsua lɛɛ =nɛ, ɛ nɔ- ɛ 'cɪ la. -Tɛ Nyɪsua a 'mu, ɛ nɪ la 'lɪ -gbakuo, -ɛ yɪ la wɔn 'kwli, 'kɪ ɛ hlee la 'lɪ Moise -mɔ. 'Kɪ 'lɪ 'cɪɛnkɔtɔ a 'mu 'kwli, -tɛ Moise yɪ la Kɔkɔnyɔ nɪ dɛ, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ la: 'Mɔ mɔ Nyɪsua -bu, Abrahamu dɛ, ɛ kɔ Yisaki, kɔ Sakɔbu 'hɛn-. Kɛ- Nyɪsua pɪ la. 38 ɛ 'wɪ yɪ, tɪ -mu' -kɔ 'yɪ Nyɪsua yɪ la 'lɪ Moise -mɔ -hlee -ni, Abrahamu kɔ Yisaki kɔ Sakɔbu 'hɛn-, v 'ku la nɪ see la. Kɛɛ, -a yɪ-e ni, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ 'kukonyibli 'pa-, v 'nɪ -da=a lɪ Nyɪsua, kɛɛ, 'klɔnyibli, v nu- dɛ=e. Nyibli -mu', -v nɪ 'lɪ Nyɪsua a 'klɔ yɪrɪvɪ 'kwli, v 'yɪ 'ku, kɛɛ, v nɪ 'klɔ.» 39 -ɛ -bɪ tetɛtɔɔnyv -bɪ -mu', -v nɪ 'v, v wɛn: «Tɔɔnyɔ, -tɪ -bu, -hlɛ, 'a -tɛɛ, nɔ- =nɔ.» 40 Bu pɪ 'kɪ lɛ, nyibli -mu', -v nɪ 'v, v yɪ pie huannu, 'kɪ bu 'beti-e lɛ de.

Wanyɔ mɔ bodɔɔ Dafidɪ a 'yonv a 'Yu -nɔ
(Matie 22.41-46; Maki 12.35-37)

41 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ -nu yɪ, ɛ wɛn: «ɛ kɔ nyibli, 'v pɪ lɛ: Wanyɔ -mu', Nyɪsua pɪ la lɛ, ɛ di la ya, Wanyɔ a 'mu, ɛ nɔ- mɔ bodɔɔ Dafidɪ a 'yonv a 'Yu. 'A mu 'n yɪ 'kɪ 'beti -ni: Dɛ- kɔ -tɪ 'v hlɛ=ɛ 'lɪ? 42 Dafidɪ a 'mumu, ɛ hla-a nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -wɔlɛɛɛɛ 'kwli, -ɛ mɔ:

Kɔkɔnyɔ Nyɪsua lɛɛ 'na Kɔkɔnyɔ nɪ,
 -ɛ mɔ: Nɪ mɔ 'na diidektɔɔ kɪ bu,
 -kɔ 'mu 'hɛn-,

43 -a 'mu nyibli win ki -kɔɔ -ni,
 ε 'mu=v gba -gbagba, 'mu=v nu,
 =mu -na yraanyibli bu 'lu ble =tu.»
 44 -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «-Tε Dafidi a 'mu, ε dεε Wanyɔ a 'mu 'a Kɔkɔnyɔ,
 -bi' Wanyɔ a 'mu, ε -wε 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

**-Tε -Yusu lee la 'a nyibli, -ε mɔ, bu =tu 'waa dɔɔnu 'yie
 'ki 'v tetetɔnyv a -ta'**

(Matie 23.1-36; Maki 12.38-40)

45 Nyibli -hɔhɔ -mu', -v ni -tuo ki, -ti -mu', -Yusu -hla, v pu=v nva yi bu, -Yusu 'ε yi 'li 'a -nagbopv -mɔ -hlee -ni, ε wen: 46 «Ba =tu 'aan dɔɔnu 'yie, 'ki 'v tetetɔnyv -mɔ, v 'ni =ha 'a mu -kaa -ni. V nve 'ki nyibli bu daa =nu nyibli gbagbi. 'Bu yi le ni ne, v pi nyibli gbagbi a wlawli, -ε di=e nu, nyibli 'mu =nu 'ye. 'Bu yi 'v -tɛtε =dɔ ni mi, -tε nyibli -hɔv 'v, -ε -bi v -hɔε=ε ni, nyibli bu pu =nu 'wio ble, 'ki 'v 'waa 'v=tuule a -ta', 'v nve =ne ni -wε, 'bu mu 'li Nyɔsua a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li ye' bu, -ε di=e nu, nyibli a pepε 'mu =nu 'ye. Dε ni -do a 'mu, ε nɔ- v ni, 'bu da =nu didide -mɔ. 47 U ni -do a 'mu, v nu- -hε -tugbanugbi kɔkɔ=tebli a pepε =jre. 'Ti-, tetetɔnyv a 'mu, 'bu yi Nyɔsua ni dε, 'waa Nyɔsua a dida hɔ ki bu, -ε di=e nu, nyibli 'mu le pu, v mɔ =haannyibli -niɔ. 'N yi 'a 'mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -bati -mu', Nyɔsua di =nu le -pɔv -ni, ε di ni 'kɔ ki, ε 'mu 'v nyibli -bi a -bati 'v -hi.»

**-Tε =hɔvɔnugba -dɔ -ha la 'a 'wliye, 'ki 'v Nyɔsua a -kvan a -ta'
 (Maki 12.41-44)**

21 1 'Ki -Yusu kɔ -nagbopv 'hɔv-, v ni 'li Nyɔsua a 'kagbau bu, 'ki 'v dukwli -mu', -ε kɔ 'kwli nyibli pi 'li 'wli le 'hɔv, 'ki 'v Nyɔsua a -kvan a -ta'. -Yusu yi-t 'ni 'ye, -tε dekɔnyibli ni 'li 'wli a lepɔpɔv. 2 Kεε, bu ni 'ki 'v bu, -ε -bi ε 'ye -tugbanugba -dɔ, =hɔvɔn ni. -Tε nugba a 'mu, ε nyre 'v, -ε -bi 'wliɔ gbi ni 'hɔvɔn, -ε 'yi 'li =dedede a -tɔtɔ -wε, ε nɔ- ε pu 'li. 3 -Tε -Yusu 'ye=e, -ε -bi ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'ki 'li Nyɔsua 'yi, =hɔvɔnugba -bu, ε pu 'li 'wliye, 'ε -hi 'v nyibli a pepε -bu 'v, 4 -ε nu-o, nyibli -bi -mu', 'wliye -bu, -ε 'yi -kvan -kɔ, 'ki 'v =nu -mɔ, ε nɔ- v pu 'li le. Nugba -bu, ε nɔ- mɔ -bi, -han-ti =hɔvɔn 'ε ni-e, kεε, kε- ε ni 'mu, 'wliye a pepε -mu', ε di wen nu, ε 'mu wen 'a dɔɔnu yi -wɔn, ε nɔ- ε pu 'li.»

**-Yusu wen 'ni, v di Nyɔsua a 'kagbau 'ni 'wla
 (Matie 24.1-2; Maki 13.1-2)**

5 Nyibli -bi, nu- hle la Nyɔsua a 'kagbau a -ti. Kε- v pi la, -ε mɔ: «ε nɔ yi diaki. Ta le -bu 'ye, yɔnɔhi, v -nu, 'v pu=v, ε kɔ yɔnɔ=tebli a gblegble, v -ha, v =tu 'li 'kayu a 'mu bu, Nyɔsua a -ti a 'yi'buale a -ti.» -ε -bi -Yusu wen: 6 «'Kayu -bu, a yi 'ye, -nyrɔwɔ di 'v 'ni nyre, -ε kɔ 'kwli v di 'v=v 'v 'wlaa -ni pepε. 'A 'hɔ =dɔ 'yi 'li-t 'li -wε, bu ni 'v 'a 'bi 'hɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yīya di 'v 'nī nyre, 'tī- 'klō 'mō 'v -wlu -hōn
(Matie 24.3-14; Maki 13.3-13)

7-É -bī v 'beti -Yusu nī, v wēn: «Ἐρχομαι, lee nē -a mō, tī a 'dī -bī -kō 'yri v di 'v Nyīsva a 'kagbau a 'mō 'wlaa -nī, ε kō, δε a 'dī -bī, -ε di 'lu -mō -mō, -a di 'ye, 'tī- -a 'mō-v yī, -ε mō, -tebli a pēpē -mō', -kō -tī -hla wēn, ε mi 'lu -mō mu mō?» 8-É -bī ε =tu =nū =wōn, ε wēn: «Ba =tu 'aan dōnū 'yie, nyiblo =dū 'nī =ha 'a mō -kaa -nī, -ε nū-o, nyibli -hūhū di 'nī di, v 'mō le pū, v nū- mō Wanyō -mō', Nyīsva pū la le, ε di la ya, v 'mō le pū -wē, tī -mō', -ε kō 'yri Wanyō a 'mō, ε di ya, ε 'mōe yre. Kēē, a 'nī 'kūē 'lī -nū =wien. 9'Ya 'v 'lu de, a di 'nī 'wīn, -ε mō, v -wēn tū, 'kī 'lī 'blūgbī -bī kī, ε kō, a 'mō 'wīn, -ε mō, ε kō nyibli -bī, 'v yī 'blūgbī -bī -gbugblo -nī. 'Bū mō, 'ba yī nī 'wīn, a 'nī 'pie 'lī huannū, -ε nū-o, -tebli a pēpē a 'mō, ε kō bū mu 'lu -mō. Kēē, 'bū yī 'lu -mō nī mi, ε 'yī 'nyre =hēn, -ε mō, tī nī -dō a 'mō 'yri, 'kī 'klō a 'v-hōnti di 'v -nyree -nī.»

10 Kē- ε pī de: «Blūgbī di yī 'nī -wūnwōn -nī. 11 'Kī 'lī 'blūgbī -hūhū 'kwli, -tōtū di 'nī 'hīhle -nī diaktī, 'kanū 'mō =tī, =titakūē 'mō nyibli klō. Huannū-tebli 'mō 'lī yakō 'kwli le 'hru -nī.

12 Kēē, 'tī- -tebli a pēpē a 'mō, ε 'mō 'v nyre, v di 'a mō 'nī klō, -tē a mō 'na nyibli a -tī, v 'mō 'a mō =hūēn =tū, ε kō, v 'mō 'lī 'a mō Nyīsva a 'kayo a nyibli gbagbī -mō gba, -ε di-e nū, v 'mō 'a mō -bati le -pūv -nī, ε kō, v 'mō 'a mō -jī' le pū, kō, v 'mō 'a mō -tī -yēē -nī, 'kī 'v 'blūgbī a bodōpū kō -gūlūnūmapū ye'. 13 'Bū mō, -tebli a 'mō, 'bū nyre 'v, 'kī 'v 'a mō -mō, a di kō 'hru, 'kī ba hla-a, -ε mō, a kuo 'mō =wlv yī. 14 'A -tī, 'bū pa, 'bū yēē nē 'a mō -tī, -tī -bū, a di hla, 'a -tī 'nī 'yaa 'lī 'a mō 'kla -wliye, 'tī- -tebli a 'mō, ε 'mō 'v nyre. 15 'Na -gbetū, 'mō -dī 'a mō -tō -nyī, a 'mō wīn pū. Nyibli -mō', -v yī 'a mō -tī -yēē -nī, v 'yī 'lī-tī 'lī -wē, bū nyra 'a mō yī bū, ε kō, bū =tū 'a mō =wōn -wē. 16 'Aan 'bainū, kō 'aan 'diinū, kō 'aan 'diayinū, kō 'aan =tugba a nyibli, kō 'aan ninatumupū, v di pū 'a mō 'blūgba a naanyū -jī', v 'mō -v -bī le 'līla -nī, 'kī 'lī 'a mō 'nyī. 17 Nyibli a pēpē kō bū yraa nē 'a mō, -tē a mō 'na nyibli a -tī. 18 Kēē, =dedede 'yī 'lī-tī 'lī -wē, bū nyre 'v, 'kī 'v 'a mō -mō, mō, 'aan 'lunyapli nī -dō 'yī 'lī-tī 'lī -wē, bū 'wan. 19 'A 'nī 'saa 'lī. É nō- di-e nū, Nyīsva 'mō 'a mō 'klō yrayrū -nyī.»

-Hūēn'yēti gbagbī di 'v 'nī nyre, 'tī- -Yusu 'mō 'lī di
(Matie 24.15-28; Maki 13.14-19)

20 Kē- -Yusu pī 'a -nagbopū yī de, ε mō: «'Bū mō, 'ba 'ye Jrusredū, hīapūdākō -bī a 'seyo 'bū =glāa 'lī-tī le, -ε -bī ba yī-e, -ε mō, Jrusre a mō, 'a 'wūwlati yī 'v 'nī nyre. 21 'Ba 'ye -tebli a 'mō, -ε -bī nyibli -mō', -v nī 'lī Sudeblūgba 'kwli, bū 'gba ci le, bū mu 'lī dūgbī 'lu, kō, nyibli -mō', -v nī 'lī Jrusredū 'kwli, bū hō -mō, kō, nyibli -mō', -v nī 'lī -titi, v 'nī 'die 'lī 'dō, v 'nī =ha =nū le 'līla -nī, 22 -ε nū-o, -nyrōwō a 'mō 'kwli, Nyīsva di =tū

'a dakɔ ɛ-hwɛn. Kɛ- -ti a pɛpɛ -mu', Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ hla la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsuacrɛn 'kwli, ɛ di 'lu a -mɔmumuɔ nu. ²³Ti a 'mu 'yri, nuɔɔɔ -mu', -v di 'kwli lɛ ni, kɔ 'waa dɛ -mu', -v di 'yonv 'nya, v di 'ye ɛ-hwɛn dtaku, kɔ, dakɔ 'mu ɛ-hwɛn 'ye dtaku, Nyɪsua 'mu 'a dakɔ yrv lɛ -pɔv -ni. ²⁴U di nu 'plɛn, v 'mu -v -bɪ lɛ 'lɪla -ni, v 'mu 'lɪ -v -bɪ dakɔ -mu', -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ a 'bli gba, v 'mu ɛ-kode nu mɔ mu. Dakɔ -mu', -v 'yɪ Nyɪsua -yɪ, nu- di Jrusredɔ 'wla, ɛ 'mu=v gba -gbagba, 'waa -nɛ ti 'mu 'lɪ -wɛ.»

-Yusu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ɛ di 'nɪ di de
(*Matie 24.29-31; Maki 13.24-27*)

²⁵Kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «ɛ-Hwɛn'yeti a 'mu, 'bu nyre 'v, huannu-tebli di mu 'lu -mɔ, 'kɪ 'lɪ 'yrv 'yɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ -hɔnpɔ kɔ nyahroyɔ 'hwɛn- 'yɪ. 'Kɪ 'nɛ- -tutu -bu kɪ, dakɔ a pɛpɛ di ni 'lɪ huannu 'kwli, 'kɪ 'v 'yru kɔ 'a 'dɔu 'hwɛn- a -cici a -ta'. Dɛ bu di 'lu -mɔ lɛ -hie, v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu yɪ-e. ²⁶-Tɛbli -di 'nɛ- -tutu kɪ 'lu -mɔ -muu -ni, nyibli 'bu yɪ 'a -ti 'lu -mɔ lɛ ni -hie, 'a huannu, nɔ- di -nɔ lɛ 'lɪla -ni. -Tɛbli a pɛpɛ, -ɛ ni 'lɪ yakɔ 'kwli, ɛ di -hɔn -ta' lɛ. ²⁷Ti ni -do a 'mu 'yri, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'kɪ v di 'v 'mu 'yɛe -ni. 'N kɔ -bu di, 'kɪ 'lɪ 'na 'klɪkɪnɪnu a pɛpɛ 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ 'na -tɪ a 'yɪ'buɔɔa 'kwli. 'Bu mɔ, 'nɪ yɪ ni di, 'kɪ 'n di 'lɪ 'nuɔɔmɪ 'nyɪ ni. ²⁸Ti -mu' -kɔ 'yri -tebli a 'mu, ɛ di -wlu -tu, ba 'hri 'lɪ lɛ, ɛ kɔ, ba -ha 'lɪ 'lu -wlu, -ɛ nu=ɔ, -nyrɔwɔ, Nyɪsua di 'v 'a mu ɛ-gblɛɛ -ni, ɛ 'mɔɛ yɛɛ.»

-Yusu -huɛ=ɛ ni, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɪsua di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -ni pɛpɛ,
nyibli bu yɪ 'a ti a 'mu
(*Matie 24.32-35; Maki 13.28-31*)

²⁹-Yusu bu pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ pɔ -nɔ 'ledv -bɪ yɪ, ɛ wɛn: «Ba 'ye tugbɛ -mu', v dɛɛ figietu, kɔ ti -bɪ. ³⁰'Bu mɔ, 'ba yɪ -nɔ ni 'ye, 'bu yɪ hawi yrayri ni pɪ, -ɛ -bɪ a yɪ-e ni, -ɛ mɔ, -ci-nyrɛ 'mɔɛ yɛɛ. ³¹-Tɛbli a pɛpɛ -bu, -kɔtɪ 'n hla wɛn, 'bu yɪ 'lu -mɔ ni mi, -ɛ -bɪ ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, ti -mu' -kɔ 'yri Nyɪsua di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -ni pɛpɛ, ɛ 'mɔɛ yɛɛ. ³²'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -ni, -ɛ mɔ, nyibli -bu, -v ni 'klɔ, v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu 'ku, -tebli a pɛpɛ a 'mu, ɛ 'mu 'v nyre. ³³Yakɔ kɔ -tutu 'hwɛn-, v di bu 'nɪ -wɛ, kɛɛ, 'na win 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu -wɛ bu, 'klɔ -mɔ 'klɔ.»

Ba ni 'v -pleele'

³⁴-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «Ba -tu 'aan dɔɔnɔ 'yie, 'aan 'lulɛ-hihie 'nɪ 'nɪ 'lɪ lɛ'mimle ni -do 'kwli, kɔ, a 'nɪ 'naa 'lɪ nɔ dtaku, kɔ, a 'nɪ 'hritie 'lɪ -ni, 'kɪ 'v -tebli -mu', nyiblo blɛɛ yɪ bu kɔ a -ta', -kɔtɪ -tebli a pɛpɛ a 'mu, v ni-e ni, 'aan 'lulɛ-hihie 'ɛ yɪ 'yɪ lɛ -bibi -ni. 'Ba yɪ -tebli a 'mu ni ni, -ɛ -bɪ -nyrɔwɔ, 'n di ya, ɛ di 'a mu bu 'nɪ -hu, ³⁵-wɪ yɪ, -tɛ cro ni, 'ɛ kwlɛ mɔma. -Nyrɔwɔ a 'mu, ɛ kɔ bu yɛɛ 'v nyibli a pɛpɛ bu, -v ni 'nɛ- -tutu kɪ. ³⁶Ba ni 'v -pleele', a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ, ba 'cibi 'v Nyɪsua a dɪda, -ɛ di-e nu, -tebli a

pepe a 'mv, -ε di di, a 'mv 'li-ti 'kwli -ti-ti 'bεε -ni, 'ti- 'bu mɔ, 'mɔ -bu, -ε mɔ, -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ni yi 'li ni di, a 'ni -ha hvannu pie.» Ke- -Yusu pi nyibli yi.

³⁷-Nyre', 'ki -Yusu tɔe 'li Nyisua a 'kagbau bu. 'Tɔ 'bu -wɔn, -ε -bi ε =ti 'dɔ, 'ε mi 'li olifieti a dɔgba 'lu pεε mɔ. ³⁸-Nyre 'bu -nye, -ε -bi nyibli a pepe yi -we ti ki, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, v 'mv 'a win 'win.

-Te -Juukɔe a nyibli gbagbi -hɔe bu 'la la -Yusu
(*Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Saan 11.45-53*)

22 ¹-Te de a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Juukɔe a lɛ'mimle gbagbu mi 'v nyre mɔ. Lɛ'mimle a 'mv, 'a 'nyre mɔ Paki. Paki a 'mv a ti 'yri, 'fɔɔɔɔ -mv', -ε kɔ -mɔ v 'ye ni pu 'li 'yaade, ε nɔ- v yi di. -Te -nyrɔwɔɔɔ a 'mv, ε yi yre ni 'mɔe, ²-ε -bi Nyisua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi kɔ tetetɔɔnyu 'hɔen-, v -mɔe -Yusu a 'lila lɛ. Kεε, v yi pie nyibli a hvannu. ε nɔ- nu-o, 'v -mɔe -tɔ lɛ, -te -mv', v di 'a 'lila nu.

Judia -hɔe bu pu la -Yusu -Juukɔe a naanyu -ji'
(*Matie 26.14-16; Maki 14.10-11*)

³'Ki 'li -Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hɔen -mv' 'nyi, ε kɔ -nagbopi -bi. 'A 'nyre mɔ Judia. 'A kɔbɔhlanyre mɔ Yisikalio. ε nɔ- 'kuo -hɔun a nyiblo gbagbu Satan, ε bi 'v ke'. ⁴Judia a 'mv, ε nɔ- 'du ye', 'ε mu 'li -cɔhlɔnpinyu gbagbi -mɔ, kɔ Nyisua a 'kagbau a 'yie-tunyɔ gbagbi 'hɔen-, 'ε mu -nu lee mɔ, -te ε di -nu -Yusu a -ji'pɔpɔ nu. ⁵-Te v pɔpɔ 'li-ti lɛ, -ε -bi 'waa plɔ ble ni. 'A -ti, v pu 'li-ti ni, 'ki bu -nyi-e 'wliye, 'bu mɔ, -tebli a pepe a 'mv, 'bu kɔ bu mu 'lu -mɔ. ⁶-ε -bi Judia wen ni. ε nu-o ni, kɔe 'v ti a 'mv 'yie bu, 'ε -mɔe -tɔ lɛ, -te -mv', ε di -Yusu nyibli a 'mv 'a -ji'pɔpɔ nu, 'ki nyibli 'ye ni di 'v-v -dedede 'hɔi ni yi.

-Te -Yusu pu la Paki a diide a -tɔ
(*Matie 26.17-25; Maki 14.12-21; Saan 13.21-30*)

⁷Lɛ'mimle -mv', -ε mɔ Paki a yi-hɛ-nyrɔwɔ 'kwli, 'ki v yi 'v 'fɔɔɔɔ -mv', -ε kɔ -mɔ v 'ye ni pu 'li 'yaade -dii -ni, 'v 'lɛε 'v 'blayonu lɛ -we, 'ki 'v didide gbagbu a 'mv 'a -ta'. -Te -nyrɔwɔ a 'mv, ε nyre 'v, ⁸-ε -bi -Yusu yi Piel kɔ Saan 'hɔen- 'ni -lee -ni, ε wen: «Ba mu Paki a diide -mɔ -we.» ⁹-ε -bi v 'beti-e ni: «-Bi' -hɔe -ba pii didide a 'mv yi 'li?» ¹⁰-ε -bi ε -tu -nu =wɔn: «Ba pu 'v nɔa bu: Ba mu 'li Jrusredɔ 'kwli. A kɔ nyibehɔan =dɔ 'hɔen-, a di 'ni =ɲmee -ni. Nyiblo a 'mv, ε 'ble 'niya. ε nɔ- ba kɔe =wien. 'Kayu -kɔ bu ε di 'li pa, 'ki ba pa 'li. ¹¹Ba lee 'kayu a 'mv, 'a kɔkɔnyɔ, ke- ba pu: -Aan tɔɔnyɔ yi -mv 'ni 'beti -ni, -gblo a 'di -bi -kɔ 'kwli, ε kɔ 'a -nagbopu 'hɔen-, v di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'li?» ¹²-ε -bi -Yusu wen 'ni de: «ε di tɔɔ nɛ 'a mu -gblo gbagbu, 'ki 'li 'a yɔ'kayu a 'mv, 'a yi-hɛ-gbɔ yra. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe -cεε 'li. 'Ki ba pii 'li diide a 'mv.» ¹³-Te v nyre 'li, -ε -bi ε mɔ -han-ti,

-te -Yusu nu wen 'a hihla, ke- v nu 'v -tebli a 'mu, 'a buyeele, 'v bi 'v, 'v pi Paki a diide a 'mu. -Te v -we 'a pipie -mɔ, -ε -bi v -mε kle.

Kukonyɔ -Yusu a le'boodiide

(Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Koletɔ 11.23-25)

14-Winse, -te dediti nyre 'v, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v 'kukue le, v 'mu de di. 15Kε- ε pi =nv yi, ε wen: «'Na =wlv =mve mɔɔ le dtaki, 'ki a kɔ 'mu 'hven- ba di Paki a diide -bv, 'ti- ε 'mu 'na =hven'yeti ki ye. 16Kεε, 'n yi 'ki 'a mu 'ni -lee -ni: 'N 'yi 'lu-t 'l' -we, =bv di Paki a diide de, ε 'mu ti -mu' ki ye, -ε kɔ 'yri Nyɔsua di -hvan 'v 'a dakɔ a wɔwa -mɔ -we, 'ki 'l' 'a 'klɔ yrayrv -mu' 'kwli.» 17Bv pv 'ki le, -ε -bi ε 'du -wiin-ɣanv ye, 'ε -nyi Nyɔsua 'wio, ε wen: «Ba klɔ bv, ba -hie-e. 18'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, kvε ke 'ki mɔ bv, 'n 'yi 'lu-t 'l' -we, =bv 'na 'ki nɔdv -bv de, ε 'mu=v gba -gbagba, ε 'mu ti -mu' ki ye, -ε kɔ 'yri Nyɔsua di 'a dakɔ a wɔwa -mɔ -we.» 19'ε 'du 'flɔɔ ye, 'ε -nyi Nyɔsua 'wio, 'ε 'bε=ε =tɔ le, 'ε -nyi-e 'a -nagbopv, ε wen: «Flɔɔ -bv, ε nɔ- mɔ 'na 'hvl, 'n di -ha, 'ki 'v 'aan -ta'. Kvε ke 'ki mɔ bv, 'flɔɔ a =tɔle'bede a 'mu, kɔ 'a didie a 'mu 'hven-, ε nɔ- ba gba 'lu -mɔ, -ε di-e nu, a 'mu 'na -ti 'lu -mɔ le -hie, 'a -nε ti.» 20-Te v -we de le, -ε -bi ε 'du -wiin-ɣanv ye, 'ε -nyi Nyɔsua 'wio, 'ε -nyi-e 'a -nagbopv, 'ki bv -hie-e, ε wen: «-Wiin -bv, ε =hen 'nyre Nyɔsua a 'yri yrayri a =tutuo. Nyɔsua a 'mu, ε di nu 'na -hlv, ε 'mu 'yri yrayri a 'mu =tu, ε kɔ 'a mu 'hven-. 'Na -hlv a 'mu, 'n di-e bv 'ni 'wla, 'ki 'v 'aan -ta'.»

21-ε -bi ke- ε pi de: «Ba pv 'v nva bv -tεε: Nyiblo =dv ni mɔ dediti-tuo -bv ki. Nɔ- di 'mu 'na yraanyibli -jt' pv, -v =mve 'na 'lula le. 22'ε mɔ -tεε, 'mɔ -bv, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n kɔ -bv 'kv, =wɔ yi, -te Nyɔsua nu 'a -huhva. Kεε, 'jrv 'ki 'v nyiblo -mu' -mɔ, -ε di 'mu 'na yraanyibli -jt' pv.» 23-Te -Yusu -yre, -ε -bi 'a -nagbopv -tua 'a le'betile, v wen: «Nyiblo a 'dt -bi, -ε ni 'nε- -a mu 'nyi, -ε di-e 'a yraanyibli -jt' pv 'l'?»

-Yusu tve ne 'a -nagbopv ni, -te nyiblo gbagbv a 'klɔ kɔ bv ni 'mu

24-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'a -nagbopv -tua le'betile, 'ki 'l' gble a puppv 'kwli, v wen: «Nyiblo a 'dt -bi, 'ki 'nε- -a mu 'nyi, v di le pv, -ε ni 'v 'a 'bio 'lu yi 'l'?» 25Bv ni 'l' -ti a 'mu, 'a hihla 'kwli, -ε -bi -Yusu lee =nv ni, ε wen: «'Ki 'nε- 'klɔ -bv ki, 'kunpv kɔ bodiɔpv 'hven-, v tve =ne 'waa nyibli yi, -ε mɔ, v ni 'klɔ ki, 'ti- 'v -hve=ε, 'ki 'waa nyibli a 'mu, bv hla-a, -ε mɔ, 'waa naanyv ni =nv -haan-tebli 'yi -hlɔn le. 26Kεε, 'a mu -mɔ -bi, 'aan de 'yi yi -bleε -ni, bv ni 'mu le. Nyiblo -mu', -ε mɔ nyiblo gbagbv, ε bleε yi, bv mɔ 'aan lelenyɔ, 'ti- nyiblo -mu', -ε kɔɔ ne 'a mu win ki, ε bleε yi, bv 'wɔ nyiblo -bv yi, -ε =tui 'v 'a 'bio 'v. 27=Bv pvv =ne de yi: Nyiblo -mu', -ε ni 'v dediti ki, ε kɔ nyiblo -bi -mu', -ε mɔ lelenyɔ, -ε yi didi-tebli -hie, 'ki 'l' v ni 'hven a 'mu 'nyi, nyiblo a 'dt -bi -ni 'v 'a 'bɔhtan 'lu yi 'l'?' =Bi ε 'yi nyiblo -mu', -ε ni 'v dediti ki 'pa-? Kε- ε =ti 'mu, 'ki 'l' -tonyibli 'nyi. Kεε, 'mɔ -bi, 'ki 'nε- 'a mu 'nyi, 'n 'wɔ- lelenyɔ yi.

28-Tɛ v yɪ 'v 'mʊ lɛ nɪ tɛɛ nɪ, a 'yɪ 'v 'mʊ bʊ -hie, kɛɛ, a 'cibi 'v 'mʊ 'hʊɪ.
 29ɛ nɔ- nu-o, 'nɪ yɪ 'a mʊ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ti -mʊ' -kɔ 'yɪ 'n di 'v nyibli win
 kɪ -kɔɔ -nɪ, 'n di -nyɪ 'a mʊ 'klɪ, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'mʊ -kʊan a 'mʊ nu, -wɪ
 yɪ, -tɛ 'na 'Bai Nyɪsʊa -nu, 'ɛ -nyɪ 'mʊ 'klɪ, 'kɪ ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -ba kɔɔ nyibli
 win kɪ. 30Ti a 'mʊ, 'bʊ nyɪre 'v, a kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, 'kɪ -a di 'v -tɛ nɪ -do dɛ -dii
 -nɪ. 'Kɪ a di 'v -batipɔgbati kɪ blɛ nɪ, a 'mʊ Yɪsraekʊɛ a -tʊgbi nɪ -pʊ -tʊ 'v
 'hʊɛn -mʊ' -bati lɛ -pʊv -nɪ.»

-Yusu lee la Pielɪ nɪ, -ɛ mɔ, Pielɪ a 'mʊ, ɛ di-e 'nɪ hla, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ-tɪ -yɪ
(Matie 26.31-35; Maki 14.27-31; Saan 13.36-38)

31-Yusu, nɔ- yɪ 'lɪ Simɔ Pielɪ -mɔ -hlee -nɪ, ɛ wɛn: «Simɔ o, pʊ 'mʊ nʊa
 yɪ bʊ. Satan, -ɛ mɔ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbʊ, nɔ- -hʊa Nyɪsʊa 'klɪ, 'kɪ bʊ
 -tɛɛ 'v -mʊ lɛ, -wɪ yɪ, -tɛ nʊgba ni, 'bʊ -hlon -kʊbʊ lɛ, 'ɛ -hɛ 'lɪ 'a -tʊtʊɪ 'lɪ,
 -haan-kʊbʊ 'ɛ yɪ 'lɪ -ŋmahɛn 'kwli hie. 32Kɛɛ, 'mɔ -bʊ, 'n nyaa Nyɪsʊa lɛ,
 'kɪ 'v -na -ta', 'kɪ -bʊ 'cibi 'v 'na -wɪv a yɪkuolɛ. Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ -di-e yɪ, -ɛ
 mɔ, -nu yɪnyɛdɛ, -ɛ -bɪ -bʊ -nyɪ -na 'diayɪv 'klɪ, 'kɪ bʊ kuo 'mʊ -wɪv yɪ.»

33-ɛ -bɪ kɛ- Simɔ pɪ-tɪ yɪ: «Kʊkɔnyɔ, 'bʊ mɔ, 'bʊ pʊ -mʊ -jɪ, 'n di-e 'nɪ
 -hʊa, bʊ pʊ 'mʊ -jɪ' -wɛ. 'Bʊ mɔ, 'bʊ 'la -mʊ, 'na mumu, 'n di-e 'nɪ -hʊa,
 bʊ 'la 'mʊ -wɛ.» 34-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ-tɪ yɪ, ɛ wɛn: «Pielɪ, 'n yɪ -mʊ 'nɪ -lee
 -nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'tɔlʊwɔ nɪ -do -bʊ 'kwli, 'tɪ- hape 'mʊ -nyɪre da, -di nu 'na
 -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ɛ mɔ, -yɪ 'mʊ -yɪ.»

-Yusu lee la 'a -nagbopv nɪ, 'kɪ bʊ -wɛ -mɔ, -ɛ di-e nu, v 'mʊ -wɔn

35-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ -nʊ yɪ dɛ, ɛ wɛn: «'N lee la 'a mʊ nɪ, 'kɪ ba na la 'dʊ
 klɛ, ba pʊ la 'na -haantitɛ nyibli, 'nɪ lee la 'a mʊ, -ɛ mɔ, 'ba yɪ la nɪ mi, a
 'nɪ 'gbaa la 'lɪ 'wliye, kɔ blɔ, kɔ 'suɪn 'hʊɛn-. -Tɛ a 'yɪ la -tɛblɪ a 'mʊ -gba,
 -bɪ dɛ nɪ 'v, a 'yɪ la -kɔ, a -hʊa la?» -ɛ -bɪ v wɛn: «'Dʊn-, ɛ 'yɪ la dɛ -dʊ -kɔ,
 -a 'yɪ la -kɔ, -a -hʊa la.» 36-ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ dɛ: «Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, ɛ 'yɪ 'mʊ lɛ
 -nɪ. Nyiblo 'bʊ kɔ 'wliye, 'bʊ kɔ blɔ, bʊ gba-a. Kɔ, nyiblo 'bʊ 'yɪ 'plʊn -kɔ,
 bʊ plo 'a dɪɔnʊ a wlawɪv -bɪ, ɛ 'mʊ 'plʊn -tɔ. 37ɛ mɔ -han-tɪ -nɪɔ, 'n yɪ a
 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -tɪ -mʊ', v 'cɪɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, ɛ kɔ bʊ mu 'lu
 -mɔ, 'kɪ 'v 'mʊ kɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: 'Kɪ v -hree 'lɪ-tɪ -balʊnyibli 'nyɪ. ɛ mɔ
 -han-tɪ -nɪɔ, -tɪ a 'mʊ v, 'cɪɪ la, 'kɪ 'v 'mʊ kɪ, ɛ 'tɪɛ nyɪre 'v nɪ.» 38-ɛ -bɪ v
 wɛn: «Kʊkɔnyɔ, 'yɛ kɛ, -a kɔ 'plɛn nɪ 'hʊɛn.» -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «ɛ nu -tɛɛ.»

-Tɛ -Yusu dɛ la Nyɪsʊa, 'kɪ 'lɪ olɪfietɪ a dʊgba 'lu
(Matie 26.36-46; Maki 14.32-42)

39-Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hʊɛn-, v -tɪ 'dɪɔ, 'v mu 'lɪ
 dʊgba -mʊ', -ɛ kɔ 'lu olɪfietɪ nɪ 'lɪ. 'Kɪ 'lɪ dʊgba a 'mʊ 'lu, 'kɪ -Yusu 'cibi 'lɪ. 40-Tɛ
 v nyɪre 'lɪ -tʊo a 'mʊ kɪ, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ: «Ba da Nyɪsʊa, -ɛ di-e nu, 'kuo
 -hʊɪn a nyiblo gbagbʊ 'bʊ yɪ 'v 'a mʊ lɛ nɪ -tɛɛ -nɪ, a 'nɪ -ha dɛ 'kuku nu.» 41Bʊ
 pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'v -nʊ 'hʊɪ, 'ɛ 'yɪya 'v ye' bʊ dɛ gbe. -ɛ -bɪ ɛ 'gbɪa kwɪ, 'ɛ

-tva Nyɩsɩva a dida, ⁴²ε wen: «'Na 'Baɩ, 'bu mɔ, -ni yɩ-t ni -hɩe, hɩɔɔ 'mu -hɩen -bu -mɔ lɛ, 'n kɔ -bu 'ye. Kεε, bu mɔ -na kiwεenlɛ, ε 'ni 'mɔɔ 'li 'na kiwεenlɛ.»

[⁴³Bu ni 'ki 'v bu, -ε -bi Nyɩsɩva a lɛlenyɔ 'hruɩ -nɛ yɩ, 'ε di-e 'kli -nyi mɔ. ⁴⁴-Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi huannu bi 'li-t 'kwli, ε nɔ- mɔ, bu -tu 'v 'kli, bu da Nyɩsɩva dɛ. -Hihiu -bu, -ε -hɩen 'li-t 'hɩɩ, ε 'wi- -hlu a tapuɩ yɩ.] ⁴⁵-Tɛ ε da 'ki Nyɩsɩva, -ε -bi ε 'du ye', 'ε mu 'li 'a -nagbopu 'hɩɩ. -Tɛ ε nyre 'v -nu 'hɩɩ, v yɩ 'ni ŋme, 'kla-wliye'yɩya a -ti. ⁴⁶-ε -bi kε- ε pɩ 'ki -nu yɩ: «De kɔ ŋmena a yɩ ŋme 'li? Ba 'du ye', ba da Nyɩsɩva, -ε di-e nu, 'kuo -hɩɩn a nyiblo gbagbu, 'bu yɩ 'v 'a mu lɛ ni -tɛε -ni, a 'ni -ha dɛ 'kuku nu.»

-Tɛ -Juukɔe a nyibli gbagbu nu la -Yusu a kɔkɔ
(*Matie 26.47-56; Maki 14.43-50; Saan 18.3-11*)

⁴⁷Win ni 'li -Yusu wɔn, -ε -bi nyibli -hɩɔhɩɩ waan 'li ni. Judia, -ε mɔ -Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hɩen a nyiblo -bi, ε nɔ- pu nyibli a 'mu ye', 'ε -ciɩɩɩ 'v -Yusu 'hɩɩ bu, 'ε 'wlee -nɛ. ⁴⁸-ε -bi kε- -Yusu pɩ-t yɩ: «Judia, -bi 'ki 'li 'na 'wleele 'kwli, 'ki -hɩe -bu naa 'li, -bu pu 'mu 'na yraanyibli -ji', 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo?» ⁴⁹-Tɛ -Yusu a -nagbopu yru dɛ a 'mu, -ε mi 'v nyre mɔ, -ε -bi 'v 'beti -Yusu ni, v wen: «Kɔkɔnyɔ, -bi -ba nu 'plɩen, -ba -wɔn -nu -mɔ?» ⁵⁰'Ki Nyɩsɩva a -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu a -kuannunɔɔ ni 'v -tuo a 'mu ki. -ε -bi -Yusu a -nagbopi -bi nu 'a 'plɩen, 'ε 'bɛ 'v -kuannunɔɔ a 'mu, 'a diidɩnɩva. ⁵¹-ε -bi -Yusu wen: «ε -wɛ -mɔ», 'ε -hɩen nyɩbeyu a 'mu a nɩa lɛ, 'ε nu-o, 'ε -wɛ.

⁵²-Tɛ ε -tu 'v nɩa a 'mu 'a -ta', -ε -bi ε -hɩan -mɔ, 'ε yɩ 'li Nyɩsɩva a -cɔhlɔnpinyu gbagbu -mɔ -hlee -ni, kɔ Nyɩsɩva a 'kagbau a 'yie-tunyɩ gbagbu, kɔ -Juukɔe a 'blɩ a nyibli, -v di-e kɔ mɔ 'hɩen-. Kε- ε pɩ: «Ta-wɔn-tebli kɔ ti 'hɩen-, ε nɔ- a -ya, 'a di 'mu kɔ mɔ, -tɛ v ni -balɩnyɔ a kɔkɔ. ⁵³'Ti-, 'a -nɛ ti, 'ki a kɔ 'mu 'hɩen-, -a ni la 'li Nyɩsɩva a 'kagbau bu, 'ki a 'yɩ 'li na kɔkɔ lɛ -mɩɔ -ni. Kεε, ti -mu', Nyɩsɩva -nyi 'a mu, a kɔ 'kuo -hɩɩn a nyiblo gbagbu 'hɩen-, -ε mɔ halɔ 'nyɩ a nyiblo gbagbu, ti a 'mu, ε nɔ- nyre 'v. ε nɔ- nu-o, 'a kɔ 'kli, 'ki ba nu 'aan -kuan.»

Pielɩ wen 'ni, ε 'yɩ la -Yusu -yi

(*Matie 26.57-58,69-75; Maki 14.53-54,66-72; Saan 18.12-18,25-27*)

⁵⁴-Tɛ -Yusu -wɛ win a pupɩɩ -mɔ, -ε -bi v kɔɔ ni, 'v gbe 'li-t -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. Pielɩ -mɔ -bi, ε yɩ kɩe -Yusu -wien, 'ki 'li -mɔhɩɩɩle 'kwli, 'ε -hɛ 'li 'waa -pɩ lɛ. ⁵⁵'Ki 'v -patv', 'ki v 'tie 'v nagba, 'v -glaa 'li-t lɛ. Nyibli -mu', -v -glaa 'li nagba a 'mu lɛ, v nu- kɔ 'nyɩ Pielɩ ni 'li bu. ⁵⁶'Ki v ni 'ki 'v bu, -ε -bi -kuannunɩgba -bi 'ye-e ni, 'ε -hrɩv -nɛ 'yie lɛ, ε wen: «Nyiblo -bu, ε mɔ -Yusu a -nagbopi -nɩɔ -wɛ.» ⁵⁷Kεε, -ε -bi Pielɩ -ga ni, ε wen: «Nugba o, 'n 'yɩ-t -yi mɔ.»

⁵⁸-Tɛ ε -hi, -ε -bi nyɩbeyu -bi 'ye Pielɩ ni. Kε- ε pɩ, 'ε yɩ-t -lee -ni: «-Mɔ -bu, 'ki -ni 'li 'a nyibli a 'mu 'nyɩ.» -ε -bi ε wen: «Nyɩbeyu o, ε 'yɩ 'mɔ 'pa-»

59-Haawɔ nɪ -do bu -hi, -ε -bɪ nyɪbehɪan -bɪ nɪ 'v. Kε- ε pɪ-t yɪ, 'kɪ 'lɪ win 'yaklɪ 'kwli: «Han-tɪ -nɪɔ, nyɪblo -bu, ε mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ -nɪɔ -we, -kɔtɪ v nɪ 'hven a 'mɔ, v mɔ Galilekɔε -nɪɔ.» 60-ε -bɪ kε- Pielɪ pɪ nyɪbehɪan a 'mɔ yɪ: «Nyɪbeyu o, -tɪ -bu, -hlε, 'nɪ -yru-o 'lɪ-t lε.» Bu nɪ 'lɪ win a pɔpɔv 'kwli, -ε -bɪ hape da -nyre nɪ. 61Hape bu da 'kɪ -nyre, -ε -bɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu -hɪan -mɔ, 'ε -tua Pielɪ a 'yiye. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -ε -bɪ -tɪ -mɔ', Kɔkɔnyɔ lee wen-ε, -ε mɔ: «'Tɪ- hape 'mɔ ke -nyre da, -dɪ nu ke 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -mɔ lε pɔ, -yɪ 'mɔ -yi,» -ε -bɪ -tɪ a 'mɔ, ε bɪ 'lɪ-t 'kwli. 62-Te ε bɪ 'lɪ-t 'kwli, -ε -bɪ ε 'hɪɪ 'lɪ -yaa 'kwli nɪ, 'ε -tua wuwe, 'kla-wliye'yɪya a -tɪ.

-Te -Yusu a 'yie-tunyɔ nu la 'a bibie, kɔ, v nu la 'a 'yri-hɪhɪa
(Matie 26.67-68; Maki 14.65)

63-64Nyibli -mɔ', -v -tɪ -Yusu 'yie, v 'cεε -nε nɪ, 'v mɔ nε 'a 'yii kle, 'tɪ-, 'v yɪ-t bɪ. U nɪ 'lɪ 'a bibie 'kwli, -ε -bɪ v yɪ-t lε 'nɪ 'beti -nɪ, v wen: «Nyɪsva a winwɔn-hanyɔ o, lee nε -a mɔ, nyɪblo a 'dɪ -bɪ -hɪren -mɔ de 'lɪ?» 65'Tɪ- v 'mɔ -yre mɔ mu, -ε -bɪ v -ha-a 'yri lε diakɪ.

-Te -Juukε a nyibli gbagbɪ pɔv la -Yusu -bati lε
(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Saan 18.19-24)

66-Te -nyre -nyε, -ε -bɪ -Juukε a naanyɔ, kɔ Nyɪsva a -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ, kɔ tetetɔnyɔ 'hven-, nu- 'kukue lε, 'kɪ 'v -Yusu a -bati a lepɔvle a -ta'. -ε -bɪ v lee nyibli -mɔ', -v yɪ la -nu -hεε -nɪ nɪ, 'kɪ bu ya 'lɪ -Yusu 'waa -gbolugbo gbagbu yɪ. 67-Te v ya -nu-v yɪ, -ε -bɪ v 'beti-e nɪ, v wen: «Bɪ -mɔ mɔ Wanyɔ -mɔ, Nyɪsva pɔ la lε, ε dɪ la ya, 'kɪ 'v 'a dakɔ a wɔwa a -ta?' 'Bu mɔ -mɔ, lee nε -a mɔ.» -ε -bɪ kε- ε pɪ -nu yɪ: «'Bu mɔ, 'nɪ pɔ lε: Iin, 'mɔ -nɪɔ, a 'nɪ -pɔ-v lɪ-t -haan-tɪ nɪ. 68ε mɔ, 'bu mɔ, 'nɪ 'beti 'a mɔ -wε, a 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wε, ba -hɪhɪa 'mɔ kle. 69Kεε, kɔε kε 'kɪ mɔ bu, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pεpe a Nyɪblo, 'kɪ 'n dɪ 'v 'Klɪkɪnyɪsva a diidektɪbɪa kɪ bu nɪ.» 70-ε -bɪ 'waa pεpe, v wen: «Bɪ -mɔ Nyɪsva a 'Yu -nɪɔ?» -ε -bɪ ε -tɪ -nu -wɔn, ε wen: «ε mɔ -han-tɪ, 'mɔ -nɪɔ.» 71-ε -bɪ v wen: «-A 'nɪ -hua-a 'kɪ -hehunyibli -dɔ de. -Aan -gbetɔ, -a 'wɪn 'a wɔn bu a win nɪ. (-Te ε pɔ lε, -ε mɔ, ε mɔ Nyɪsva a 'Yu -nɪɔ, ε mɔ Nyɪsva a -tɪ a lε-hεεle -nɪɔ. 'A -tɪ 'kɪ o, ε kɔ bu 'kɔ.)»

-Te v gba la 'lɪ -Yusu Pilatɪ -mɔ, -ε mɔ Romakε a -gɔlɔnɔma
(Matie 27.1-2,11-14; Maki 15.1-5; Saan 18.28-38)

23 1Bu -yre 'kɪ, -ε -bɪ v 'du ye', 'v gba 'lɪ-t Romakε a -gɔlɔnɔma -mɔ. 'A 'nyre mɔ Pilatɪ. (Romakε, nu- kɔɔ -Juukε win kɪ. -Juukε 'yɪ 'lɪ-t 'lɪ -wε, bu 'la nyɪblo 'bu mɔ, Romakε 'bu 'yɪ -wen. ε nɔ- kɔ -tɪ, -Juukε 'v gba 'lɪ -Yusu Pilatɪ -mɔ,) 2'v -tua 'a -tɪ a yεεle, v wen: «-A 'nεε nyɪblo -bu 'yie kɪ bu. ε nɔ- -wen -a mɔ yɪ, 'kɪ 'nε- -aan 'blɔgba 'kwli, 'ε yɪ nyibli -lee -nɪ, -ε mɔ, v 'nɪ 'pεε 'lɪ 'blɔwli -mɔ', Romakε a 'kun gbagbu

pu le, -ba 'pɛɛ -ni. 'Ya 'u 'lu de, ε wen, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɩsua pu la le, ε di la -a mu yi ya, ε -hen 'nyre, -ε mɔ, ε mɔ bodɔ -bi -nɔ -we.» ³-E -bi Pilatɩ yi-ti 'ni 'beti -ni, ε wen: «-Bi -mɔ mɔ -Juukue a bodɔ?» -E -bi ke- -Yusu -pu: «Iin, 'mɔ -nɔ.» ⁴-E -bi Pilatɩ -tua 'li Nyɩsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi kɔ nyibli -huɔhuɩ -mu' 'hven-, 'waa -mɔhleele, ε wen: «Nyiblo -bu, de -huan bu di nu, 'ni 'ye=e lu-l.» ⁵Kɛɛ, u 'yi Pilatɩ ki -wen, 'u -tua 'li win a 'yaale, u wen: «Nyiblo -bu, 'a tɔɔwin -gbugblo 'blugba a pɛpe ni, kue 'li Galileblugba 'kwli bu, -bu nyre 'ne- Jrusredɔ 'kwli.»

-Te v gba 'li -Yusu 'kun Helɔdi -mɔ

⁶-Te Pilatɩ 'win 'waa win a 'mu, -ε -bi ε yi 'ni 'beti -ni, ε wen: «-Bi nyiblo -bu, ε mɔ Galilekueyu -nɔ?» ⁷-E -bi u wen: «Iin.»

'A -ti 'ki o, 'kun -bu, -ε mɔ Helɔdi, nɔ- kɔ Galileblugba win ki. -Te Pilatɩ 'win 'ki, -ε mɔ 'ki -Yusu -hɔn 'li Galileblugba a 'mu 'kwli, -ε -bi ε lee ne 'a nyibli ni, 'ki bu gba 'li-ti Helɔdi -mɔ. Ti a 'mu 'yri, 'ki 'kun Helɔdi a 'mu, ε ni 'li Jrusredɔ 'kwli. ⁸-Te Helɔdi 'ye -Yusu, -ε -bi ε kɔ plɔ a bleele, -ε nu-o, ε yi 'win 'a 'nyre le, see la, 'ε =mɔe la 'a 'yiye le, -ε di-e nu, ε 'mu =wilekɛɛ-tebli, -Yusu di nu 'ye. ⁹-Yusu bu ni 'u=v ye', -ε -bi ε -tua 'a -tebli -huɔhuɩ a le'betile, kɛɛ, -Yusu 'yi-ti 'a -dedede kle -hihia -ni. ¹⁰'Ki Nyɩsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi kɔ tetetɔnyu 'hven-, u ni 'u. U nu- yi -Yusu -ti -yɛɛ -ni, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, ¹¹Helɔdi kɔ 'a nyibli 'hven-, 'u 'cɛɛ -Yusu, kɔ, 'u yi 'a -ti le -hɛɛ -ni, 'u pu=v bodɔwlawlu, 'u gba 'li-ti Pilatɩ yi de. ¹²Helɔdi kɔ Pilatɩ 'hven-, u nyinyre la le, kɛɛ, -nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, u -he ninatumupu.

-Yusu a -bati a 'lu-yreɛle', Pilatɩ wen 'ni, ε kɔ bu 'ku (Matie 27.15-26; Maki 15.6-15; Saan 18.39-19.16)

¹³-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Pilatɩ da Nyɩsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, kɔ -Juukue a naanyu kɔ nyibli -bi 'hven-. ¹⁴Kɛ- ε pi -nu yi: «A wen 'ni, nyiblo -bu, ε nɔ- -wen 'a mu yi, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli. ε nɔ- kɔ -ti, 'a ya 'mɔ-ɔ yi. Ba pu 'mu nua yi bu -tɛɛ: 'Na -gbetu, 'n 'beti-e ni, ki mɔ 'a mu ye'. Yinyre-tebli a pɛpe -bu, a 'ma-a 'lu bu, ε 'yi 'a nunu-tebli 'pa-. ¹⁵Mɔ, Helɔdi 'ye=e ni -we, -ε mɔ, -tebli a 'mu, ε 'yi 'a nunu-tebli 'pa-. ε nɔ- kɔ -ti, 'ε -mia -ne kle. 'A -ti o, nyiblo -bu, ε 'yi yinyrede -du -nu, -bu bleɛ 'kukuu yi. ¹⁶'A -ti, 'na 'sɛyo bu nu lɔkɔ, bu bi-e, 'ti -mu-v bu tɛ.» [¹⁷'Bi -Juukue a le'mimle -mu', -ε mɔ Paki, 'bu nyre 'u, Pilatɩ kɔ bu -ha nyiblo ni -do -ji', 'ki 'u -Juukue a plɔ a bleele a -ta'.]

¹⁸Kɛɛ, 'waa pɛpe a 'mu, u -tua Pilatɩ a 'yile-mumale, u wen: «Nu-o, nyiblo -bu bu 'ku, -bu -ha Balabast -ji!» ¹⁹'Ti-, Balabast a 'mu, ε kɔ nyibli -bi 'hven-, u nu- -wen la Romakue a naanyu yi, 'ki 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ti- 'ki 'li yi-wɔnɔwɔnle a 'mu 'kwli, u 'laa la 'li nyiblo. ε nɔ- kɔ -ti, 'u pu la -nu -ji'. ²⁰Pilatɩ -hɛɛɛ ni, bu tɛ -Yusu bu. ε nɔ- kɔ -ti, 'ε -tua 'li nyibli a 'mu,

'waa -möhleele de. ²¹Kεε, -te v 'wɪn 'a win, -ε -bɪ 'waa pepe a 'mʊ, v -tʊa Pilatɪ a 'yilɛ-mʊmɔlɛ, v wɛn: «Kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, ε 'mʊ 'kʊ! Kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, ε 'mʊ 'kʊ!»

²²-ε -bɪ kɛ- Pilatɪ pɪ -nʊ yɪ de, 'wɪ nɪ ta a dɛ: «De -hʊan a 'dɪ -bɪ ε -nʊ 'lɪ? 'N 'yɪ 'lɪ-t de -hʊan =dʊ 'lɪ 'yee -nɪ, -bʊ blɛɛ 'kʊkʊv yɪ. 'A -tɪ o, 'n di lee 'na 'seyo, bʊ bii -nɛ lɔkɔ. 'Bʊ -wɛ 'a bibie -mɔ, -ε -bɪ 'n tɛ=ε bʊ.» ²³Kεε, v 'tɛ =mʊmʊɛ-ε 'yɪ lɛ, v wɛn: «Kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, ε 'mʊ 'kʊ!» 'Waa win nɪ 'v Pilatɪ a win 'lu yɪ dɪaktɪ. ²⁴Bʊ 'yɛ nɪ wɛn -tɪ a 'mʊ, Pilatɪ hlɛ kɪ, ε nɔ- mɔ Pilatɪ bʊ -yɾa-a, 'kɪ bʊ wɛn dɛ -mʊ', 'waa =wɪ -hʊɛ kɪ, ²⁵'ε tɛ nyiblo -mʊ', -Juukʊɛ -hʊɛ bʊ, -ε mɔ Balabasi, v pʊ la =jɪ', 'kɪ 'v 'blʊgbɔ a =gbʊgbloɛ a -ta', ε kɔ, -tɛ ε -nʊ, 'ε 'la la nyiblo a -tɪ. -Yusu -mɔ -bɪ, ε nɔ- ε -nyɪ 'a 'seyo, 'kɪ bʊ gbɔ-a, bʊ 'la-a, =wɪ yɪ, -tɛ -Juukʊɛ nɪ 'a -hʊhʊa.

-Tɛ v kɔɔ la 'v -Yusu tugbe 'yie
(Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Saan 19.17-27)

²⁶-Tɛ dɛ a 'mʊ, -ε -hi, -ε -bɪ Pilatɪ a 'seyo gbɛ -Yusu nɪ, 'v -tʊɛ =nɛ 'dɪɔ, v 'mʊ=v 'la. Bʊ yɪ 'kɪ nɪ mi, -ε -bɪ v kɔ nyɪbehɪan -bɪ 'hʊɛn-, v =ɲmee nɪ. Nyɪbehɪan a 'mʊ, 'a 'nyɾɛ mɔ Simɔ. 'Kɪ ε kɔɔ 'lɪ Silɛnɪdɪɔ 'kwɪlɪ. Nɔ- -hʊɛn -tɪtɪ. Simɔ a 'mʊ, ε nɔ- 'seyo -kɪɔ, 'v hlɛ=ε -Yusu a tugbe, 'tɪ- 'v lee =nɛ, bʊ kʊɛ =nʊ =wɪɛn. ²⁷Nyɪbli -hʊɔhʊɪ, nʊ- yɪ -Yusu =wɪɛn kʊɛ. Nʊgbɪ -hʊɔhʊɪ, nʊ- 'wɪɛ=ε ke' bʊ, 'v yɪ 'v 'a -ta' -wee -nɪ. ²⁸Bʊ yɪ 'kɪ-tɪ -mɔ nɪ -wee -nɪ, -ε -bɪ -Yusu -hɪan -mɔ, 'ε -tʊa 'waa leele, ε wɛn: «'A mʊ Jɾusɾɛ a nʊgbɪ, a 'nɪ 'wee 'lɪ, 'kɪ 'v 'na -ta', kɛɛ, ba we, 'kɪ 'v 'aan dɪɔnʊ, kɔ 'kɪ 'v 'aan 'yɔnʊ a -ta', ²⁹-ε nʊ=o, -hʊɛn'yɛtɪ di 'v 'nɪ nyɾɛ. Tɪ a mʊ 'yɾɪ, kɛ- v di pʊ: Plɔ a bleele 'kɪ 'v nʊgbɪ -mʊ' -mɔ, -v 'yɪ 'yʊkɔdɛ, ε kɔ 'waa dɛ -mʊ', -v 'yɪ -hʊan 'yʊ nɪ kʊɛ, kɔ -v -bɪ -mʊ', -v 'yɪ -hʊan 'yʊ nɪ 'nyɛ. ³⁰Tɪ a 'mʊ 'yɾɪ, -ε -bɪ kɛ- -tonyɪbli di pʊ, dʊgbɪ bʊ bɪ 'v -nʊ 'lu, v 'mʊ lɛ 'kʊkʊ -nɪ. ³¹Mɔ -bʊ, -ε kɔ 'kɪɔ -sɪɪ 'v yɪ, -ε 'wɪ- tugbe yɾayɾʊ yɪ, v nɪ lɛ, v =tʊɪ -hʊɛn, 'tɪ- 'a mʊ -bʊ, -v kɔ 'kɪɔ 'yɪ 'v yɪ 'sɪɪ -nɪ, -v 'wɪ- tɪ jejtɪ yɪ, -bɪ' 'aan dɛ di -hʊan 'mʊ -tɪ 'lɪ?»

³²'Seyo a 'mʊ, v gbɛ 'crɛkɔnyɪbli nɪ 'hʊɛn, v 'mʊ -nʊ 'la, v kɔ -Yusu 'hʊɛn-. ³³'Kɪ v nyɾɛ 'kɪ 'v -tʊo -mʊ' kɪ, -ε kɔ 'nyɾɛ -mɔ 'Lukla. -Tɛ v nyɾɛ 'v, -ε -bɪ 'seyo kɔɔ 'v -Yusu tugbe 'yie. 'Kɪ 'v -tʊo nɪ -dɔ a 'mʊ kɪ, 'kɪ v kɔɔ 'v 'crɛkɔnyɪbli nɪ 'hʊɛn a 'mʊ 'waa -nɛ tɪ 'yie, nyɪblo nɪ -dɔ, 'kɪ 'lɪ -Yusu a dɪɪdɛkɪbɪa kɪ, -dɔ -bɪ, 'kɪ 'lɪ 'a kamlakɪbɪa kɪ. ³⁴-Yusu 'mʊ 'v tugbe 'yie nɪ, -ε -bɪ kɛ- ε pɪ: «Na 'Baɪ o, dɛ 'kuku -bʊ, v nɪ, -hɾu 'a -tɪ -mɔ, -kɔtɪ -teblɪ -bʊ, v nɪ, v 'yɪ-tɪ -yɪ.» 'Seyo -mɔ -bɪ, v pʊ 'wɪa, -Yusu a 'hʊɪɛpʊ-teblɪ a -tɪ, v 'mʊ=v yɪ, -tɛ v di 'a =gɪglɔ nʊ.

³⁵Hɪapʊnyɪbli -bɪ, -v nɪ 'v -tʊo a 'mʊ kɪ, 'kɪ v pʊ 'v 'yie bʊ, 'v yɪ -teblɪ a pepe a 'mʊ, -ε mi 'lu -mɔ 'yɛ. -ε -bɪ -Juukʊɛ a 'blʊ a nyɪbli 'cɛɛ =nɛ nɪ, v wɛn: «E wa nyɪbli -bɪ. 'A -tɪ 'kɪ o, 'bʊ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, ε di la -a mʊ yɪ ya, bʊ wa 'a dɪɔnʊ!» ³⁶'Seyo -mɔ bɪ, v -hɛ=ε 'yɾɪ lɛ -wɛ, 'v 'yɪya 'v=v 'hʊɪ bʊ, 'v yɪ-tɪ 'lɪnɪɔn -nyɪ. ³⁷-ε -bɪ kɛ- v pɪ-tɪ yɪ: «Bʊ mɔ, =nɪ mɔ

-Juukvɛ a bodɔ, -ɛ -bɪ wa -dɪɔnu!»³⁸ 'Kɪ 'v 'a tugbe a 'mʊ 'yie, v 'cru 'v 'plankɪba kɪ, -ɛ mɔ: «Nyiblo -bu, ɛ nɔ- mɔ -Juukvɛ a bodɔ.»

³⁹'Kɪ 'lɪ 'crekɔnyibli nɪ 'hʋen -mʊ', v kɔɔ 'v 'waa ti 'yie lɛ, nyiblo nɪ -do nɪ 'lɪ, 'ɛ -hɛ -Yusu 'yri lɛ, ɛ wɛn: «Yɪ lɛ -pʊ, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Wanyɔ -mʊ', Nyɪsva pʊ la lɛ, ɛ di la -a mʊ yɪ ya. Wa 'kɪ -dɪɔnu, =mʊ -a mʊ wa -wɛ mɔ.»⁴⁰ Kɛɛ, 'a 'biɥian -bɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'v, ɛ nɔ- -tʋa 'a 'bɪ a 'mʊ, 'a -mɔ'pʊplɛ, ɛ wɛn: «Mɔ -bu, =yɪ Nyɪsva a hʋannu -kɔ mɔ. =Hʋen nɪ -do -bu, -yɪ 'yɛ, ɛ nɔ- nyibehian -bu, ɛ yɪ 'yɛ -wɛ.⁴¹ -A mʊ -mɔ -bɪ, -aan -hʋen -bu, -a yɪ 'yɛ, ɛ kɔ 'v nɪ, -ɛ nu-o, yɪnyre-teblɪ -mʊ', -a nu, ɛ nu- kɔ -bati kɔ -a mʊ. Kɛɛ, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ dɛ -hʋan -dʊ -nu.»⁴² -Tɛ ɛ -wɛ 'kɪ -tɪ a 'mʊ, 'a hɪhla -mɔ, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ -Yusu yɪ, ɛ wɛn: «-Yusu o, 'na -tɪ 'nɪ 'hruo 'lɪ -mʊ -mɔ, ti -mʊ' -kɔ 'yri -di di de, 'kɪ 'lɪ -na 'kɪ a kɪnɪnu 'kwli, =mʊ -tonyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ pepɛ.»⁴³ -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ-tɪ yɪ, ɛ wɛn: «'N yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, kɪkɛ -bu, -kɔ 'mʊ 'hʋen-, 'kɪ -a di kɛ 'lɪ 'na 'Baɪ Nyɪsva a -haan'dɪɔ 'kwli nɪ.»

-Tɛ -Yusu nu la 'kɔkɔv

(Matie 27.45-56; Maki 15.33-41; Saan 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Muu 'v 'yru bu nyra bu a ti 'yie, -ɛ -bɪ halɔ ka -tʊtʊ a pepɛ kɪ. Halɔ a 'mʊ, ɛ nɪ 'v -nɪnɪ, 'ɛ yɛ 'yru-hiile a ti kɪ. Ti nɪ -do a 'mʊ 'yri, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau -mʊ' bu, -ɛ nɪ 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, danʊ gbabʊ -mʊ', -ɛ 'bɛ 'kayu a 'mʊ -tɪɔ, 'ɛ -kɪ wɔn pepɛ.⁴⁶ -ɛ -bɪ -Yusu 'gbo nɪ, ɛ wɛn: «'Na 'Baɪ, -mɔ 'n pʊ 'lɪ 'na -hihiu -jɪ'.» -Tɛ ɛ -yɛɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ mla -hɔnhɔn.

⁴⁷ Romakvɛ a 'seyo a nyiblo gbabʊ -mʊ', -ɛ nɪ 'v, -tɛ ɛ 'yɛ -teblɪ a pepɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ -tʋa Nyɪsva a 'nyrelepʊpʊv, 'tɪ- 'ɛ pɪ win, ɛ wɛn: «ɛ mɔ -han-tɪ -nɪɔ, nyiblo -bu, ɛ 'yɪ dɛ -hʋan -dʊ -nu.»⁴⁸ Nyibli a pepɛ -mʊ', -v di -ta 'yɛ mɔ, v 'yɛ -teblɪ a 'mʊ nɪ, -ɛ mu 'lu -mɔ. 'Waa plɔ yɪ 'lɪ bu nɪ 'nɛɛ -nɪ, 'v -mɛ kle.

⁴⁹ -Yusu a nɪnatumʊpʊ a pepɛ -mʊ', kɔ nʊgbɪ -bɪ, -v yɪ la-a -wien le kvɛ, -v -hɔn 'lɪ Galilebʊgba 'kwli, v hɔɔ 'v -tɛ a 'mʊ -mɔ le dɛ gbe, 'v 'yɛ -teblɪ a pepɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ.

-Tɛ v pʊ la 'lɪ -Yusu 'dabio 'kwli

(Matie 27.57-61; Maki 15.42-47; Saan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ ɛ kɔ la nyibehian -dʊ, 'ɛ kɔ la 'lɪ -Juukvɛ a 'dɪɔ -bɪ 'kwli. 'A 'nyɛ mɔ Sosefʊ. 'A 'dɪɔ a 'mʊ, 'a 'nyɛ mɔ Alimate. Nyibehian a 'mʊ, 'a =wɔ nɔ yɪ dɪakɪ, kɔ, 'a 'kɔ 'sɪi 'v yɪ. Ti -mʊ', -ɛ kɔ 'yri Nyɪsva di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ nɔ- ɛ yɪ -plɛ. ɛ mɔ -Juukvɛ a -gbolugbo gbabʊ a nyiblo -bɪ -nɪɔ. Kɛɛ, -teblɪ -mʊ', 'a 'bio -hla, kɔ, v nu -Yusu 'yɪ -hɔn lɛ, ɛ 'yɪ-tɪ kɪ -wɛn.⁵² Sosefʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, 'ɛ lee -nɛ, 'kɪ bu wɛn, bu -ha 'v -Yusu a -plahʊ tugbe 'yie, ɛ 'mʊ 'v=v 'v -ha, Pilatɪ a 'mʊ, 'ɛ -wɛn.⁵³ Sosefʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mu, 'ɛ -ha 'v -Yusu a -plahʊ tugbe 'yie, 'ɛ 'hɪnhʋan=a -jɪsɛ lɛ, 'tɪ- 'v gba 'lɪ-tɪ -tɪtɛ -mʊ', v di 'v=v =tʊu -nɪ. 'Kɪ 'v -tɛ a 'mʊ, 'hɔ gbabʊ nɪ 'v, 'ɛ hɔ yra, 'ɛ

'wti- dugba yi. Ti =du a ti 'yri la, 'ki 'li 'hiɔ gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki v 'bluu la 'li 'dabio, (-e 'wti- -wlukayu yi). 'Dabio a 'mu 'kwli, v 'yi -huan 'li 'kukuku ni pi. E nɔ- kɔ 'kwli, v =tu 'li -Yusu a -plahvi. ⁵⁴E mɔ la 'wee a -nyrɔwi ni -hun a 'yru-hiile a ti 'yri =nɔ, -Juukve a -wuwle-nyrɔwɔ, -e mɔ 'sɛedi, 'e mi la 'v nyre mɔ, 'yru bu pa a ti 'yri.

⁵⁵Nugbi -mu', -v yi la -Yusu =wien le kuvɛ, -v -hɔn la 'li Galileblugba 'kwli, v nu- kɔ Sosefv 'huen-, -v mu 'li 'dabio yi, nugbi a 'mu, 'v ta 'li 'dabio a 'mu 'kwli le, 'v 'ye=e, -te -mu', v nu 'li -Yusu a 'dabio a 'kwlibɔpɔpɔ.

⁵⁶-Te v -gbɛɛ -tebli a pepe a 'mu, -e -bi v -me kle, 'v 'ya 'dɔ, 'v -we hɔnhrɔnpɔ-tebli -mɔ, kɔ -dawinninyra 'huen-, v 'mu=v -Yusu a 'hvi le plv. -Te -wuwle-nyrɔwɔ nyre 'v, -e -bi v -wle ni, =wi yi, -te Nyisva a tete ni 'a hihla.

-Te Nyisva a lelenyɔ lee la nugbi -mu', -e mɔ, -Yusu 'hri 'klɔ
(Matie 28.1-10; Maki 16.1-8; Saan 20.1-10)

24 ¹-Te -wuwle-nyrɔwɔ -hi, 'sɔɔndi a -nyragbli, -e -bi nugbi a 'mu, v 'du ye', -dawinninyra -mu', v -we la -mɔ, 'v gba 'li=i -Yusu a 'dabio yi. ²-Te v nyre 'li, -e -bi v 'ye=e ni, -e mɔ, kwanhiɔ -mu', nyibli nu la, 'v ka la 'dabio yi, v blike=e le, 'v -ha 'b=v 'v. ³E nɔ- mɔ bu pa 'li 'dabio a 'mu 'kwli, kee, v 'yi 'li Kukɔnyɔ -Yusu a -plahvi bu -yɛɛ -ni. ⁴Waa =wli kee le, -te v 'yi 'li=i 'dabio 'kwli bu -yɛɛ -ni. 'A -ti, de bu di 'lu -mɔ le -hie, v 'yi=i -yi. 'Ki v ni 'ki 'v bu, -e -bi nyibɛpɔ ni 'huen =du, nu- 'hru 'v =nu 'hvi. Nyibɛpɔ ni 'huen a 'mu, v pu wlawli pɔɔpɔ, 'e yi wln. Nyisva a lelenyɔ =nɔ. ⁵-Te v 'ye nyibli ni 'huen a 'mu, -e -bi huannv bi 'li =nu 'kwli, 'v pu 'li -wlu le. -E -bi ke- nyibli ni 'huen a 'mu, v pi =nu yi: «A 'ni 'mɔv 'ne=e 'kukonyibli 'nyi le. E ni 'klɔ. ⁶E 'yi 'ne- -ni. Nyisva -ha 'li=i 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha=a 'klɔ. -Te e 'tie ni la 'li Galileblugba 'kwli, -ti -bv, e lee la 'a mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli. ⁷Ke- e pi la 'a mu yi: U kɔ bu pu -tonyibli a pepe a Nyiblo 'crekɔnyibli -ji', v 'mu 'v=v tugbe 'yie -kɔɔ -ni, e 'mu 'ku. 'Ti- 'bu 'ku, -nyrɔwi ni 'huen, ta a -nyrɔwɔ, e kɔ bu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klɔ.» ⁸-Te v 'win 'ki -ti a 'mu, -e -bi -ti -mu', -Yusu lee la =nu, e bi 'li =nu 'kwli. ⁹-Te e bi 'li =nu 'kwli, -e -bi v -hian -mɔ, 'v mu 'li -Yusu a -nagbɔpɔ ni -pu =tu 'v -do -mu' -mɔ, e kɔ nyibli a pepe -bi -mu', -v ne la -Yusu -mɔ -we, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, 'v na=a -mɔ le. ¹⁰Nugbi a 'mu, -v ne -tebli a 'mu -mɔ le, 'waa 'nyre mɔ Madala a Mari, kɔ Sant, kɔ Mari -bi, -e mɔ Sakti a 'dii. Nugbi -bi -mu', -v kɔ =nu 'huen, -v mu 'li 'dabio yi, -tebli ni -do a 'mu, e nɔ- v na -mɔ le -we, 'ki 'v -Yusu a -mɔnanyɔ ye'. ¹¹Keɛ, -Yusu a -mɔnanyɔ a 'mu, 'ki 'li 'waa 'lule-hihie 'kwli, v yi=i 'ni 'ye, -e mɔ, -ti a 'mu, nugbi a 'mu, v na -mɔ le, e 'yi 'lukɔ-moko -kɔ, v 'ni -pɔ=v li=i -haan-ti. ¹²E nɔ- mɔ Pielɔ bu 'du ye', bu gba 'li 'dabio cigbe yi. -Te e nyre 'v, -e -bi e =ti 'v ni, 'e ta 'li=i 'kwli le, 'e 'yi 'li =dedede 'li 'ye, 'bu 'yi -jisei ni -do -mu', v 'hɔnhian la=a le 'pa-. -E -bi e =hian -mɔ, 'e mu 'li 'kayu bu. 'A 'mumu, 'a =wlv kee le dtakti, 'ki 'v -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mɔ a -ta'.

**-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu ni 'hven, -v mi la 'li Emausidɔ 'kwli yi
(Maki 16.12-13)**

13-Nyrɔwɔ ni -do a 'mu 'kwli, -Yusu a -nagbopu ni 'hven -bi, nu- -hɔn 'li Jrusredɔ 'kwli, 'v mi 'li Emausidɔ 'kwli. -Hɔn 'li Jrusredɔ 'kwli, -bu mu 'li Emausi, ε -we 'li -kilowɔ ni -pu -tu 'v -do ni. 14-Te v ni 'hru wlɔn, -tebli a pepe -mu', -ε mu 'lu -mɔ, ε nɔ- kɔ -ti v ne -mɔ le. 15-Bu ni 'li -ti a 'mu, 'a lɛpɔpɔle 'kwli, -ε -bi -Yusu 'hru 'v =nu 'hvi, ε kɔ =nu 'hven, 'v -mu. 16-Kɛɛ, ε 'wi- -te de 'ye ni kaa nyibli a 'yii ki. ε nɔ- kɔ -ti, 'v 'ye ni yru=0. 17-ε -bi -Yusu 'beti =nu ni, ε wen: «-Ti a 'di -bi a pipɔ' le 'li?» -Te ε 'beti -ti a 'mu, -ε -bi 'a -nagbopu ni 'hven a 'mu, v nyra bu, -ε nu=0, 'waa =wli 'mve bu. 18-Ti ni -do a ti 'yri, nyiblo -mu', -ε mɔ Klopasi, ε =tu=0 =wɔn, ε wen: «N pu=v =haan-ti, 'ki 'li Jrusre a nyibli a pepe 'nyi, -mɔ ni -do, -mɔ 'yi de -bu, -ε mu 'lu -mɔ a -ti 'win.» 19-ε -bi ε wen: «-Ti a 'di -bi 'li?» -ε -bi -nagbopi a 'mu, ε wen: «-Ti -mu', -ε mu 'lu -mɔ, 'ki 'v Nasaleti a -Yusu -mɔ. ε mɔ Nyisua winwlɔn-hanyɔ =nɔ. 'Ki 'v Nyisua kɔ -tonyibli 'hven- -gbati, 'a =wilekɛɛ-tebli, ε ni la, ε kɔ 'a tɔɔwin 'hven-, v tɔɛ la-a -a mu ni, -ε mɔ, ε ni la 'kli ki diaki. 20-Kɛɛ, Nyisua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, v kɔ -aan naanyu gbagbi 'hven-, v nu- pu=v Romakue a 'kunpu -ji', 'v puu =ne -bati le. 'E mɔ -han-ti, -te v puu =ne -bati le, 'v kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, 'ε 'ku. 21-A mu -mɔ -bi, -a kuo =ne =wli yi, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ -aan -ne Wanyɔ -mu', Nyisua ya la, -ε di Yisraekue =gble, 'ki 'li Romakue -ji'. -Te -tebli a pepe a 'mu, ε mu 'lu -mɔ, 'a -nyrɔwi ni ta a -nyrɔwɔ -bu. 22-ε mɔ -han-ti, nuɔbi -bi 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -ti -bu, v -hla, ε kɛɛ ne -aan =wli le. -Nyragbli, nuɔbi a 'mu, nu- -tuo 'li 'dabio yi, 23-kɛɛ, -te v -mu, v 'yi 'li -Yusu a -plahvi bu -yɛɛ -ni, 'v di -a mu lee mɔ, -ε mɔ, Nyisua a lɛlenyu 'hru =nu yi, 'v lee =nu, -ε mɔ, -Yusu -hɔn 'li 'kukɔnyibli 'nyi ni, 'ε 'hru 'klɔ. 24-ε kɔ nyibli -bi, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -te v 'win -ti a 'mu, ε nɔ- mɔ bu mu 'li 'dabio a 'mu yi. 'E mɔ -han-ti, -te nuɔbi a 'mu, v nu 'a hihla, kɛ- ε nu naale, kɛɛ, v 'yi 'li -Yusu a 'mu bu -yɛɛ -ni.»

25-Kɛ- -Yusu pi =nu yi, ε wen: «'Huv-, a 'yi 'lule-hihie -kɔ. -Ti a pepe -mu', Nyisua a winwlɔn-hanyɔ hla la, ti -hi la ti 'yri, 'aan =wli 'ni -klɔɔ lu-i 'wuwli, kɔ, 'a 'yi-i =wli yi -kuo -ni. 26-Winwlɔn-hanyu a 'mu, v hla la-a ni, -ε mɔ, Wanyɔ a 'mu, Nyisua pu la le, ε di la ya, ε bleɛ yi bu 'ye -hven, 'ti- Nyisua 'mu-v -ti a 'yi'bubua -nyi.» 27-Tebli a pepe -mu', v 'cru la, 'ki 'v=v ki, 'ki 'li Nyisvacriɛn 'kwli, ε -hihta =nu kle, 'kue 'li Moise a 'cruɛn 'kwli bu, -bu ye Nyisua a winwlɔn-hanyu -bi a 'cruɛn ki.

28-Te v mi 'li Emausidɔ 'kwli nyre mɔ, -ε -bi -Yusu -hve=ε ni, bu gba 'a 'hru 'lu -mɔ. 29-Kɛɛ, v nyɛɛ =ne le, v wen: «Pɛɛ mɔ -a mu 'hvi, 'tɔ yi 'ni -wɔn,» ε kɔ =nu 'hven-, 'v 'ya 'dɔ, 'ε pa 'li =nu -mɔ. 30-Te v -pa, -ε -bi v ni ble, didide a -ti. Bu ni 'v dɛdi-tuo ki, -ε -bi ε 'du 'flɔɔ ye', 'ε -nyi Nyisua 'wio, 'ti- 'ε 'be=ε =tɔ le, 'ε -nyi =nu=v. 31-Te ε -nyi 'ki =nu=v, -ε -bi v -tua 'a yuyruo. Kɛɛ, ti a 'mu 'yri, -ε -bi ε 'waan =nu 'yi ki. 32-Kɛ- v pipɔ yre, v wen:

«E mɔ -han-tɪ -nɪɔ, -tɛ ɛ -hɪhɛ wen -a mu Nyɪsvacrɪɛn klɛ, dɔdɔ nɪ wen 'lɪ -aan -wɪlɪ kɪ dtakt.» ³³-E -bɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, v 'du ye', v bi 'hru wlɔn de, v mu 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwli. 'Kɪ v yɛɛ 'v -Yusu a -nagbopɔ nɪ -pu -tu 'v -do -mɔ' bu, v kɔ 'waa 'bio 'hven-. Nyibli a 'mɔ, v 'kukue lɛ, 'kɪ 'lɪ 'kayu nɪ -do bu, ³⁴'v lee nyibli nɪ 'hven -mɔ', -v -di, v wen: «E mɔ -han-tɪ -nɪɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -hɔn 'lɪ 'kukɔnyibli 'nyɪ nɪ, 'ɛ 'hru Simɔ Piɛlɪ yɪ.» ³⁵U nɪ 'hven a 'mɔ, dɛ -mɔ', -ɛ mu 'lu -mɔ, 'kɪ 'lɪ 'hru wlɔn, v 'ye, ɛ nɔ- v na -mɔ lɛ, ɛ kɔ -tɛ v nu 'a yuyruo, tɪ -mɔ' -kɔ 'yri ɛ yɪ 'v 'flɔɔ -tɪɔ lɛ 'bɛɛ -nɪ.

-Tɛ -Yusu nyre la 'v 'a -nagbopɔ 'hɔɪ, -v 'kukue la lɛ, 'kɪ 'lɪ Jrusredɪɔ 'kwli (Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Saan 20.19-23; Nunu-teblɪ 1.6-8)

³⁶Bu nɪ 'lɪ -tɪ a 'mɔ a hɪhla 'kwli, -ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu 'hru 'lɪ -nɔ 'nyɪ, 'ɛ pu 'waa 'wɪo bu, ɛ wen: «Nyɪsva bu nɪ 'v 'a mu -mɔ!» ³⁷-Tɛ v 'ye=e, -ɛ -bɪ huannɔ bi 'lɪ -nɔ 'kwli. U nɔ- -mɔ -bɪ, v daa =nɛ, 'ku -hru 'lɪ -nɔ 'nyɪ. ³⁸-E -bɪ ɛ wen: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -kɔ huannɔ a yɪ 'kɪ piɛ 'lɪ? Dɛ- kɔ -tɪ 'a 'yɛ nɪ pu=v -haan-tɪ, -ɛ mɔ, 'mɔ -nɪɔ 'lɪ? ³⁹Ba 'ye 'na dabu a 'kwli kɔ 'na buɪ. 'Mɔ -Yusu -nɪɔ. Ba 'ye 'mɔ, 'n kɔ 'hɔɪ, 'n 'yɪ 'ku 'pa-. 'Ku 'yɪ 'hɔɪ -kɔ, 'ɛ 'yɪ 'kla -kɔ. 'Bɪ 'aan 'mumu a 'mɔ, a yɪ-tɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, 'n kɔ 'hɔɪ.» ⁴⁰-Tɛ ɛ -wɛ -tɪ a 'mɔ a hɪhla -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ tɔɔ =nɔ 'a dabu kɔ 'a buɪ 'hven- yɪ, (v 'mɔ ŋmanŋmɪ a 'hɔɛ 'ye, 'seyo -nu, 'v kɔɔ 'b=v tugbe 'yie.) ⁴¹Dɔdɔ yɪ wen =nɔ nɪ nɪ, 'waa =wɪlɪ 'ɛ yɪ lɛ -kɛɛ -nɪ. ɛ nɔ- nu=o, 'v 'tɪɛ 'yɛ=ɛ =wɔv yɪ nɪ -kue -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'hru 'klɔ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ lee =nɔ: «'Bu mɔ, 'ba kɔ 'nɛ- didide =dɔ, ba -nyɪ 'mɔ=ɔ, 'mɔ=v di!» ⁴²'v -ha 'lɪ 'tɔpu-hrɪn.yɛ a 'kɔtɔɔ, 'v -nyɪ -nɛ=ɛ, ⁴³'ɛ klɔ=ɔ bu, 'ɛ di=e, 'kɪ 'v -nɔ ye'. ⁴⁴-E -bɪ kɛ- ɛ pɪ -nɔ yɪ, ɛ wen: «-Tɛ 'n 'tɪɛ nɪ la 'nɛ- 'a mu 'nyɪ, -tɪ -bu, 'n lee la 'a mu, bu bi 'lɪ 'a mu 'kwli. Kɛ- 'n pu la 'a mu yɪ: -Tɛblɪ a pɛpɛ -mɔ', v na la -mɔ lɛ, 'kɪ 'v 'mɔ kɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsvacrɪɛn 'kwli, ɛ kɔ bu nue -nɪ. ɛ mɔ -han-tɪ -nɪɔ, ɛ nue nɪ. -Tɛblɪ a 'mɔ, 'kɪ 'a dɛ -bɪ nɪ 'lɪ Moise a tɛtɛcrɪɛn 'kwli, 'a dɛ -bɪ 'ɛ nɪ 'lɪ winwlɔn-hanyv -bɪ a 'crun 'kwli, 'a dɛ -bɪ 'ɛ nɪ 'lɪ -wɪlɛcrɪɛn 'kwli.» ⁴⁵ɛ nu=o nɪ, 'v yru Nyɪsva a -tɪ a 'mɔ lɛ, -ɛ nɪ 'lɪ Nyɪsvacrɪɛn 'kwli. ⁴⁶-E -bɪ ɛ wen: «Kɛ- Nyɪsva a win pɪ: Wanyɔ -mɔ', Nyɪsva pu la lɛ, ɛ di la 'a dako yɪ ya, ɛ kɔ bu 'ye -hven, kɔ, ɛ kɔ bu 'ku. 'Bu 'ku, -nyrɔwɪ nɪ ta a -nyrɔwɔ, ɛ kɔ bu -hɔn 'lɪ 'kukɔnyibli 'nyɪ, bu 'hru 'klɔ. ⁴⁷Wanyɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ 'nyre 'kwli, a di 'lɪ Nyɪsva a -tɪ -mɔ lɛ -naa -nɪ. Nyɪsva a -tɪ a 'mɔ, a di nyibli -lee -nɪ, ɛ nɔ- -bu: Bu hie 'v 'waa dɛ 'kuku bu, bu -nyɪ 'waa 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsva, -ɛ di=e nu, ɛ 'mɔ 'waa dɛ 'kuku 'wɔwɪla -nɪ. 'Bu mɔ, 'ba yɪ Nyɪsva a -tɪ a 'mɔ -mɔ lɛ nɪ nɛ, 'kɪ ba kɔɛ 'nɛ- Jrusredɪɔ 'kwli bu, kɔ, ba na -tɪ a 'mɔ -mɔ lɛ, 'kɪ 'v dako a pɛpɛ yɪ, -v nɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ. ⁴⁸'Bɪ -tɛblɪ a pɛpɛ -mɔ', -ɛ muu la 'lu -mɔ, a 'ye=e nɪ. 'A -tɪ, ba mu, ba na 'na -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ yɪ. ⁴⁹'Na 'Baɪ Nyɪsva pu la 'lɪ-tɪ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ di -nyɪ la 'a mu 'a -Hihɪu. 'Na =gbɛtu, 'mɔ di 'a mu -Hihɪu a 'mɔ yɪ ya. 'A -tɪ, 'kɪ ba nɪ 'nɛ- 'dɔɔ -bu 'kwli bu, -Hihɪu a 'mɔ, ɛ 'mɔ 'lɪ yɔ' -hɔn, ɛ 'mɔ 'v 'a mu ke' bi, ɛ 'mɔ 'a mu 'klɪ -nyɪ.»

-Tɛ -Yusu mu la 'lɪ yakɔ 'kwli
(Maki 16.19-20; Nunu-tɛbli 1.9-11)

⁵⁰-Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu gba 'a -nagbopu ni, 'v -tɪ Jrusɛdɔ 'kwli, 'v mu 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', v dɛɛ Betani -hlɔn. -Tɛ v nyre 'v 'hru a 'mʊ, 'a -hɛyri', -ɛ -bɪ ɛ 'du dabu ye', 'ɛ pu -nu wa -mɔ. ⁵¹ɛ ni 'lɪ win a pupu 'kwli, Nyɪsua 'ɛ nu-o, -Yusu 'ɛ -hɔn 'lɪ -nu 'nyi, 'ɛ mu 'lɪ yakɔ 'kwli. ⁵²'A -nagbopu -mɔ -bɪ, v 'gbla kwli, 'kɪ 'v 'a -tɪ a 'yi'buale a -ta'. -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v -huan -mɔ, 'v mu 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli, 'kɪ 'lɪ dɔdɔke 'kwli. ⁵³'Kɪ 'lɪ Jrusɛdɔ a 'mʊ 'kwli, v 'cibi 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau bu ni, 'v pɪ Nyɪsua 'nyrɛ le.